

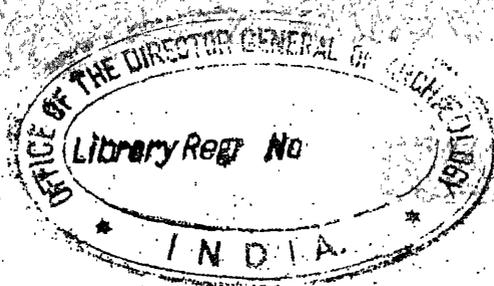
GOVERNMENT OF INDIA

DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY

**CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY**

CALL NO. 891.53 *Sun*

D.G.A. 79.

THE
DINKARD.

34161

THE ORIGINAL PAHLAVI TEXT; THE SAME TRANSLITERATED IN
AVESTA CHARACTERS; TRANSLATIONS OF THE TEXT IN THE
GUJARATI AND ENGLISH LANGUAGES; A COMMENTARY
AND A GLOSSARY OF SELECT TERMS

BY

PESHOTAN DASTUR BEHRAMJEE SANJANA.

VOL. IX.

PUBLISHED UNDER THE PATRONAGE

OF THE

SIR JAMSHEDJI JEEJEEBHAI TRANSLATION FUND.

891.53
Sun

Ref 295
Sun

Bombay:

PRINTED AT THE DUFTUR ASHKARA OIL ENGINE PRESS.

87 COWASJEE PATELL STREET, FORT.

IN THE YEAR 1269 OF YAJDAJARD, AND 1900 OF CHRIST.

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. 34181
Date 16.6.58
Cat. No. 891.53/Sun

PRESENTED
BY THE TRUSTEES OF THE PARSEE MUNCHAYET
FUNDS & PROPERTIES FROM THE SIR JAMSETJEE
JEJEEBHoy TRANSLATION FUND.

દીનકર્દ કેતાબ,

તેની

અસલ પેહલવી એબારત, અવસ્તા અક્ષરે ઉચ્ચાર,
ગુજરાતી તથા ઈંગ્રેજી તરજુમો, શીરેહ, અને
અગતબ્બેગ પેહલવી શીબ્દોની ફરહંગ સાથે.

બનાવનાર,
પેશોતન દસતુર બેહરામજી સંભાળા.

દફતર નવમું.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટરાંસલેશન પ્રિંટના આસરા હેઠલ
છપાવી પરગટ કર્યું છે.

મુંબઈ,

દફતર આશિકારા ઓઈલ ઈનજીન પ્રેસમાં છાપ્યું છે.

કોટ:—કાવસજી પટેલ સ્ટીટ, નાં ૮૭.

સને ૧૨૬૯ યજ્ઞદ્વરદી.

ધસિવી સને ૧૯૦૦.

૨૨૨૫/૧૭

ના ધ.

આએ નવમાં વોલ્યુમમાં આવેલા દીનકર્દ કિતાબના પેહલવી રેક્ટનો મારા મરહુમ મુરબીજી શમસુલ-ઉલમા દસ્તુરજી સાહેબ પેશોતનજી બેહેરામજી સંબાણાએ કીધેલો ગુજરાતી તરજુમો, અવસ્તા અક્ષરે લખેલા ઉચ્ચાર સાથે, નબદીક બે વર્ષ આગમનનો છપાઈને તૈયાર હતો, પણ આ વોલ્યુમમાંના ગુજરાતી તરજુમાનું ઈંગ્રેજી ભાષાંતર કરનાર મરહુમ શેઠ ફરામજી કાવસજી બનાજી એમ. એ. ની રોકાણો, માદગી તથા તેમનાં અકાળ મરણથી ઈંગ્રેજી તરજુમાને લગતી લંબાણુ ઢીલ થવાના સમયથી આ વોલ્યુમ બાહર પાડવાને કારવા કરતાં બેવડો વખત લાગ્યોછે.—આ નવમાં વોલ્યુમનો ગુજરાતી તરજુમો, અવસ્તા વાંચણુ અને રેક્ટ મરહુમ દસ્તુરજી સાહેબની હૈયાતીમાંનું છપાઈ તૈયાર હોવાની સગવડથી તેમાં આવેલાં, સુરજની ચાલ પ્રમાણે અસલી નરથોક્તીઓની વર્ષની ગણતરી અને ૧૨૦ વર્ષે કબીસો કરવાના અસલી ફરમાન બાબેનાં, લખાણુનો છપાયેલો ભાગ શેઠ ખરશેદજી રૂસ્તમજી કામાજીની બાહેશથી ઈસ્વી સને ૧૮૯૭ ના જીન મહીનામાં એ શેઠના ઉખોગ માટે તેમને મારી મારકતે મારા મરહુમ મુરબીજી સાહેબે મોકલી આપ્યો હતો.

મરહુમ શેઠ ફરામજી બનાજીની હૈયાતી બાદ આ વોલ્યુમનો બાકી રહેલો ઈંગ્રેજી તરજુમો શેઠ મેહરજીભાઈ નસરવાનજી કુકા, એમ. એ. એ પુરો કીધો હતો, જે આએ પુસ્તકમાં છાપી પ્રગટ કીધોછેજી.

દા. દ. પે. સંબાણા.

સુબઈ, રોન ૧ લો માહ ૯ મો, }
સને ૧૨૬૯ યબદબરદી. }

સાંકલ્યું.

ને આદમીનાં બદનની અંદર સુખાવત અને બખીલીને લગતી ગેખી શકતીનું	૨૬૬.
રેહડાણુ હોએએ, તેના ખવાસ વીશે	૫૨૭
ને હયાતી ધરાવનારે આદમી છે, તે વખાણુવાળોગ તેમજ ધીકારવાળોગ કામ કરનારે છે, અને તે આદમી તેની અંદર રખાએલાં સારાં યા માઠાં મુલને કચ્ચુલ રાખનારે છે	૫૨૭
ગેખી પેદાએશને પેદા કરવા વીશે, તથા મીનાઈ દુનીઆમાંથી આએ દુનીઆમાં તે પેદાએશને પોંહચવાનું જણાવા વીશે	૫૨૯
હીલચાલની શક્તિ (કઉચ્ચત) વીશે	૫૩૦
આએ દુનીઆમાં સ્પેનાકમીનો અને ગનાકમીનોની ઠધાણુ જણાવા વીશે	૫૩૨
મુરજને લગતાં તથા ચંદ્રમાહેને લગતાં વરસમાંનું કીયું વરસ દીનને લગતાં મોટાં કામોને લગતું છે	૫૩૩
દીનનાં લખાણુમાંનાં દીનકર્દે નામનાં લખાણુ વીશે	૫૩૮

અસલ દીનકર્દનાં ચોથાં દપ્તરનું સાંકલ્યું.

ખોદાતાલા વીશે, એહરેમન વીશે, અમશાસ્પંદો વીશે, તથા દેવથી જુદી અહુરમજ્દના વીચારવાળી મજ્દીઅમસની દીનને લગતી તવારીખ વીશે . .	૫૪૧
ખોદાએતાલા સઘળા સખખનો કર્તા છે.	૫૪૧
બહમન અમશાસ્પંદ મુજ પેદાયશમાં પહેલો છે	૫૪૨
ઉલટી સહમજવાજો એહરેમન અસલ પેદાયશનો નાશ કરનાર છે.	૫૪૨
ખોદાએતાલા એકલો પેદા કરનાર છે	૫૪૨
બહમન અમશાસ્પંદ અહુરમજ્દનો તાપેદાર છે, તેમજ અદીએહસ્ત બહમનનો તાપેદાર છે	૫૪૩
શેહરેવરની પેદાયશ વીશે અને તેથી આદમીને થતા ફાયદા	૫૪૩
ખોદાઈ દીન દુન્યામાં ચાલુ રાખનાર વીશે	૫૪૪
પાદશાહ ગુસ્તાસ્પે અરજસ્પ સાથની લડાઈથી ફારેગ થયા પછી ખીજ પાદશાહે ઉપર દીન કચ્ચુલ કરવાના પેગામો મોકળ્યા તે વીશે.	૫૪૫
દારાએ એખને દારાએ અવસ્તા અને તેની શરેહને એકઠી કરી તેની એક નકલ “ગન્જેશખીગાંન” માં અને એક નકલ “દજ્જેનપેશતે” માં મોકલાવી તે વીશે	૫૪૬

- શેહનશાહ અમરદેશ્વર પાપકાને અવસ્તા અને તેને લગતા ખાલાસામ્રાજ્ય એકઠા કરવાને તોસરને ફરમાવ્યું તે વીથે, તથા તેના બેટા શાહપુરે વિદ્યા હુન્નરને લગતાં વીખરાઇ ગયલાં લખાણા એકઠાં કરાવ્યાં તે વીથે ૫૪૬
- શેહનશાહ શાહપુર એખને અહુરમબદ્દે સઘળા મોલકના પાદશાહો સાથે લડાઇ કરી તેએને અહુરમબદ્દને માનનારા ક્રીધા તે વીથે, તથા આદરબાદ મારસ્પંદે પોતાની નસીહતોથી લોકોને દીનદાર બનાવ્યા તે વીથે ૫૪૭
- શેહનશાહ ખુસરો એખને કોબાદે દીનને લગતા આર ટોળામાંથી સઘળા ખૂરાએને હાંકી કાઢ્યા, અને ધર્મગુરુએને હુકમ ક્રીધો કે તેએએ અમાન લોકોને દીન સમજવતા રહેવું અને દીનની તાલીમ લેનારા ધરાનના રહેવાશીએને એનેરસ શેહેરમાં ચહડતી દાનાઘવાળા ઉસ્તાદોની આગળ કેળવણી લેવા સારું મોકળ્યા તે વીથે ૫૪૭
- શુદ્ધિવંત સપંદારમદ મીનો અને ગેતી પેદાયથને જન્મ આપવાને લીધે જન્મ આપનારી એક શક્તિ ગણાયછે તે વીથે ૫૫૦
- ખોરદાદ અમશાસ્પંદ દુન્યાની ઘણીએક જતોમાં પોતાનો સંબંધ રાખેછે તે વીથે.. ૫૫૧
- અમરદાદ અમશાસ્પંદ માણુસની જાળવણી કરેછે તથા નેક વિચારવાળી જાતોની વૃદ્ધિ કરેછે તે વીથે... ૫૫૧
- દુન્યામાં હદવાળા વખતનાં બનવા વીથે ... ૫૫૨
- માઝદયસ્ની દીનનાં વચનો માણુસોને માટે કાએદાવાળાં છે તે વીથે... ૫૫૨
- આદમીએ બાએગના વસીલાથી ચહડતે દરજ્જેનાં કામ કરનારા છે તે વીથે, તથા દીનને લગતી આદમીએની ફરજ વીથે ૫૫૩
- ધણુએક મરજ કેમ દર્દ થાયછે, આદમીની ઉત્પન્તી કેમ છે, હયાતીનું કાયમ રહેવું શાથી છે, તથા દોસ્તી અને મોહબતનું કાયમ રહેવું કેમ છે તે વીથે.. ૫૫૪
- દાદાર અહુરમબદ્દની પહેલી બખ્શેશ આત્માને લગતી છે તે વીથે ૫૫૫
- દીનની ગીબત કરનારાએનાં સવાલો અને તેના જવાબ... ૫૫૫
- દરેક ધંધો કરનારાએમાં પસંદ કરવાજોગ ધંધો દીનના આગેવાનોને લગતો છે તે વીથે, તથા દસ્તુર મોખેદો દીનની સમજ આપનારા છે અને તેની સરચાઇ જાહેર કરનારા છે તે વીથે ૫૬૨
- ગુનાહનો પસ્તાવો કરવા વીથે ૫૬૩
- જરથોસ્તીએને હક્તે કેશ્વરના રાજ તરીકે ટકી રહેવું શાથી છે?... ૫૬૩
- ધરાનીએની મોહોટાઇ શાથી અને શામાં છે?... ૫૬૪
- દીનને લગતી તકરાર કેવી રીતે કરવી અને સવાલના જવાબ કેમ આપવા તે વીથે. ૫૬૫
- દસ્તુરાંત દસ્તુર તથા યકીનદાર માઝદયસ્તાનની ફરજ વીથે.. ૫૬૬
- ખરો સખાવત કરનાર, સાચું બોલનાર, અને આભાર માનનાર કોણુને કહેવો તે વીથે ૫૬૬

દીકરા તરફ આપની ફરજ, તથા આદમીની પોતાના જાત ભાઈઓ તરફની ફરજ વીશે, અને દીનને લગતી તકરાર કેવા શખ્સ સાથે કરવી ઘટારત છે તે વીશે	૫૬૭
યાહુદીઓનાં ધર્મ પુષ્ટક “તુરાત” વીશે	૫૬૭
જેઓ પોતાની દીન ઉપર ધમાન નહિ લાવતા હોય અને સુધરવાની મતલબ રાખતા હોય તેઓને માઠદયસ્વી દીનને લગતી સહમજ આપવી તે વીશે..	૫૬૭
ખીજાં શેહેરાનાં લખાણો ઉપર ધ્યાન આપવું અને તેને ખરાબ કરવાં નહિ તે વીશે.	૫૬૮
આદમીનાં ચાર ટોળાની તેઓનાં બદનનાં ચાર ભાગ સાથે કરવામાં આવતી સરખામણી વીશે	૫૬૮
રૂમના વખાણુયલા ફાજેલ સીનિકા તથા હીંદુસ્તાનના વિદ્વાનો ધરાની હાકેમોથી મહેરબાનગી અને ચહડતો દરજ્જો મેળવવાને કેમ લાયક બન્યા હતા તે વીશે.	૫૬૯
એક હાકમ પોતાનો મરતબો સારી રીતની ખુશીથી કેમ યુજારેછે ?	૫૬૯
પાદશાહ તરીકે કોણને પસંદ કરવો અને કોણને પસંદ નહિ કરવો તે વીશે, તથા વિદ્વાન રાજાઓ પોતાનું રાજ ચહડતી પદવીથી કેમ ચલાવે ?	૫૭૦
લગન કરવાની જરૂર વીશે	૫૭૧
કેળવણી કેમ અને કોણની પાસેથી લેવી તે વીશે.. .. .	૫૭૧
ભલો વીચાર કેમ મેળવવો, તથા તાબેદારીનો વીચાર કેમ મેળવવો તે વીશે, અને કયાં કામો કરવાં અને કયાં નહિ કરવાં તે વીશે	૫૭૨

અરાલ દીનકર્દનાં પાંચમાં દફતરનું સાંકલ્પું.

નેકીથી જીવદગી યુજારનાર ભલી દીનનો પેશવા આદર ક્રોબગ ખીન ફરરોખ-જાદનું લખાણુ કે જે સેલમીનાં લખાણુને નામે ઓળખાએછે તેને લગતાં આ પાંચમાં દફતર વીશે	૫૭
ધુજોરગીભરેલા—ભવીષની અકલવાલા અને પુર ખુખીવંતા અશો જરતોશ્તની તરફથી દરએક બનાવની વાત જાહેર થવા વીશે	૫૭૮
ધરાની ઓલાદની મોહટાઇ અને સુબદાપણું વીશે	૫૭૯
પેગમખર અશો જરતોશ્તે કરેલી નસીહત વીશે	૫૮૨
બંદગીથી નેક બદલો મલવા વીશે	૫૮૨
દાદારની ખુશી વીશે	૫૮૪
મજદીઅસનાને નીચ નહી બનવા સાથે પોતાની સંભાળ રાખવા વીશે	૫૮૪
મેહશ્ત અને દાજખ કેવું છે, અને રીસ્તાખીજ કેમ થશે તે વીશે	૫૮૫
નેકનામી વીશે	૫૮૬
યુનાહઓની વીગત.. .. .	૫૮૭

	સંકે.
ગુનાહોનાં નીવારણ તથા તેને સાફ કરવા વીશે	૫૮૯
આદમીને વગર કારણે ધજા કરવાના પાપ વીશે..	૫૮૯
બદનને ધોવા તથા નજીસીથી પાક રાખવા વીશે..	૫૯૦
ધરમચુરની સરદારી વીશે	૫૯૧
ખોરાક કચો ખાવો તે વીશે	૫૯૨
પોશાક વીશે	૫૯૩
ખોરાક વીશે	૫૯૪
સખાવત કરવા વીશે	૫૯૪
લગન સંબંધી સગાઈ કરવા વીશે	૫૯૫
બંદગી કરવા વીશે	૫૯૬
આદમી તથા ગોસ્પંદોને ધજા નહી દેવા વીશે	૫૯૮
આતથ વીશે	૫૯૯
ધાતુઓ વીશે	૬૦૦
જમીન વીશે	૬૦૦
પાણી વીશે	૬૦૦
ખોરાક વીશે	૬૦૧
ગુજરેલાં આદમી તથા સગથી દુર રહેવા વીશે..	૬૦૧
સાચા લોકો વીશે	૬૦૨

(૧૧૧) જે આદમીનાં બદનતી અંદર સખાવત અને બખીલીને ૧
 લગતી ગેબી શકતીનું રેહડાણુ હોએછે, તેના ખવાસ વીશે
 ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

જાણુવું કે, સખાવતને લગતી ગેબી શકતી, જોસ્સાની અંદર ૨
 ગરમ હોએછે. અને બખીલીને લગતી ગેબી શકતી, જોસ્સાની અંદર
 થંડી હોએછે. અને તે ખેડુનાં મુળ, આદમીનાં અન્તકરણની અંદર (રેહ) છે.
 જેનામાં સખાવતનું રહેડાણુ છે, તે (આદમી) ગરમ અન્તકરણવાળું છે.
 સખાવતની ગેબી શકતીવાળું અન્તકરણ પવીતર આતશ (યાને યબદી નુર)-
 વાળું છે. અને તેના ખવાસનું જણાવું તેના જોસ્સાની અંદરનાં ગરમી-
 વાળાં નુરથી છે. તથા સખાવતના ખવાસથી તે આદમી ધનસાનોમાં
 ચહડતે દરબજેનું (ગણાએ) છે.

જે આદમીનાં અન્તકરણની અંદર બખીલીનું રેહડાણુ હોએછે, ૩
 તે આદમી બરફનાં જેવાં થંડા અન્તકરણવાળું છે. તથા તે આદમીના
 બખીલીના ગેબી ખવાસનું જણાવું, તેના નીચાધવાલા થંડા જોસ્સા-
 એ છે. અને તે આદમી આએ પ્રમાણેના બખીલ ખવાસથી (બખીલ)
 આદમીનું ઉપરી (ગણાએ) છે.

(૧૧૦) જે હયાતી ધરાવનારૂં આદમી છે, તે આદમીઓની ૧
 તરપથી વખાણુવાજોગ તેમજ ધીકારવાજોગ કામ કરનારૂં છે.
 અને તે (આદમી) તેની અંદર રખાએલાં (સારાં યા માઠાં)
 મુલને કબુલ રાખનારૂં (યાને પરાંદકરનારૂં) છે.
 તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

જાણુવું કે, જે હયાતી ધરાવનારૂં ધનસાન છે, તે સારા દેખાવ- ૨
 વાળું તેમજ ખરાબ દેખાવવાળું હોએછે. કારણુકે, સારાં તત્વવાળું
 આદમી, તનદરૂસ્તીભરેલા દેખાવવાળું, તેજપ્રમાણે ખરાબ તત્વવાળું
 આદમી બીમારીવાળા દેખાવનું હોએછે. જે આદમી સારા તત્વવાળું

છે તે તનદ્વસ્ત દેખાવને લીધે પોતાના પેદા કરનારની સ્તુતી કરનારૂં તથા તેનો આભાર માનનારૂં છે.

૩ જે ખરાબ તત્વોથી બીજારીવાળાં શરીરનું માણસ છે, તે (પોતાના) એબીઅલ ખવાસનાં કામથી ઉલટા દેખાવવાળું છે. અને સુંદર દેખાવ સારાં તત્વોને લીધે બદનને તનદ્વસ્ત રાખવાએ છે. અને (તેથી) બદનનો દરએક ભાગ કાએદાસર રેહી શકે છે. અને (તેથી તેમાં) એબવાલ હરીફનું (પાને દ્વજનું) ઉલટું કામ થઈ શકતું નથી.* યુરાં તત્વોવાળું બીજાર બદન, પેદાના કરનારની મતલબ વગરનું—સારા દેખાવ વગરનું અને બદનને નહીં સલામત રાખવાએ ખરાબ તત્વોને લાએકનું છે.

૪ જે આદમી સવાબ અને ગુનાહની ઈચ્છા રાખનારૂં છે, તેમાંનું ભલા વીચારવાળી અકલની મારફતે જે સવાબને પસંદ કરનારૂં આદમી છે, તે સવાબકાર આદમી ભલા વીચારની અકલવાળું છે. અને જે યુરા વીચારવાળી ઉલટી અકલવાળું છે, તે ગુનાહને પસંદ કરનારૂં છે. એમાં જે કોઈ ભલા વીચારવાળા (બેહુમન) ની અકલને પસંદ કરનારૂં સવાબકાર આદમી છે, તે વખાણુ કરવાએ અને પોતાના પેદા કરનારની તરફથી સારો બદલો મેળવવાને લાએકનું છે. તથા ભલા વીચારવાળો સવાબ છે તે સવાબને પસંદ કરનારી આભાર માનવાએ અકલનો વસીલો છે.

૫ વળી જે કોઈ (ઇનસાન) ગુનાહને લગતી યુરા વીચારવાળી શક્તીને લગતાં ઉલટા વીચારની ઈચ્છાવાળું છે, તે યુરા વીચારવાળી ઉલટી સહ-મનને પસંદ કરનારૂં ગુનાહ કરનારૂં માણસ છે, અને તે પેદાના કરનારની તરફથી ધીકારવા એ છે. ભલા વીચારવાળી શક્તીને લગતો સવાબકાર,— સવાબને પસંદ કરનારી અકલનો વસીલો છે. તે આદમી યુરા વીચારવાળી શક્તીને લગતાં પાપનો વસીલો નથી. અને તેથી તે આદમીની અંદર ઉલટા વીચારનો ગુનાહ કરવાનો શોક રેહી શકતો નથી.

* આએ લખાણુ ઉપરથી જણાએ છે કે, પ્રમાણીક ઝોરાક—પીવાની વસ્તુ તથા ઉંધ અને મેહનતથી માણસનાં બદનની અંદરનાં એઆર તત્વો આતશ—પવન—પાણી અને મીઠી છે તે, એકસરખી હાલતમાં રેહે છે. અને તેથી માણસની તનદ્વસ્તી સમવાએલી રેહે છે, તથા તેની મનશક્તી અપ્રમાણીક થતી નથી.

(૧૫) ગેબી પેદાએશને પેદા કરવા વીશે, તથા મીનોઈ કુનીઆમાંથી ૧
આએ કુનીઆમાં તે પેદાએશને પોંહચવાનું જણાવા વીશે,
ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

જાણવું કે, અણુદીઠ હયાતીને (યાને આતમાને) આએ કુનીઆમાં ૨
જનમ આપવો, એ બનેલી આલમને સઘળી રીતનો સીનગાર આપવો છે.
હયાતી (યાને આદમીનો આતમા) અણુદીઠ અને પકડી નહી શકાએ એવો છે.
અને આએ કુનીઆં (યાને ખાકી બદન) તેનું આએ કુનીઆનું મકાન છે.
આએ કુનીઆંની જાતનું (યાને કાયાનું) ગેબી હયાતીના સંબંધથી ૩
રેહી શકવું છે. અને આએ કુનીઆંની કાયાનું જણાવું, ગેબી હયાતીની
તરફથી તેની અંદર સઘળો સુધારો થવાએ છે. આએ કુનીઆંની ૪
હયાતીવાલી જાત દેખાવા અને પકડાવા જોગ છે. એ ઉપરથી દેખાઈવું
છે કે આતમાનું ધર આએ કુનીઆંની કાયા છે. વળી જે કાંઈ
તેનું (યાને હયાતીનું) આએ કુનીઆંમાં જાણવું છે, તે આએ કુનીઆંની
કાયાના સંબંધથી છે. વલી આએ કુનીઆંની વસ્તુનો હયાતીની સાથે
સંબંધ હોવાથી તે વસ્તુ જણાએ છે. ગેબી હયાતી (યાને અનદીઠ
આતમા) આએ કુનીઆંને લગતી કાયામાં આવેલો છે, તે આએ
કુનીઆંનાં મકાનથી (યાને શરીરને લીધે) માલુમ પડે છે. જીવ (બદન-
માંથી) પાછો મીનોઈ કુનીઆં જે તેનું અસલ મકાન છે ત્યાં જાએ છે.
ગેબી હયાતી (યાને મીનોઈ આતમા) એક છે, પણ (આતમા અને
બદનને લીધે) તેના બે ભાગ છે. વલી તે આતમાને પેહલો પ્રતાપ
આપનારો પેદાનો કરનાર દાદાર કેહવાએ છે. આએ કુનીઆંની હયાતી,
કાયાની સાથે આતમાનો સંબંધ હોવાથી છે. દાદાર પોતે આએ
કુનીઆંમાં હયાતીને પેહલવાં પ્રતાપ આપી જનમ આપવાથી જણાએલો
છે. ભલી દીનનાં લખાણ ઉપરથી એમ જણાએલું છે કે દાદારે પેહલી
પેદાએશને (યાને રૂહને) ગેબી કુનીઆંમાં પેદા કીધું હતું અને તેને તે
ગેબી કુનીઆંમાંથી આએ કુનીઆંમાં મોકલીયું છે.

૧ (૧૧૧) (હીલચાલની) કહીઅત વીશે ભલી દીનને લગતો ખાલાસો.

૨ આણુવું કે, હયાતીને લગતી કહીઅત (એટલે જે આતમને લગતી શક્તી) હીલચાલ કરનારાંએને ચલાવવા સારૂ છે. કારણકે આએ ફુનીઆંની હીલચાલ કરવી તથા કામ કરવું, હયાતીવાલી શક્તી વગર થઈ શકે નહીં. જે હયાતીને લગતી હીલચાલ કરનારી તથા કામ કરનારી વસ્તુ છે, તેની અંદર તે કહીઅતનું ચાલુ રેહવું આએ ફુનીઆંની કાયાની અંદર હયાતીને લગતી હીલચાલ કરાવનારી ગેબી (આતમાની) વસ્તુ હોવાથી છે. અને આએ ફુનીઆંના સુધારોબી ગેબી શક્તી (યાને આતમા) ને લીધે છે. આએ ફુનીઆંનાં લોકો આએ ફુનીઆંને લગતી શક્તીનો સંબંધ તેઓની અંદર હોવાના સમબથી પોતાને ઘટતી રીતે ચલાવી શકે છે. હયાતીને લગતી શક્તી (યાને આતમા) જેમાં ગેબી ચીજોનું રેહકાણુ છે, તે આએ ફુનીઆંની કાયાને ચલાવનાર તથા તેને સુધારનાર છે. આએ પ્રથવીને લગતી કાયા પાણી અને કહીઅતદાર પવને કરી બળવંત છે. અને પાણી તથા પવન આસમાનને લગતી મીનોઈ શક્તી (યાને યજ્ઞ અમેશાસ્પંદ) નાં બળે કરી છે. અમેશાસ્પંદોની એજમતી (યાને અમતકારી) શક્તીને લીધે આસમાની આતમાને લગતો સુધારો છે. અને આએ ફુનીઆંની કાયાને કહીઅત બદનને લગતાં તત્વોથી બદનની બનાવટનો સુધારો કરવાએ છે. મીનોઈ શક્તીઓ (યાને બુદ્ધિ, આતમા અને ફરોહર) ને કહીઅતનું મલવું, રવાનને માટેની જાંઘગીએ છે.

૩ ફુનીઆંને ધરમની કેળવણીની (કહીઅત) અથોરનાનોથી છે. સંભાળની (કહીઅત), લશકરી ટોલાથી છે. પ્રવરશીની (કહીઅત), ખેડુટના ટોળાથી છે. અને સુખની (કહીઅત) પેશેવરો (યાને જાતજાતના ધંધાદારીઓ) થી છે.

૪ આએ ફુનીઆંના સઘળા લોકોનું બળ રાજાઓથી છે. અને તેઓને આવતી ફુનીઆંને લગતું કહીઅત, માણુસોને દીનથી સુધારનારા (દસ્તુરની) જાતથી છે.

૫ આદમીની જાતને આએ ફુનીઆંની કહીઅતની અંદર સુધારવી, અગત કરીને દોલતથી છે. અને રવાનને મીનોઈ ફુનીઆંને માટે સુધારવું, મહુડતે દરબેના સવાબની કહીઅતે કરી છે.

વળી એમ છે કે, જે કોઈ પોતાની મેલવેલી હુયાતીને પાપનાં કામમાં ચલાવે અને મેલવેલી જીંદગીને નકામી જણાવે, તે શખ્સની આગાનેની દીનની કહ્યતને સવાબકારીમાં રાખવાને બદલે બદીની સહમબંધી રાખનારો છે. ૬

વળી એમ છે કે જે, કોઈ શખ્સ દીનદાર લોકોના એતેકાદથી આફરીન કરવા જોગ હોય, તે ફુનીઆની સહમબંધી અંદર સરાપ દેવા જોગ દેખાય, તો ખચીત તે ફેરફાર, એતરી સેતારાએના પોહચવાથી થાયેલો સહમબંધો. તેમજ મુજબ જાનવરોની ઈજા તથા ડાંખ અને જીહારનો એલાબ અવસ્તાના મન્ત્રથી છે. તથા ખરાબ ખાસીઅતવાલી બદકારીની ઘણીએક બીમારીને દુર કરવી દીનની કીરીઆથી છે. આતશોને, પાણીએને અને જાડપાનેને હાંણી પોહચવી તથા ધાતુએ અને જમીનોની અંદર હુયાતીવાળાં જાનવરોનું સાથે રેહવું, એતરી સેતારાએની ચાલથી છે. જે કાંઈ આએ ફુનીઆની અંદર બીમારી છે તે અવાખરી સેતારોની તરફથી છે. અને તનદરૂસ્તીનો સમય છે તે જે સાતે ઘરેહુએ છે તેએથી છે કારણકે તે સાતે ઘરેહો અંદરમાહ, પુરમાહ અને વીસ્પેતથમાહની પખ્શવાળા હોએ છે. વલી દીનમાં જણાવેલું છે કે, દીનને લગતી કીરીઆથી યજ્ઞાંની આરાધના કરવાથી યજ્ઞોને ખુશી કરવાએ દેવોને કુખી કરવું છે. વળી આએ અને મીનાઈ ફુનીઆની અંદરની ઘણીએક વસ્તુએને કહ્યત આપવી તે દીનની (યજ્ઞને આરાધના) ની ક્તેહમંદ જુદી જુદી કીરીઆથી છે. આએ ફુનીઆની અંદર હુયાતીને લગતી કહ્યતની ગાલેખીની ક્તેહનું કમ થવું, મીનાઈ ફુનીઆને લગતાં કામોનું કહ્યત પડી લાગવાથી છે. આએ ફુનીઆમાં જે કાંઈ જાહેર (યાને સવાબનાં) કામો કરવાનો એરાદો, ચહડતે દરજેની હુયાતી ધરાવનારાં (આદમી) એનાં દીલની અંદર હોએ છે, તે જેથી દાનાઈ વાળી ભલી કહ્યતને લીધે છે. જાહેર કામને માટેની ઉંચી કહ્યત, જાહેર કામને માટેની ઉંચી ક્તેહ ફીરોજ, અને જાહેર કામને માટેની દીનને લગતી કીરીઆ, (આદમીને) જેથી દાનાઈવાળી કહ્યતના મળવાએ છે. જેમકે આએ ફુનીઆની અંદર મુલુકો અને શેહરો એક બીજાથી દુરની વસ્તુ છે, તે દરએક મુલક તથા દરએક શેહરની અંદર આવનારા લોકો તે મુલુકના તથા શેહરના માલેકને જેવાથી તેની ૯

કહ્યતને પીછાણે છે, અને તેવી ઘણી જગ્યાઓની સહુમજ તેઓને મલે છે તેમ. (એટલેજ સવાખનાં કાંમ કરવાની સહુમજ ખોદાએતાલા અને મીના યજ્ઞ ઉપર ઘેઆન આપવાથી મલે છે.)

- ૧ (૧૮૧) આએ કુનીઆમાં રપેનાકમીનો અને ઘનાકમીનોની ઈધાણી જણાવા વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

- ૨ જાણુવું કે, આએ કુનીઆમાં રપેનાકમીનોની નીસાણીનું જણાવું, ઘણું કરીને પેલા ખુબીવંતા અશો હાકમથી છે. કે જે હાકમ અહુરમજદને મોહટાઈ આપનારો—પાક દીઆનતનો—સારી ઈચ્છા વાળો—લોકોમાં ચહડતે દરજેની અકલને જનમ આપનારો—પુરતી મોહટાઈવાળાં ભલાં કરમાન આપનારો—દીનના વીચારને કહ્યત આપનારો—અને કુનીઆને સારી રીતે ચલાવનારો હોય. જેનીથી લોકોને સારી જનદગીનું જુજરવું—શેહરોને વગર ધાસ્તીએ રેહવું—રઈઅતને ખુશીનું ભોગવવું અને તેની ઈચ્છાવાળાં કામ કરનારાઓને સારી ઉમેદ તથા વીસવાસનું રાખવું હોએ. અને પોતાનાં કામની મારફતે તે હાકમ આએ કુનીઆમાં તેમજ મીનાઈ જેહાનમાં આત-માને નેકી—તેમજ પોતાની ઓલાદને અને કુનીઆનાં લોકોના ખાન-દાનને ચહડતે દરજેનાં કાંમથી બેહદ જુજરગી—જાએદો અને કહ્યત આપનારો હોએ. તે (પાદશાહ) રપેનામીનોની મારફત આએ કુનીઆનાં લોકોથી વધારે કીરતીવાળો છે.

- ૩ આએ કુનીઆમાં ઘનામીનોની ખાસીઅતનું ઘણું કરીને જણાવું, ખુરી દીનવાળા પાપી હાકમનાં ઉપરીપણાંથી છે. કે જે હાકમ અહુરમજદની વીરૂધ નીચ કહ્યતથી એકદમ અધકાર ગુનાહવાળો—નાસકારક દીઆ-નતનો—દુઃખ દેવાની ઈચ્છાવાળો—તેની રૈયત ઉપર મરજી મુજબ ઉલટા વીચારનો હાકમ કરનાર—દીનના વીચારને નબલા કરનારો—કુનીઆને નીચાઈથી ઉજડ બનાવનારો—લોકોને ખરાબ જનદગી તથા સંકટમાં રાખ-નારો હોય. અને તેનીથી દરએક શેહર ધાસ્તીભરેલાં તથા માણુસો તરેહ તરેહનું દુખ ભોગવનારાં હોય. અને યજ્ઞના તરીકાઓને તરેહવાર

રીતે હાંણી પોંહ્યાડનારો—તેનાં છુરાં ફરમાનથી તેની ખાઉશ મુજબ કામ કરનારા અમલદારોને બરકૂથી મુએલી આસાના થવું, અને તેનાં વેર ભરેલાં દીલથી તેને પોતાને હુયાતી વગરનું બનવું છે. તેના વીચાર આબાદીને લગતા સખબોને બંધ કરવાનો તથા સખતી ઉપજવનારા લોભની કહ્યતને ઘણી વધારનારો છે. અને તે તેના વીસવાસ ઉપર રેહીને કામ કરવાની ઈચ્છા રાખનારાઓને આકેબત હલાક કરનારો તથા બેહુદ હલાકી તથા નોકસાનવાળાં કામને કહ્યત આપનારો છે. જ્યથી તે હાકમ આફનીઆનાં લોકોમાં ઘણી એમ ધરાવવાએ ધનાકમીનાના ન્યેા છે.

(૧૧૧) સુરજને લગતાં તથા અંદ્રમાહને જોવાને લગતાં ૧
વરસમાંનું કીહું (વરસ) (દીનને લગતાં) મોટાં કામોને
લગતું છે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

જાણવું કે, ખોરશેદને લગતાં વરસ બે તરેહનાં છે. તેમાં એક, વરસની ૨
અંદરના વધારાના દીવસોનું, અને બીજું, વરસોના વધારાના કલાકોનું છે. વરસની અંદરના વધારાના દીવસવાળું (વરસ) ૧૨ મહીનાનું છે, જેનો દરએક મહીનો ૩૦ દાહાડાનો છે. અને જુરોબ્બેની અંદર ૧૨ મહીને ખોરશેદને ફરવાથી જે પાંચ દાહાડા વધારાના છે, તે મહીને જીમલે ૩૬૫ દીવસનું છે. તે વરસના મહીનાઓની અંદરના વધારાના વખતથી જે પાંચ દીવસો એકઠા થાય છે, તેને વરસના છેલ્લા મહીનાની પછવાડે રાખેલા છે. તે વરસની અંદરના વધારા (ના વખત)થી બનેલા છે અને તેને ઘણીએક ગણતરી કરીને મુકરર કરેલા છે. તે ગણતરી મુજબ (બંદગીની અંદર) પહવામાં આવે છે.

વરસ એકના ૩૬૫ દાહાડા દર વરસે એકઠા થાય છે, તે દરએક ૩
વરસની આખેરીને લગતા વધારાના છ કલાક છે. જે કલાકો વરસોના વધારાના છે. તે વધારાના કલાકોનો એઆર વરસે એક દાહાડો—૪૦ વરસે ૧૦ દાહાડા અને ૧૨૦ વરસે એક મહીનો થાય છે. ૬૦૦ વરસે ૫ મહીના અને ૧૪૪૦ વરસે એક વરસ થાય છે. તે વરસોથી વધેલા એ પ્રમાણેના ૬ કલાકના વખતને વરસની આખેરીના દાહાડાઓથી ઉપલગ રાખવા ઘણીએક વરસોએ તે એકઠા થાયે ત્યાંસુધી. ૪

૫ વ્યાજ્યે વધારાનો વખત (યાને કબ્જીસાનો મહીનો) પોતે વરસોને લગતી ગણતરીને લગતો છે. અને તે મહુડતે દરજ્જાનાં કામો જેવાંકે નોરોજ—મેહરગાંન—અને બીજાં કદીમ જશનોને માટેનો છે. વળી વરસનું શરૂ થવું પેદાજ્યેશની શરૂઆતથી વરસના પેહલા દીવસથી બુજેરગ પાદશાહાજ્યે મુકરર કરેલું છે. તે પ્રમાણે બેહદ આદમીજ્યો નોરોજની ઉપર કાજ્યેમ રહેનારાં તથા ભલાં કામ કરનારાં છે. અને તે (નોરોજ) ના પ્રતાપી વખતમાં સઘળાં કેશવરના બોહલાં લોકો કદીમ પેશદાદી (પાદશાહ) જ્યોથી સુખ મેલવતાં અને ખુશી ભોગવતાં આપ્યાં છે. તે જશનના વખતમાં મેહનત કરનારાં આદમીજ્યો આરામની ઉમેદ રાખનારા હોય છે, તથા તે વખતમાં સુખ ભોગવે છે, અને આરામ પામે છે. વળી જ્યારે પેલો ભલી યાદને લગતો (યાને કબ્જીસો કરવાનો) વખત આવે છે ત્યારે દુરબલ થએલાં લોકો પેશદાદી (યાને ઇનસાફના આગેવાંન) (પાદશાહો)થી કહમ્મત મેલવે છે. અને બેહદ આદમીજ્યો કેટલુંએક સુખ પામે છે તથા આરામથી રહે છે. અને તે વખતમાં તેઓની ઘસારાભરેલી મેહનતનું કામ જ્યોધું થાય છે. તથા તે રોજ અવલથી મુકરર કરેલી કીરીઆથી (યાને કબ્જીસાને લગતો મહીનો વધારવાથી) રાજને લગતો ઘણોએક સુધારો નવેસરથી થાય છે. અને તે જશનના વખતની સાથે અતીશીય વસ્તુનો ફાજ્યેદો જોડાયેલો રહે છે. તથા દુરબલ થાયેલાં સુસ્તીવાળાં આદમીજ્યોને ઘણી મેહનતનું કામ કરવાથી છુટકારો મલે છે, તથા ડુનીઆને (કુદરતથી) નવી બખ્શોશ થાય છે (યાને તાબગી મલે છે.) વરસો, મહીનાજ્યો અને દીવસોની ઉત્પન્તી સીતારાજ્યોની આલથી થાય છે. આદમીજ્યો આજ્યે ગણતરીને લગતું વરસ ડુનીઆની શરૂઆતથી કેટલાએક પાદશાહોનાં ગુજરેલાં વરસોનાં વધારાથી ગણતાં આપ્યાં છે. * તે અમરગીવાળા કીરતીવાન વખતમાં આદમીજ્યોની વચ્ચે ખોરાકનો મોટો જઠો આપ લે કરેઆમાં આવે છે. માટે દીનનાં ફરમાન પ્રમાણે તે (કબ્જીસાનો) વરસને ગણતરીથી આલુ રાખવું. અને તે વધારાના વખતને જવા

* જ્યેની સહમજ એ છે કે, કબ્જીસાનો મહીનો જે પાદશાહની હકુમતનાં વખતમાં થતો હતો, તેની નોંધ તેની આગમચના પાદશાહોની હકુમતનાં વરસોની ગણતરીની સાથે ગણીને આગળા કબ્જીસાના મહીના પછીનાં ૧૨૦ મે વરસે બીજો કબ્જીસાનો મહીનો આદમીજ્યો કરતાં હતાં.

દેવો નહી. (એટલે જે કખીસાનો મહીનો તેના ઘટતા વખત ઉપર કરવો.) અને (તે વખતમાં) જ્વતન કરવા લાગ્યે જ્વતવરોને આદમીએ ઈજા દેવી નહી. જે વેળા આદમીએની અંદર તે ગણતરીનું વરસ આવે ત્યારે વધારાને લગતો વખત (એટલેજે કખીસો) કરે. અને કુનીઆના ઘણાએક લોકો પાસે તે વધારાનો વખત કરાવે.

દર વરસે વરસના વધારાના કલાક ઘણાએક વરસોએ એકઠા થાયે છે. ચહુડતે દરજ્જેની દરએક વસ્તુને લગતું કામ (યાને દીનનું કામ) વરસને લગતી એઆરે ફસલો સાથે મુકરર કરેલું છે.* ૬

વરસની શરૂઆતની ફસલ વસંત રૂતને લગતી છે. તે, બ્યારે ખોરશેદ પેહલવી મેશ રાસીની હદમાં કે જેને આસમાનનો પ્રતાપ કરીને ગણે છે તેમાં આવે છે ત્યારથી છે. અને ખોરશેદ, (તે ફસલમાં) મેશ—વરખ અને મેથુનનાં બુરજમાં ચાલે છે, ત્યાંવેર તરણ મહીના સુધીની છે. ૭

વરસની બીજી ફસલ, ગરમીની રૂતની છે, જેને નુરવાલી ફસલ કરી ગણે છે. અને તે બ્યારે ખોરશેદ કરક રાસીની પેહલી હદમાં આવે છે, ત્યારથી ખોરશેદની ચાલ કરક—શહી અને કુનીઆના બુરજમાં ચાલી રીડે છે, ત્યાંસુધી માસ તરણની છે. તરીજી ફસલ પાનખરની છે. તે બ્યારે ખોરશેદ પેહલવાં તોલા જેને સ્તર (કેહ છે) તે રાસીની હદમાં પોંહચે છે, ત્યારથી તે ખોરશેદ તોલા—વરસચક અને ધનરાસીની હદ પુરી કરે છે ત્યાંસુધીની છે. ૮

ચોથી એટલેજે છેલ્લી જેમસ્તાન (યાને વરસાદ) ની ફસલ છે. તે (ફસલ) બ્યારે ખોરશેદ, મકકર જેને (પેહલવીમાં) ફુદ્તોરા કેહ છે તેની હદમાં આવે છે, ત્યારથી તેને લગતા તરણ મહીના જે ખોરશેદને પોતાની મકકર—કુલ અને મીનરાસીમાં ચાલી રેહવાના છે ત્યાંસુધીની છે. ૧૦

વલી વરસને લગતી આએ એઆરે ફસલનો બંદોબસ્ત (યાને એઆરે ફસલોનું બર વખતે આવવું), ખોરશેદને વરસના (૧૨) બુરોજોની અંદર ચાલવાથી છે. અને (તે ચાલમાં) ઘણીએક હીલ થવાથી દરએક ૧૧

* હાલમાં કખીસાને લગતી તકરારમાં, કેટલાએક ગ્રહસ્થો કખીસો કરવાનાં કામને તે કરવાથી દીનને લગતાં જશનો અને ગાહંબારો તેની ફસલને લગતા ખરા વખત ઉપર આવવાં જોઈએ, એવું માનતા નથી. અને પોતાનો વીચાર ખરો પાડવા સાર પાક અવસ્થાને આધારે લખાએલાં હજારો વરસનાં પેહલવી પુસ્તકોને ખાટાં કેહવા મગિ છે. તેઓએ ઉપલાં લખાણુ ઉપર ઘેયાન પોહચાડીને પોતાના વીચાર ફેરવવા ઘટારત છે. અને દીનદારીનાં ભલાં કામમાં આપમતલબ વાપરવાથી દુર રેહવું ઘણું સારું છે.

વરસની આખેરીએ એકઠા થાયેલા ઉપરના કલાકોથી દીવસોમાં દીવસો મહીનાઓમાં મહીનાઓ અને વરસોમાં વરસોનું આસમાની મોટા સેતારાઓની (યાને સુરીઅ તથા ચંદ્રની) ચાલથી બરોબર રેહવું છે. અને તેથી (યાને ઉપલી કસરનો વખત બરોબર રાખવાથી), દરએક ફસલ અને તે ફસલને તાએબેનાં જશનો, તે એહારે ફસલોની અંદર તેની હસ્તીને લગતાં તથા ફસલોને તાએ જોડાયેલાં રેહવાથી જણાય છે. વળી દીનને માટેની અંદગીને લગતો તથા અનાબના પાકને બનવાનો અને આડપાનને ઉગવાનો વીસવાસ કસરને લગતો વખત માણસોએ ગણત્રીમાં લેવાથી છે. લડાયેક હાકમોને ગરમી અને સરદીની મોસમના ફેરફારને પીછાણવો તથા પવનના કુકવાને અને દરીઆના પવનની ઉત્પત્તીના વીચાર તે ઉપર મકરર કરેલા છે.

૧૨ દીનને લગતા કાએદા તથા દીનને લગતું દરએક કામ ફસલોને વખતે ફરજ તરીકે ઠરાવેલું છે. વળી તે કબીસાનો વખત બેહદ વધારાના વખતની ગણતરીથી બને છે. અને તે (કબીસો કરવાનો વખત) પાદશાહનાં ફરમાનથી તે કામ કરનારાએ એહારે ફસલોને બર વખત લાવવા સાચું કરતા રીહે છે. અને તેથી આદમીઓની તથા આડપાનોની અંદર દીનની કીરતીવાલો જાહેર વીચાર આવે છે.

૧૩ ભલી દીનની નસીહત છે કે, મહીનો એક પુરો થાયે ત્યાંસુધી આએ વધારાનો વખત (યાને કબીસો) કરવો નહીં.* તથા પાંચ મહીનાથી વધારે વખત જવા દેવો નહીં.† દીવસો—મહીનાઓ અને વરસોને લગતાં પ્રકણની અંદર એને લગતાં કારણની વીગત જણાવેલી છે.

* યુનાની, અરબી અને ફારસી ગ્રંથકારો એકસરખી રીતે પોતાની કેતાબોમાં લખી ગીઆ છે કે પારસીઓ પોતાની દીનના કાએદા મુજબ સુરજની ચાલનું વરસ ગણે છે, તથા દર વરસે કસરના પાંચ દાહડા જે *کسریه ها* ના યાને ગાથાના છે તેને છેલ્લા સૂફ દારમદ મહીનાની પછવાડે વધારે છે. અને વરસ દાહડાની કસરના છ કલાકની ગણતરી ગણીને ૧૨૦ વરસે કબીસાનો મહીનો એક કરે છે. તે લખાણને આએ દીનકર્દનું પેહલવી લખાણુ એકમળતું આવે છે.

† ઉપલાં પેહલવી લખાણુમાં “કબીસાનાં પાંચ મહીનાથી વધારે મહીના થવા દેવા નહીં” એમ જણાવેલું છે, તેનું કારણુ એ છે કે, આપણી દીનનાં ફરમાન પ્રમાણે વરસ એકની મુખ્ય બે ફસલ છે, તેમાં એક હામીન (યાને ગરમી) ની અને પીજી જેમસ્તાન (યાને સરદી) ની છે. એમાં ગરમીની મોસમના સાત મહીના ફરવરદીન મહીનાની શરૂઆતથી મેહર મહીનાની આખેરી સુધીના છે. અને સરદીની ફસલના પાંચ મહીના આવાં મહીનાથી ગાથા વહેશતોયશત સુધીના

અંદરમાહુને લગતું વરસ સુરજની સાથે અંદરમાહુને ચાલવાથી ૧૪ છે. તેના દરએક મહીનાના વધારાની અંદરના ૧૦ કલાક છે. તેથી દરએક વરસની સેવટ ૧૨૦ વધારાને લગતા કલાક થાય છે ત્યારે તેના પાછો (ફરવાનો) દોર આવે છે. તે (દર માસના વધારાના) ૧૨૦ કલાકના પાંચ દાહડા અને પાંચ દાહડા ગાથાના મળીને ૧૦ દીવસ છે.* તે હેસાબે તરણુ વરસે એક મહીનો અને ૩૬ વરસે કસરતું એક વરસ થાય છે. તે આગળ પાછળની ચાલવાલું વરસ મોટાં કામોને સારૂં

મુકરર કરેલા છે. અને ઉપલી બેહુ ફૂલોમાંની ગરમીની ફૂલ જ્યાંસુધી ચાલુ રહે છે, ત્યાંસુધી ખપોરના ખારથી તરણુ વાગા સુધી રપીથવન ગેહનો અમલ ચાલુ રહે છે અને તે વખતમાં રપીથવન ગેહ પઠાય છે. અને સરદીની ફૂલમાં સહવારથી તરણુ વાગા સુધી હાવનગેહનો વખત ગણાય છે તે વહીશતો યશત ગાથા સુધી રહે છે. સાત મહીના રપીથવનના અને પાંચ મહીના ખીજી હાવનના (યાને ગરમી અને સરદી) ના છે, તેની દલીલના અવસ્તા :—

આખે ઉપલી ફૂલમાંની રપીથવનની ફૂલમાં યુજરેલાઓના કશની (યાને જે જગોએ યુજરેલાં આદમીને સંજોગીને મેલેલું હોય છે તે) જગો ૯ રાતે, અને ખીજી હાવનની ફૂલમાં ૩૦ રાતે (એટલે જે ૩૦ દાહડા અને રાત યુજરેલા પછી) પાક થાય છે. જે વીશની દલીલ વંદીદાદની પાંચમી પ્રગરદના પાક અવસ્તામાં આવેલી છે. (જુઓ પ્રોફેસર વીસ્ટર ગેમ્પાર્ડના છપાવેલા વંદીદાદનો ૪૨ મો ફકરો.) તે ઉપરથી હાવન અને રપીથવનનો વખત એક નહી થઈ જાય એટલા વાસ્તે ઉપર પાંચ મહીના સુધીની હદ જણાવેલી છે.

* આખે ઉપરથી જણાય છે કે, આપણા ટોળાના એક ખાનદાનવાળા કેટલાએક ગ્રહસ્થો, ગાથાના દીવસોમાં સફંદારમદ મહીનો પઠતા આવીયા છે, અને ખીજા જરતોશતીઓને તેમ કરવાની ભલામણ કરે છે, તે વાત દીનનાં ફરમાન મુજબની નથી. કેમકે ગાથાના પાંચ દાહડા વરસના ખાર યુજરને લગતા ખાર મહીનાની ખોરશેદની ચાલના વધારાના વખતથી એકઠા થયલા છે, તે કાંઈ છેલ્લા સફંદારમદ મહીનાની કસરના નથી; માટે તેની સાથે સફંદારમદ મહીનો આપણુ યજ્ઞને વંદીદાદ કરતી વખતે તથા ખાજ ધજતી વખતે અને ફરજઆત તથા અંદગીની અંદર પઠતા નથી. અને તેમજ શું ધરિન કે હીંદુસ્તાનનાં દોષખી પંથના અથોરનાનો પઠતા નથી. એ વીશ સાતમી સદી ઉપર થઈ ગયેલા જરતોશતનામોના ખનાવનાર ધરિનનો કામિલ દસ્તુર જરતોશત બેહરામ પણ પોતાનું મત નીચે જણાવીયા પ્રમાણે આપી ગયે છે.

سغد ارمد ماه رفته تمام بروزي كه خواني انيرانش نام

† મોટાં કામોને સારૂં એટલેજે દીનનાં કામો જેવાં કે જશનો—ગાહં—ખારો—રપીથવન—ફરવરદેગાન—યજ્ઞશને—વંદીદાદ અને અંદગીમાં વાપરવું ધટારત નથી.

વાપરવું જોઈએ નહીં. આએ ફુતીઆંનાં ધંધામાં તે વરસથી નાધલી અપ્પશેશનું જાહેર થવું છે. અને વધારાનાં કાએદાવાલાં વરસોની વીગતનાં પ્રકરણમાં એ વાત જણાવેલી છે.

૧ (૫૧૦) દીનનાં લખાણુમાંનાં દીનકર્દ નામનાં લખાણુ વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, દીનકરદ (કેતાબ) નું લખાણુ, મલદીઅસની દીનને લગતી જ્યદાર દાનાઈની વાકેકકરી (મદીઅસનાંને) જાહેર કરવા સાડ કરેલું છે. આએ કેતાબને લગતું પેહલું લખાણુ, આરાધણા કરવા જોગ ફરોહરના પેગમઅર અશો જરતોશત સ્પીતામાનની ભલી દીનને પરથમ કબુલ કરનારાઓમાંનાં પેહલા શાગેરદે તે આરાધના કરવા જોગ ફરોહરવાળા પેગમઅરને સવાલ કરી તેનો ખોલાસો સાંભલીને કર્યું હતું. ભલી દીનને લગતી દાનાઈની લોકોને સહમજ આપવા સાડ જમ રોશનીવાળાં મુલમાંથી દરએક આબતને પ્રકાશ આપે તેમ તે અસલ લખેલી (દીનકર્દ કેતાબ) ઉપરથી તેની નકલ કરવાને કીરતીવાન પાદશાહ ગુસતાસપે હોકમ કીધો. અને તે પાદશાહની પરવાનગીથી તે અસલ કેતાબને 'ગજેશસ્પીગાંન'* નામનાં પાદશાહી પુશતકખાનાંમાં મેલી. તથા બીજી સાડ નકલો કરાવીને લોકોમાં તેનો ફેલાવો કરવા સાડ ફરમાવીયું. અને સેવટે તેની એક નકલ 'દેજનપેશતે'*માં મોકલી હતી. અને તને ત્યાંજ રાખવાને ફરમાવીયું હતું.

૩ જ્યારે યુરી કીરતીવાળો સેકનદર પાદશાહ ઈરાન શેહરમાં આવીયો, તે વેળા ખોદાઈ દીનને તેથી નોકસાન પોંહચીયું હતું. અને 'દેજનપેશત' ની અંદર જે કાંઈ લખાણુ હતું તે બાળી નાખવામાં આવીયું હતું. અને બીજું લખાણુ 'ગજેશસ્પીગાંન' (યાને પાદશાહી પુશતકખાનાંમાં) માં હતું તે રૂમીએનાં હાથમાં ગયું. અને તેનો (સીકનદરે) યુનાંની ભાષામાં તરજુમો

* જુવો 'દેજનપેશતે' તથા 'ગજેશસ્પીગાંન' અથવા 'ગજેશ્પીગાંન' વીશે સને. ૧૮૭૧ ઇસ્વીમાં હમોએ છપાવી પ્રગટ કરેલાં પેહલવી ભાષાનાં આકરણના દીખાઆને સર્કે ૭ મે તથા ૮ મે આપેલો ખોલાસો.

કરાવીયો હતો. જ્યારે શેહનશાહ અરદેશીરે બાબકાનનો દોર પોંહચીયો ત્યારે તેણે ધરાનની હકુમતને પાછી દરૂસ્ત કરવાના વખતમાં ખમર મલવાથી આગલા લોકોની તરફથી કેહવાયલાં જે કાંઈ લખાણો જેવામાં આવીયાં તે (જલદમાંથી) છુટાં પડેલાં લખાણુને તેણે એકઠાં કરાવીયાં. અને દીનનો પેશવા અશોતોસરે નામનો ધરમી ઉસ્તાદ હતો તેને ફરમાવીયું કે તે ઉપર ધીયાન આપીને તથા તેને લગતા ખોલાસાને અવસ્તા સાથે મેલવીને પાછા સંપુરણુ કરે. તે મુજબ (તોસરે દસ્તુરે) અસલ પ્રતાપી પુશતક ઉપરથી સેતારાની મીસાલતુ' બીજું પુશતક બનાવીયું. અને તેને "ગન્જશાપીગાંન" માં રાખવા તથા તેની બીજી નકલોનો લોકોમાં ફેલાવો કરવા સાડ પાદશાહે ફરમાવીયું.

ત્યાર પછી દીનનેજ લગતા પાદશાહો* ની તરફના ફેતના અને રખનાથી તે (દીનતુ' દફતર) જુદાં જુદાં ખંડોમાંથી ખુબીવંતા આદરબાદ (મારુસ્પંદ) ની ઓલાદના ભલી દીનવાળાઓના પેશવા આદર ક્રોબગ બીન ફરોખજદને મલ્યુ' હતું; તેણે તેની જે જે નકલો જુદે જુદે ઠેકાણેથી છુટી પડેલી મળી હતી તેની અંદર નવી બાબતો ઉમેરીને તેને વીખરાઈ ગયલી હાલતમાંથી પોતાની દીનતાં લોકોને સાડ પાછી બાબ અંધ કીધી. અને ભલી દીનના લોકોને અવસ્તા તથા પરથમ દીન કબુલ કરનારાઓએ કરેલી તેની માએની વાંચીને સહમનવા સાડ તેની અસલ ઉપરથી પાછી રોશની ભરેલી નકલ કીધી.

આએ (દસ્તુર આદર ક્રોબગની) લખેલી નકલ દીનના લોકોના કજ્યાખોરા વખતમાં એજમતી દાનાઈ અને સહમન ધરાવનારા દસ્તુર આદર ક્રોબગની ઓલાદના ભલી દીનના પેશવા જરતોશતને છુટી પડેલી જણેદમાં અને વીખરાયલી હાલતમાં મલી હતી.

તે પછી તે કેતાબ પુરાણી હાલતમાં નબલી અને જુની થયલી અવસ્થામાં હું આદમીગાંનની ઓલાદના આદરબાદ ભલી દીનવાળા-

* જુઓ ૧૩૨૭૯ તાજીગાંન, ખાલનો ઓલાસો હમોએ હમારાં પેહલવી વ્યાકરણના દીખાઆને સફે હ મે કરયોછે તે.

તરજુમો કરનાર.

† દસ્તુરાન દસ્તુર આદરક્રોબગ ફરોખજદ શેહનશાહ ખુસરો કોબાદ (યાને નોશરવાન આદલ) ના વખતમાં થઈ ગયોછે.

ઝોના પેશવાને મલી હતી. તેની ઝોદાઝેતાલાની મદદ ઝને મનદયસની દીનની સાહેતા મલવાથી ઘણી મેહનત લઈને આતુરતાઈ ભરેલી શોધખોલથી હુંએ નવી નકલ કીધી. ઝને જે કાંઈ તેનું લખાણુ ગુમ થઈ ગયલું— ખવાઈ ગયલું ઝને ઘસાઈ ખાક થઈ ગયલું હતું તે પાછું મલી દીનનાઝો પાસેથી મેલવીયું હતું. ઝાઝે પ્રમાણે તે (કેતાખ) ને ધરાયલી— લુટાયલી—ઝને ચોરાયલી હાલતમાંથી પાછી મેલવીને તેનું ઉમદા લખાણુ મીનોઈ સહમળ આપનારી ઝકલની મદદથી ઝાગલા દીનના પેશવાઝોનાં કરેલાં લખાણુ સાથે તથા પાક ઝવસ્તાની સાથે સરખાવીને કરયું છે. ઝને મલી દીનની ઝહડતે દરજ્જેની દાનાઈથી કાયદાસર તેને ખાખખંદ બનાવી છે. ઝને ઝસલ નકલની રોશની ઉપરથી તેના પ્રતાપ (યાને તેમાં ઉમેરો કરીને ખીજ નકલ કીધી). ઝને તેના પ્રતાપ ઉપરથી ખામદાદની માફકની છેલ્લી પુરેપુરી નકલ હુંએ કરી છે. ઝસલ દીનકર્દ મોહટાં કદની કેતાખનાં ૧૦૦૦ પ્રકરણુ હતાં તેજ મુળખ મલી દીનનાઝોની સહમળને સાડ પાછલથી ઉમેરો કરવા છતાંખી ઝે કેતાખનું નામ દીનકર્દજ રાખ્યું છે.

૭

ઝોદાઝેતાલાની મદદથી હવે પછે જે કાંઈ ભરોસાદાર લખાણુ મલે યા કોઈ મોકલી આપે તો ખચીત તે લખાણુ ઝેમાં ઉમેરવું. જે ઝહડતે દરજ્જેના દીનદારોને ઈરાનના ખીજ ભાગોમાંથી મનદીઝસની દીનને લગતી સહમળનું લખાણુ તેઝોના વખતમાં કોઈખી રીતે મલે તેને મલી દીનનાં લોકોનાં રવાનની મદદને સાડ ઝાઝે ઝસલ નકલની ઝંદર ખોલ્લી રીતે જાહેર કરીને ઉમેરવું. (હું ઉમેદ રાખું છેઉં કે) ઝેથી ઘણું ઝહડતે દરજ્જેનું મલી દીનને લગતું લખાણુ (પેગમખર) જરતોસ્તાની ઝોલાદના હોશેતરના ઝેલાઝો હોશેતરથી પાછી પરખુછ કરીને કરે.

અસલ દીનકર્દનાં ચોથાં દફતરનો તરજુમા.*

દેવથી જીદો અહુરમજ્દના વીચારવાળી મજદીઅરાની
દીનને હું નમું છેઉં.

(આએ દીનકર્દનું) ચોથું દફતર ભલી દીનની કેળવણી લીધેલા, ૨
ખુબી સાથની જીંદગી ગુજારનારા, આદરબાદ (મારાસ્પંદ)ની ઝોલાદના
ભલી દીનના પેશવા† આતર ફરોબગ એબને ફરોખજદે, “આઈતીને
આમોકે વજીન” નામની કેતાબમાંથી સુંદી કાઢેલા કલામો ઉપરથી,
આએ બાબતને ખાટેનું પ્રકરણ રચ્યું છે.

જાણવું કે, (પેદાએશની) શરૂઆતનાં કારણવાળો એક ખોદાએતાલા ૩
સબબને કરતા છે. તે સબબને લગતો નથી. (એટલે જે પાક ખોદાએ-
તાલા ફુનીઆને પેદા કરનારો છે, પેદાએશને લગતો નથી.)†

* હમારે જાણાવવું જોઈયે કે પેગમબર અશી જરતોસ્તના પેહલા શાગેરદને
નામે લખાયલી દીનકર્દ કેતાબનાં અસલ ત્રણ દફતર હતાં તેમાંથી આગલાં
બે દફતરો ગુમ થયાં હતાં. હમાએ જે હમાણા સુધી આઠ દફતરમાં દીનકર્દનું
પેહલવી પુસ્તક પુરું કીધું છે, તે ફક્ત અસલ કેતાબનું ત્રીજું પુસ્તક છે. અને
હવે પછીનાં ૯ માં દફતરથી જે લખાણ આવશે તે ત્યાર પછીના અશકાંનીઆંન
તથા સસાનીઆંન પાદશાહોના વખતના દસ્તુરાન દસ્તુરોએ અવસ્તા ઉપરથી
તથા ખીબાં તવારીખને લગતાં પુસ્તકો ઉપરથી જરતોસ્તીઓની વાકેફગારીને
સાર કરેલાં લખાણોનાં છે.

† ‘ભલી દીનનો પેશવા’ એ પેગમબર અશી જરતોસ્તની ઝોલાદના
જરતોસ્તી ટોલાના દસ્તુરાન દસ્તુરને કહે છે. જેને અવસ્તામાં ફેરવવાથી
જરથુશનોતેમા, ના એલકાબથી જાણાવેલો છે. આપણી દીનનાં ફરમાન મુજબ
જરતોસ્તી ટોલાના બે મુખ્ય સરદારો છે. એક ફુનીઆનો કારેઆર અલાવવા
સાર અને હકુમતનાં બલથી ટોલાનું રક્ષણ કરનારો જરતોસ્તી રાજા. અને
ખીબે ધરમનો અવાવ કરનારો અને ટોલાને મજહબના કાયદા પ્રમાણે અલાવનારો
મુખ્ય દસ્તુરાન દસ્તુર. આએ ખેહુ સરદારો વગર જરતોસ્તી ટોલો તથા દીન
જલવાઈ શકવાનું કોઈ ધોરણ નથી.

‡ વંદીદાદની ૨૨ મી પ્રગરદ તથા અહુરમજ્દ યસ્તમાં દાદાર અહુરમજ્દે
પેગમબર જરતોસ્તને કહ્યું છે કે “હું જે અહુરમજ્દ છેઉં તે ભલી પેદાએશને
પેદા કરનાર છેઉં.” “પેદાનો કરનાર—પાલણ કરનાર અને જલવી રાખનાર
નામ મારું છે.”

૬૫૧ — ૬૫૨ — ૬૫૩ — ૬૫૪ — ૬૫૫ — ૬૫૬ — ૬૫૭ — ૬૫૮ — ૬૫૯

૬૬૦ — ૬૬૧ — ૬૬૨ — ૬૬૩ — ૬૬૪ — ૬૬૫ — ૬૬૬ — ૬૬૭

૪ (ખોદાએતાલા) ની ખેશી ધરાવનારાઓમાં બીજા તરીકે બીજાં,
૫ મુળ પેદાએશ તરીકે પેહલો, ખેહમન (અમેશારૂપંદ) છે. પેદાએશની
શરૂઆત પ્રથમ ખેહમનથી થઈ હતી. અને તેથી ઉલટું મુળ યાને
એહરેમન) પેદાએશને એમ આપનારા સમ્બંધના વસીલા તરીકે છે.

૬ સંપુર્ણ નબરથી જોતાં જણાય છે કે, બીજાં ઉલટી સમબંધો
(એહરેમન) આએ કુતીઆમાં ચીજીને (ખોદાએતાલાના સંબંધ
વગર) ચલાવનારો છે. તેને લીધે કેટલીએક વખતે કેટલાંએક મુળનો
(યાને અસલ પેદાએશનો) નાશ થવો છે. કારણકે તે પેદાએશ તેના
અસલ માલેકના સઘળી રીતના સંબંધની ઈચ્છાથી જુદી પડીને તેના
હરીફની પક્ષમાં આવેલી છે. અને તે સાચા બનાવનારના સંબંધમાં
રેહવાની દરકાર નહીં કરવાથી નાલાયક બનેલી છે. અને વળી
તે હુદવાળી (યાને કાએદાસરની) પક્ષને નોકસાન કરવા એ, ટુટેલી (યાને
પોતાની પક્ષથી જુદી થાએલી) છે. એજ કારણને લીધે એ પ્રખાણની જે
વસ્તુ (ખોદાઈ) પક્ષને નોકસાન કરનારી ઉલટી પક્ષ ધરાવે છે, તે
(ખોદાએતાલાની) બક્ષેશ મેળવવાને માટે લાએકની નથી. વળી એક
વસ્તુ પેલા હયાતી બક્ષનાર એક ખોદાઈ હયાતી પામેલી હોય, તે પણ
આએજ કારણથી કમબખીવાળી બને છે. જે કોઈ શખ્સ જેનીથી તેણે
જનમ લીધેલો હોય છે તેનીથી ફરે છે, તે પેલા એક (એહરેમન)ના સંબંધને
લીધે પોતાને સુધારી શકતો નથી. કેમકે તે તેનો (યાને એહરેમનની)
વસ્તુના સમ્બંધને લગતો છે.

૭ વળી પેલો એક બુરો ખોદાએતાલાની બીજા ખેહમનની પેદાએશ
તરીકેને નથી. આએ (ઉપલા ખોલાસા) ઉપરથી જણાએ છે કે, અસલ
કાએદાવાલો તથા હયાતીવાલો જે બુજેરગ (ખોદાએતાલા) છે,
તે એકતા છે. અને તેનીથી એક પછી એકનું બનવું થઈ ઉં છે.
તેથી તેના હરીફ તરીકે બીજાને તેની સાથે એકસરખું થવું નથી.
(એટલે જે એહરેમન તેની બરાબરીએ ગણવાનો નથી.) પણ એક ખોદાએ
તે છે, કે જેનીથી પેલા એક (ખેહમન) ને લીધે, અગણીત બીજા
પેદાએશે જનમ લીધો છે.

૮ જે બીજાં (અમ્મમઠનીઉશ છે) તેને લગતી પેદાએશ વગર દીનવાલી છે,
તે એક, બીજાના સંબંધ વાળી કેમ કેહવાએ ? પણ તે એક, એકથી

જીદાની (યાને અહુરમઝદથી જીદાગી રાખનાર એહરેમનની) એક પેદાએશ તરીકે કહેવાએ.

તરીજી—પેદાએશની વરધિ કરનારું મુળ (ખોદાએતાલા), પોતાનો સંબંધ ધરાવનારાઓમાં, એક (જે બેહુમનછે) તેનાં ઉપરીપણાં હેઠલ બીજી અરદીબેહુશત (અમેશાસ્પંદ) છે તેને રાખેછે. અમેશાસ્પંદોમાં અરદીબેહુશત અમેશાસ્પંદ તરીજી દરજે ધરાવનાર છે. અને તે પેહેલવી પેદાએશવાળા (બેહુમન અમેશાસ્પંદ) ના તાબેદાર તરીકે છે. એ તરીજી છે તેનો સબબ એ છે કે, દાદાર અહુરમઝદ પોતે પેહેલવોછે. અને બીજી પેહેલવી પેદાએશ તરીકે બેહુમન છે. અને તરીજી તેની તાબેદારી કરનારો અરદીબેશત ગણાએછે. જે ઉપરથી અહુરમઝદથી હયાતી મેળવનાર બેહુમન હોવાએ, બેહુમન તેનો (યાને અહુરમઝદનો) તાબેદાર છે. અને પેદાએશની શરૂઆતથી તે (અહુરમઝદ) ની હકુમતને માનવાનો તથા તેના તાબેદાર બંદા તરીકે રહેવાનો નેક તરીકો, તે (બેહુમન) ના વીચારથી (ફતીઆમાં આલેલો) છે. વલી, હયાતી ધરાવનારાં ધનસાંનને દીનદાર હાકમોની જાહેર રીતે તાબેદારી કરવાનો તથા તેઓને માનવાનો નેક તરીકાવાળો વીચાર તેનીથી (યાને બેહુમનથી ફતીઆમાં જરી રહેલો) છે.

(અહુરમઝદની) એત્તમ હકુમતનો સંબંધ ધરાવનારાઓની અંદર, એથી પદવીના નામવાળો શેહરેવર (અમેશાસ્પંદ), અહુરમઝદના તરીકાવાળી હયાતી ધરાવવાને લીધે આશીરવાદ મેળવવા જોગછે. અને તે એત્તમ—સાચ્યાં કામ કરનારા અરદીબેહુશતના લાએક તાબેદાર તરીકે છે. જે (અરદીબેહુશત) હયાતી મેળવનાર (બેહુમન) ની અંદર બીજી છે. તથા તે (અરદીબેહુશત) બીજી, બેહુમન જે પેહેલવી પેદાએશ તરીકે છે, તેનીથી છે. (શેહરેવરની) પેદાએશ ધાતુએ (યાને સુનું—રૂપુ—હીરાખાએક અને બીજી ખતીજ પદારથ) છે. અને તે (વસ્તુએ) પરહેબગારીથી જંદગી ગુજરનારાં (આદમી)ઓને સખાવત—અને પાળણુ કરવાની કઉવત આપનાર તરીકે છે. તથા તેથી આબરૂ—જંદગીને લગતી ઈચ્છાનું મેળવવું—દીનનો વધારો કરવો અને ભલા વિચારવાળા બેહુમનની જાતી અક્કલ—અને એલમનું હાંસેલ કરવુંછે. તેથી ખોદાએતાલાની તાબેદારીની ઈચ્છાનું (દીલમાં) ઉતપણુ થવું, તથા અશવહેશત (યાને

ઝોતમ નેકી) ની તરફ કાએદાને સાડ પોતાને ચલાવવું, અને પોતાના દોશોને તેમ બનાવવા છે. તથા અહુરમઝદી હુકુમતથી અને દીનની સરદારીથી લોકોને (આએ દુનીયાંમાં) ચલાવવા, એ, એબ આપનાર (એહરેમન) ને વગર તેજનો કરવાનું કામ છે. અને તેથી સઘળા સુખવનતાએને મોહટાઈ આપવી છે.*

- ૧૧ વલી જે કોઈ, ખોદાઈ દીન છે તેને દુનીયાંમાં ચાલુ રાખનારો અને તે દીનની ઈચ્છા મુજબ લોકોમાં હુકુમત ચલાવનારો છે, તે ખોદાએતાલાની સાચ્યાં પ્રમાણવાલી હુકુમત તથા દીનને ચલાવનારો (રાજા યા ધરમગુરુ) છે.
- ૧૨ રાજ પોતે દીનની દાનાઈવાલી કહ્યતને લીધે, (ચતનો) વીસવાસ મેલવવા જોગ છે. અને દીનની દાનાઈને પવીતર લોકોની અંદર સચ્યાઈ અને સવઈ રીતે કહેનારાએ પોતે બલવંત, રાજનાં બલથી છે.
- ૧૩ (રાજ અને દીન) એ બંધેની રીતભાંતમાં અપવીતરાઈ, અપવીતર વચનો જોરથી ચાલુ રાખનાર પેલા સાંહમણું હરીફને (યાને ઘનાહમીનેને) (માણસની) સાથે રેહવાની હરીફાઈવાલી કોશેશથી છે. એજ પ્રમાણે (માણસના) બોલવા અને કરવાની રીત, આતશની માફકની છે. જેમ બલતો આતશ લીલી કાઠીને સુકવી નાખનારો છે, અને લીલી કાઠીને સુકવીને રતાસવાલી રોશનીને તે કબુલ કરનારો છે, તેજ પ્રમાણે બેહુ રીતે, દુનીયાંનાં લોકો પવીતરાઈથી અપવીતરાઈવાલા દરુજને પોતાથી હાંકી કાહડવાને લાએકનાં છે. જેમ તરેહ તરહેની અપવીતરાઈ તથા

* દાદાર અહુરમઝદ, ખેહમન—અરદીખેહશત અને શેહરેવર, એ તરણ મુખ્ય પેદાએશને એકેકની પછવાડે પેદા કીધા પછી, પોતે પેદાએશની ઉપર રાજ કરતા થયો; તે વાત આપણને ઘણી ઉમદા સહમજ આપનારી છે. જોકે પાક દાદાર સરવે શક્તીવાન છે, તે છતાં દરએક ઘટતી મીનાઈ શક્તીએને એક પછી એકની જરૂરી-આત મુજબ તેના દરજબસર પેદા કરેલી છે. જેમકે ખેહમન—એ ભલા વીચારવાળી મીનાઈ શક્તી છે, તેની પેહલ્લી જરૂર હતી તે મુજબ તેને પેહલ્લી પેદા કીધી. તે ભલા વીચારવાળી મીનાઈ શક્તીનાં બળથી, ઝોતમ અશોઈ અથવા નેકીનું બનવું છે, તેમ ખેહમન પછી અરદીખેહશતને પેદા કીધો. અને તે (અરદીખેહશત) ની તરફની ઝોતમ નેકીથી, રાજ અથવા હુકુમતનું મેળવવું છે, કે જેનો વસીલો શેહરેવર અમેશાસ્પંદ છે, તેને પેદા કીધો. અને શેહરેવરને પેદા કીધા પછી તે તરીછ મીનાઈ પેદાએશવાળી શક્તીની દોલતથી, પોતે મીનાઈ દુનીયાંનું રાજ કરનારો થયો છે. તેમજ આએ દુનીયાંના એક પાદશાહમાં તરણ શક્તી યાને ભલો વીચાર—ઉતમ અશોઈ—મોટી દોલત હોય, તેજ તેનું રાજ પાએદારીથી સલામતી ભરેલું રહી શકે છે. અને તે રાજા પોતાનું રાજ સારી રીતે ચલાવી શકે છે.

- ૧૫ દારાએ એખને દારાએ સઘળા અવસ્તા અને તેને લગતી સહમળને, જે પ્રભાણે અશો જરતોસ્તે અહુરમળદથી કયુલ કરીને લખેલી હતી, તેની બે નકલ કરાવીને એકને 'ગન્જેશપીગાંત' માં અને એકને 'દેજેનપેશેતે' માં રાખવા સાડું હોકમ કરયો હતો.
- ૧૬ આશકાનીઆન દોરમાં અવસ્તા અને તેને લગતી સહમળ (દારાના વખતમાં) જેટલી સવચ્છ હાલતમાં આવેલી હતી, તેટલી સીકંદર અને તેનાં રૂમી લુટારાં લશકરના સરદારની ખરાબી તથા ઈજ્જતી ઈરાન શેહરમાં જલેદ બંદીમાંથી છુટી પડી વીખરાઈ ગઈ હતી. તે લખાણને ઉતારો કરાયો હતો. અને જે કાંઈ (પુસ્તકો) દસ્તુરોની પાસે તેઓના અબીઆસને માટે રહેલાં હતાં તે, તથા શેહરની અંદરથી જે કાંઈ લખાણ ત્યાર પછી મળી આવ્યાં તે, જાળવી રાખવા સાડું તથા બીજાં શેહરોમાં તેની નકલો રાખવા સાડું ફરમાવ્યું હતું.
- ૧૭ (તે પછી) શેહનશાહ અરદેશેર પાપકાને તેના વખતમાં અવસ્તા અને તેને લગતા બોલાસાઓ ને લગતું જે કાંઈ લખાણ છુટું પડેલું હતું, તે સઘળાંને તોસરે નામના એક સાચ્યા દસ્તુરની મારફતે બાબ બંધ કરાવ્યું. તે ઉપરથી તોસરે દસ્તુરે તે ઉપર ધ્યાન આપી તેને બીજાં લખાણની સાથે મેલવીને એકમલતું કીધું. અને તેની બીજી નકલો કરવાનું કામ દસ્તુરોને સોંપ્યું. અને (તે પાદશાહે) એમ પણ હોકમ ફરમાયો હતો કે હમારી પછી કોઈબી મળદીઅસની દીનને લગતું બીજું (અવસ્તાનું) લખાણ મલી આવશે, કે જેની હુમણા કશી ખબર તથા બાતમી મલી આવી નથી, તેને પણ એજ પ્રભાણે જાલવી રાખવું.
- ૧૯ શેહનશાહ અરદેશેરના દીકરા શાહપુહરે* જે કાંઈ દીનને લગતાં (યાને બંદગી—સ્તુતી અને ફરમાન તથા કાયદાને લગતાં) લખાણો સીવાય હુકીમાને માટેનાં—જોતીશને લગતાં—ભૂગોલને લગતાં—ખતીજ પદારથને લગતાં તથા હુયાતીવાલી જાતની કીરતીના વધારા અને આતમાના અથવો તથા બીજી વીદીયા અને હોનરને લગતાં લખાણો હીંદુસ્થાન—રૂમ અને બીજી ઠેકાણે વીખરાઈ ગયલાં હતાં, તેઓને પાછાં એકઠાં કીધાં. અને તેઓને અવસ્તાની સાથે પાછાં મેલવીને તે

* શાહપુર અરદેશીર અશકાનીઆન ટોલાના છેલ્લા પાદશાહ અરદવાનની દીકરીને પેટે જન્મ્યો હતો. અને એ પાદશાહ ખાપનીજ માફક ઘણો દીનચુસ્ત હતો.

સઘળાં પુસ્તકોની સહી નકલ તેણે ‘ગન્ઝેશસ્પીગાંન’ માં મેલવા સારૂં ફરમાવ્યું હતું. અને સઘલા વગર ધરખવાળાઓને મળદીયસની દીન ઉપર એતેકાદવાળા કરવા સારૂ વાચ્યને અને લાખણો કરવા સારૂં (દસ્તુર મોખેદોને) ફરમાવ્યું.

શેહનશાહ શાહપુહર એખને અહુરમબદે સઘળા મોલકના ૨૦ પાદશાહો સાથે લડાઈ કરી તેઓને અહુરમબદને માનનારા કીધા. અને સઘળા લોકોને લાખણોની મારફતે (દીનને લગતો) શોક ઉતપન કર્યો હતા. અને તેઓને દીનને લગતી સોધખોલ કરનારા બનાયા હતા. અને સેવરે (મારાસ્પંદના) વ્યાદરબાદે* પોતાની નસીહતોથી લોકોને દોબખથી છુટકારો આપીને દીનદાર બનાયા હતા. અને તે દસ્તુરાન દસ્તુરે સઘળા જુદદીનોની આગળ અવસ્તાના તરેહવાર નુસકોની સહમત્તે મેલી હતી. તે ઉપરથી કેટલાએક દીન કબુલ કરનારાઓએ આએ પ્રમાણેનો એકરાર કર્યો હતો, કે હુમોએ દીનને લગતી દરએક સહમત નબરે જોઈછે (એટલે જ દીનને લગતું ચાન જાતે મેળવ્યું છે), માટે હુમારામાંના દરએક જણ તેની યુરી દીન છોડી દીધા વગર રેહવાનો નથી. અને (ભલી દીન વીશે) હુમો ઘણીજ વધારે કોશિશ કરતા રહીશું. અને તે પ્રમાણે તેઓએ કર્યું હતું.

હુમણાં (યાને હુઆદર ફરોબગએખને ફરોખજદના વખતમાં) ૨૧ શેહનશાહ ખુસરો (યાને નોશરવાન) એખને કોબાદે, જે કોઈ યુરી દીનના ધરખગરૂઓ તથા યુરી દીનવાલા હાકમો દીનની પુર કુશમનીવાલા દેખાયા, તે સઘલા યુરાઓને (અથોરનાન—અરથેશતાર—વાસ્તીઉશ અને હુતુખશના) આએ દીનને લગતા એહારે તોલાની અંદરથી હાંકી કાહડયા. અને જરતોશતીઓને ઘણીએક રીતે દીનનને લગતી સહમત અને ઉલટ વખતે વખત આપીને તેઓને (દીનથી) અહડતે દરજજેના બનાયાછે.

* દસ્તુરાંન દસ્તુર વ્યાદરબાદએખને મારાસ્પંદ એક નાંમવર દીન આગાહ દસ્તુર થમ ગીઓએ. તેણે ઘણાએક અમતકાર યજ્ઞદાં મદદથી લોકોને બતલાવી તથા દીનને લગતી સહમત લોકોને આપીને તેઓને મળદીઅસની દીન ઉપર એકીનદાર બનાવ્યા હતા. ‘પતેત પશેમાંની’ ‘નાંમસેતાએશને’ અને “સેતા-એશેઅકૂતઅમેશાસ્પંદાંન” ઇતીઆદી પેહલવી બંદગીઓ આએ માહ વીદવાન જરથુશત્રોતેમાએ જોડી હતી.

૨૨

વળી (પાદશાહ નોશેરવાને) ખોદાઈ અકલવાળા (ધરમગુરુ) ઝો (દીન-આગાહ અથોરનાને) વીશે આઝે પ્રમાણે હોકમ કીધોછે કે, મન્દીઅસની દીનની સરઆઈને સહમળવનારા હુશીઆર લોકોઝે (યાને કાબેલ અથોરનાનોઝે) જેઝો સારી સહમળથી અગમલુદ્ધિ વાપરીને આઝે ફુનીઆનાં દીનથી અરાન લોકોને ઉલટ આપીને જેમ બને તેમ દીન ઉપર વધારે ચુસ્ત કરનારા થાવું. અને જે દીનઆગાહ વડો ધરમગુરુ દસ્તુરાન દસ્તુર હોઝે, તેણે લોકો સાથે દીનને લગતી તકરાર કરવી નહી. પણ તેણે પવીતર વીચાર—વચન અને કામની મારફતે લલા ખીનોઝો (યાને યન્દ અમશાર્પંદો) ની પક્ષમાં ચાલવું. અને પાકીબગીથી માઝેની મારફતે યન્દાંતી આરાધના તથા બંદગી કરવી, કે તે પવીત્ર માઝેથી આરાધના કરવા ઝે, આપણ મગુ લોકોનો* સરદાર જે દાદાર અહુરમન્દછે તેને આપણ યાદ કરતા રહીઝે. કે જે સાહેબ આપણી અંદર ગેબી સહમળ-શકતીથી જણાયલોછે. અને તે સાહેબ આપણા છુટકારાનો ઉપાય ગેબી વીચારની મારફતે આઝે ફુનીઆની સહમળની અંદર આપણને બતલાવનારો છે, તે સાહેબને યન્દોની અંદરથી બેહુ તરેહના વસીલાની મારફતે (યાને બદન તથા આતમાને લગતી શકતીઝોથી) પુરતી રીતે આપણ ચાહતા રહીશું. તેમજ તે (ખોદાઝેતાલા) ને લગતી આબાદી આપનારા યન્દોને, લલી દીનવાળાઝોને સઘળી તરેહની ખુબી પોંહચાડવા થકી યાદ કરતા રહીશું.

૨૩

વળી તે પાદશાહે (યાને નોશીરવાને) ખોદાઈ દીનની સહમળથી આપણને પુરતો સીનગાર મેળવનારા કરવા સાઝ આઝે (હોકમો કરવા) ઉપરાંત મન્દીઅસની દીનની તાલીમ લેનારા ધરાન શેહરના રેહવાસીઝોને

* મગુ લોકો—તે આપણ મન્દીઅસની જરતોશ્તી દીનને માનનારા યન્દાં પ્રસ્તોનું નામ છે. જે ઉપરથી હીબર—એઆલહી—અને સીરીઆ; લોકો આપણા મોષેદોને *موسى* મગોશ *موسى* મોઇ અથવા—*موسى* અને *موسى* Mogion priest કરીને પીછાણે છે. અવસ્તાના *મુલ* અને *મુલ* શબ્દો ઉપરથી પેહલવીમાં *મુલ* ખાલ વપરાયેલોછે. અને તેનું પાલંદમાં *મુલ* અને ફારસીમાં *મુલ* થયલું છે.

ખોનેરસ* શેહરમાં ચહુડતી દાનાઈવાળા ઉસ્તાદોની આગળ કેળવણી લેવા સાડું મોકલ્યા હતા. જ્યો ઉલટી તકરાર કરવાથી દુર રેહનારા, તેમજ અવસ્તાનો ઘણો ખોધ તેના પવીત્ર વચનોથી આપનારા અને દાનાઈ સાથનાં પુસ્તકો રચનારા છે. અને લોકો તેઓના સહમજદાર લખાણોથી પોતાને સહમજ આપનારોના કહેવા મુજબ કાએદાસર સારી આબરૂથી રાખી શકે છે. વળી સઘળા લોકો મજદીઅસની દીનની અહુરમજદી દાનાઈને આ કારણથી સેવટના (યાને આક્રિમતના) એતેકાદને લગતી ગણુતા રહે છે. જ્યો દરએક ઠેકાણેના સઘળા તરક શકતીવાળા ઉલટમંદ બેગાના લોકો અહુરમજદને માનવાની ખોદાઈ દીનને સાડું આએ જગોમાં (યાને ઈરાન દેશમાં) આવતા રહે છે. જે બાહેરના લોકો નવી દીનનો સંબંધ મેળવવા તથા ઉલટ લેવા સાડું આવતા રહે છે, તેઓને મજદીઅસની દીનને લગતી કેટલીએક સહમજ આખ્યામાં આવે છે. અને જ્યો ત્યાં (યાને ઈરાન દેશમાં) દીનનો ફાયદો મેળવવાનાં કામને સાડું નહી આવી શકતા, તેઓને કેટલીએક સહમજ દસ્તુરો ઘણીએક શોધખોલ કરીને વધારે ઉલટથી ત્યાં જાઈને આપતા રહે છે.

વળી સઘળા મોખેદો જ્યો દેખઈતા ખોદાની તાખેદારી કરનારા— ૨૪
નેક ખવાસના અને ભલા છે, તેઓને (શેહનશાહ નોશેરવાને) આએ પ્રમાણે કહ્યું હતું, કે હું તમોને સરવેથી સરસ ઈચ્છા રાખીને ફરમાઉં છે કે, તમોએ નવા નવા ઉલટથી, લોકોને અવસ્તા અને તેની સહમજ આપવા સાડું શોખવતાં કરવાં. અને તેનાં ચાનની આએપતથી, દુનીઆંના લાએક લોકોને ચહુડતે દરજજેના બનાવવા. આએ દુનીઆંના જે લોકો, પોતાના પેદા કરનારને તથા તેની એજમતી મીનેઈ પેદાએશની હકીકતને નહી સહમજ શકતા હોએ, તેમાંનાં સહમજ શકનારા લોકોને તેઓએ તેને લગતી સઘલી

* ખોનેરસખામી—નામના શેહરમાં કેયાની પાદશાહ યુસ્તાસ્પના વખતથી જરતોશતી ધરમની કેળવણી આપનારા મુખ્ય દીન આગાહ દસ્તુરોનું મથક હતું. પેગમખર સાહેબને સરવેથી પેહલે દરજજેના શાગેરંદ ફરશોસ્ત્રએબનેહુબુબ-મઘદીઓમાહ-ઈસિદવાસ્તર અને સોસીઓશનું રેહડાણ ત્યાં હતું. દસ્તુરાન દસ્તુર આદરબાદ મારાસ્પંદ અને તેની ઓલાદના કામિલ દસ્તુરો ત્યાં વસ્તા હતા. અને શેહનશાહ નોશેરવાનના વખતમાંની જરતોશતી ધરમની કેળવણી આપવાનું મથક ત્યાંજ હતું. તેની સામેતી ઉપલું દસ્તુર આદરફરોબગનું લખાણ આપણને આપે છે.

સહમજ આપવી. જેઓ ઉલટા વીચારવાલી કમબુધિના હોય, તેઓને દીનની સહમજ આપવાનું જેમ સાડ દેખાય, તે પ્રમાણેની મીસાલોથી (યાને દાખલાઓ) થી દીનની સહમજ આપવી. અને જે કોઈ એવી રીતે દાનાઈથી દીન સહમજવનારો હોય, તેને દીન સહમજવનાર (ધરમગુરુ) તરીકે ગણવો.

૨૫ આએ (ઉપલા) સખ્યોને લાએકનો મીનોઈ શક્તીવાલો (યાને યજ્ઞી કહ્યત ધરાવનારો), દીનની દરીએક દાનાઈ સીખવનારો જે ઉસ્તાદ હોય, તેમજ તે આએ ફુનીઆને લગતી બદીએ દરએક જણને ખોલલી રીતે દાનાઈથી કેહનારો હોય. તેજ ધરમ સીખવનારનો ધંધો લોકોને ખોદાઈ ધરમવાલા બનાવવાનો છે. તેણે જે વસ્તુ અવસ્તામાં જણાવેલી મતલબને મલતીનહી હોય તે તેને દીનને લગતા વીચારથી જણાવવી નહી. તેમજ જે કાંઈ દીનમાં જણાવેલું હોય તેને દીનના વીચારથી તેના હોધાની ફરજ તરીકે ખોદાઈદીનવાલાઓને સીખવવું.

૨૬ (દાદાર અહુરમજદે) પોતાની હુકુમતને સાડ પોતાના પવિત્ર ખેશાવંદોની અંદર પાંચમો તાખેદારીના વીચારવાળો વરધીવંત સપંદારમદને બનાવ્યો અને તેને હુયાતી આપી. મીનો અને ગેતીની પેદાએશને (આએ ફુનીઆમાં) જણમ આપવા સાડ જણમ આપનારી આએ શક્તી છે. (એટલેજે સફંદારમદની જમીનની અંદરથી જાનંદાર વસ્તુઓ એ જણમ લેવો અને આએ ફુનીઆની કાયાને મેળવવી છે.) આએ ફુનીઆને લગતાં બદનની કહ્યત-લાગવાની શક્તી-હીમત અને દરએક જાતની ચેતવણીનું મેળવવું તેનીથી (યાને આએ ફુનીઆની ખાફી કયાવાવાલી જનદગીથી) છે. માણસ ખોદાની તાખેદારીવાલું-અને તેનાં નુરવાલું, તેની અંદર પોતાને ખોદાના તાખેદાર તરીકે શહમજવાના દરએક વીચાર-વચન અને કામ હોવાથી છે. કારણકે પાક માણસોની અંદર પુરતી નેકીનો બદલો આપવા સાડ યજ્ઞોનો મેલાપ રેહુ છે. અને તેઓ (યાને માંણસો) માં અપવીત્રાઈનો સંબંધ હોવાથી પેલાં તે યજ્ઞોની હસ્તી (તેઓમાંથી) ગુમ થાય છે. (એટલે જે યજ્ઞોનો તે માણસોમાં સંબંધ રેહુતો નથી.) વહી માણસમાં તેને ચહડતે દરજે પોહ્યાડનારી અગમબુધિ અને ખીજ પાંચ વસ્તુ (યાને જાન-રવાંત-ખોએ-અખો અને ફરોહર) નો સંબંધ રીહુ છે. જેઓનાં નામ દીનની અંદર જણાવેલાં છે.

(અહુરમઝદે પોતાના) ખેશાવંદોમાં (યાને અખેશાસ્પંદોની ૨૭ અંદર) છઠી અહુડતે દરજેની, તાખેદારીના વીચારવાલી, અને હુમેશાં આહુ રેહુનારી (યાને જાથુકની અખશેશ કરનારી) ખોરદાદ (અખેશાસ્પંદ) ની જાતને પેદા કરીછે. (જે પેદાએશ) દુનીઆંની ઘણીએક જાતોમાં (યાને પાણી અને વખતને આબાદ રાખવામાં) પોતાનો સંબંધ રાખવાએ, સારી પેદાએશને તેના ઉદીએગમાં લલો વીચાર આપનારી-તેની સારી જાતન કરનારી-અને તેની જાત સાથે હુમેશના સાથી તરીકેનો સંબંધ રાખનારી છે. તથા તેને તેનાં દરએક કામમાં અને દરીએક ઉપાએમાં સગાઈની ઈચ્છાથી પુરતો રસ્તો અતલાવવા સાડ જોડાઈને રેહુનારી છે. તેમજ તેની સાથે નુરી ફરોહર-બુદ્ધિ-હયાતી-હુશીઆરી અને અકલ તથા જે કાંઈ બીજી આતમાને લગતાં કાંમવાલી ગેબી સકતીએ છે, તે સઘલી બદનને સુધારનાર તથા તેને અલાવનાર તરીકે રેહુનારી છે. જેકાંઈ લાગણીવાલી ઈંદરીએ છે, તે બદન જે કાંઈ અણુદીઠ પાપનું કામ તેના (યાને આતમાના) સંબંધમાં કરેછે, તેથી આતમાને જાણીતો રાખનારી છે. જે અણુદીઠ (ઈંદરીએ) બદન અને આતમા વચ્ચેના વસીલા તરીકે કેહવાયછે. તથા તે ઈંદરીએ બદન અને આતમા એ બેહુને એક બીજાની મદદથી સુખ આપનારી છે.

સાતમો (અહુરમઝદની ખેશાવંદી ધરાવનારો) અખેરદાદ અખે- ૨૮ શાસ્પંદ છે. જે માણસની લલી જાલવણી કરવા સાથે હુમેશાં હયાતીવાળાં ઈનસાનને અખરગ રાખનારો અને ઠોલાના સંબંધવાલો છે. જે નેક વીચારવાલી વીચારવન્ત જાતોની વરધી કરનારો તથા લશકરી અમલદારની એલાદને જનમ આપનારો અને જનમ લેનારમાં લલા વીચારને ઉત્પન કરનારો છે. તથા દરએક ગેતીની લલો જનમ લેનારી એલાદની કાયાઆને તેજ આપનારો. અને અકલનાં મેલાપથી બેહુદ જાતોમાંની ઘણી તરેહની જાતવાળો છે.

ખોદાએતાલાની એક હયાતીનું (યાને તેની હસ્તીનું) સાત ગણ- ૨૯ તરીએ (એટલે જે ઉપલી છ મીનો અખેશાસ્પંદની હયાતીએ) પુરું થવું (યાને સરજમ પોંહચવું) છે. સઘલાં કાંમોને પુરતાપણું મલવાએ, (યાને દરએક જાતને હયાતી ભોગવવાની પુરતી શકતી મલવાથી) તે સઘલાંએ પોતાના ઉદીએગમાં મશગુલ થવા ખોદાએતાલાનો આભાર

માનવો સજવર છે. ખલકનાં લોકોને તેઓના ઉદ્દીઓગમાં મશગુલ રેહવાએ, તેને માટે (ખોદા) નો આભાર માનવાથી ખોદાએતાલાને (એહરેમન ઉપર) કૃતેહ મેલવવી છે. (માણસોએ) ખોદાએતાલાને આએ રીતે આભાર માંવો, તે સાહેબથી તેઓએ મેલવેલી જાતને લીધે છે, (એટલેજ ખોદાએતાલાથી તેઓએ મેલવેલી ઉદ્દીઓગી જીંદગીનાં કારણસર છે.)

૩૦ ખોદાએતાલાની પેદાએશને, વાકેકકાર દશતુરોએ દીનનું રાણુ આપવું. દરએક ઠેકાણુ દરએક જણુ શું ઉદ્દીઓગ કરવો તથા કેહવી રીતે કામ ચલાવવું તે વીશેની સહમજ દીનથી વાકેકકાર માત્રે વાંણીના અભીઆશીઓની સહમજથી ઘણી સારી રીતે મલી શકે છે.

૩૧ ખોદાએતાલાને લગતા વગર હદના વખતની સહમજનું તે એક હયાતી વાલા (ધઆને દાદારના પોતાના) જાણુવા સેવાએ પેદાએશને તે વખત વીસે કેહવામાં આવેલું નથી.

૩૨ ફુનીઆમાં હદવાલા વખતનું અનવું, હયાતીના સંબંધવાલી પેદાએશના સુધારાને સાડ, એક (હાલત) માંથી બીજી (હાલત) મો ફેરફાર થવાએ (યાને મીનોઇ હાલતમાંથી ગેતીમાં આવી લાએક અની પાછું મીનોઇ ફુનીઆમાં જવાથી) છે. પેદાએશનાં આએ કારણુ વીસે (દીનમાં) કહેલું છે કે દરએક જણુ હયાતીવાલા (ખોદાએતાલા) થી હયાતી પામે છે. અને જે દરએક પેદાએશ અને છે તે હયાતી વાલા (ખોદાએતાલા) થી હયાતી મેલવે છે.

૩૩ ખોદાએતાલાના કલામે (યાને મજદીઅસની દીનના વચનો) હયાતીવાલાં (માણસો) ને સાડ કાએદાવાળા છે. તેમાં કોઈ ચીજ કાએદા વગરની નથી. વસ્તુઓમાંની કેટલીએક વસ્તુઓ હદવાલી વસ્તુ તરીકે છે. વલી વગર કાએદાવાળી જે વસ્તુ છે, તે પેલા હાંણી પોહઆડનારની તરફની છે. (યાને એહરેમનની પખ્શવાલી છે.) અને તે ખરાબીની મીસાલવાલા (અંધમધનીઉશ) ના કાએદાવાલી તથા અંધારણુ વગર તથા હદ વગર રેહનારી (યાને કાએદાના આંકુશ વગરની) વસ્તુ કેહવાએ છે. જેમ પેદા કરનારની હયાતીને વખત હદ વગરનો છે, તેમ અહડતે દરજેનો આતમા તેવોજ છે તે નેસ્તીવાળો કેમ ગણુએ ?

૩૪ જે પેદા કરેઆમાં આવેલી પેદાએશ છે, તે (પેદાએશ) તેનાં કામથી ખોદાએતાલાથી અહડતા દરજેની અખશેશ મેલવનારી થાય છે.

વલી જે લોકો ચહડતે દરજેનાં કામ કરનારા છે, તે ભાએગના ૩૫
 સખબથી છે. (એટલેજે માણસો આએ ફુનીઆંની મોહટાઈ મેલવવાનાં
 જે કામો કરેછે, તે ભાએગના વસીલાથી છે.) અને મીનો યજ્ઞોમાં
 આએ ફુનીઆંનું આદમી પોતે વખાણાએલું ક્રેહવાયછે, તે આએ
 કારણના સંબંધથી છે. ચહડતે દરજેનું ભાએગ, માણસનાં મીનોઈ
 ફુનીઆંને લગતાં કામથી છે. આએ ફુનીઆંને લગતાં આદમીએમાં
 મોટાઈવાણું આદમી જ્યાંસુધી કેટલેએક દરજે રોશનીવાળા યજ્ઞોની
 તરફ એતેકાદ રાખનારા વીચારવાણું હોએ ત્યાંસુધી એદાએતાલાનો
 સારો પેચાર મેળવનારૂ છે, અને (તે પેચારનું મેળવવું) આએજ તરી-
 કાથી છે. તેમજ ઉલટાં મારગવાણું આદમી નીચાઈ અને બીજી હલ-
 કાઈની તરફ ફરનારૂં પ્રથવીના સંબંધથી થાએછે. આદમીની આંખને
 (યાને અકલને) રોશની આપનારી શક્તી ભલા વીચારવાળા એહમનની
 કેટલી એક સુધારાને માટેની વસ્તુવાળી શક્તીવાન હોલતને ચાહવાથી
 (યાને મેળવવાથી) છે. જે કોઈ તે હોલત વગરનો છે તે ઉપલી (અકલ-
 ના સુધારાની) ચીજે વગરનો છે.

(લોકોએ) ફુનીઆઈ લખવા પઠવાની કેળવણીના વીચારથી પોતાને ૩૬
 જ્યદાર મરતખાવાળા બનાવવા. તથા દીનનાં ફરમાનના સંબંધથી પોતાને
 બરોબર કાએદામાં સારી આબરૂથી રાખવા, અને ચાણી સખુતવાળાં ઘણાં-
 એક પુશતકો ખરીદવાં, તથા (આવતી ફુનીયામાં) અમરગી મેલવવા સારૂ
 મદદગાર યજ્ઞોની સારી રીતે વખાણુ ગાવી અને (બુરાએોની સાથે)
 લડત કરવી. જેમ ઘણાએક નેક લોકો યજ્ઞોની વખાણુ કરવાથી એક
 વસ્તુને સુધરેલી અને જ્યદાર બનાવેછે. જેમ લડાઈને માટેના
 (અહુરમજ્ઞની) વસ્તુએોની દોસ્તી વગરના અંધકાર પેદાએશને
 માટેનાં નામ બનામ (દેવ દરૂજો) છે, તેએને લગતી મતલબ (દશતુરો
 લોકોને) સહમજ્ઞવનારા છે તેમ.

જે દાદારે આતશ અને પાણીના સંબંધથી જનદાર આદમીએને ૩૭
 ચહડતે દરજેની સંપુરણુ સરદારીવાલી કાયાવાલાં બનાવીયાંછે, તેને
 (આદમીએએ) હયાતી બખ્શનાર તરીકે યાદ કરવો.

દેવની તરફ ઈમાન લાવવા સારૂં નહીં ફરનારા (યાને મજબુત ૩૮
 એતેકાઈથી મજ્ઞીઅસ્તી દીન ઉપર ચુસ્ત રેહનારાં) એને આએપત સાથે

રાખવા. એક ખોદાએતાલાની પીંછાણને લગતા વીચારવાલી ધારણાથી ફુનીઆનાં લોકોને ચલાવનારાએને ખલકના હાકમ બનાવવા, તથા દીનને લગતી વસ્તુઓની પખ્શમાં ઘણું કરીને પોતાને રાખનારા લોકોને પાક ઓલાદના કેહવા. એજ પ્રમાણે દીનનું રાત્ર ધરાવનારા વીચારવંતોને જોટલી જોધએ તેવી વસ્તુઓથી અખ્શોશવાલા કરવા.

૩૯ (જાણુદારોની) હુયાતીના સંબંધને માટેની જે વસ્તુ જ્યાં લેઈ જવાજોગ હોય (યાને જે વસ્તુ પોંહ્યાડવાથી જનદારોની હુયાતીનો જ્યાં બચાવ થતો હોય,) તે ચીજ (ત્યાં) કેટલીએક તરેહથી તેને સાડ જરૂર લેઈ જવી. જમકે નદીનું પાણી હુયાતીને કલ્ચત આપનાર તરોકે છે તે. તેમજ હુયાતીનાં સેવટની તથા જનની બેકારીને સાડ થંડાં અને ગરમ પાણીવાલી દવા છે તે. (હુયાતીવાલા ધનસાનને) લોહી, તેજ, સુધી, અને લેહજત આપવા સાડ ભલી દવા કેહવી રીતની છે તે તેને લગતો ભલો વીચાર ધરાવનાર ભલા વીચારવંત (હકીમ) છે.

૪૦ જે પ્રમાણે રોશન આતશથી બળતું હોયછે, બળતાંથી ઉજડું હોયછે, અને ઉજડાંથી જખ્લું થાયછે, તેમ (જનદારના) ઘણાએક મરજની હાલતનો ઓછો અટકો ફેરફાર દરએક દવાઈના પાલાએ કરી થાયછે.

૪૧ જેમ ખજુરના ઠરીઆથી તેનાં આડતું ઉગવું છે. તેમ હુયાતી આપવાને લગતાં કાંમથી આદમીની ઉતપન્તીછે.

૪૨ ઓલાદના સંબંધને માટે (યાને ફરજંદની વરધી થવા સાડ) એક આદમીનો બીજાં આદમી સાથે (યાને મરદનો ઓરતની સાથે) વીરજને લગતાં કામને સાડ સંબંધ કરવાએ (એટલેજ એક બીજા સાથે હુમખીશતર થવાએ) છે. આતમાનો મેલાપ બદનની સાથે હોવાએ

૪૩ હુયાતીનું કાએમ રેહવું છે. હુયાતીને આબાદ (યાને સુખભરેલી) રેહવાનો સબબ વરસાદ અથવા તેને લગતી અખ્શોશ કરનારા (યજ્ઞો) થી છે.

૪૫ દોસ્તી તથા મોહબતનું કાએમ રેહવું એક બીજા સાથે મોલાકાત કરવાથી તથા વાતચીત કરવાથી છે.

૪૬ હુયાતીનું કેહવી તરેહથી બનવું છે? જેમ એક વસ્તુથી બીજી વસ્તુનું બનવું કાએમસર અને હુદ પ્રમાણેના વખતથી છે તેમ.

ફલાંનાં શેહરની આખેપત કેહી સીબને લગતીએ અથવા તેને લગતી ૪૭
સરબનીનમાં શું પાક થાયછે તેની સહમબ તેને લગતી વાકેફીથી છે.

હયાતી અખશનાર દાદારની તરફથી પેહલવી અખશેશ આતમાને ૪૮
લગતી છે. પાક ખોદાએતાલા દરએક કેકાણે આતમાની જુદી જુદી
અખશેશ કેહવી પ્રકારે કરેછે, તેની સહમબ માંઝ નો અબીયાસ કરનારાએ
સારી તરહેથી જાણેછે. તેમબ આતમાને લગતી સેવટની બેકરારીથી
સઘળાએનો ઘટતો ઉપાય કેટલી રીતે કરવો તે પણ તેએની સહમબથી
કર નથી.

દીનને લગતાં પ્રમાણીક વીચારની ગીબત કરનારાએના સવાલો, ૪૯
આએ (નોએ જણાવેઆ) પ્રમાણેના છે.

શકતીવાન હયાતીવાળો (ખોદાએતાલા) હુદવાળો છે કે નહીં? ૫૦

શકતીવાન હયાતીવાળો (ખોદાએતાલા) દાનાઈમાં થોડીએક હુદ ૫૧
વેર શકતીવાંન છે, કે તેથી વધારે છે?

(ખોદાએતાલા) એકથી બીજાને પ્રતાપ આપનારો છે કે નહીં? ૫૨

જે શકતીવાંન હયાતીવાળો (ખોદાએતાલા) હુદવાળો (યાને કાયદા- ૫૩
સર ચાલનારો) નહીં હોય તો તે શકતીવાંન હયાતીવાળો કેમ કેહવાય?
વલી હુદવાળી શકતી ધરાવનારી વસ્તુ શકતીવાંન હયાતીવાળી કેમ કેહવાએ?

સઘળાં કામ વખત ઉપર થવાં જોઈએ કે ઘેરવખતેબી થાએ? ૫૪
કરયામાં આવેલું (સવાબનું) કાંમ) વગર સેવટનું થઈ શકે કે નહીં?

હમણાં સઘળાં કામ કસ્વામાં આવેછે તે દાનાઈની સાથે મલતાં છે ૫૫
કે નહીં? જો કોઈ કામ અસલ કઉવતના સંબંધવાળું (યાને ખોદાએ-
તાલાની દોસ્તીવાળું) હોય તો, તે દીનને લગતી સહમબથી હુદ વગરનાં
વખતવાલું કેમ કેહવાય?

અંધકારને લગતો પેશવા સાએ કોમ હોય? અને સાએ પેશવા ૫૬
અંધકાર કોણથી બનેછે?

આતમાનો અખશનાર (ખોદાએતાલા સઘળી વસ્તુને) રૂપ આપવાનું ૫૭
કામ શાથી કરેછે?

(ખોદાએતાલા તરફ) એતેકાદ ધરાવનારાં આએ ફુનીઆંને લગતાં ૫૮
માણસ જમં દાદારની ઈચ્છાવાળી મતલબ ધરાવનારા નુરમંદો (યાને યબદ
અમેશાસ્પંદો) છે તેએની માફકની ખાહેશવાલાં કામ કેમ બની શકે?

૫૯ ખોદાએતાલાની સ્તુતી કરનારથી તેનો ધીકાર કરનારો શાથી જુદો છે ?

૬૦ જે ખમવાની શક્તી ધરાવનારો છે તેને (દુઃખથી) ફરીઆદ કરવાનું

૬૧ કારણ શું ? એક ચીજ ઘણી પ્રખીઆત કેહવી રીતે થઈ શકે ?

૬૨ જમીનની ઉપર સુરયનું પ્રકાશવું તેની રૂતુના વખત પ્રમાણે છે,

તેમાં કેટલીએક જગો પ્રકાશ આપનારની ગરમી વગરની શાથી હોય છે ?

જેકે (સઘલી વસ્તુનો) રોશની આપનારા સુરયથી સુધારો થયો છે તે છતાં

બપોરને વખતે કેટલીએક જગો તેના તાપ વગર તરાવતવાળી અને

નજીસ રેહ છે ત્યારે બપોરના તાપથી એક જગો તરાવતવાળી અને બીજી

જમીન ઉપર સુરજની રોશનીનું વધારે પ્રકાશવું એ બે રીત કેમ હોય ?

૬૩ ચહુડતે દરજ્જેની રોશનીની તરફ નહીં જોઈ શકવું શાથી છે ? અને

આખના દેખાવની કલ્પવતનું તેથી કમ થવું અને નબળું પડવું કાંએ છે ?

તે દાદારની શક્તીવાળી સુરયની રોશન ચીજની મારફતે દુઃખ કેમ હોય ?

૬૪ શું ફુનીઆની તપાસ રાખનારા યજ્ઞો યુરાએની ધાસ્તીથી

જ્ઞાતીવાળાં (આદમીએ) ને (સંકટથી) છુટકારો આપવાનો એલાજ

કરવાનું કામ છોડી દેનારા કેહવાએ છે ?

૬૫ જે કોઈ ઈજ્જા દેનારો નથી તેની અંદર પેલો હાંકી કાહડેલો

હાંજી પોંહ્યાડનારો કેમ હોએ ? સાચ્યું બોલનારની અંદર ગમગીનીનો

વીચાર અને સખાવત કરનારની અંદર તથા (અનાજની) અપશેશ

કરનારની અંદર લુખાપણું કેમ હોએ ? કારણકે તેને એતમ બદલાથી

ચહુડતે દરજ્જેનો (ખોદાએતાલાએ) બનાવેલો છે.

૬૬ લોકો પ્રખીઆત યુનીઆદનાં (આદમી) ની સાખશીને પેલા

ઉલટું બોલનારાએનાં કરતાં વધારે અજવાળું નાંખનારી ગણે છે, પણ

તેએ હલકે દરજ્જેના પાદશાહની મતલબનું કાંમ કરનારાએ હોએ તો તે

સઘળાએને ચહુડતી યુનીઆદના અને ચહુડતે દરજ્જેનાં કાંએ ગણવા

જોઈએ ? તે શખશ કે જેને ખોદાતાલાએ અવસ્તામાં (પાદશાહી)

ખાનદાનનો જણાવેલો નહીં હોએ તેને પાદશાહી ખાનદાનનો નહીં

ગણવો ? પણ જો તે યુરા પાદશાહોનું કામ કરનારો નહીં જણાય તો તેને

પાદશાહી તોખમનો ગણવો.

૬૭ પેલો શેહનશાહ અરદેશીર પાપકાંન જે તેના કેટલાએક બાપ અને

બપાવાથી છુટી પડેલી હકુમત છતાં પાદશાહીને લાએકનો કેમ ગણાએ ?

દીનની સહમજ્જ ધરાવનારા (દસ્તુરો) એ વ્યાએ સવાલ કરનારાઓની ૬૮
મતલબ વ્યાગમચથી જાણી લીધેલી હતી, તેથી તેઓના સઘળા સવાલો ઉપર
ધ્યાન વ્યાખ્યું નથી, પણ જે સવાલોનો જવાબ ફુનીઆનાં લોકોને
કાએદા ભરેલો તથા પાછળથી રવાંનનાં સુધારાને લગતો દેખાયો તેનો વ્યાએ
નીચે જણાવ્યા પરમાણુ તેઓએ જવાબ વ્યાખ્યા છે.

જવાબો.

૧૦—જવાબ એ છે કે, દીનનો પેશવા (યાને દશતુરાન દશતુર) ૬૯
તેને વ્યાગમચથી યોદ્ધાની તરફની ચહુડતે દરજેની ખોરેહ મળવાના
સખખને લીધે, ઘણો કીરતીવાંન થએલો રહે છે. તેમજ તે તેની ફરખ-દેશી-
વાલી સહમજ્જથી લોકો પાસે દીનને લગતાં કામો કરાવનારો (યોદ્ધાનો)
વસીલો છે. તેથી તે પોતાને વ્યાગળથી મળેલા પેશવાઈના યોદ્ધાને વગર
પેશવાઈનું કામ કરીને ખોડે નહીં.

૧૦—(સેતારાઓની) બખ્શેશ કરવાનાં કામને (યાને વ્યાદમીના ૭૦
તપકાની કુંદરી ઉપરથી તે વ્યાદમીનું ભાએગ કેવી ખાસીચ્ચતનું છે તેની
સહમજ્જ) સેતારાઓની સહમજ્જ ધરાવનારા (નજુમી)એ સમજી શકે છે.
બખ્શેશ આપનારા મુખ્ય (સેતારા) એ ખરાબ સુરતવાળી કીયાંવેરની ૭૧
ચાલના છે ! તથા ખરાબ સુરતના યુરા માલેકનો સંબંધ કયાંવેર
રાખનારા છે ! એને કયાં સુધી ચકલને પસંદ કરીને તે વ્યાદમી કામ
કરનારું છે ! તેને લગતી બીજી ઘણીએક તરેહની વીગતના કાએદાઓનું
જણાવું પુરથવીને લગતાં સંબંધવાળાં લખાણોથી (યાને ટ્રેહુઓની
સહમજ્જને લગતી જોતીશ વીદીઆથી) નજુમીએ જાણી શકે છે.
(માણસની) સારી જાતની વીગત નજુમીએ તેને લગતી જનમપતરીઓના
વરતારાથી જણાવી શકે છે. એને તેની કાયાની તનદરસ્તીનું
આતમાનાં તથા તેની સાથનાં બંધારણની—તથા કાયાની સલામતીની
વીગત હકીમો આપી શકે છે. (માણસની) જાંદગી—તેનો નાસ થવો—તેની
હીલચાલ—એને તેની સોધખોળ કેહવી રીતની છે, તેની સહમજ્જ તેના
સંબંધમાં રહેનારાઓ તેની પોતાની હીલચાલના દેખાવ ઉપરથી મેળવે-
છે. વસ્તુઓની—વખતની એને જગોની ઉતપન્તીની પીછાંણુ કરવી,
તેના પેદા કરનારની તરફ (ની સહમજ્જ) થી છે. જાતથી તેના ખવાસનું

અને પેદાએશથી તેની હુયાતીનું પીછાંણુવું છે. ઉલટી વસ્તુને પીછાંણુવી, જે વસ્તુ સારી પસંદ કરવા જોગ હુયાતીવાલી હોએ, તેની વીગતને લગતી સહમન ધરાવવાથી છે.

૭૨ ૧૦—જે ખોદાએતાલાનો તામેદાર આતમા છે તે તેની અંદર જે અમરગીવાળા (૫૧૬૦) ની સહમન પાક ખોદાએતાલાએ અખ્શેલી છે, તેના સંબંધથી અને તેનાં નુરની અખ્શેશથી છે. તે નુરની અરકતથી તે (આદમી) આએ ફુનીઆંતું દરએક કામ પોતાની અરજી મુબબ કરવાથી પ્રખીઆત થાએ છે. તથા પેલા ઉલટા (અંદ્રમઈનીઉશ) ની સાથે એકમળતો થવાથી પોતાની જાતને દુર રાખનારો રીહે છે. અને જે ઉલટી ચાલવાળાને લગતી જીદી જીદી જાત છે, તેને પુરતી રીતે સુધારવાએ પોતાને ભાએગસારી બનાવનારું છે. તેની એલાદ અસલને (યાને તેની પોતાની અસલ જાતને) મળતી રીહે છે. જેમ પેહલલા ઘોડાથી ઘોડાએની એળાદ છે. તથા આરંજની ઉતપન્તી પેહલલાં આરંજના જાડથી છે, તે પરમાણે આદમીએ પોતાની એળાદને સલામત રેહવા સાડ પુરતી રીતે પસંદ કરવા જોગ રીતે તેને સુધારવી, એ પોતાની જાતને દરએક આપતમાં પ્રખીઆત કરવા સાડ છે.

૭૩ ખોદાએતાલાના કાએદાથી (યાને મનહુબના ફરમાંન પરમાણે આએ ફુનીઆંમાં) રેહવું, (આદમીના) આતમાએ અને તેની એળાદે એ પ્રમાંણે લલી પેદાયશને લગતીએએને (યાને મીનાઈ ફુનીઆંને લગતી વસ્તુએને) હુમેશગીની દાનાઈ તથા વખતને પીછાણુવાની સહમન આપનારી છે કેએમ આંખની જેવાની શક્તિ તેમ. આએએ શક્તિ થી (માણુસની) દરએક જાત પોતાની કાયાને જેમ રોશનીની સાથે ઉજેડાંનો સંબંધ છે, તેમ પોતાની કાયાને ખોદાવંદના સંબંધમાં તેના પ્રતાપથી રાખનાર છે. લલી દાનાઈથી જે વાકેફકાર દીનદાર બુએરગ રાજા છે તે દીનદાર હાકમ ખોદાતાલાની વખાણુ કરવાને મારેને) મોહરો સબબ છે.

૭૫ ૧૦— પેહલલું—તે (પાદશાહ) ફાયદાને મારેની દાનાઈને લાયકનો હોય તથા પોતાના સંબંધમાં રેહનારાએને ફાયદો કરનારો હોય. ખીજું—તે પાદશાહ પોતાની જાતે લાએક હુયાતીવાળાને (યાને ખોદાની રાહ ઉપર ચાલનાર આદમીને) ઈએવત આપનારો કેહવાતો હોય. ત્રીજું—

(તે પાદશાહ) ખોદાએતાલાની ઇચ્છા વાળાં ખોદાઇ ફરમાનવીસે વગર વાંધાવાળો કેહવાતો હોય. અને ખોંદાએતાલાની દાનાઇથી સઘળાએાની ઉપર ચહડતે દરજ્જેના ગણાતોં હોય. ચોથું—શક્તીવાન યજ્ઞોને પોતાના ઉપરી નહીં કરવા એ (તે પાદશાહ) ચહડતે દરજ્જેના બનતો નથી, પણ ઉલટા એરાદાથી બીજાં અપ્રમાણીક કામ કરનારો કેહવાયછે. જે (પાદશાહ) ખોદાએતાલાની દીનનાં ફરમાન મુજબ ઇનસાફ કરનારો છે, તે ફુનીઆનાં લોકોના વ્યાજરોનો અસરકારક રીતે એાત્મ ઉપાય કરનારો છે. તથા ઇનસાફના વસીલાથી રઇતને ચહડતે દરજ્જે રાખનારો છે. અને તે (પાદશાહ પોતાનાં) તે કાંમથી ફુખ વગર વ્યાખ્યાદ હાલતે હુમેશની કીરતી સાથે પોતાને ચહડતી પદવીથી રાખનારો છે. પાદશાહને પોતાની કીરતી પાએદાર રાખવા સાફ, લોકોને એ તરેહની સજા તેએાનાં જીહાં જીહાં પાપને સાફ કરવી સજાવારછે. એક (સજા) બદનને લગતી (યાને બદનને મેહનત વ્યાપવાની) અને બીજી પઇસાના દંડને લગતી. જે દરએક તરેહની સજાની સહમજ માએનો અભયાસ કરનારા ઇનસાફ કરનારા દાંતાએા ધરાવેછે. જે માજુસના ઉપરી પાપની કેજવણી વ્યાપનારા (દેવો) હોયછે, તે વ્યાદમી (ઇનસાફની દરબારમાં) કેહછે કે, હું સાખ્શી છેહં, અને વગર જેએલો હોવા છતાં, હાણી પોહચાડવાનું (ત્યાં) પોલેછે. તે (વ્યાદમી) પોતે એઇમાનીના ગુનાહ કરવાથી કેમ છુટવાનું હતું. ઇનસાફનો અબીઆસ કરનારાએાની અંદર, જેમ પાણી ને મીઠીની સાથે રેહવુંછે તેમ યજ્ઞોનું રેહઠાણુ તેએાની સાથે જેડાયલું હોવાને લીધે, તેએા વ્યાએ (જુરા) સંબંધવાળા માંજુસના (ખરા ખોટા) વીચારને પીછાણેછે. ઉલટો ઇનસાફ કરનારાએા ખામીવાળા છે, તેથી તેએાનો સંબંધ રાખવો (યજ્ઞોને) નુકસાનકારક છે, તેથી તેએા (યજ્ઞોના) સંબંધ વગરના ગણાએછે. વ્યાએજ સમબથી જે વસ્તુ ઉપર ઉપરી તરીકે યજ્ઞો હોએમ તો તેને લીધે તે વસ્તુ ચહડતે દરજ્જેની હયાતીવાળી ગણાયછે. અને જે વસ્તુ ઉપર (તેએાનું) ઉપરીપણું હોતું નથી, તે વસ્તુ અંધકાર અને નેસ્તીવાળી કેહવાયછે. વળી જે વસ્તુનો ઉપરી પેલો એક હયાતીને ખરાબ કરનારો (અંબ્રમઇનીઉશ) છે, તે વસ્તુ તેના ઉપરીને લગતી (જુરી) હયાતી ભોગવેછે. જે વસ્તુ યજ્ઞોની દાનાઇના વીચારવાળી છે, તે પેદાએશની અંદર ચહડતે દરજ્જેની નુરી શક્તીની માફક કામ કરનારી છે. અને જીંદગીની અંદર જ્યાંસુધી તે વસ્તુ (એહરેમનની શક્તીથી) પોતાને

ઉસકેરનારી નથી, ત્યાંસુધી તે ચીજ લાચ્છેક સંબંધવાળી કેહવાયછે. તથા જે (માંણસ)ના ઉપરી યજ્ઞો કેહવાય્છે, તે ખોદાની મેહુરખાનગી મેળવનારા બંધ તરીકે છે. અને જે (આચ્છે પ્રકારનો બંધો છે) તે ઇજા ભોગવી શકતો નથી.

૭૬ ૧૦—(હયાતીને લાચ્છેકનો (ખોદાચ્છે) હુદવાળો છે કે નહીં? અને તે સાહેબ દાનાઈમાં કેટલીચ્છેક હુદ વેર શકતીવાન છે, કે હુદથી જીઆદા છે?) એનું જાણવું એ છે કે ખોદાચ્છેતાલા હુદવાળા વખતને લગતો તથા હુદવાળી દાનાઈનો સાહેબ છે, પણ તે દાનાઈ અને વખતની અંદર હુદ વગરનો હોવાને લીધે વગર હુદના વખતવાળો તથા વગર હુદની દાનાઈવાળો કેહવાયલોછે.

૭૭ ૧૦—(એકથી બીજાને પ્રતાપ (યાને રોશની) છે કે નહીં? તેનો જવાબ એ છે કે.) હયાતીવાળો ખોદાચ્છેતાલા (દીન અને ફુનીઆનો) સરવેથી સરસ આગેવાન છે, તે પોતાનો પ્રકાશ (બીજાને) આપવાને શકતી-

૭૮ વાન છે. હયાતી ધરાવનારાં લોકોને ખોદાયતાલા તેની મુખ્ય પેદાચ્છેશની મારફતે (યાને ભલા વિચારવાલી યજ્ઞી શકતીની મારફતે) આખેરશને લગતી

૭૯ બાબતની સહમજ આપનારો છે. જેઓ દોજખના રહેવાસીઓ છે, તેઓ

૮૦ રોશનીવાળા નહીં પણ અંધકાર કેહવાયલાછે. યજ્ઞોના સાથી તરીકે રેહનારાં (આદમી) નાં બદનની અંદર જે કાંઈ ગરમી, સરદી, તરાવત અને સુકાસવાળાં તત્વો છે, તેને (ખોદાચ્છેતાલાચ્છે) કાયાનાં કામ કરવા સાડ બનાવેલાંછે. અને તેથી જીંદગીનો સારો સુધારો રેહવાનો સમબછે. અને તે બદનને પાચ્છેદાર રાખનારા વસીલા તરીકે છે. તેમજ (દેહને) નુકશાન કરનારી કેટલીચ્છેક (ધુરી જાત) સરદી અને સુકાસનાં તત્વોનું બદનમાં રેહકાણુ કરનારી છે, તે બદનને લગતી હયાતીનું કામ કરનારાં ગરમી અને તરાવતને લગતાં તત્વોને હાંણી પોંહ્યાડવા સાડ કાયાની અંદર પોંહ્યાનારી છે. આચ્છે એહારે તત્વો એક બીજાની સાથે પ્રમાણીકપણાંથી રેહવાચ્છે બદનને

૮૧ લગતો સુધારો છે. તથા બદનને અપ્રમાણીક અને એબવાળી શકતીઓની મારફતે નુકસાન પોંહ્યાવાનો સમબ છે. હયાતી બખ્શનારો એક (ખોદાચ્છેતાલા) ઉલટી પેદાયશને કઉવત આપનારો નથી. સઘળા લોકો એક બીજાની સામણે થનારા તથા એક બીજાની આડે આવનારા અને લડાઈ કરનારા પોતાના સંબંધવાળી જાતને લગતી હયાતીને સાડ (યાને સ્પેનામીનો

અને ધનામીનાની પખ્શને સાડ) છે. બળકે પોતાની જાતવાળાઓને પુરતો સણગાર આપનારા જીદા જીદા હરીફો પોતાની જાતનો (યાને જેની પખ્શને લગતો તે હોય તેનો) સંબંધ ધરાવનારા છે. જેમકે સરદીવાળી વસ્તુ ગરમીને અને સુકાસવાળી વસ્તુ તરાવતને દાખી નાખવા સાડું જાણીતી છે. એક તરફવાળા હરીફને બીજાના સંબંધમાં પોંહ્યવું, તેને ઢાંકી નાખવા સાડું નહીં પણ કાયદાના સંબંધની અંદર તેનાં કામને અટકાવવાના સમયથી છે. લોહીનું એકસરખી રીતે રેહવું, ગરમીના સંબંધવાળા સુકાસ અને તરાવતના સંબંધવાળી ઠંડીથી છે. તેમજ એક જાતને તરાવત સાથની ગરમી અને સુકાસ સાથની ઠંડીએ નાલાયક બનવું છે. અને તેનાં લોહીનું તેથી અંધ થવું છે તથા એકદમ ઉલટી રીતે ફરવું છે. તત્વોનાં મુલની મારફતે ગરમીના સંબંધવાળો સુકાસ તથા તરાવતના સંબંધવાળી ઠંડી હોવાને લીધે, ઠંડીની સાથે ગરમી અને સુકાસની સાથે તરાવત એવી રીતે રેહછે, કે તેનો સંબંધ બદનમાં રેહવાએ (માણસનું) બદન ઘટતી રીતે હયાતી ભોગવેછે. તથા તેને લગતા યજ્ઞોની સાથે હમેશાં ઉઘોગી રેહછે. જે કાંઈ હમણા એકને બીજાની સાથે કેટલીએક વેળા અથડા-અથડી તથા મીનાકેશો થાયછે, તે સંબંધવાળા વસીલાઓને નાલાયક બનવાને લીધે છે. આએ સમયનું બનવું હલકી હયાતીવાળાઓ (યાને દેવોની બુરી શક્તીઓ) નાં બદનની અંદર ભેળાવાથી છે. એક જાતવાળાઓને એક બદનની અંદર તેને નાલાયક બનાવવા સાડું એકદમ કોશેશ કરવાએ, તેને મોતનો સંબંધ આપવોછે. અને તે (બદન) ની ખરાબી, તેનો નાશ કરનારા ફરજીઓથી તેને ઘણીએક રીતે નબળું કરવાએછે. વળી તે બદનની હયાતીનાં કામની સામણે ધનારી જે જાત છે, તે બદનને એકસરખી રીતના કાયદાથી ઉલટું બનાવવાની તેની અંદર કોશેશ કરનારી (નુરી) જાત છે. તે આદમી (બદન) ને લગતી હયાતીનું કામ કરનાર, તેની હયાતીને લગતું કામ કરનારી (મીનોદ) શક્તીઓના સંબંધથી છે. આતમાના નેક બદલાને લગતાં હયાતીનાં કામનું અંધ પડવું, (બદનને) વગર તેજનું (યાને બેજાન) થવાથી છે. તે (બદનની અંદર) નાં નાશકારક સંબંધવાળાં કામની મદદથી, તેની અંદરના નાતવાની કરનાર હરીફો જે અવંતા બનેછે. જે સારાં તેજવાળા યજ્ઞો માણસનો સંબંધ રાખનારા છે, તેઓ તે આદમીઓને ઉલટી જાતવાળાઓના યાને દેવદ્વજોના) સંબંધથી ફર રાખનારા છે. દીનમાં એમ કહેલું છે કે,

આદમીઓની અંદરના તે ગેબી હયાતીવાળા યજ્ઞોના વસીલાથી, તેઓને બીજી કેટલીએક તરેહની ઈજા તથા ખરાબી નથી પોંહ્યતી.

૮૨ વળી દરએક ધંધા કરનારાઓમાં પસંદ કરવાએગ ધંધા દીનના આગેવાનેને લગતો તથા યજ્ઞોની મોહુબત મેળવવાને લગતો તથા આએ ફુતીયામાં પોતાને અહુડતે દરજ્જાનાં કામ કરવામાં અલાવવાનો છે.

૮૩ માણસને તેને માટેની ફરજો તથા નહીં ફરજોને જાણવી, દીનના આગેવાન પુરૂશોનાં (યાને દસ્તુર મોબેદોનાં) ખાનદાનની પુરતી સંખ્યાથી (યાને દીનની વાકેફકારી ધરાવનારા દશતુર મોબેદો પુરતા હોવાથી) છે. કે જો (યાને તે દસ્તુર મોબેદો) અવસ્તા અને તેને લગતા ખોલાસાઓને સારા શોક (યાને કાળજી) થી જાળવી રાખનારા છે. અને તેથી તેઓ ફુતીયાનાં લોકોને જાહેર રીતે દીનની સમજ આપનારા તથા તે (દીન) ને લગતી વીદીયાનો લોકોને અભીયાસ કરાવનારા અને ઉલટી તકરાર કરનારાઓને (દીનને લગતી) સચ્ચાઈ જાહેર કરનારા છે. તથા ફુકાલ પાડનારાઓને તથા તાબગીને હાંણી પોંહુઆડનારાઓને તંગીમાં નાખનારા છે. અને લોકોને ખોદાએતાલાની આરાધના કરનારા, પાદશાહોનો હોકમ માનનારા, અને ઈનસાફ કરનારાઓના ચુકાદાને માનવાને લાએક બનાવનારા છે. તથા (અથોરનાન—અરથેશતાર—વાસ્તીયોશ—અને હુતોખશ) એ એહારે ટોળાને તેઓના ધંધાની અંદર પ્રખ્યાત બનાવનારા છે. તથા અહુરમજ્દને લગતા સવાલ જવાબની સમજથી તેઓને દીનના શોકી—દીનના અભીયાસી અને ખોદાએતાલાની આરાધના કરનાર તરીકે બનાવનારા છે. તથા બીજા અથોરનાનોની હાજતોને આલુ રાખનારા (યાને તેઓને જોઈતી ચીજ પોહુઆડનારા) અને તેઓની ઉમેદ પુરી પાડનારા છે. જેથી ખુબીવંતાં આખરૂદાર ખાનદાનને ઈજત સાથે રખાઈ સકે છે. અને તેથી જ (લોકો) જરોશતી ધરમની કેળવણી આપનારા, દીનની ઈજાનો વધારો કરનારા અને તેનાં રાનનો ફેલાવો કરનારા છે. મજ્દીઅસની દીનને લગતી બીજી જે કાંઈ વસ્તુ (યાને દાનાઈ), સઘલાં ગુમાન (યાને શકશુબેહ) ની સમજના ઉપાધને સાઈ ખોદાઈ રાહ ઉપર આલનારાઓને ખુશહાલ કરનારી હોય, તેને સફાઈથી (યાને સવજ) રાખવી. અને નવા તાલેએ એલમોને તે મેળવવાથી વગર મોહુતાબના કરવા. જે કોઈ પોતાની કોમને સુધારનારો તથા

(અનિતીનાં કામથી અટકાવ કરનારો નહી હોય, તે ઉપર સારો વીશ્વાસ રાખવો નહી. અને તેને (કોમના) સરદાર તરીકે તથા દરએક આદમીને વગર ધાસ્તીવાળું રાખનાર તરીકે તથા બીજી પેદાએશને (યાને ખોદાને નહી માંનનારા લોકોને) ખોદાના તાબેદાર તરીકે બનાવનારની મીસાલના હરગેજ ગણવો નહી.

(ગુનાહ) નો પસ્તાવો કરવાએ સવાબનો બદલો મલવો, અને ૮૫ પાપનું ફર થાવું છે. અને તે પછી સજનું કારણ રેહવું નથી. એક સવાબના બદલાનો સંબંધ હોવાએ, (તે માણસના) ગુનાહની સજા એાછી કરવાનો સમય કેહવાયછે. ખોદાએતાલાની મતલબ, પાદશાહોનો હોકમ નહી માનનારાએને ધનસાફની રાહે ઘણી તરેહની સજાને લાએક થવા વીસેની છે. તેમાં એક જે (પાદશાહનાં) ફરમાનને નહી માનનારો હોય તેને, તથા (બીજા) જે રવાનને માટેના સઘળા ગુનાહને સાફ કેદ પડેલો હોય, તેને રાજનાં ફરમાનથી છોડવો ઘટારટ છે. તેમજ જે અંદીવાનને તેના આતમાને માટેની સખત ધજને સાફ ફરમાનથી ઉલટી રીતની પસંદગીથી (યાને નીઆએના કાએદા વીરૂધ) કેદ કરેલો હોય તે તે એક જાતની જસ્તી છે. બીજું રવાનના મરજનું નીવારણ કરનારા હકીમ (યાને દીનના દસ્તુર) ના કેહવાથી દીનની રાહે વાટપાડાને કતલ કરવાથી છોડી દેવો ઘટારટ છે.

મહડતે દરજેની ખોરેહ ધરાવનારાએમાના ફનીઆના સરદારો ૮૬ (યાને પાદશાહ તથા દસ્તુરો) એ ધરાન શેહરને પોતાનાં ઉપરીપણાથી કાયદાસર ચલાવવું, એ ધનસાફ આપનારા પ્રતાપી નીયાધીસોની મારફતે છે. જરતોશતીએને હક્તકેશવરના રાજા તરીકે તકી રેહવું, તેએાની અંદર દીન—કેયાની ખોરેહ અને બીજાં ખોરેહનું રેહઠાણ હોવાને લીધે છે. વળી તેએાને તાજગીથી (યાને આસુદગીથી) રેહવાનો જે કાંઈ સંબંધ છે, તથા પ્રથમને લગતી દરએક મોટાઈ અને ચહડતા દરજાનો સમય છે, તે તેએામાં યજ્ઞોની આમદરફત (યાને યજ્ઞ અમેશાર્પદોનો સંબંધ) હોવાને લીધે છે. તથા તે ધરાનનો શેહનશાહ હક્તકેશવરના હાકમેને હકુમત અખશનાર તરીકે છે, તે એજ (યજ્ઞી ખોરેહવાળાં) રાજનાં કારણથી છે. જેમ નુરના સંબંધથી આતશની જાહર છે. અને આતશની જાહરના સંબંધથી ઉજેડું છે. તેમ દીનના સંબંધથી દાનાઈ છે. અને દીનની કેજવણી આપનારના સંબંધથી (માણસને) મહડતે દરજેની

શક્તીનું મળવું છે. અને તેને લગતી નબરથી (યાને સહમબથી ખાણ-સની) હુયાતી છે. અને તે (દીન) ને લગતા ખોલલા રસ્તાના સંબંધથી (ખાણસની) પીછાણ કરવી છે. તથા આએ તરેહની (દીનની ઘાંતાઈની) કઠવતથી, બદન—આતમાને લગતું કામ કરનાર છે. અને તે (બદન) ને પાએદાર રેહવાથી, (આતમાની) જાલવણી છે. સઘળા ધરાનીઓ (યાને મબદીઅસનાંનો) ને એવી રીતે પોતાને ચલાવવાથી ચહડતે દરજેની કઠવત સાથે રેહવું છે. શેહુરોની અંદર જેકોઈ રાત આતમાઈ શક્તી—હુનર—હીમત અંગબળ—અને આબાદીને લગતી દરએક લાયક કેળવણી આપનારા છે, તેઓથી તે ધરાનના રાજાની હુકમત ચહડતે દરજેની, નેક-બખ્તીનો સંબંધ ધરાવનારી અને ઈબ્જત મેળવનારી છે.

૮૭ ધરાનીઓ (યાને મબદીઅસનાનો) ની મોટાઈ, દરએક બાબતને લગતી સચ્ચાઈ—મોહુબત ભરેલી નબર—દરએક શક્તીવાંત વસ્તુને લગતી ધારણાનો વીચાર રાખવાએ છે. અને તેથી તેઓ પોતાના અસલની (યાને પેદા કરનારની) ખેશી ધરાવનારા રેહ છે. તથા પોતાની વીરૂધ જાતના તથા બીજા શેહુરના કમજાત અને જંગલી દેખાવના તાખે-દારો ઉપર કૃતેહ મેંજવે છે. વળી જે લોકો સખ્તી તથા કરાહીયત ભરેલી ચાલચલણના—ચુરી આરાધના કરનારા અને કમજોર થયલા હોય, તેઓને (મઅબદીઅસનાંનોએ) ચહડતે દરજેની સહમબ આપવી, કે જેથી તેઓ અક્સોસમાં પોતાની છ'દગી નહી યુજરે. અને જે લોકો ભલી જાતવાળા નહી હોય (યાને ચુરા હોય) તે લોકોને ભલાઈવાળા બનાવે. જેમ હુમણાં સારા વીચારવાલા નેક લોકો ચહડતે દરજેના વચનોથી પોતાને રાખવા અને એબવાલી વસ્તુ તરફ પોતાને નહી લેઈ જવા સારું વીગતવાર હુશીયારી રાખે છે તેમ.

૮૮ પેહલાં જે નેક પેદાપશના લોકો પોતાની વાચાથી હાકમોની હુજુરમાં ઉલટા નહી બનીઆ હુતે, તો કયુ વગર હોશવાળા નહીં બનેઆ હોતે, પણ હુશીયારીને સાવધ રાખી રેહી સકીઆ હુતે. અને તે સખબને લીધે તે ખોદાના હોકમથી પોતાને ફેરવનારા તથા યજ્ઞોનાં ઉપરીપણાંની યુદ્ધિ વગરના પોતાને નહી કરતે, તો કેહી ચીબ નહી કરવી અને કેહી ચીબ કરવી તે વાત તેઓ શહમબતે. અને તેઓ જાણતે કે તેના પ્રતાપી આતમાનો યબદી પ્રતાપ દીલમાં ઘણો વખત નહી રેહી સકતો. જે પ્રમાણે જે ચીબે

ખોરશેદના પ્રકાશવાળી હોય છે, તે ભલી ચીજોને પ્રકાશ આપવાથી તે ખોરશેદ અટકે છે તેમ. માણસ ધણું બેદરકાર હોવાને લીધે તેનીથી (યજ્ઞદીખોરેહનું) અટકવું જણાય છે. આએજ સમયને લીધે હાકમોની હજુરમાં કેટલાંએક કારણસર ઉલટા સમુદા નહીં કેહવા અને પોતાને ખુબીવંતા રાખવા સાડું ધ્યાન પોંહ્યાડીને પોતાનો વીચાર તેઓ આગલ જણાવવો.

સવાલ કરવાની અંદર તથા જવાબ આપવાની અંદર ખોલવાની આગમચ વીચાર કરી, જેવી રીત વાજબી હોય તે રીતનો સવાલ કરવો અને તેનો જવાબ વાળવો. યુરી દીનના ધર્મગુરૂઓનું કામ, તેઓને બંદીવાન થવાની આગમચ સારી સહમજથી કામ કરવાનું નથી. ૮૯

પોતાથી સવાલ પુછનારની આગમચ તકરાર કરનારના સવાલ ના સમુદા સાંભળવા. વળી તકરારની અંદર વધારે ખોલનારને અટકાવવો નહીં, પણ તેના સવાલને સારી રીતે સાંભળવા. વળી તકરારની અંદર એક સવાલ હોય તો તેનો ખોલાસો કરવો. જે ધણા સવાલ હોય તો તેની ઘણી રીતે પીછાણ કરવી. ૯૦

સરદારી કરવાને માટેનું સંપુર્ણ ખોરેહ (યાને ખોદાઇ બખ્શોશ) આએ પરકારનાં હોએ, કે તે લોકો સારી તકરાર કરનારાઓના સવાલનો જવાબ (પોતાની તરફથી સારી રીતે) જાહેર કરે છે, પણ એમ શોધવાની બુધ્ધીવાળો શખ્શ તેથી (યાને તેવી રીતના સચા ખોલાસાથી) એકીનદાર થતો નથી. કારણ કે તે તકરાર કરનારો પોતાને લગતી ખુબીને સાડું તકરાર કરનારો નથી. અને તેની તે (તકરાર) આતમાને લગતીથી નથી માટે તેની તકરારને પડતી નાખવી. પણ જે (તકરાર) કાએદાને લગતી અને દોજખથી (આતમાને) છુટકારો આપનારી તથા આતમાને માટેના સારા પ્રતાપવાળી હોએ તેને પડતી મેલવી નહીં અને તે વીશેનો ખોલાસો કરવો. તથા ખોટાડું—ઉલટો વીચાર અને બદકારીને બતલાવવાથી પાછા રેહવું નહીં. (લોકોને) દોજખથી છુટકારો આપવા સાડું દરએક તરેહનાં સાચવટથી ખેશક ખેગુમાન કરતા રેહવું. અને કોઈથી તરેહથી તેથી ફરવું નહીં. અને વસનત રૂતની માફક ઉલટથી (દીનનો ખોલાસો સમજવવામાં) સારો દેખાવ આપવો. તથા (દીનને લગતી) જે કાંઈ મતલબ નહીં સમજાઈ શકે, તેને નહીં સમજાએલી મતલબ તરીકે જણાવવું, અને તે તકરારમાં પસંદ કરવાનેગ વાતને વીગતે પસંદ કરવી. વળી ૯૧

જે કાંઈ ખોટું કામ તેથી કરાયું હોય્મે તે તેને વખાણવું નહીં. પણ યજ્ઞાંની મદદથી જે કાંઈ સાચું કામ કરેઆમાં આવેલું હોય્મે તેનેજ કાચ્મેદાકારક ગણીને કબુલ રાખવું.

૯૨ દીનના અહુડતે દરજ્જેના આગેવાને (યાને દરજ્જેરાંનદરજ્જે) ઘણું કરીને આલમના લોકોને દીનનો ઉલટ આપવો, તથા તેઓને પોતાનાં કામના મારગમાં અહુડતે દરજ્જેના બનવા સાડું ઘણા ઉદીઓગી કરવા, અને બીજા અહુડતે દરજ્જેના હોનરો મેલવવા વીશેની લલામણુ કરવી.

૯૩ યજ્ઞોને લગતી અજમાયેશ મેલવેલા લોકોએ, (યાને યકીનદાર મજ્ઞદીયસનાંનોએ) સારી સહુમજ્ઞથી (સ્પેનામીના અને ઘનામીનાને સાડું) લડાઈની કુશેશ કરવાએ એક (જે ઘનામીનાછે તેને) અટકાવવો, અને બીજે (જે સ્પેનામીનાછે) તેની તરફ પોતાને મલાવવા. તથા તે (સ્પેના) મીનાની તરફની કહુઅત, અને બાહુધુરીથી બીજા (અંબ્રમઈનીઉશ) ઉપર હોમલો કરવો, અને પોતાની જાતની પરવરસી તે (સ્પેનામીનાની મદદ) થી મેળવવી. અને સેવટવેર તે (અંબ્રમઈનીઉશ)ની સાથે અગડો કરતા રેહુવું અને તેને સારી કેળવણી મેળવેલો સમજવો નહીં.

૯૪ જેકોઈ પોતાની (મેલવેલી) દોલતથી સખાવત કરે, તેજ સખાવત કરનારો છે. અને જે દોઈ કોઈની તરફેનથી તથા કોઈને સાડું ખોટું બોલનારો નહીં હોય્મે તે સાચો સખ્શ છે.

૯૫ જે શખ્શ આબારને ખીછાણનારો હોયછે, તે આબાર માનનારો છે. આબાર તેણે માણવો જોઈએ કે, જેની હુયાતી તાબેદાર તરીકે જેનાં હેસાનતરે હોય્મે. અને બીજે (તેનો આબાર માણવો જોઈએ કે), જેનેથી તેને દુઃખ પોંહુચવા જેવું હોવા છતાં તેને (દુઃખ) નહીં પોહુચીઉ હોય્મે, અને સેવટે બનીશકે તેટલી ખુબી તેનીથી તેને દેખાઈ હોય્મે, તો તેનો આબાર ખચીત પોતાના વચન અને કામથી તેણે માણવો.

૯૬ જે કોઈ ખોદાએતાલાની મતલબને લગતી અમરગ રેહુવાને માટેની પુછપરછ (યાને શોધ) કરનારા તથા સખીઓ (યાને દીનને લગતી વિવા સીખવનારાઓ) તથા બીજા આબાદી કરનારાઓના લલા મીત્રો છે, તેઓ પોતાનાઓને સાડું બીજા આબાદી મેળવનારા તથા રાહુમાડું—અને બીજા હાંણી પોંહુચાડનારા તથા અંદીવાનો અને બીજા તકસીરવારો તથા કંગાળોની તરફની ફુસ્મની નહીં રાખીને તેઓને સુખી તથા ધમાનવાળા

કરવાથી એક આલાર માંણવા જોગ ભલી કહવતવાળા છે. (એટલેજ
જેઓ રાહમારૂ—બંદીવાન—પાપીઓની તરફ રેહુમદીલી બતાવી તેઓને
સુધારા ઉપર લાવનારા છે, તેઓ ખરેખર તેઓને (દીન ઉપર) ધંભાન-
દાર કરવાએ તેઓને પોતાના આલારી કરનારા છે.) અને તેઓ ઉપર
વેર રાખવાથી તેઓ (તકસીરવાર થવાની) ધાસ્તીવાળા ગણાયેછે.

આપે (તેના) છોકરો જે નાલાએક હોએતો, તેને ચહુડતે દરજ્જેના ૯૭
વીચારથી (યાને ધરમને લગતી કેળવણીથી) સુધારવો જોઈએ. વળી
જે (માણસ) ને મદદ નહી મળવાથી, તે દરએક કામ કરવાને લાચાર હોએ
તો, તેને દરએક કંગાલીઅતથી ચહુડતે દરજ્જેના બનાવવા સારૂ, તેને
વધારે દોલત મેળવવાને માટેનાં સાધણ કરી આપવાં.

દીનને માટેની તકરાર કરનારાઓમાં જેઓ દરએક બાબતનો ૯૮
ચુકાદો કરી શકે એવા (વિદ્વાનો) હોએ, તેઓ સાથે દીનની તકરાર કરવી.
કે (તેઓની તરફથી) સચ્ચાઈ જણાવાએ, ખુરી દીનના ધરમશુરૂઓને
(અવસ્તાને લગતા) નુસકની અંદર આપેલી સહમજ મુબબની સજા
કરવાનું તેઓને કારણ નહી રીડે.

જે લોકોનું લખાણ તુરે* (યાને યાહુદીનાં ધરમ પુશતક તુરાત ૯૯
અથવા ધનજલ) ને નામે ઓળખાયેછે, તે દેવોના સખુત તરીકેનું લખાણ
ધારેઆમાં આવેલું છે. અને તે વીસવાસ રાખવા જોગ નથી. તેમાં જેકઈ
વસ્તુ કેહવામાં આવેલી છે, તે પેદાએશના કાએદાને સારૂ કરવા જોગ નથી.
કારણકે બાહેરની વારતા જેની આએ લખાણમાં જરૂર નહી હતી, તે તેને
લગતાં લખાણમાં જણાવેલી છે. તેમાં જે સારૂ લખાણ નથી તે સઘળું લખાણ
બીજાઓની શામેલગરીથી થાયેલું છે. તેથી તે લખાણ આતમાને બંદીવાન
કરનારૂ કેહવાએ છે. અને તે શામેલગરીથી બનેલી વાતોને યાહુદીઓ પેહલવી
પેદાએશને લગતું (યાને મીનો યજ્ઞોના સંબંધવાળું લખાણ) સમજે છે.

નેક દાનાઈવાળા યજ્ઞપ્રસ્તાને (યાને મજદીઅસ્ની દીનવાળાઓને) ૧૦૦
મદદ કરનારા રૂમીઓ તથા બીજા તેવીજ (સારી) જનઘગી ગુજરનારા-
ઓને ‘ગજેશપીગાંન’ માંનાં અસલ લખાણની સહમજ આપવી.

* તુરે—મોલવી ફજલેઅમીની અને ૧૮૮૫ નાં સાલમાં છપાવેલી ફારસી
અને ધર્મજી ફરહગમાં توريه નો અરથ કાએદો—ધારો ધત્યાદી કરેલો છે.
توريه Toret—The Book of Moses એટલે જે મુસાની ચોપડીને
‘તુરીત’ કહેલી છે.

- (યાને જે યાહુદી તથા યુનાનીઓ મન્દીરમ્મસની દીન ઉપર ઇમાન લાવવા માંગતા હોય) અને તેઓમાંના જેકોઈ (પોતાની) દીન ઉપર વગર ઇમાનવાળા હોય તથા સુધરવાની મતલબ ધરાવનારા હોય, તેઓને દીનને
- ૧૦૧ લગતી સઘલી સહમન્ન આપવી. બીજાં શહેરોમાં (આપના ધરમને લગતાં) વાંચવા લાએકનાં નવાં સુધારાવાળાં તથા જેકાંઈ ભલાં ખોદાઈ લખાણો હોય તે લાવવાં. અને તેની સહમન્ન મેળવવાથી તથા સોધ કરવાથી પાછા નહીં રહેવું. અને પારકી કોમવાળાઓમાંનું જે લખાણ કબુલ રાખવા ભેગ નહીં હોય તેને કબુલ રાખવું નહીં.
- ૧૦૨ જે જાત દાનાઈને ઘણેવ વધારો કરવાને માટેની (યાને વિદ્યા અભીયાસી) હોય, તેની વખાણ કરવી. બીજાં શહેરોનાં લખાણો ઉપર ઘેઆંન આપવું અને તેને ખરાબ કરવાં નહીં.
- ૧૦૩ તેમાંનું (ઇઆને બીજાં શહેરમાંનું) જે લખાણ અને દાંતાઈ એક ખોદાની તામેદારી કરવાને માટેની હોય, તેને લગતી દરએક સમન્ન તથા દાંતાઈને લખાણો તથા દાંતાઈઓની અંદરથી પરસીધ કરવું નહીં. બળકે તે જુદાં જુદાં (લખાણમાંથી) અસલ (આપણી દીનને લગતાં) લખાણ તથા દાંતાઈને આપણે પોતે પસંદ કરવી. અને ‘ગજેશપીગાંન’-માંનાં લખાણના સઘળા વચનો ઉપર ધ્યાન આપીને તેને વાંચવાં.
- ૧૦૪ આએ (યાને આપણી દીનને લગતાં) લખાણોની અંદર દુનીયાનાં આદમીઓનાં બદનતા ચાર ભાગ કરેલાછે. અને તેમાં ત્રાથાંનો ઉપરી આથોરનાનના રોજાને, હાથનો ઉપરી અગ્રેસતારના રોજાને—પેટનો ઉપરી કુનબીના રોજાને અને પગનો ઉપરી દુનીયાદારીનો સારો ઉદ્યોગ કરનાર લોકોને
- ૧૦૫ કેહવાછે. આએ ઉપર જણાવેલા ચારે રોજાઓનો ઉપરી, માણસના આતમાને, અને આતમાની ઉપરી અહુરમન્દની હકુમતને કહેલીછે.
- ૧૦૬ દરએક માણસની દેખઈતી મતલબ ખોલવા યા કરવા સારૂ એ તરેહના વીચારને માટેની છે. તેમાં પેહલ્લી (મતલબ) આખેર (નાં સારાં સેવટને) લગતી કેળવણી લેવાની છે. અને બીજી તે (દીનદારી) ના ધનધાની કેળવણીથી પોતાને ચહુડતે દરજ્જેના વીચારવાલો કરવાની છે
- ૧૦૭ ઇશાંનીઓ (યાને ખોદાના તામેદાર મન્દીયસતાંનો), સઘળાં પ્રમાણીક-પણાંથી વખાણવાભેગ છે. અને અપ્રમાણીક તથા એબવન્તા લોકો ધીકારવાભેગ છે.

ધરાન શેહરના અગમ બુદ્ધિવાળાઓને રૂમના વખણાએલા ફાન્સિલ ૧૦૮ સીનેકા*ઓએ તથા હીંદુસ્થાનના વીદવાનોએ અને બીજા દાનાઓએ પી-છાણી, તેઓની ઘણી તારીફ કરેલી છે. અને જ્યોએ તેઓના શખુન તથા વીચાર હાસેલ કરેઆ હતા, અને જ્યારે ધરાન શેહરના દાનાઓની મોહટાઈ તેઓને જણાઈ હતી, તેથી તેઓએ તેઓને પસંદ કરેઆ હતા.

એજ સમયથી ઘણાએક વીદવાનો (ધરાંની) હાકમોથી મેહરબાનગી ૧૦૯ તથા ચહડતો દરજ્જે મેલવવાને લાએક બન્યા હતા. તથા (ધરાંનીઓથી) ચહડતે દરજ્જેનો સારો બદલો અને આસરો મળવવાએ, લાએકીનો અવેજ મેળવવા સારૂ (ધરાંની) ઉપરીઓથી આએ ફુનીઆં તથા પેલી ફુનીઆંમાં સજા મળવાની ઘણી બીહક રાખતા હતા. અને અટકાવ કરનારા (ધરાંની) ઉપરીઓની તરફ પ્રમાણીક બદલાવાળા રહેવા સારૂ, તેવી એમથી ફર રેહતા હતા. અને આતમાના નેક બદલાની ઈચ્છાને સારૂ, પોતે આવતી ફુનીઆનાં મકાન, મેહલ, ગામ અને શેહરની અંદર ફુખી થાએ તેવી બેદરકારી રાખવાથી ફર રેહતા હતા, અને હવસનો જ્ઞેસ્સો મુતલક રાખતા નહી હતા. પણ લાએક લોકોની માફક સારો દરજ્જે મેળવવા સારૂ, વીદવાનોને ચાહતા હતા. અને હાકમોની અંદર મોટું માન મેળવતા હતા. કારણકે અલજોમાં ઉંચે દરજ્જેનું કામ પસંદ કરવું તથા તેઓથી ઘણો પુખ્ત વીચાર મેળવવો નથી, પણ તેને બદલે તેઓથી બીજી નોકસાની પેદા થાએ છે. દાનાઈ વગરના લોકોમાં હાકમની મરજી મુજબનું પસંદ કરવાનેગ પુરતું છુટાપણું મેળવવાની રીતલાંત નથી. જ્યો તે ડાહપણુ વગરનાઓથી ફર રેહવાએ ઈજ્જતદાર હાકમને તેની મરજી મુજબની ભલાઈના મરતબાનો મારગ મેળવવો છે. અને હલકી તથા ઘણી નોકસાંનકારક કુશેશ કરવી નથી; પણ તેવી કુશેશની સાંહમણે આવતી ફુનીઆમાં ચહડતો દરજ્જે મેળવવાને ખાટેની તે કુશેશ હોએ છે. અને તે હાકમ તેના હાકમો તથા બીજા (રાજને લગતા) બંદોબસ્તો ઉપર સારૂં ઘેઆંણુ આપે છે. અને તે સમયથી તે હાકમ પોતાનો મરતબો સારી રીતની ખુશીથી ગુજરે છે.

* રૂમના ઘણાજ ચહડતે દરજ્જેના કામેલ શાલશુદ્દીને રૂમીઓ 'સીનેકા' નાં નાંમથી ખોલતા હતા તથા લખતા હતા.

૧૧૦ (રાજકરતા) સરદારોએ પાદશાહ તરીકે ચહડતે દરજ્જાના સારી આખર-વાળા પુરૂષને પસંદ કરવો. વગર વજણના શખ્શને પાદશાહ તરીકે પસંદ કરવો નહીં. એ કરણને સાડ જે શખ્શ સરદારોની ખેશીમાંનો પ્રખીઆત હોએ તેને મેળવવો. પોતાની મરજીથી રાજાને પસંદ કરવો નહીં. વળી જે તે પાદશાહી જાત (યાને યુતીઆદ) નો નહીં હોએ તો, બીજી જગોએથી મેળવવો ઘટારત છે. કેમકે ધનસાફને સાડ તેને પસંદ કીધા વગર ઉપાએ નથી.

૧૧૧ જે દાનેશખંદે પાદશાહોથી મળેલા એધાથી ફર રેહવાનું પસંદ કરવા માંગેછે, યા તેઓને સૌફલા ઉદીએગ તથા ચાકરીનાં કાંમ છોડી દીએછે, કે સંતોષથી રીહે, એવી રીતનો જેઓ લલો અને સુખનો વીચાર રાખેછે, તેઓને તે છોડી દેવાએ, જીંદગી ગુજારવામાં મુતલક ફાએદો નથી. કેમકે દરબારની તરફથી જે તેઓની મરજી ઉપરાંત તેઓને પાછા પકડીને લેઈ જવામાં આવે અને તે કામમાં પાછા રોકેઆમાં આવે તો, તેથી તેઓને તે વગર સુખનું દેખાએછે. માટે તેઓને જે કાંમો જાહેર અને ખાનગી ફાએદાલરેલાં દેખાએ તે ઉપર કાએમ રેહીને સચાઈથી બજાવવા જેઈએછે.

૧૧૨ દરબારના વીદવાંત રાજાએએ તેઓનું રાજ ચહડતી પદવીથી ચલાવવા સાડ, ખોદએતાલાની તરફથી નવી નવી ચહડતે દરજ્જાની ઉમેદ રાખવી, જેમાં વીદવાંતને—કીરતીવાંતને અને સખાવત કરનારાએને ઉલટ આવાની, તેમજ રાજની તરફ જેઓ ધમાનદાર—અને હેતવન્તા હોએ તેઓનો આભાર માનવાની, જે કોઈ લાચારીને લીધે ધાસ્તી રાખનારા હોએ, તેઓને તેમજ ઉમેદવારોને અખ્શોશ કરવાની. જે વીદવાંતને ખોરાક અને રોજીને સાડ મેહનત કરવાની ધાસ્તી રેહતી હોએ, તેઓને દર વરસે ઘટતો પુખીલરેલો લવાજમો આપીને તેઓને ખુશ રાખવાની, (આવતી) મીનાઈ ફુનીઆંની યુગ્મેરગીનાં કારણસર દેખઈતા ધમાનદારો હજુરમાં આવે તેઓને વખતને લગતી હાજત પરમાંજી રોજીનદી અખ્શોશ કરવાની. જે કોઈ આએ ફુનીઆંની દોલતનો વધારો કરનારા અખીલો તથા આતમાનો મહુલાજે રાખયા વગરના અને ગુનાહથી નહીં ફર રેહનારા લોકો હોએ તેઓને અખ્શોશ નહીં કરવી, કેમકે તેઓ સેહલાઈથી દાડ પીવાનો બદલો મેળવનાર અને દાંનાએનો લાભ છુટનાર નહીં થાએ.

આએ કુનીઆની કાયા ધરાવનારાં આદમીએ પોતાને સારૂ લગનતું ૧૧૩
કામ કરવાએ (યાને પોતાનાં લગનને લગતી શીઆદી થાએ) તેને જરૂરતું
સારૂ કાંમ શહુમજુ.* પુરતી રીતે ઉદીએગ કરવાથી પોતાની
જનદગી સુખમાં ગુજારવી. સકતીવાન અસબાબને (યાને આવતી
કુનીઆનાં ભલાં કામને) જલવવાથી પોતાની હયાતીનો વખત સંતોશથી
ગુજારવો. અને બીજાએને લગનની સગાઇ કરાવી આપવી.

જો તું કેળવણી લેવા માંગતો હોએતો, જે કાંઈ અગમ્યુદ્ધિવાળાનું ૧૧૪
(યાને દાદારને લગતું) કાંમ હોએ તે પસંદ કરજે. જો તું વખતની સંકટ
મેળવવાથી દુર રેહવા માંગતો હોએ તો, ઘણીએક તરેહની સંકટનાં કામોને
પસંદ કરવાથી દુર રેહજે.

આપણને કેળવણી આપનારા કોણુ છે ? દીનતી દાનાઈવાળા દસ્તુરો. ૧૧૫
(તેએએ) આપણને કેહી ચીજની કેળવણી આપવી છે ? તરણુ ૧૧૬
(જગોને લગતી) એતમ ચીજની.

કેહી જગોની એતમ વસ્તુને લગતી ? આએ કુનીઆં, આવતી ૧૧૭
કુનીઆં અને તનપસીનને માટેની.

આપણે કેહી ચીજનો નેક બદલો પસંદ કરવો ? સવાબનો. ૧૧૮

આપણુ તે વીથેની કેળવણી કેમ મેળવી શકીએ ? દીનનો દસ્તુર ૧૧૯
કેહુ તે ઉપરથી.

આપણો આતમા (બદનમાંથી) નીકળી જશે ત્યારે આપણને ૧૨૦
(મીનાઈ કુનીઆંમાં) કોણુ લેઈ જશે. અને કીહુ મારગે લેઈ જશે ?

* વંદીદાદની ૧૪ મી મગરદના ૧૫ માં ફેકરામાં એરત તથા મરદને ૧૫
વરસની ઉમરે શાદીને લગતો બંદોબસ્ત કરવાનું તાકીદ ભરેલું ફરમાન દાદારે
કરેલું છે. તે મુજબ એક જરતોશતીએ ઉપલી ઉમરે શાદી કરી પોતાની એલાદ
આએ કુનીઆંમાં ચાલુ રાખવી સજબાર છે.

(તરજુમો કરનાર).

લલા વીચારવાળો મેહુમાંન (ધાને નેક અન્તકરણનો ઉપરી યજ્ઞ)

(બેહશતને) મારજે.

૧૨૧ લલા વીચારનું રેહકાંણુ કેહી શકતીનો મારકતે હમો મેળવીએ ?

ખોદાની તાબેદારીના વીચારની મારકતે.

૧૨૨ તે તાબેદારીના વીચારને હમો કેમ મેળવીએ ? અકલની હુશીઆ-

૧૨૩ રીની મારકતે સંપુરણુ વીચારે જોવાથી. હું તમોને એક વખત દાનાઈના

બે શપુત સીખવું છેઉં, કે સારાં કામો તમોએ કરવાં. અને નહી કરવા

જોગ કામોને તમોએ છોડી દેવાં.

૧૨૪ કીયાં કામો આપણે છોડી દેવા ? અને કીહાં કામો આપણે કરવાં ?

બુરા વીચાર, બુરા વચન અને બુરાં કામો આપણે છોડી દેવાં. અને

સારો વીચાર, સારા વચન અને સારાં કામો આપણે કરવાં. આએ

દરએક શીખાંમણુ તમારે સાઝ નેક છે.

પેદાના કરનાર અહુરમઝદ જે મજદીઅસની દીનની ૧
 સઘળી દાનાઈની જીન્દગી છે, તેનાં નુરની
 (યાને પ્રતાપી હકુમતની) ફતહ હોજો.

નેકીથી જીન્દગી ગુજારનાર ભલી દીનનો પેશવા આદરક્રોબગ ૨
 ખીન પ્રરોપ્તજનાં લખાણને લગતું આજે પાંચમું
 દપ્તર છે. અને તે સેલમીનાં લખાણને
 નામે ઓળખાએછે.

ભલી દીનના પેશવા આદરક્રોબગ ખીન ફરોપ્તજ જે ભલી ૩
 દીનના લોકોના પેશવા હોતો તેણે, (આ અલખાણમાં) જેઓ સઘળા
 સેલમની ઓલાદના ટોળાવાળા લોકો કહેવાતા હતા, તેઓના કુટલાએક
 ખુબીવન્તા અને ભેદ ભરેલા, તથા ખુશી ઉપજવનારા સવાલોના
 જવાબને લગતા વીચાર જણાવેલાછે.

આજે લખાણ આદરક્રોબગ ઉપર ધરાની ઓલાદનાં એક બુજેરગ ૪
 સરદારે મોકલ્યું હતું. જેના નીઆગાનો, ઉલટા—બુરી કરણીવાળા—
 મોટી દેવપ્રસ્તીવાળા—નોકસાનકારક ધરમના તાબેદાર હાકમને પદભરષ્ટ
 કરવા સાઈ અપ્તેનરસીય*ની સેપેહસાલારી તથા દોસ્તી હેડલ તે
 લશકરનાં ટોળામાં ગયા હતા. અને તેઓને પાદશાહ કયે લોહરાસ્પે

* અપ્તેનરસીય—એ નામ એક ધરાની પેહરવાનનું છે, અને તે રેહાંમગોદરજ
 હતો. પાદશાહ કેઅશઈ પછી, શેહનશાહ લોહરાસ્પ ધરાનનો પાદશાહ થયો હતો, તે વેળા
 પાદશાહ લોહરાસ્પે રેહાંમગોદરજને પોતાના લશકરનો એક સેપેહસાલાર બનાવ્યો હતો.
 અને તેને “જોરજલમ” આતેના બુતપ્રસ્ત હાકમની સાથે લડાઈ કરવા સાઈ
 મોકલ્યો હતો. અને તે પેહલવાને પેદા બુતપ્રસ્ત રાજાને હરાવીને તેનું રાજ પોતે અલાબુ
 સ્વાધીનમાં લીધું હતું. તથા પાદશાહ લોહરાસ્પના હાકમથી ત્યાંનું રાજ પોતે અલાબુ
 હતું. અપ્તેનસરીય શેહનશાહ ખેહમનની હકુમત થઈ ત્યાંવેર હયાત હતો. એ
 ‘અપ્તુલનસરીય’ને લગતું વરનણુ શાહનામાંમાં આપણને મલતું નથી, પણ
 તારીએ ‘તયરી’ માં જુરજલમને લગતી અપ્તુલનસરીયની લોહરાસ્પથી શાહ
 ખેહમન સુધીની તવારીખ અને જીકર આપેલીછે તેમાં વીગતે મલેછે. ખેહમન
 પાદશાહના વખતમાં તેણે (યાને શાહ ખેહમને) જુરજલમને આપાદ કીધું હતું.

ધરાન શેહરથી બજ્જેનરસીયની સાથે ચ્યરુમેમુકદ્દસ તરફ મોકલ્યા હતા. જ્યાં લલી દીનના વીચારવાળા ઇમાનદારો નેક ટોળાવાળા જમશેદની દીનના તરીકાવાળી સહુમજ અને એતેકાદ રાખનારા હતા. તે જમશેદની દીનને આહુનારા ઇમાનદારોને કુટલીએક તકરાર અને દીનની સહુમજથી ખીજ (યાને મજદીયસની જરતોશતી દીન ઉપર) ઇમાનદાર કરીને ચલાવવા સાડું ઘણીએક લડાઈ કીધા પછી અને (તવી દીનને લગતી) મતલબ સહુમજવી, તેને લગતા સવાલ જવાબો કરીને, તે દીનના અભોગ્યાશી-એને તે દીનના કલાંમોતી ખાહેસ રાખનારા બનાવીને સવધ કીધા હતા.

- ૫ નેકીથી જીનદગી ગુજરનાર સપેતમાનનો અશો જરતોશત (આએ ફુનીઆમાં) આયો, તે અશો જરતોશતની આગમચના પેગામખરો આએ દીન આગલ કેવી રીતે કયુલ કરતા હતા, આએ પ્રકારે કે, આએ ખાલેસ લલી દીન એકેક પછી લાવનારા ફરેસ્તાએના પેગામોથી તેઓ દરએક ઠેકાણે દીનને કયુલ રાખનારા બન્યા હતા. જે વીચારવંત દીનના તાબેદારોએ આએ દીન કયુલ કરી હતી, તેઓની વીગત—જેમકે (પેહલો) દીન ઉપર ઇમાન લાવનાર જે ગ્રહસ્થ હતો તે ગયોમરદ હતો. તે પછી મસીય—સામક—હોશંગ—તખ્મોરપ—જમશેદ—ફરીફુન—માનોશએહર—સેહમે અને કયાની પાદશાહએ હતા. અને તે સીવાએ ખીજ ઘણીએક આગેવાનોએ તેઓના વખતની અંદર લોકોમાં તે દીનની સમજ આપીને તેને ફેલાવતા હતા, અને તે (દીનની મદદથી) ખલકને લગતી ઘાહતને દાખી દેતા હતા, તથા ફુનીયાંને સુખાકારીના કાએદા સાથે ચલાવતા હતા. વળી દાદારે લલી પેદાએસોને ખુશી કરવા સાડું સવધ નુરની અંદર અશો જરતોશતને અમેશારુપંદોની બરાબરની નેક ચાલચલણુ-વાળો સાથી, વીચારવંત અને પુરતું ધ્યાન આપનાર તરીકે ફુનીયાંની શરૂ-આતથી પેદા કરેલો હતો. અને તેની જાતને દીનને કયુલ કરાવનાર તથા ફુનીયાંમાં તે દીનને ફેલાવનાર તરીકે, મીનોઈ ફુનીયાંમાં બનાવી હતી. અને તેને મીટીની કાયામાં આએ ફુનીયાંમાં ઘટતે વજ્રે માણુસ તરીકે મોકલ્યો હતો. તે વેળા (યાને જરતોશતનો પવીતર આતમાં તેનાં ખાકી બદનમાં પેવસ થયો તે વેળા) તેનાં ઘર આગળથી ચહુડતે દરજ્જેનું નુર અને રોશની (આસમાન) ઉપરના એક સેતારાની મારફતે પ્રકાશવા લાગી હતી. અને તે (પેશદદીયાન પાદશાહ) જમશેદની એલાદમાંના આપ

‘પોરોશરૂપ’ અને આએ ‘દોગદો’થી જનમયો હતો. વળી જે વખતે તે (પેગમ-બર) જનમયો તે વખતે તેનાં ઘર આગળથી દરએક જગોએ હવામાં તેની બુબ્બરગી અને મોટાઈને સાડું આતશનાં બળતાંની માફકની રોશની— બલુક—અને જ્વખલું ફરની જમીન સુધી પડ્યું હતું. અને ત્યાં (યાને અશો જરતોશતનાં મકાનમાં) જાડુગરો—પરીઓ—એહુરેમનના ધરમનો બોધ આપનારાઓ,—બોદાઈ ધરમ ઉપર નહીં નજર કરનારા તથા તે વીંશિનું નહીં સાંભળનારાઓ તથા ખીજા બુરાઓ તેને જનમવાના તથા બચપણના વખતથી તેને મારી નાખવાને લગતી હાણી પોંહ્યાડવાની તથા (તેના પવીતર આતમાને) નોકસાંન કરવાની ઈચ્છા રાખતા હતા. ત્યાંસુધી કે કોઈથી રીતે મોતથી તેના આતમાને નકામો કરવો તથા (તેને મારે) ખીજું અશક્તપણું અને તેને જાણતી સહમજને તેજ વગરની કરવા સાડું (બુરાઓ) ત્યાં એકઠા મલ્યા હતા. અને પોરોશરૂપના સગાઓમાંથી જેઓ જાડુઈ તથા દેવપ્રસ્તી કરનારા હતા, તેઓને વડ્ડો અને ફાડી ખાનારાં જાનવરોનાં રૂપમાં તે (જરતોશ્ત)નો નાસ કરવાની અજમાએશ કરવા સાડું (પોરોશરૂપનાં ધરમાં) મોકલ્યાહતા. એ વીંશે (દીનમાં)એમ જણાવેલું છે કે, એહુમન (અમેશારૂપંદ) નું તે (અશો જરતોશ્ત) નાં અંત-કરણમાં રેહડાણુ હતું, તેથી તે જનમતી વખતે હસ્યો હતો. તથા (જે વેળા) દીન મારેની પુછપરછ કરવા સાડું તથા દીન કબુલ કરવા સાડું તે (સાહેબ) અહુરમજ્દની હજુરમાં ગયો હતો, તે વેળા એહુરેમન તથા ઘણાએક દેવો અને દરૂજો તેને ધાસ્તી આપવા, સંકટમાં લાવવા અને લડાઈ કરીને તેની દીનને લગતી ઈચ્છાથી તેને આજ્ઞ કરવા સાડું, તેની આગલ આપ્યા હતા. પણ તે સઘળાઓનું તેણે નહીં માનવાથી, તથા તેના અહુરમજ્દની ઈચ્છાવાળી ઓતમ નેકીવાલા ખાલેસ (અહુનવરનાં) અવસ્તા પઢવાના આવાજવાળાં હથીઆરથી, હાર ખાઈ તથા આજ્ઞ થાઈને તેનીથી તેઓ પાછા ફરેઆ હતા.* તથા યજ્ઞાંની તરફની સેવટની ફતેહ તેણે મેલવી હતી. અને તેદેખઈતા નેક બદલાવાળો તથા બોદાઈ હુકુમતની કઠિવત ધરાવનાર થયો હતો. અને પેલા એમ આપનાર (અંબ્રમઈનીઉશ) ને નોકસાંન પોંહ્યાડવાનો મારગ લોકોને

* જુવો વંદીદાદની ૧૬ મી પ્રગરદની શરૂઆતથી તેના ૧૦ મા ફેકરાની આખેરી સુધીમાં એ વીંશિની જીકર પાક અવસ્તામાં આવેલી છે તે.

બતલાવનારો તથા તે યજ્ઞાંની સેવટની કૃતેહને લગતું કામ ચાલુ રાખનારો હોતો. તેની (યાને અશો નરતોશત) ની આગમચ, જ્ઞકાંઈ દેવો કુનીઆમાં દેખઈતી રીતે દોડતા અને ચાલતા હતા, તેઓનાં કાલબુદ્ધને તેણે તોડયાં હતાં. અને તેઓની (આએ કુનીયાને અવતાર લેવાની) દેહને હાણી પોંહચી હતી. અને નબલાઈથી તે દેવો વગર દેખાવવાળા બનયા હતા. તથા અશો નરતોશતથી તેઓ લાચાર—તાથેદાર—અને (લોકોને) ઠગવાથી હારી ખાધેલા અને વગર દેખાવના થયા હતા.*

૭ બચારે (અશો નરતોશતે) અહુરબઝદની તરફથી દીનને સંપુરણ રીતે કબુલ કીધી. અને કુનીઆના લોકોને તેઓનાં મુખને સાઈં તે ઉપર એતેકાદ લાવવા થકી કયાની પાદશાહ ગુશતાસ્પની આગલ ગયો. તે વેળા ઘણી તરેહના દેવ—દેવજોને હાણી પોંહચાડવાનાં તુરી કામો તેણે કરી બતલાયાં હતાં.† અને પાદશાહ ગુશતાસ્પનાં દીલને ઘણાએક અહડતે દરજ્જેના ભેદભરેલા ગેબી વીચારો બતલાવીને રોશન કીધું. અને તેના ખુબીવંતાં બદનને ખલકના લોકોના કાયદાની સાથે જોડ્યું. તથા પોતાનાં જાનદાર બદનને, ઘણાએક જાડુગરો, દેવપરસ્તો, દેવની પુછપરછ કરનારાઓ અને દેવ બનેલા ઠગારા, અને સખત લડાઈ કરનારાઓની હરીફાઈની સામણે મેલ્યું હતું.

૮ તેની હજુરમાં બારે ગ્રેહઓની તાસીર કેહનારા દરએક દાનેશમંદો કે જ્ઞઓ જોસીઓને નામે ઓળખાતા હતા, તેઓ જાહેર રીતના (યાને સચ્ચાઈ મેળવવાના) શોકથી ખોનેરસના હાકમોની તરફથી સવાલો પુછવા સાઈં આયા હતા. તેઓને ખોલાસાભરેલી તકરારથી જાહેર અને બાતેનની કાએદાસરની દલીલથી સમજ આપીને તથા (પાદશાહ) જમશેદની આગલી (દીનની) સારી મીસાલો આપીને સમજાવ્યા હતા. વલી એ સાથે તેને લગતો

* અશો નરતોશતની આગળ દેવો આએ કુનીઆમાં આદમીને રૂપે આવતા હતા, તે દેવોની આદમીના આકારમાં આવવાની સૂક્તીને અશો નરતોશતે પોતાની પેગમબરી ખોરેહથી તોડી હતી તેથી દેવો જાહેર રૂપે આએ કુનીઆમાં આવવાથી અટકેઆ હતા. એ વીશીની શાશી યજ્ઞથનેના ૯ માં હાના ૯ માં ફેકરામાં આવેલીછે.

† એટલે જે જે એજમતી મોલેજ અને ચમટકારી કામો માણુસબતથી નહી બની શકે તેવાં અચરતી ઉપબવનારાં, મીનાઈ સૂક્તીવાલાં, કામો તેણે પાદશાહ ગુશતાસ્પ તથા તેના વજીર અમીરોની હજુરમાં તેઓને એતેકાદ મજદીયસ્ની નરતોશતી દીન ઉપર ખેસાડવા સાઈં તેણે કરી બતલાવેઆં હતાં.

બેહમન (અમેશાસ્પંદ), અરદ્દીબેહસ્ત, આદર અને બીજા ભલા મીના યજ્ઞો સેવટે પાદશાહ ગુશતાસપની હજુરમાં હોરમજ્ઞની દીનનો સઘળો વીચાર આપવા અને કેહવા સાઝં તથા ખોલાસો કરવા સાઝં શાક્ષી આપવા જાહેરમાં આવ્યા હતા.*

વળી જે કોઈ સરવેથી ચહડતા હરીફા તેની (પેગમખર જરતોશતની) સાથે તકરાર કરનારા હતા, તેઓએ તેને તેની સામેની તકરારના તેના જવાબોથી તેને ઘણોજ ચહડતે દરજ્જોનો તથા અચરત થવાજોગ ઉમદા ચુકાદો આપનાર તરીકે કબુલ રાખ્યો હતો.† તેમજ તે અશો જરતોશત તેનાં નુરી કામથી લડાઈમાંથી છુટકારો મેળવતો હતો. તેનામાં પેગમખરો અને નુરી સંધેશો લાવનારા (યજ્ઞો) ના સઘળા ખવાસ અને રીતભાત જણાવલી હતી. તેની ચહડતે દરજ્જોની શાક્ષી અને ગવાહીની મદદથી ખોદાના પેગમખર તરીકે લોકોએ તેને કબુલ રાખ્યો હતો.

ત્યાર પછી ક્રેયાની ગુશતાસ્પે ખુશીથી દીનને એબ તથા નુકશાન પોંહચવાની ધાસ્તી નહી રહે તે સાઝં, દીનને (ફનીઆમાં) ચાલુ કરવાનું કામ કબુલ રાખ્યું. જ્યારે જરીર, અસ્પંદીઆર, ક્ષોસ્તર, જામાસ્પ તથા દેશના કેટલાએક હાકમોને તે દીન ચહડતે દરજ્જોની તથા કીરતીવાંન અને ભેદવાળી દેખાઈ, ત્યારે તે સઘળાએ તેઓનાં નેક કામને પુરતી રીતનો સીનગાર આપનારાં, અહુરમજ્ઞ અને અમેશાસ્પંદોની મરજીને લગતાં ધનસાનો બનયાં હતાં. અને ખલકના લોકોને લાયકતા દીનના હોકમો ફનીઆમાં ચાલુ કીધા હતા. વળી (આસમાની) બારે ગ્રેહોથી જણાયું

* જુઓ રાતની સરોશ યસ્તનો કરદો ૧૦ મો ફેકરો ૨૩ અને ૨૪ મો.

† અંગ્રાસ અને વીઆસ નામનાં હીન્દુ વીદવાનો, ગુશ્તાસ્પ પાદશાહની દરબારમાં પેગમખર સાથે દીનને લગતી તકરાર કરવા સાઝં આવેલા હતા, તેઓ શું સવાલ કરવાના હતા તેને લગતા વીચારો તે પંદોતાના કેહવા આગમચ તેઓને લગતા સવાલ અને તેના જવાબો અશો જરતોશતે આગમચથી લખીને તઈઆર કરેલા હતા, તે 'મધદીઓમાહ' ની મારફતે તેઓની આગળ વાંચી સંભળાવેઆ. તે ઊપરથી અંગ્રાસ અચરત થયો અને પેગમખર જરતોશતની હજુરમાં માફમાંગી મજદીઅશની જરતોશતી દીન કબુલ કીધી હતી. જે વીચેની શાહદત દસ્તુર જરતોશત બેહરામનાં બનાવેલાં અંગ્રાસના ફારસી નાંમાંમાં (યાને તવા-રીખમાં) આ રીતે આવેલીછે :—

بیتیت دة من زراتشتم بیتیت دة
 بدیر فتم وشاد گشتم از دین به

હતું કે, સેવટે દેવો (યાને દીનની સામે થનારા બુરા લોકો), આજ્ઞ થશે અને તેઓને અંત આવશે. અને લડાઈમાં સામને થનારા હદ વગરના દેવ પરસ્તોથી દીનદારો ખોદાની તરફથી જલવાયલા રહેશે. તથા ધણીએક લડાઈ અને કાપાકાપી થઈને લોકો પવીત્ર થશે. જ્યાં ફુનીઆંના લોકો નજીસ દીનવાળાં રહ્યાં હશે, તેઓને નવી દીન લાવનારા અને તેનો પુસ્તો રેવાજ આપનારા હોશેતર, હોશેતરમાહ, અને સોશીએસ, એ પવીત્ર દીન ઉપર ચલાવનારા થશે. આએ અહુરમજ્દની ખાલેસ દીન છે તેથી, સોસીએશ સઘલા લોકોને ગાહત વગરના તથા હમેશના સુખી કરશે.

૧ તે બુજેરગીભરેલા—ભવીષની અકલવાલા અને પુર બુખીવંતા
અશો નરતોશતની તરફથી દરએક બનાવની વાત
જાહેર થવા વીશે.

૨ જાણુવું કે, (તુરકી પાદશાહ) અરજાસ્પ અને તેનાં લશકર ઉપર તથા બીજા (રાજાએ ઉપર) ધરાનને પાદશાહ કયાની ગુશતારૂપ અને તેનું ખેશુમાર લશકર કેવી રીતે કૃતેહ મેળવશે, તેને લગતી દરએક બાબત વીગતે સેલસેલાબંધ તેણે (યાને પેગમબર નરતોશતે) ખોલાસાથી આગમચથી જાહેર કરી હતી. તેમજ બીજાં શેહેરોના હાકમે ઉપર (પાદશાહ) ગુશતારૂપને સરેષ્ટ થવા વીશે—અશો નરતોશતને પોતાને તુરકી પેહલવાન બરાતરૂરીશના હાથ ઉપર કતલ થવા વીશે—યજ્ઞી (બદનવાળી) નગીરપાન (ગાવે)* શ્રીતુન

* નગીરપાન—કેયાની પાદશાહ કાઉશના વખતમાં યજ્ઞી કાયા ધરાવનારી એક ગાએ હતી અને તે લોકોને કેટલીએક ભવીષની વાતો કહેતી હતી. શેહનશાહ કાઉશના વખતમાં ધરાની અને તુરાનીએ વચે મોટી લડાઈ થયા પછી, ધરાનના શાહ કાઉશ અને તુરાનના પાદશાહ અફરાસીયાબ વચે સલા કરી બેઉના મુલુકની હદ વેંહચી લેવા સારૂ ઉપલી યજ્ઞી ખોરેહવાળી ગાએની મારફતે ચુકાદો લેવાનો કરાવ કીધો ત્યારે તે ગાવને ચુકાદો પસંદ નહી કરવા સારૂ તુરાની પાદશાહની તરફથી પાદશાહ કાઉશને કેટલાએકોએ ઉલટી સલાહ આપી તેથી પાદશાહ કાઉશે પોતાના ખાલેસ 'શ્રીતુન' નામના પેહલવાનને મોકલીને તે ગાવને મરાવી નાખી હતી. જે વીશનું વરણન પેગમબર અશો નરતોશતની જંદગીના હેવાલમાં અસલ પેહલવી દીનકર્દ ના સાતમાં દ્વતરમાં આલેલો છે.

(પેહલવાન) ને અશો જરતોશતને આવવાની અગમચેતી કેહવા વીશે—અને ખીજી ચીજો એકેક પછીના વખતમાં શું શું બનશે તે તથા તેની (દીનને) હાંણી પોંહ્યાડનાર જવા કે સેકંદર—સરવેથી ચહુડતે દરજેની અકલને તુકસાન કરનાર મલકુસ—જોહાક—અને ખીજાં હાંણી પોંહ્યાડનારા ઈસા અને ખાનીની દીન ઉપર ઈમાન લાવનારા મરદો તથા ઝોરતો વીશે તથા ખીજાં જવાકે ફેલાડને લગતા અને લોહડાંને લગતા ભેળસેળ વખતો વીશે, તેમજ (દીનને) આરાસ્તગી આપનારા—સુધારનારા—અને દીન લાવનારા જવાકે અરદેશીર—આદરબાદ—નોશીરવાન—પેશોતન—હોશેતર—હોશેતરમાહ અને સોસીઓશ ઈત્યાદી વીશેની અગમચેતી આપી હતી.

વખતની અંદર ફેરફાર થનારાં કામોની ધધાણીઓ જે ત્યાર પછી બનવાની હતી તે દરએક ચીજને સમજવાને લગતી કેળવણી જરતોશતની પાસેથી જામારપે મેળવી હતી, તેથી તે લવીધની વાત કેહતો હતો. અને તે દરએક વખતને લગતી નોંધ કરવામાં આવી હતી. અવસ્તા અને તેને લગતી શરેહનું લખાણ સુનેરી સીઆઈથી ગાવનાં (સફાઈદાર) મામડાંએ ઉપર કર્યું હતું. અને તેને પાદશાહી ખજનામાં રાખ્યું હતું. અને તેની ઘણીએક નકલો પાદશાહોએ તથા દશતુરોએ કરાવી હતી. કારણ કે સેવટે (દીનને) તુકસાન કરનારાઓથી તેને હાંણી પોંહ્યાવવા વીશેની તથા તે વીશે ઉલટા વીચાર તથા ઉલટી સમજ લેઈ જવા વીશેની અગમચેતી મળેલી હતી.

ઈરાની ઝોલાદની મોટાઈ અને ચુનદાયણાં વીશે

૧

વળી (અશો જરતોશતે) કહ્યું હતું, કે જેહારે પેદાએશની અંદર એમ આપનાર (એહરેમન)ની એબતું બેલાણુ પેવસ થયું, ત્યારે સીઆમકનાં ફરબંદોમાં ફરવાકની ઝોલાદવાળા ભાગની અંદરની ઝોલાદ પેહલવી—સારી અકલવાળી—લલા ખવાસની—સારી મોહબતવાળી—વફાદાર—સારી મરવતવાળી—ઈમાનદારીનું કામ કરનારી—સખાવત કરનારી—સાચી—આબાદ—બંદાંની લલી દોસ્તીવાળી—અને ખીજાં સારા ગુણુવાળી તથા કીરતીવાન ફરવાકને લગતું કામ કરનારી અને લલી દીન

૨

ઉપર તેનીજ માફક એતેકાદ રાખનારી બની હતી. (ધરાંન સીવાય) બીજી સરહદવાળી જાત તેહવી ભલાઈ અને કીરતીવાળી નથી; પણ નજીસ મુજવાળી છે. બીજી પેદાએશ જે દેવોની તરેહ તરેહની એમવાળી બનવાને લીધે, ચહડતે દરજ્જેની ગણાતી નથી, પણ હાંણી પોંહચાડનારી વસ્તુ તરીકે ગણાયછે. ક્રવાકનાં ફરજ'દોમાં હોશંગ ભલી જાતવાળો, ચહડતે દરજ્જેના પ્રતાપે કરી કુન્યાનો હાકમ થયો હતો. તથા તે કુન્યાના લોકોને મુખ અને પ્રવરસી આપવાનું કામ કરનાર તરીકે હતો. અને તેની એલાદના જેઓ નેક બખ્તીવાળા અને કીરતીવાન બનેલા હતા, તે પાદશાહી એલાદના અને પાદશાહોની અંદર (ભલા પાદશાહોથી) નેક બન્મ લીધેલા હતા.*

- ૩ આએ (ઉપલી) કીરતીવાન અને ભલી જાતવાળાએએ લોકોની અંદર વખતે વખત દાનાઈથી મોહતાઈ મેળવી હતી, અને પાદશાહીનો સંબંધ રાખ્યો હતો. અને તુરની તરફના બુરી સરહદવાળાએને દાબી નાખ્યા હતા. વળી તેઓ વીગતની અંદર તેહમુરસ્પ—બમશેદ—આથવીઆન—ફરેકુન અને તે પછીનાં ધરાની પાદશાહોના નીઆગાંને એરચ—માનુશ અરવર અને મીનોએહરની એલાદથી તે હાલના ચહડતે દરજ્જેના કીરતીવાન પાદશાહ (અનોશેહરવાન) અને બીજા પાદશાહો છે. જે પાદશાહી એલાદના પ્રખ્યાત પાદશાહોમાં ક્રેયાની પાદશાહોં છે, તે સઘળા દાનાઈવાળા પાદશાહોને (રઇઅતની) સલામતી ભરેલા પાદશાહ તરીકે ગણવા. કારણકે એજ ખાતદાનની કીરતીવાન એલાદની અંદર દાદાર અહુરમજ્દનાં નુર અને પ્રતાપવાળા નેરીઓસંગનું રેહકાણ હોવાથી તે દાદારના પ્રતાપનો સંબંધ તેઓમાં જણાયલો હતો.

*ફરવરદીન યસ્તના પાક અવસ્તામાં ગયોમરદ—હોશંગ—તેહમુરસ્પ—બમશેદ—ફરેકુન—એરચ—મીનોએહર—અને કેકોપાદ—કેકાઉશ—કે સીયાવખ્શ—કેખશર—કે લોહરાસ્પ અને કે ગુસ્તાસ્પ અને બીજા સાસાની એલાદના પાદશાહો તથા ધરાની પેહલવાનો અને લાયક દસ્તુર મોખેદોનાં અશો રવાંનોની યાદ પેગમખર અશો જરતોશ્તની તરફથી કર્યામાં આવીછે, તે ઉપલાજ સખખને લીધે છે.

† અતરે 'ક્રેયાની પાદશાહ' ની મતલબ ક્રેયાની ટોળાના પાદશાહો સમજવા ઉપરાંત, તે પછીના જે ધરાની પાદશાહોની ઉપર અશો અહુરમજ્દની તરફથી 'ક્રયાન ખોરેહ' જેને *... ..* કરીને અવસ્તામાં કેહલું છે, અને પેહલવીમાં *... ..* 'ક્રયાન ખોરેહ' કરીને કેહલું છે, તે ખોરેહવાળા પ્રતાપી ધરાનના પાદશાહોને સમજવા.

એજ પ્રમાણે, જરતોસ્તી વડા ધરમગુરુઓની અંદર દીનને લગતી ખોરેહ* તેજ પ્રમાણથી હતી અને છે, જે વીશિનુ* ઘણુંએક વરણુન અવસ્તામાં જણાવેલું છે. તેમજ દુન્યાનાં પ્રખ્યાત ઘણાજ નેક યુનીઆદનાં ખોદાના તાબેદારોનું વરણુન (પાક અવસ્તામાં) જણાવેલું છે, કે એજ તરીકાવાળા ખાનદાનનાં દીનની સહમજ ધરાવનારા ચહડતે દરજ્જેની કીરતી તથા લલાઈવાળા લોકો નવી નવી હાજત પુરી પાડનાર તરીકે પ્રખ્યાત થયા હતા.

વળી જેમકે (દીનનાં) લાયક કામે કરવા સારૂં જે ‘સએમલી’†ના રેહવાસી તરીકે કેહવાયછે, તેઓએ દીનની સહમજ દરેક ઢેકાણેથી દરેક ઘટતે વખતે હુમારીથી જાણવા માંગીછે, અને તેઓ બની શકે એટલી (ગુનાહથી) પરહેજ કરેછે. અને કામેની અંદર (દરજથી) દુર રેહનારા છે, તથા મજહબના તરીકા પ્રમાણેના સઘળા વીચાર રાખનારા છે. વળી તેઓ આપણી પાસેથી સાચા ધરમની કેળવણી લેવાએ વારેઘડીએ કેટલાએકો ધરમી રાન મેળવેલા તથા ક્રીયા કામ કરનારા અને રવાનને ચાહનારા બન્યાછે.

* જરતોસ્તી વડા ધરમગુરુઓના ‘ખોરેહ’ અથવા ‘પ્રતાપ’ ને પાક અવસ્તામાં *... ..* ‘અધરીયન ખરનેંઘ’ એવું નામ આપેલું છે. અને તે વીશિનુ* વરણુન ‘આતશની’ નીયાએસની પેહલવી શરેહમાં નીચે જણાવીયા મુજબ કરેલું છે :—

... ..

છે જેને ‘આનેક્રોબગી’ કરીને કેહછે. આએ આતશી નુર અથોરનાંનના ટોલા ઉપર મવકલછે. જ્યાંખી દસ્તુરે અને મોબેદોને દાંનાઇ—યુજોરગી—અને કીરતી મલેછે, તે (દાંનાઇ—મોહટાઇ અને પ્રતાપ) આએ આતશનાં તુરળી મદદથી તેઓને મલેછે. ફરેદુન પાદશાહ (જેનો એલકાબ મોબદનો હતો તેણે) જુહાક (પાદશાહ) સાથે લડાઇ કરીને ફતેહ મેલવી હતી તે આએ આતશના પ્રતાપથી હતી.”

† સએમલી—જેમ અવસ્તા *... ..* ઉપરથી ફારસી *... ..* બન્યું છે તેમ અવસ્તા *... ..* નું પેહલવી *... ..* એ *... ..* ને બદલે થયલું છે. એ પાદશાહ ફરેદુનના વડા દીકરા સેલમનાં નામ ઉપરથી તેના દેશનું અસલ નામ બનેલું છે. શાહનામા પ્રમાણે પાદશાહ ફરેદુને રૂમ અને ખાવરના દેશનું રાજ સેલમને આપ્યું હતું. અને અવસ્તામાં *... ..* સીરીઆ દેશનું તથા સેલમનું નામ આપેલું છે. તારીએ તેપરી તથા દીનકદમાં ‘સએમલી’ દેશ જોરજલમ આગળ આપેલું કરી જણાવેલું છે જ્યાં પાદશાહ લોહરાસ્પે યજ્ઞાં પ્રસ્તી દીન ચાલુ કરવા સારૂં રેહાંમ ગોદરજ જેને અરબો ‘ખખ્તુલનસર’ ને નામ મોલેછે તેને મોકલ્યો હતો.

અને તેને લગતી પુરતી ફરજો સીખવા સારું અતરે આવનારા થયા છે. વળી ત્યાં જે વખતે તેઓને એક સીખેલો રતુ (દસ્તુર) ભેઠયે છે, તે વેળા તેઓને ઘટતે વખતે (અતરેથી તે દસ્તુર) મોકલયામાં આવે છે, અને તે ટોળાના લોકો તેને અતરેથી લેઈ જાય છે.

૧

પેગામખર અશો જરતોસ્તે કરેલી નસીહત.

૨

(પેગામખર) અશો જરતોસ્તે નસીહત કરી હતી કે, (જરતોસ્તી-ઓએ) સઘળી ઈચ્છા, દાદાર અહુરમજ્દનાં ફરમાન મુજબ રાખવી. અને તેથી દરએક જાતની બદીઓને તોડવી. અને એમ આપનાર (એહરેમન) ની નજીસ એઓને તેથી નાબુદ કરવી. તથા દરએક નેકીના પુરતો ફાયદો ભલા લોકોને બતલાવવો. અને દરએક રીતે આએ કુન્યામાં આદમી ઓને ફરાગત આપવી, અને તેઓને કાએદાસર રોજ મેલવીને પોતાનું પાલણુ કરવા સીખવવું. આએ કુનીયાનાં ઈતસાંને તરણુ રીતે ફરાગત (યાને સુખનું) મેળવવું છે. એક અહુરમજ્દના દરેક તરીકાએ ચાલવાથી; બીજું—દરએક તરેહનાં નોકસાનથી રવાનનો બચાવ કરવાય; અને તરીજું—તનપસીન (યાને આવતી મીનાઈ કુનીયામાં) મળનારાં સુખની મતલબને પોંહચવાથી.

૧

અંદગીથી નેક બદલો મલવા વીશે.

૨

૩

૪

૫

હયાતી આપનારા એક (ખોદાએ) ની અંદગીનો વીચાર કરવો, તે સાહેબના કાયદા પ્રમાણે રેહવાથી છે. જેમાં (નીચે જણાવેલા) ચાર ભાગો છે જેમાંનો પેહલો ભાગ કરવાજેગાં કામો કરવાનો; બીજો ભાગ તરણુ કામ કરવા અને તરણુ કામથી દુર રેહેવાનો; તેમાં નેક વીચારવું, ભલા વચન વાપરવા, અને સારાં કામો કરવાનો; તથા યુરૂં વીચારવું, યુરા વચન વાપરવા અને યુરાં કામ કરવાના તરીકાથી દુર રેહવાનો છે. ત્રીજા ભાગમાં

(અથોરનાન—અરબ્રોશતાર—વાસ્ત્રીકિસ અને હુતખસના) આર ટોળા કરવાનો છે. અને ચોથા ભાગમાં જે બુબ્બરગ દસ્તુર મોખેદો અવસ્તા તથા તેની મતલબની કેળવણી વારંવાર લોકોને આપનારા હોય, તથા તે (ધરમની કેળવણીનાં નેક) કામને શરૂઆતથી સેવટ સુધી પુરું કરનારા હોય, તેઓ દરએકને વારમવાર પુરતી રીતની દોલત બખ્શવાનો છે.*

* પાક ઝોદાયતાલાની અંદગી કરવાના ઉપર જાણુવેલા એઆર તરીકા છે, તે પ્રમાણે ચાલનારા દરએક જરતોશતીને આએ દુનીયામાં, તેને સાર થાએલા કાંમોથીજ આવતી મીનોઇ જોહાનમાં તેને લગતી અંદગીના અદલો તેને લગતાં કામ પ્રમાણે મલવાની તે કુદરતના સાહેબની તરફથી મુકરર થાએલી અખશશ છે. કેટલાએક જરતોશતીઓ એવો વીચાર આપે છે કે, એક જરતોશતીએ પોતાની હયાતીમાં કરેલાં તેનાં પોતાનાંજ કામોના અદલો તથા સજ્જ આવતી જોહાનમાં તેને મલે છે, પણ તેની પછવાડે તેના એશાવંદોની તરફથી દીનના રેવાજ પ્રમાણેનાં—મરનારની વસીઅતને લગતાં તથા મરનારે પોતે આએ દુનિયામાં ચાલુ કરેલાં નેક કામોના અદલો તે ગુજરનારને પોંહચતો નથી. તે બોલવું જરતોશતી ધરમની રહી પ્રમાણેનું નથી. આપણી દીનનાં ફરમાન મુજબ એક જરતોશતીએ પોતાની જીંદગીમાં જે નેક કામો કીધાં હોય—યા જે નેક કામની તેણે પોતાની હયાતીમાં શરૂ કીધા પછી તેની હયાતી ખતમ થાઇ હોએ, અને તેની મરજી મુજબનું તે કામ તેની દોલતથી પીજનએએ સરનજમ પોં હવાડયું હોય—યા ભલાં કામો કરવાની તેણે વસીઅત કરેલી હોય, અથવા તેની પછી પીજન તેના વારેસો—એશાવંદો અને દોસ્તો જેપી જરતોશતી દીનનાં ફરમાન પ્રમાણેનું નેક કામ તેની નઇયતે કરે, તે તેને લગતાં રોજ રીસ્તાખેજ સુધી થનારાં તે કામનો હીસાબ શુમાર કરીને તે સઘળાં નેક કામોના અદલો તે ગુજરનાર જરતોશતીને અહુરમજદી ઇનસાફથી બેહમન અમેશાસ્પંદ, મેહર દાવર—રસને યજદ—અને સરોશની અદાલતથી એહારમની બામદાદે તેને આપેયામાં આપે છે. મીનોઇ જોહાનમાં ઇનસાફ કરનારા યજદ અમેશાસ્પંદો આએ દુનીયાની હદવાળી સમજ શક્તીવાળા નીયાધીસો નથી, કે સાક્ષી ગવાહી લેઇને તે ઉપર આધાર રાખી જોયો કે ખરો ઇનસાફ પોતાનાં ધ્યાનમાં આવે તેમ કરે; પણ મીનોઇ દુનીયાનાં નીયાધીસો અહુરમજદી જોરેહ અને હરવેસ્પ આગાહીવાળી સહમજશક્તી ધરાવનારા છે, તેથી દરએક બનેલી અને બનવાની સરવે ગેખી વાતો તેઓ જાણે છે, તે સખબને લીધે તેઓનો ઇનસાફ ખરો અને દરએકને વાજખી અદલો આપનારો છે. (જુઓ હાદોખ નુસ્કની પ્ર૦ પીજી અને તરીજી. વન ૧૯ મી પ્ર૦ પતેત પશેમાની, અને આક્રીને અરદાફર અશ.)

૧

દાદારની ખુશી વીશે.

૨

દાદારની ખુશી દરએક ઠેકાણે તેની ઇચ્છા તથા ફરમાનથી પોતાને ચલાવનારા લોકોથી છે. અને તેની નાખુશી દરએક ઠેકાણે જ લોકો તેની ઇચ્છા તથા હોકમ પ્રમાણે ચાલતાં નથી તેથી છે. એ વીશે દીનમાં જણાવેલું છે કે, તેવા નાફરમાં સખસો દાદારનાં ફરમાંન તથા તેની ઇચ્છાને તાએબે રેહનારા નથી.

૧

(મળદીઅસનાને) નીચ (યાને હલકે દરબજેનો) નહી બનવા
સાઝ પોતાનો સંભાળ રાખવા વીશે.

૨

(દરએક મળદીઅસનાને) પોતાને હલકે દરબજેનો નહી બનવા સાઝ, અને દરએક ઠેકાણે પોતાનો બચાવ કરવા સાઝ, ઠગાઈથી (તેને પોતાની તરફ) ઉમેદવાર બનનારા એહરેમન તથા દેવોને પીછાણવા. કારણકે તેઓ ભલી પેદાએશોમાં બેમાલમ રીતે દાખલ થનારા છે, અને છુપી રીતે તેઓના સાચા તરીકાવાળા મારગને હાંણી પોંહ્યાડે છે. જેઓ વગર દેખાવે (ભલા લોકોનો) નાશ કરનારા છે. તથા તેઓ રાહજણપણથી, માણસોના વીચાર—વચન અને કામની અંદર નુકસાન કરનારી એમનું રેહકાંણુ કરનારા છે. તેઓનાં ગુનાહતાં કામોના શોકને અટકાવવા સાઝ, અને તેઓના સવાબની ખાહેશ કરવાના એતેકાદને વધારવા સાઝ, સાચા પેગમબરો ખીનાઈ કુન્યાને લગતો ભરમ (યાને દીન) આએ કુન્યાનાં લોકોને જાહેર કરવા સાઝ આવનારા છે. (તે પેગમબરોને) પીછાણીને તેઓનો તરીકો કબુલ રાખવો. અને તે દેવોનાં નુકસાનથી પોતાને જાળવવા. તથા તેઓના (યાને દેવોના) કાયદાને પોતાની જાતથી ફર કરવો. અને તેઓને પોતાની જાતમાં દાખલ થવા નહી દેવા. તથા હુમેશાં પોતાની અંદરના દરએક દરગો (યાને ફરગુણોની શકતીઓ) સાથે લડાઈ કરવી. અને દેવોના દેવ ઘનાખીને તથા કાયદાને તોડનારી તેની ખુરી શકતીઓને ધીકારવી. તથા મારેલી રાખવી. જેવી કે અકોમન—અંદર—સોરો—

નાંઓગસ—તારીચ—જારીચ—અખદેહશ—આજ—હેશમ અને ખીજા (અહુરમઝદી) કાયદાને તોડનારા (કુરગુણી) દેવો. સઘળા દેવોમાંના આઝ્મે ફેટલાઝ્મેક (ઉપર જણાવેલા) દેવોથી (મઝદીઅસનાંને) પોતાને જાળવી રાખવું. અને ઘણુંકરીને અકુમન—યાને ઉલટા વીચારવાળા (દેવ) ના ઉલટા મારગથી પોતાનો બચાવ કરવો. ભલી અકલવાળી સમજે ઉલટા વીચારના (દેવ) ની સમજની સાહુમને થવું. અને હંમેશાં પોતાનો સંભાળ રાખવાથી માણસે પોતે સુધરવું. તથા ખીજાને સુધારવાની કુશલ કરવી ઘટારત છે.

એજ પ્રમાણે અકોમનની સાહુમણે બેહુમનનું, અને ખીજા ભલા ૩
મીનાઓનું રેહુઠાણુ, દરજોની સોહામને તેઓના હરીફ તરીકે ઉભા રેહવા સાડ આદમીઓનાં બદનમાં (દાદારે) કરેલું છે. તેથી તે (મીનોયજ્ઞદો) જાન-દાર આદમીની અંદર તેની સારી નેગેહુબાની તથા પાસબાની કરે છે.

બેહુશત અને દોજખ કેહવું છે? અને રીરતાખી ૧ કેમ થશે? તે વીશે.

બેહુશત અને દોજખ હુમણા કેહવી રીતનું છે? બેહુશત અહુડતે ૨
દરજોના સતર પાયાથી છે. અને દોજખ જમીનની સપાટીની નીચે છે. બેહુશત—રોશનીવાળું, ખુશબોએવાળું, ફરાગતવાળું અને સઘળા અલકાટ તથા ખુબીવાળું છે. દોજખ—અંધારીવાળું, સંકટભરેલું, ઘન્યાતું, વગર અલકાટનું અને સઘળી હલાકી સાથનું છે. આઝ્મે (બેહુશત અને દોજખ) ની અંદર ઘણીએક તરેહની જુદી જુદી બેવરી ખુબી અને હલાકી છે. (તેવી ખુબી અને હલાકી) તેઓ વચેની પ્રથવી ઉપર નથી. સતર પાયા અને હુમેસ્તગાંનનાં મકાનમાં ભેલસેલ હીરસો ધરાવનારાં ગુનરેલાં અને સુવેલાં* એ બંધે (જાતનાં રવાંના) છે. તેમાં જોનો સવાબ વધારે હોય તેનો મારગ બેહુશતમાં (યાને સતર પાયામાં) છે. અને જોનો ગુનાહ વધારે હોય છે તેનો રસ્તો દોજખમાં છે. જોનો સવાબ અને ગુનાહ બરાબર હોય છે, તેનું મકાન હુમેસ્તગાંનમાં થાય છે. આઝ્મે ત્રણે પદવીવાળી

* સુવેલાંની મતલબ દુખી અને ઇજા ભોગવનારની સહમજબી.

જગોમાં કેવી રીતનાં મકાન છે? આએ પ્રમાણેનાં. એક—સુખ અને પુખી. લરેલું; બીજું—વગર સુખવાળું અને હલાકીલરેલું; અને તરીજું— સવાબની પવીત્રાઈ અને ગુનાહની આમેજસવાળું છે.

૩

રીસ્તાખેજને લગતો ખોલાસો આએ પ્રકારનો છે કે, સેવટે ઘાતનો (યાને ઇજા પોહ્યવાનો) ઘટાડો થશે. અને બરદાસતનો કરનાર દાદારઅહુરમદ સઘળાં (આએ ફુનીઆંથી ગુજરેલાં) આદમીએને પાછાં જીવતાં કરશે. તથા પાપીએને પાપથી પવીત્ર કરવા સાડ, જે કોઈ એબીઅલ બનેલા હશે તેએને એબથી જીદા કરીને, જેકોઈ ગુનાહની આલાએશવાળા હશે, તેએ પાક કરનારા (કાએદા)એથી પાક થાઈ, સજ્જથી વેગળા બની ચહુડતે દરજ્જેના બનશે. અશો લોકો પોતાનાં કામોથી હુમેસની પાએદારીવાળો નેક બદલો મેલવશે. તથા સઘળા લોકો ગુનાહનાં કામથી દુર રેહવાએ સજ્જની સામજી થશે. અને લલો બદલો મેલવશે. તથા સઘળા લોકો ઘાત વગરની હાલતની અંદર રેહશે. (એ વખતે) એહરેમન તથા બીજા દેવો (ફુનીઆમાં) રેહશે નહી. અને દરજ (યાને દુરગુણી શકતીએ) હાંકી કાહુડેલી—મરાએલી અને કતલ થાએલી થશે. તથા સઘળી ઘાત અને એબ લલી પેદાએસથી દુર કરયામાં આવશે. અને સઘળા લોકો સવચ્છપણાંની હાલતમાં—પવીત્રાઈવાળા—વગર ખામીના—ઉંચા પ્રતાપના સંબંધવાળા અને વગર ઘાતે હુમેસની પુશી સાથે સુધરેલા રેહશે.

૧

ને કનામી વીશે.

૨

જે આદમી આએ ફુનીયામાં (દોજખથી) છુટાપણું મેલવનારૂં, અને આવતી ફુનીયામાં નેક કામનો બદલો મેલવનારૂં, તથા એ બંધેની અંદર તનપસીતને મારેનાં મેહનતલરેલાં (યાને સવાબનાં) કામ કરવાના ચહુડતે દરજ્જેનાં ઉપાયથી નામદારી મેલવનારૂં છે, તે માણસ સરવેથી એત્તમ બદલો મેલવનારૂં—દરએક કેકાણે પુખીલરેલા માન તથા ઇજાવાળું—પાપના એરાદા વગરનું, અને સવાબ કરવાને મારેના સોકવાળું છે.

ગુનાહુઓની વીગત.

૧

(જરતોશ્તી દીનની રાહે) જ્ઞાંધ (વધારે સખતી ઉપજવનારા) ગુનાહુઓછે, તેની વીગત :—આએ (યાને નીચે જણાવેલાં) ખોદાની તેમજ યજ્ઞો અને બીજા ભલા લોકોની કુશમનીને લગતાં છે. અને વળી તે દેવને ઉલટ આપવાવાળાં છે. તેઓનાં નામ આએ પ્રાકરણમાં જાહેર કર્યામાં આવેછે. જ્ઞાંધ—માલેકની સાથે કુશમની રાખવી; માલેકને સરદાર તરીકે નહીં ગણવો; પાદશાહનાં ફરમાનને નહીં માનવું; સરદારોની હકુમત ઉપર ધયાણુ નહીં આપવું; તથા તેઓની માલેકી પોતાની ઉપર કબુલ નહીં રાખવી; એ સીવાય બીજા વીચાર કરવા જોગ હુલાકીને લગતા તથા ખોદાની નાફરમાનીને લગતા ગુનાહુઓની વીગત :—

૨

દીનની સામણેનું અભીમાન; દીનની બદગોષ કરવી; દીનનાં હોકમને નહીં માનવો; આપખુદીથી ચાલવું. એજ પ્રમાણે બીજા ગુનાહો જ્ઞવાકે બુરી દીનને લગતી વસ્તુનો વીચાર રાખવો—બુરી દીનવાળા લોકોની વસ્તુને લેવી—દેવો અને બુરાઓની સાથે લડાઈ નહીં કરવી—વગર દીનવાળાઓની સાથે વેહવાઈ સંબંધી સગાઈ કરવી—ફતીયાંનો ઉદ્યોગ નેક તરીકાથી કરવામાં બીજા લોકોને સારી મદદ નહીં કરવી—ભાગીદારો સાથે ખેવફાઈ કરવી—કનજુસ બનવું—ખોટું કામ કરવું—ખોદાની વેરદ (યાને દીલમાં યાદ) કરનારા ભલા લોકો સાથે કુશમની રાખવી—બુરા લોકોને રાજી રાખવા—વળી દેવપ્રસ્તી કરવી—અશો આદમીને હાંણી પોંહ્યાડવી—પવીત્રાઈને નુકસાન કરવું—ગોલામ-બારગી કરવી—જાફુઈ કરવી—રાહુ મારવી—જનાકારી કરવી—ખાનદાનનો ઘટાડો કરવો (યાને વખત ઉપર શાદી કરીને પોતાની ઓલાદને નહીં વધારવી) અને બીજી (યાને આવતી ફતીઆને લગતી) હકુમતને ખરાબ કરવી—ખોટો ઈનસાફ કરવો—ખોટું સીખવવું—પાળક અથવા વારેસનો હક લુટવો—ખાનદાનને વગર વાલીનું કરવું—બુરા ઉપર ચાહુ રાખવો—જુઠી સાક્ષી આપવી—જુઠાની મદદ કરવી ઈત્યાદી—વળી આતશખેહરામને બુજાવવા—નસાને ખાવો—નસાને આતશ અને પાણીમાં નાખવો—મુએલાંને ખેકાએદે વગર ફરીએ એખલા જમીનની અંદર દાટવું, એ કતલ કરવાજોગ ગુનાહુ છે.

૩

૪

(દરએક ગુનાહનો) નહીં પસ્તાવો કરવાએ (યાને તેનું બીજા સવાબથી નીવારણ નહીં કરવાએ) તેનો સુકાદો સજા કરવાનો છે. બીજા મરગરજાણી ગુનાહો :—દરીઆઈસગ તથા બીજા જાતના સગોને મારી નાખવાનો—જેહી મરજી—તથા દશતાન મરજીનો ગુનાહ—તથા અવારૂન મરજી (યાને ઉલટી રીતે એસ્ત સાથ હેમબીસ્તર થવાનો ગુનાહ)— છાકટપણું— ચોરી—જીલમ— કનજીસાઈ— સુગલપણું— ઠગાઈ—નજસકામ કરવું—વગર બાજે ખાવું પીવું—શુદરેહ કુસ્તીવગર ફરહર કરવી—ઉલા રેહીને પીસાબ કરવી—અનીતીભરેહું બોલવું— અને દરએક અનીતીવાળું કામ કરવું—ઇત્યાદી બીજાં એવાંજ કામો છે.

૫

એજ પ્રમાણે ચહડતા વીચારવાળા સવાબનાં (કામો) જણાવેલાંછે, તે સઘળાં ઘણા ચહડતા દરજવાળાં છે. જે (સવાબ) ચહડતે દરજેના છે, તેની વીગત આએ (નીએ જણાવ્યા) પ્રમાણેની છે :—ખોદાએતાલાની અને યબદ અમેશાસ્પંદોની (યાદ અને અંદગી કરવાથી તેઓની) દોસ્તી કરવી—માલેકનો યાને જેની તાબેદારીમાં કારોબાર કરતા હોય તે શેકનો ખ્યાર મેળવવો—માલેકની તાબેદારી કરવી—હાકમતા તાબેદાર રેહવું—દરએક જણ સાથે નમનતાઈથી આલવું—દીનથી (યાને દીનનાં કરમાન મુજબ આલવા) ભલા બનવું—ભલા લોકોનો ખ્યાર મેળવવો—લોકોનો આહ મેળવવો.

૬

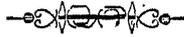
બીજા ચહડતે દરજેના વીચારવાળાં ગુનાહોની સામે થનારાં કામો જે (લલી દીનની) અંદર કેહવાએલાંછે, તે આએ પ્રમાણેના છે :—લલી દીન ઉપર એસ્તવાર (યાને ઇમાન રાખીને) રેહવું, (ખોદાએતાલા અને યબદ અમેશાસ્પંદોની) આરાધના કરવાના સબબથી છે. અને તે આરાધના ત્રણ તરેહનાં અંતકરણથી છે. (એક) ખોદાએતાલા ઉપર એકીન રાખવાથી—(બીજું) લલી દીનને તાબે રેહવાથી અને ત્રીજું ખોદાએતાલા તથા યબદ અમેશાસ્પંદોનો સંબંધ મેળવવાની આરાધના અવસ્તા પઠવા એ કરવાથી છે. ભલા યબદો તથા અશો લોકોને ખુશી કરવા સારૂ ગાહંબારની તથા બીજાં વીગતવાર સરદારોને લગતાં જશનોની યાદને લગતી કીયા કરવી. અને દેવો—તથા મુજાબનો—અને બુરા

લોકોને મારવા તથા તેઓની સામજી થવું અને તેઓને અટકાવવા. દરએક ગુનાહુનાં કામોનો વીગતે પસ્તાવો કરવો. દોષખથી છુટકારો મેળવવાનાં હુથીઆર, સખાવત—સચ્ચાઈ—ખોદાનો આભાર માનવો અને આતમાને વાસ્તેની મુખ્ય પવીત્રાઈ રાખવાથી છે.

ગુનાહોનાં નીવારણ તથા તેને લગતાં ધોવાણ વીશે.

૧

ગુનાહોનાં નીવારણને સારૂ તથા તેને લગતાં ધોવાણથી પાક થવા સારૂ, પેહલું કામ ખોદાની હજીરમાં માફી ચાહવાનું—પોતાની દીલગીરી બતલાવવાનું અને પસ્તાવો કરવાનું છે. જમ ગુનાહની સંખ્યા ઘણી હોયછે, તેમજ તેનાં નીવારણો પણ વીગતવાર છે. અને તે આએ પ્રમાણે છે:— પાદશાહનો હોકમ તોરવો—અને બીજી નાફરમાની કરવી—ભલી દીનની બદગોઈ કરવી—તવી જીરી દીનની વખાણ કરવી—આદમીને વગર ઈનસાફે મારી નાખવાં—ગોલામખારગી કરનારા—જહુગરો—રાહમારૂ (વાટપાહુકુઓ)—નસા પકાવનારાઓ, અને બીજા મરગરજની ગુનાહ કરનારાઓને ઈનસાફને લગતી મોહતની સજા છે. અને બીજા સઘળા ગુનાહોનું નીવારણ પૈસાના દનથી છે. વગર હાંણી પોંહચાડવે છુપી રીતે જનાકારી કરનાર તથા રાહમારનારને પૈસાના દનથી ગુનાહની સજા છે. તરેહ તરેહના ગુનાહની પદવીવાળાં કામ કરનારાઓની સજા કેદખાના તથા સખત મેહનતનાં બંદીવાનપણથી છે.

૨

આદમીને વગર કારણે ઈજા કરવાના પાપ વીશે.

૧

આદમીને વગર કારણે મારવા તથા કેદ કરવાનો અને દરએક ભલી માદમો ઉપર ઈજા પોંહચાડવાનો તથા દરીએક ગુનાહનો પસ્તાવો નહીં કરવાનાં કાંમનો (મજદીઅસની દીનની રાહો) ગુનાહછે. ચોર તથા વસીઅતને મુનકેર જણાર પુરૂષ પાપી છે. તેમજ ફરબંદને નહીં જણાવનારો (યાને પોતાનાં જીનથી થએલાં ફરબંદને નહીં કચુલ

૨

કરનારો) અનીતીનું કાંમ કરનાર—તથા માતાઓને ઈજા દેવાનો—
 નજીસ કામ કરવાનો—(કલુલાતથી) ફરી જવાનો—ધાસ્તી આપવાનો—
 જીલ્લું ખેલવાનો—ગાલ દેવાનો તેમજ હુદને લગતી લાકડાની વારતા એક
 શોટાને તથા આખી વારને બાજી નાંખવાનો—ઉલટી લાકડી ખાવાનો,
 ગુનાહ કેહવાયછે, તેની સજા (દીનની અંદર) કેટલીએક રીતે ખોલવી
 જણાવેલીછે. આદમીને તે સઘળી સજા વડા દસ્તુરે ન્યાધીશોના
 હોકમ તથા ઈનસાફના ચુકાદાથી કરવી. તે સિવાય જેને કતલ કરવા
 હોય તથા જખમી કરવા હોય તે જ્યાંસુધી હોકમની તરફને
 હોકમ થાય ત્યાંસુધી તે સજા કરવી નહી. (દીનમાં) ફરમાવેલુંછે કે
 કોઈ તે સજા પોતાની ખરજી મુજબ પોતાને હાથે કરે તે, તે વાટ
 પાડા તરીકે છે. બીજી કેટલીએક તરેહના ગુનાહો, જેનું નીવારણ
 આએ ફતીયામાં (તે માણસે) નહી કરીયું હોય તે, તે દરએક ગુનાહની
 સજા તેના ગુજસ્તા પછીની ત્રીજી રાતે, તથા તનપસીતને વખતે (યાને
 મીનોઈ હાલતમાં ગયા પછી કસ્તામાં આવેછે. અને તેનાં આતમાને
 નીચાં દોજખની અંદર સખતી સાથે રાખ્યામાં આવશે.

૧ અદનને ધોવા તથા નજીસીથી પાક રાખવા વીસે.

- ૨ નમુસ (યાને રીમની તથા નજીસી) થી અદનને ધોવાથી (યાને
 નવાણુ તથા હુંગોલ કરવાથી), અને બરક્તુમ આપવાથી, પવીત્રાઈમ
 રાખવું. અને તેને દરએક ઠેકાણેની અપવીત્રાઈના સંબંધથી ફર
 રાખીને જાળવી રાખવું. અને જે તરેહની (રીમન ચીજો) ને, તેમાં એક
 મુએલાઓના નસાને, અને બીજું—બીજા એ હરનસાઓ (યાને અદનને
 લગતી નજીસ ચીજો) ને જેવી કે:—દશતાંન—મની—લોહી—પીશાબ—
 અને પસીનાના જેવી પ્રવાહી પદાર્થથી તથા આદમી—સગ અને બીજાં
 રીમનીવાળાં પ્રાણીઓંને અડકવાથી (અદનને) ફર રાખવું. જીંદગીની
 અંદર મુવેલાંને અડકવાના ગુનાહનાં કામથી પાકી આપનારા
 (યોજદાથરેગર) ની ખારકતે (અદનને) પાક કરવું. તેણે પાણીને નજીસ
 કરવું નહી. અને પાણીને આજર ઉતપત કરનારું નહી બનાવવા

સાઝં તેની (યાને પાણીની) જાતને નજસ વસ્તુથી દુર રાખવી. વળી જે આદમીએ (નસાને) અડકેલાં હોય, તેઓએ તે નસાના સંબંધની યાદ રાખીને કોઈ ચીજને અડકવું નહી. પાણી નજસ નહી અને તેને સાઝં તેણે (યાને રીમતી તથા નજસીવાળાં આદમીએ) ખોતાનાં બદનને) નીરંગ અથવા ઝાડપાણુના મુળથી (યાને ઝાડનાં મુળીઆનાં રસથી) દીનતા તરીકા પ્રમાણે ધોવું. જેની વીગત આએ પ્રમાણે છે :— દસતાનવાળી એરતે ત્રણ રાતવેર તે (દસતાન) ની નજસીથી ખોટી રેહવું, અને તે પછી એક દાહડો અને રાત ગુજારીને અવસ્તા અને બીજ ક્રીયાથી પાક થવું. ઈજવાલા (યાને રોગ ઉતપત કરનારા) નસાને અડકવાના સંબંધથી, રીમત (યાને અપવીત્ર) થવાએ તથા બીજે જે નસાને અડકેલો શખસ હોય તે શખસથી રીમત થવાએ, તથા નસા વગર જાણુવે ખવાયા પછી, પેટની અંદરની તથા બાહરનાં બદનની દરએક નજસીને પાક કરવી. એજ પ્રમાણે બામદાદના વખતમાં રાતના વસીન્દા હાથ પાક કરવા. વળી ખાણું ખાવાને વખતે, તથા જ્યારે (ખોદાએતાલાની) બંદગી કરે તે વખતે, તેમજ જે વખતે બરસમથી (ખોદાએતાલા—યજ્ઞ અખેશાસ્પંદો અને અશો ફરોહરોની) યાદ અને આરાધના કરે ત્યારે, સઘળાં બદનને અને કપડાંને કોઈબી તરેહની નજસી તથા મેહનત લીધેલાં કામનાં સબબથી, પાક કરીને નવાં કપડાં પેહડવાં. અને બદનને તથા કપડાંને તથા બંદગીની જગાને અને બીજ સરવે વસ્તુએને અપવીત્ર ચીજેથી દુર રાખવી.

ધરમગુરૂની સરદારી વીશે.

૧

દરએક ઠેકાણે નેકીનાં કામો ધરમગુરૂએથી છે, અને તેની વીગત આએ પ્રમાણે છે :—દીનને લગતા પેગમબરોને પીછાણવા, તેના હોકમથી અને એટલાં સવાબનાં કામ કરવાં, અને પાપનાં કામ નહી કરવાં સમજવાર છે. (તેના હોકમ મુજબનો) દરએક ઉદ્યોગ કરવો. તે (દસ્તુરાત દસ્તુર) ના હોકમ મુજબ ઉદ્યોગ સાથે જાંદગી ગુજારવી—તેના હોકમ મુજબ (જમીન ઉપર) પાણી વેહવું કરવું—ઝાડપાણુ ઉગાડવાં—અને બીજ

ફનીયાંની આખાદીને લગતાં કામો કરવાની કોશેશ તેના ફરમાન મુજબ કરવી—અહુડતે દરબજોનો ધંધો કરવો—નીચ ધંધો કરવો નહી—તથા આગસુ રેહુવું નહી—ઝોરત સાથે બર વખતે સાદી કરવી—તેની સાથે હુમબીસતર થવું અને પોતાની ઝોલાદનો વધારો કરવો. કુટલીએક નેકીને સાડૂ આંદમી—ગોસ્પંદ તથા બીજી ભલી પેદાએશનો જમ બને તેમ વધારો કરવો, તથા તેઓને સુખી રાખવાં.—સારી રીતે મેળવેલી દોલતને ઉમેદવાર ફકીરોને, તથા સખાવતને લાએકના નેક લોકોને અખ્શેશ કરવી. તથા જે ભલું આંદમી હોય તેને ખવાડવું. તે (દશ્તુરાન દશ્તુરે) દરએક આંદમીને જે કામ સવાબ અને ગુનાહનું હોય તેથી—પેદાના કરનારની હસ્તીથી અને તેની ઘણી અબજએબ જેવી પેદાએશની બુબેરગીથી તથા મીનો પબદોની મોટાઇથી, લોકોને જાણીતા કરવા. અને આએ ફનીયાંની જે પેદાએશથી દુર રેહુવું જોઇયે, તે ઉપર (મબદીઅસનાનોને) એતેકાદવાળાં બનાવવાં. અને અહુરમબદની તરફની નેકીનો અને તેને માનવા વીશેનો તથા એહુરેમનની તરફની હલાકીનો અને તેની બદીએને લગતી સહમબનો વીચાર લોકોને આપવો.

૩ (મબદીઅસનાનોએ તે દશ્તુરાન દશ્તુરથી) દેવોને ધીકારવાની તથા બુતપરસ્તીને નહી માનવાની—સવાબનો બદલો મેળવવાની ઇચ્છા રાખવાની, તથા ગુનાહની સજાની—ખેહુસ્ત—દોબખ—અને રીસ્તા-ખેબને લગતી સહમબ મેળવવી.

૪ જે કોઇ અવસ્તા પઢવાથી આરાધના કરવાને માટે અસ્કત હોય (એટલે જે વાંચીને અવસ્તા પઢવાની શક્તી નહી ધરાવતો હોય) તો, તેણે ‘યથાઅહુવધરીઓ’ અને ‘અશેમવહુ’ પઢવી. તથા બીજા અવસ્તા વીશે પણ ‘યથાઅહુવધરીઓ’ પઢવી, તેને સાડૂં (દીનમાં) જણાવેલું છે.

૧. ખો રાક ક યો ખા વો તે વી શે.

૨ જાણવું કે, હયાતીને લગતો ખોરાક, હાબતને લાપકનો—પવીતર—સાડૂં રૂપ આપવાને માટેનો—દરએક કામના પ્રમાણવાળો—ફનીયાંને ક્ષાપદા-કારક હોએ તે છે. અને તેમાં બદનની ઇચ્છા મુજબનો ખોરાક ખાણી—

વનસ્પતી અને ખાવાનાં કૃષ્ણને લગતો છે. દીનનાં ખોટાં કામોને સાડું (યાને બશન તથા ગાહમખાર ઇત્યાદીને થકી) પાંચ તરેહની જાતનાં ગોસ્પંદોનાં ગોસ્તનો (ખોરાક) છે. પખ્શીઓના ખોરાકની અંદર ગીદ—કાળો કાગડો અને ગુહર એ ત્રણ પંખેરાંને વીશે મનાઈ કરેલી છે. વળી દેહને કુખી નહી કરનારો નીતીવાન ખોરાક તે ગોસ્પંદોની માદાઓનાં સ્વચ્છ કુધનો નીરદોશ ખોરાક છે. વળી બીજા ખોરાકની અંદર જે પચી નહી શકે તેવો ખોરાક હોય તે નહી ખાવો. એટલેજે દરએક વસ્તુ એવી ખાવી કે પાછી ફરી શકે (યાને હૃબમ થઈ શકે.) કારણકે આદમી—સગ—કોહલાંની જાતને લગતો તથા બીજાં મુવેલાંઓ તથા મુજ જાનવરોનો દરએક ખોરાક (આદમીને) બુડું બનાવનારો તથા ઝેરી છે. તેથી એવી દરએક વસ્તુ (માણસને) રીમન કરનારી તથા તુકસાન પોંહ્યાડનારી છે.

પો શા ક વી શે . ૧

૧

પોશાક યાને કપડાં ચહુડતે દરજ્જોનાં આદમીને સાડું છે. જેમકે બદનની અંદર સુદરેહનો ઓમદા પોશાક પેહરવો. અને તે સુદરેહની ઉપર કુસ્તી બાંધવી. જેમ અને તેમ (બદનને) ઉઘાડું રાખવું નહી. સુદરેહ કુસ્તી પેહડયા વગર ચાલવું નહી. શરમ (યાને મરદ તથા ઓસ્તની શરમગાહ) ને ઢાંકેલી રાખવી. સરદ પવન તથા ગરમ પવનને (તેને લગતા પોશાકથી) અટકાવવો. અને તે સિવાય કામ તથા ઉદ્યોગના તરીકા પ્રમાણે બદનને જાળવવાનો સાક પોશાક પેહડવો. બદનને (નજીસીથી) પાક રાખવું. બદનને વગર કારણે મેહનત આપવી નહી. વળી વગર સ્વધયાવાળો (યાને સાધારણ પોશાકથી ઉલટો) અને અનજાણો પોશાક પેહરવો નહી. કેટલાંએક કામને સાડું તથા કેટલીએક ચીજને સાડું લડાઈ કરવી નહી. પોતાને સારે મારણે ચલાવવામાં સ્વચ્છ ઉપાયભરેલા અને ખુબીવંતા રાખવા.

૨

૧

ઝોરત વીશે.

૨

પસંદ કીધેલી સ્ત્રીને (યાને લગતની ક્રીયાવાળી ઝોરતને) દરએક ઠેકાણે સારી તરેહના ખ્યારથી તથા બખીલીનાં પ્રમાણ વગર (યાને સારી આપ લે સાથે) રાખવી. તેણીની સાથે હુમખીસ્તર થયાથી પોતાની ઝોલાદનો વધારો કરવો. સવાબના બદલામાં તેણીને ભાગીયણ કરવી. પોતાની શાહુબણ (યાને પેહલીવાર પરણેલી) ઝોરતોને દીનનાં ફરમાન મુબબ સારી પુંજ આપવી. ચકરબણ (યાને વીધવા થયેલી ઝોરત સાથે પરણે તેણી) ને શાહુબણને માફકની પુંજ આપવી નહી. તેણીની સાથે સંબંધ રાખવો, બને એટલી વખત તેણી સાથે હુમખીસ્તર થવું (યાને સંસાર ભોગવવો). એ વીશેની (યાને હુમખીસ્તર કેટલી વખત થવું) તે વીશેની હુદ (યાને ગણત્રી) નથી, પણ એક મહીનામાં ત્રણ વખત વાબખી છે. બને ત્યાંસુધી (યાને જરૂર વગર) ઝોરતે બીજો ખાવંદ નહી કરવો બને મરદે બીજી ઝોરત નહી કરવી. કેમકે તે (દીનની રાહે) લાયક કામ નથી.

૧

સખાવત કરવા વીશે.

૨

સખાવત કયે ઠેકાણે કરવી તેના ઘણા તરીકા છે. બને તે વીશેની વીગત આએ નીચે જણાયા પ્રમાણે છે. લાયક બને ચહુડતે દરબેના લોકોનાં સુખને સારૂ, દીનદાર લોકોનાં સ્વાનનાં ભલાને સારૂ, દરએક ભલી દીનવાળો શખ્શ લુખ—તરસ—હુનાળા બને શીયાળાથી પોતાનો ખચાવ કરવાને અસ્કત હોય, તેને તે વીશેનો મારગ ખોલ્લો કરી આપવો. અસલ પુજને લગતાં વીઆબખાંથી, તથા આએપતને લગતી આવકથી લાંબી મુદતવેર (ગરીબોને) મદદ કરવી.

૩

આદમીઓની અંદર પરવરશ કરવાને માટે જેઓ લાયકના હોય તેઓને સખાવત કરવી. તેમજ જે ઉંચે દરબેના ફકીરો વરસનાં વરસ વગર ખોરાકવાળા હોય તેઓને સખાવત કરવી. યુરી દીનવાળાઓ

જ્યોને ભુખ અને પીચ્યાસ તથા સરદીથી ઈજા પોહ્યવાની ધાસતી હોય તેઓનો તેથી બચાવ કરવો. તેમજ જે લોકો મરગરળાંની ગુનેહગાર હોય તેઓને દીનતા ઈનસાફતી મારફતે ધાસ્તીયા લાચારી હોય તો, તેવા લોકોનો બચાવ કરવો. અને ત્યાંસુધી હાજતમંદ લોકોને ખવાડીને પોતે ખાવું. વળી જે જાંનદારો દીનની રાહે તેની સરદારી હેઠલ હોય તેને બખશોશ કરવી ઘટારત છે. તથા બીજા લલા લોકો ખોરદેહુ અવસ્તા પઠતા હોય, અને નેક કામ કરનારા હોય, તેઓને ખોરાકને સાફ સખાવત કરવી.

લગન સંબંધી સગાઈ કરવા વીશે.

૧

જે કોઈ લગનને લગતી થયલી સગાઈ બુરી મતલબથી તોડવાની ભાંજગડ કરે તો, વાજબીની રીતે (સરકારની) મદદ મેળવવા સાફ તે વીશેની ફરીયાદ (અદાલતમાં) જાહેર કરવી, અને તેમાં ઈનસાફતી જે કોઈ પાછો રાહુટવાતને (યાને લગનનો હુક ભોગવવાને) કબુલ થાય, તેને કોઈબી રીતે કેદની સજા નહી કરવી. (કારણકે) દાદારની તરફથી એજ પ્રમાણે હુકાતી ધરાવનારી એવી પેદાયશને જાહેર રીતે પ્રતીવાદી તરીકે ગણ્યામાં આવેછે, પણ અવલથી તે આખરસુધીની સેવટની તપાસમાં તેને લલી પેદાએશ તરીકેનો અહુડતો દરજ્જે બખશવામાં આવેછે. એલાદની વરધી કરવાનું કામ એકથી વધારેવાર કરવાનું ઘણું અડતે દરજ્જેનું—કીરતી ભરેલું—અને આદમીઓના બીજા લલા અહુડતા ઉદીઓગની અંદર ખુબી અને ઘણી મોહુટાઈવાણું છે, મારે તેઓએ (યાને આદમીઓએ) પોતાની એલાદની સલામતી (યાને કાયમી) રાખવા સાફ તે કામ વધારે કરવું. એલાદ વધારવાને લગતાં કામથી (આદમીઓએ) સારી સગાઈ કરવી. નોકસાની વગર સારી છંદગી ગુજારવી. અને બચ્યાંઓને સારી રીતે ઉધારવાં, એ માખાપના સારી રીતના સંભાળથી છે. આએ લગનનાં બંધારણથી (માણસોને) એક બીજા સાથે સગાઈ થવી તથા સંતાશથી રેહવું છે. લલી દીનવાળા તરીકે રેહવું છે, અને તેથી તેઓને એક બીજા સાથે બુરી અદેખાઈથી રેહવાની હાજત રેહતી નથી. તથા તેઓ પોતાનાં ફરજદો

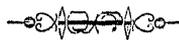
૨

સાથે ધરની અંદર એક બીજાની સાથે એક જગાવાળા—અને એક જગાએ સાથે વસનારા તથા એક બીજા ઉપર હેત પ્રીત રાખનારા અને વળી પોતાનાં કુટુંબની સાથે સારી દેખરેખ રાખનારાં રહેછે. વળી દીનને ખાટેના એક વીચારથી તેઓના વીચાર એક બીજાને મળતો રહેછે, અને તેઓ ઈજ્જતને સાડા એક બીજાને લોભ રાખવાથી જાળવે છે. તેમજ ખેગાના શખ્સની નબદીક જવાથી તે પોતાને દુર રાખેછે. તથા આદર્શને નોકસાન પોહ્યાડનારા શતરૂ દેવોના તેઓ ઘણો ભય રાખીને, તેઓથી પોતાને સંભાળેછે. એવી રીતની ચોકસી રાખવાથી આદર્શોને અતીઅંત ખુબી અને બીજી નફી વીશેની ઘણી ઉમેદ, તથા એવીજ રીતની સલામતીથી પાએદાર રેહવાના કાયદાનું જાણવું અને છુપી રીતના સારા ગુણો તથા એલાદ પછીની એલાદને પુસ્તા સુધારાનો સારો શોક રાખવા અને તેઓને ચહુડતા દરજ્જા મેળવવા વીશેના પ્રતાપનું પોહ્યવું જાણાયછે. અને તેથીજ એલાદ દર એલાદમાં લાયકી-વાળા ઉમરાવોનું ઉત્પન્ન થવુંછે—અગત કરીને (ખોદાનાં) પસંદ કરેલા દીન કયુલ રાખનાર (પેગમબર) ઉપર એતેકાદ રાખવાએ, ખાણસને વીગતવાર (યાને સઘળી રીતના ગુનાહથી) છુટકારો મળેછે. તેથી જ કોઈ સારી રીતે જાણીતા દીનદાર શખ્સ છે, તે પેગમબરો અને ખોદાઈ ખેશારત પોહ્યાડનારાઓ (યાને ગેબી યજ્ઞો) ની વીગતવાર ખાલેસ શીખામણથી સચાઈવાળા રીહેછે. પણ અશો જરતોસ્તનાં ફરમાનો દીન દાદાર અહુર-મજ્દની તરફથી તેના સંબંધમાં પોહ્યવાએ મેલવેલાં ફરમાનો છે.

૧

પરસ્તેશ અથવા બંદગી કરવા વીશે.

૨

લલી પેદાએશને પેદા કરનાર સ્પેનાર્શીનો અહુરમજ્દની બંદા તરીકેની પરસ્તેશ યાને બંદગી, વીચાર, વચન અને કામથી તેણે અખ્શેલી હૈયાતી અને કાયાને સાડા જમ બની શકે તેમ કરવી સજવર છે. અને બીજી તેની સઘળી પેદાએશોને લગતા વીચાર વીશે તેની સીકત ગાવી તથા તેને નમવું અને તે સાહેબનો બંદા તરીકે હુમેશાં આભાર માનવો. અને તેની ખશનુદીને સાડા બંદગી તથા વખાણુ પ્રથમ ઈજ્જતને યા આરાધણામાં (જરતોશતીઓએ) એક-

મળતા થઈને કરવી. એક દીવસમાં ત્રણ વખત ખોરશેદને હગતાં—ખપોરનાં
 અને પાછળા પોહોરે ખોરશેદની સાહાંમને નોખાજ કરતી વખતે પેહલલાં દાદાર
 અહુરમજદની વખાણ અને આરાધણા કરવી, અને તેની પછી તેની બુજેરગ
 પેદાએશો (યાને યજ્ઞ અમેશાસ્પંદો) ની કરવી. બીજું—ગાહંબારની આરા-
 ધણા ‘રથવોએરેજતો’ ની અશનુંમનથી પાંચ દાહુંડા ઘણા નેકી સાથના વીચાર-
 થી અને સારી અંદગીથી કરવી. ફરવરદેગાંનની ફરજઆતના ૧૦ દીવસોમાં
 અશો ફરોહરની યજ્ઞને આરાધના કરવી. વરસના ૧૨ મહીનામાં જેનો
 રોજગાર હોય તે રોજગાર વીગતે કરવા. વરસના મહીના ૧૨ છે
 અને દરએક મહીનાના ૩૦ રોજ છે. દાહુંડાએના વધારાના વખતના
 ગાથાના પાંચ દીવસો છે. હુમેશાં પેહલલાં ખોરાક લેવો અને પછી
 અંદગી કરવી. વળી અવસ્તામાં બીજા અંદગીની જેમ વીગત જણા
 વેલીછે તે પ્રમાણે (અહુરમજદની) પેદાએશો (યાને યજ્ઞ અમેશાસ્પંદો)
 અને ભલી ચીજે (ખોદાએતાલાએ અખશેલી) ની ‘આરાધના’ અંદા-
 તરીકેના વીચારથી અને સચાઈથી પોતાને સાડ જુદી જુદી
 કરવી. વળી તેઓની એજમતી શક્તીઓની અને મોટાઈઓની
 વખાણ તથા યાદ કરવી. અને તેની અંદર તેઓની
 મોહટાઈ ભરેલી તથા તેની એજમતી અખશેશ વીશે જણાવવું. અને
 તે અખશેશ તે ખોદાવંદે આપણાં હેતને સાડ કરીછે, તેનો જાહેરમાં
 એકરાર કરવો. અને જેટલી તુરી વસ્તુઓની આગળ નોખાજ
 થઈ શકે તેઓની સાહમણે અંદગી કરવી. અને તે કારણસર ખાલેસ
 રોશનીવાળી વસ્તુઓની હજુરમાં જવું. વળી આદમી—ગોસ્પંદ—
 આતશ—ધાતુ—જમીન પાણી—અને જાડપાણુની વખાણ કરવી.
 તથા તેઓને નમન કરવું. અને જેમ દીનમાં ફરમાવેલુંછે તેમ
 તે વસ્તુઓને તજસીથી દુર રાખવી. અને કાયદાસર દીનનાં
 ફરમાન મુજબ તેઓને ખોરાક આપવો. વળી આદમીને કુખ નહી
 દેવું તથા અને એટલી તેની સાથે ખુબી કરવી. અને પોતાની કોમની
 તરફ મોહમત તથા ખ્યાર રાખવો, તેઓનો મોલાકાત લેવો તથા તેઓ સાથે
 એક મકાનમાં વસવું. અને બીજા સગાઈ તેઓ સાથે રાખવી. ઘણું કરીને
 સંબંધને લગતી સગાઈ રાખવી. (યાને એક બીજા સાથે જોડાવું), સગાઈ
 ચાર તરેહથી છે—એક ખુદ (યાને જાતી) સગાઈથી—(બીજા) નમનતાઈથી—

(ત્રીજી) સારી ચાલચલણથી અને ચોથી દીનથી ક્રેહવાયલી છે. તેમાં સરવેથી ચહુડતે દરજ્જેનો સંબંધ (શેહુરના) પાદશાહને લગતો છે. કારણ કે તેથી તે આદમી લલી પેદાએશવાળું નહીં હોય તોપણ ઘણું આખરૂદાર ગણાય છે. દરએક માણસો તથા દરએક વસ્તુને સારી રીતે પીછાણવી. જે (માણસ અથવા વસ્તુ) અનદીઠ હોય, અને સહમજમાં નહીં આવે તો તે ઉપરથી તે અનદીઠ અચરતીભરેલી પેદાએશને પેદા કરનાર દાદારના વીચારને ઘણો ચહુડતે દરજ્જેનો ગણવો. અને પેદાએશતાલાનાં તે કામ વીશેનો તેએએ આભાર માનવો. અને તેની (હજુરમાં) સ્તુતી—બંદગી—અને કુવા ગુજારવી. જે તે વીચાર તેના પોતામાં નહીં હોતે તો તેણે પોતાને નેક તથા અહુરમજને માનનાર તરીકે નહીં ગણવો. અને બીજું વીગતે સુખ જે નેક ચાલચલણવાળા મજહુબની અંદર જણાવેલું છે, તે સુખને કોઈબી તરેહથી તેણે પોતાને મારેતું નહીં ગણવું.

૧

આદમી તથા ગોરપંદાને ઈજા નહીં દેવા વીસે.

૨

નીતીવાંન લોકોને કુઃખ—ઈજા અને સંકટ પોહ્યાડવી નહીં. કમન અથવા આપેલો કોળ તોડવો નહીં. ઉપકાર લુલવો નહીં. બખીલી તથા બીજી દેવોની ચાલે ચાલવું નહીં. દરએક લલી પેદાએશ તરફ વેર રાખવું નહીં. અને તેને ઈજા દેવી નહીં. પોતાથી ઉતરતાં દરજવાળાં આદમીએને પોતાની બરાબર ગણીને તેએને જાલવવાં. ગોરપંદને વગર ધાસ્તીએ રાખવાં. અને તેની પાણી તથા ઘાસ દાંણો આપીને સંભાલ કરવી. તથા બીજી કાએશસરની જતન રાખવી. અને જેહારે તે મોટી ઉમરે પોંહેએ ત્યારે ચહુડતી દાંનાઈવાળાં અને મોટે દરજ્જેના આદમીએને સાડ (યાને કરીઆ કરનાર અથોરનાંનો થકી) તથા દેવોને હાંણી પોહ્યાડવા અને આતશખેહુરાંમને લગતાં મોટાં કાંમને થકી (યાને જશન ઉપર અરબ અઠાવવા સાડ) કાપવું. તેને વગર કારણે અનીતીથી કાપવું નહીં. અને તેને નાલાએક લોકોથી—અપ્રમાંણી ખાંણાંપીનાંથી—બાંધી રાખવાથી—ચોરો તથા વડએએ મારવાથી—લુખ—તરસ—

શીઆલાની—ગરમીની અને બીજી ધાતથી ઈજા પાંખવાથી બચાવમાં રાખવું. અને કામ તથા મેહુનતનેા સખત બોલે બેકાએકે તે ઉપર નાંખવો નહી. અને યુરા લોકોને તે ઉપર ખેસવા દેવા નહી. અણુધરતી રીતની તે ઉપર હુકુમત કરવી નહી. તથા તેને ક્યાથી અને કાએકાથી રાખવાં.

આતશ વી સે.

૧

આતશ બીજી સુખ્ય રોશનીવાલી ચીન્જીથી (યાને સુરજ—ચંદ્ર—સેતારા ઈત્યાદી) કે નેએથી આએ કુનીયાની વસ્તુએાનું પ્રકાશવું છે, તેથી જુદી વસતુ છે. અને પાણી—પવન—તથા દરએક દેખાવવાલી વસ્તુએાનું તે અસલ સુખ છે. તેનીથી આએ કુનીઆનાં લોકોની હયાતી—અને પાળણ છે. તેને યુજવવાથી પરહેજ કરવી. નસા (યાને—સુરદાંની ચીન્જ) થી તેને તરણુ દગળાંની હુદવાળાં ૩૦ કદમ દુર રાખવો—અને દશતાનવાલી ઓરતે ૧૫ કદમ દુરથી તેને જોવો. બદબોએ (યાને ખરાબ વાસ) તથા બીજા બદનના એહર નસાથી તરણુ કદમ તેને દુર રાખવો. વળી રાખ—યુરાં આદમી—પ્રવાઈ પદારથ તથા રીમન ચીન્જે અને અનીતીવાળાં માણસોથી તેને અતરંગ રાખવો. ખોરશેદની રોશની—લુખની નખજાઈ—થડો પવન તથા ગરમ પવન અને અપ્રમાણીક મેહુનતનાં કામને તેનીથી અટકાવવું. સારા લાએક લોકો (યાને અથોરનાંને) એ તેની સારી રીતે પ્રસ્તેશ (યાને સંલાળ) કરવી. અને ને સુકી—પાક—સોજ—કાઠી અને ખુશબોએ તે ઉપર મેળવા જોગ હોએ તે તે ઉપર મેળવી—તેનો સંલાળ કરવો—અને તેને ખુબીથી રાખવો. તેની સારી રીતે જતન કરવી. દીનના તરીકા પ્રમાણે તેને કેબળા તરીકે જાનવો. અને વળી જેમ દીનના આગેવાંને તેને કીઆ અને લાએક બંદગીની કહ્યતને સારૂ રાખતા આવેઆછે તેમ રાખવો.

૧

ધાતુ ઝો વી શે.

૨ ધાતુને કામની તથા ઘરેણાંની અંદર આલાએશથી એહલાએદી અને સવહ સારી રીતે રાખવી. તેનાં વીગતવાર હુથીઆરો બનાવવાં. અને ખોદાને નહીં માણુનારા—અને અનીતીના કામ કરનારાએને સુતું રૂપુ દાટી રાખવા—નકામી રીતે ખરાબ થાએ અને કીટાઈ જાએ તેમ રાખી મેળવા આપવું નહીં. અને નાલાએક લોકો તેથી પોતાને દીપાવે તેવા યુરા લોકોને તે કામ કરવા શાસ્ત્ર આપવું નહીં.

૧

જમીન વી શે.

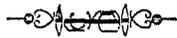

૨ જમીનને કાયદાસર (યાને સરખી) રાખવી. નસાને (યાને મુરદાને) દાટવાથી, દેવો (યાને યુરા લોકો) તથા મુજી જાતવરો અને બીજા યુરા લોકોનાં રહેઠાણથી તેને દુર રાખવી. તેમાંથી ફળનો ઉપદ્રવ કરવો, તે ઉપર ઘટતી રીતની દોડધામ કરવી, યુરા માણુસ પાસેથી તે એવડી કીમત આપીને ખરીદ કરવી, યુરા વીચારવાળા પાસેથી પડાવી લેવી, અને બીજી અનીતી-ઓથી તેને જાળવવી. અને તે ઉપર આદમીએ તથા ગોસ્પંદાને વસાવવાં, અને તેમાં પાણી તથા ઝાડપાનની ઉત્પત્તી કરવી, અને ભલી પેદાએશોનાં વશીઆણુથી તેને આરાસ્તગીવાળી બનાવવી, અને તેને સારી જાંદગી ગુજારવાનાં કામમાં તથા નેક કામ કરવામાં વાપરતી રાખવી.

૧

પાણી વી શે.

૨ પાણી રોશનીવાળી વસ્તુએના સંબંધથી જુદું છે. તેને આતશ-નીજ માફક આલાએશથી દુર રાખવું. અને ગલીચીથી તેની જાળવણી કરવી. અને દરએક જાતની નજીસી સાથે તેને પીવાનો તથા તેથી બદનને ધોવાનો વીચાર રાખવો નહીં. (એટલેજ કોઈબી જાતનું નજીસીવાળું પાણી લેવું નહીં અને પીવા તથા વાપરવામાં લેવું નહીં.) તથા તેથી પાલીઆવ

અથવા અંગોળ કરવું નહી. અને ના લાયકોના વપરાસ તથા સંબંધથી તેને દુર રાખવું. પાણી ને પાક તથા દીનનાં ફરમાન પ્રમાણે ખુબીભરેલું રાખવું.

ઐરવરો વીશે.

૧

ઐરવર (યાને જાડપાન) જમીનના સંબંધે કરી એકસરખી મતલબનાં અને એકસરખાં પ્રમાણવાળાં છે. તેમજ પાણીના સંબંધે કરી તે એકસરખી મતલબવાળાં અને એકસરખાં પ્રમાણવાળાં છે. તેજ પ્રમાણે આતશના સંબંધે કરી તેઓ એકસરખી મતલબ અને એકસરખાં પ્રમાણવાળાં છે. આતશને (જાડપાન) વચેના વસીલા તરીકે કામ કરવાથી દુર રાખવો. તે જાડપાનની પાકવણી કરેછે તે વીશે તેની વખાણુ કરવી. અને ખીલ જુદી જુદી અગતો તે પુરી પાડેછે તે વીશેની તેની પીછાણુ કરવી. વળી દીનની અંદર ફરમાવેલું છે કે ખોદાએતાલાની તથા મીનો યજ્ઞોની પાક ખસુસણુ એજ પ્રમાણે તેના એક નેક કેમલાની હજુરમાં કરવી. આતશને ખેવજન (યાને કમીનો) ગણવાથી તથા તેનો ધીકાર તથા તેની નાલેશી કરવાથી (યાને તેને અપવીત્ર કરવાથી યા અપમાન આપવાથી) દુર રહેવું. અને તેની ખનાવટથી અચરતી ઉપજવનારાં કામો કરવા વીશે ખોદાએતાલાનો આભાર માનવો તથા અંદા તરીકે તેની સ્તુતી કરવી ઘટારત છે. વળી રોશનીવાળી ચીજો ઉપર નજર કરવાથી દસ્તાન ઐરતે તથા ધુરા લોકોએ દુર રહેવું. અને ભલા લોકોએ ભલી નોમાજ તથા અંદગી કરતી વખતે તે રોશનીવાળી ચીજો તરફ નજર રાખવી.

૨

ગુજરેલાં આદમી તથા સગથી દુર રહેવા વીશે.

૧

ખ્યાં ગુજરેલું આદમી અથવા સગ હોએ તેથી દુર રહેવું. અને તેને સગદીદ કરી બે આદમીએએ જોડ વળગીને તેની લાશને (યાને તે મુવેલાં સગ યા આદમીને) ઠેકાણે પોંડ્યાડવાની જગોએ લઈ જવી. પેલાં (આદમીની લાશ) ને એક આદમીએ એકલી દીનની ક્રીયા કર્યા વગર લઈ જવી નહી. વંદી-

૨

૩

૪ ઠાઠની અંદર તેને સગદીદ વારે ઘડીએ કરવા સાડ જણાવેલું છે. ગુજરેલાં આઠમીએનાં બદનને અવલમંબલે લઈ જતી વખતે તેના સરવે હુમદીનોએ તેને સેવદો પોતાનું સર નમાવીને ઘણી નમનતાઈથી કરવો. અને તેની નઈઅતે નીયાએશને લગતી બંદગી કરવી. કે જે બંદગી કરવાથી પેલાં ઠાઠરથી હયાતી પામેલાં આઠમીએને માટેનો નેક ઉપાય થઈ શકે. આએ બંદગી કરતી વખતે પોતાનું માથું નમાવી તથા હાથ નમાવીને ખોદાએતાલાની હજુરમાં નમવું. અને તે વેળા જમાને કરી ઉલટું ખોલવું નહી. તથા તે બંદગીના બાબમાં કાંઈ ખામી રાખવી નહી. આએ ફરજ એએ તે ગુજરનારને લાગતાવલગતા હોએ તેએને છે. કે એમ કરવાથી તે સઘળાં લોકોને બેકરારી અને હુલાકી નહી પોંહુએ. જે માણસની સાથે તેને એજખ હોય તેવાં માણસને સાડ તેણે નોખાજ તથા બંદગી કરવી. અને તે એજખ દીનને લગતી નવી પીછાણવાળા વીશેની વાબખી ગણવી. (એટલે જે ગુજરનાર જર તોસ્તી હોય તેને તેને લગતી ફરજઆત ગુજરવી.)

૧

સાચા લોકો વીશે.

- ૨ આપણી અંદર જે સાચા લોકો છે, તેએ ખોટારાં વગરના અને ભલી દીનવાળાએની સાથે સંબંધ રાખવાએજ છે. કારણકે દરએક ઠેકાણે તેએનું જે કાંઈ કામ હોય છે તે દાંતાઈ સાથનું હોય છે.
- ૩ અમેશાસ્પંદોની શાખસીની સાહેતા સાથની કીરતીવાળાં એવી તરેહનાં બીજાં અજાયખીમાં નાખનારાં મીસલ વગરનાં (યાને આએ ફુનીયાની ચીએ સાથે જેની સરખામણી નહી થઈ શકે તેવાં) કામો અશે જર-તોસ્તની તરફથી જાહેર થયાં હતાં. અને જે ચીએ જેખી વીચારવાળી હતી તે તેની તરફથી જાહેર કરયામાં આવી હતી. અને તેવાં કામો વખતે વખત આગળા દીનના દસ્તુરોની તરફથી ત્યાર પછી કરી બતલાવ્યામાં આયાં હતાં. શેહનશાહ શાહપુર એરમબદની હકુમતના વખતમાં નેકીથી બંદગી ગુજરનાર આદરબાદ ખીન ખારાસ્પંદે ખોનેરસના તકરારી લોકોને ગુમરાહીથી છોડવવા સાડ તાવેલું કાંસું પોતાના બદન.

ઉપર રેડીને તેઓના દીનને લગતા તકરારી વીચાર સુધારયા હતા. અને એવી અખયખીઓ જાહેર કરનારી બીજી કેટલીએક તરેહની તેની ક્રીયા અને કીરતીવાંત કાંમ હવે પછી આગળ શેહનશાહ યજદ્ઝરદ બીન શેહરી-આરના સેવટના વખત સુધી ચાલુ રેહશે. અને એજ પ્રમાણેની બીજી સારાં પ્રમાણવાળી જાહેર ક્રીયાઓ સારી રીતે ચાલુ કરયામાં આવતી રેહસે. અને તેના સખયથી દરએક આદમીને આતમા બદનની હાલતમાં ઘટતી રીતે ચહડતે દરજ્જે (જરતોસ્તીઓથી) રાખી શકાસે. અને જ્યથી આતમા તાજગીથી રેહી શકસે. હમણા જે કાંઈ દીનને લગતી તકરાર કરનારાઓનું તે તરોકાની સહમજ વીશે શક ઉપજવવાને મારેનું બોલવું છે, તે તેઓની વગર દીનદારીને લીધે છે. ઘણું કરીને અવસ્તાના ગ્રંથની અંદરના ખુબી-ભરેલાં વચનોનાં લખાણે ઈતસાફ અને દીનતાં ફરમાનેને સાફ અકલમંદી સાચતાં છે, તેની અંદરની બાબત વીશે મતફેર થવું જોઈએ નહીં. (અવસ્તાનાં) જે લખાણે લાંબી મુદતને લીધે પુરાણા થયલાં હોય તે અવસ્તાનાં લખાણને દીનદાર દસ્તુરોએ પાછાં સુધ રીતે લખવાં અને તે પછી તે વીશેની ખોટી તકરાર કરનારાઓને સાફ જે હાલને મોટાઈ ભોગવનારો અને (લોકોના) આતમાને વગર ઈજ્જએ રાખનારો શેહનશાહ (નાશરવાંત) છે તેણે પેલા દીનને હાંણી પેંહચાડનારા તથા બુરા-ઈથી ઉલટી જઈગી ગુજરનારા લોકોએ તેઓને સખત સજા કરવાનો હોકમ કરવો. અને બીજા જેકોઈ પોતાને દીનથી સુધારવાની ઈચ્છાવાળા વીચારના લોકો હોય, તેઓની નેક જાતને સાચી મજદીયસની દીનની કહઅતવાળી અને ઘણું તેજવાળી માગ્રેસ્પંદના સંબંધવાળા અવસ્તાની નેક સમજથી પુરતી વાકેફગારી મેળવનારી બનાવવી કે જેથી ચહડતે દરજ્જેની તેઓને સહમજ મળે.

CONTENTS.

	PAGE.
Exposition in the good religion regarding the character of the man whose body is the abode of generosity and of the man whose body is the abode of avarice	555
Exposition in the good religion regarding the fact that life-endowed human beings are either praiseworthy or blameworthy in their actions and either accept or follow the good that is in them or the evil that is in them	555
Exposition in the good religion regarding the revelation (to the prophet) about the creation of the invisible spirit (in the spiritual world) and sending of that spirit from the spiritual world to this world	557
Exposition in the good religion about the power of motion	558
Exposition in the good religion regarding the indication of the (the presence of) Spenâmiûô and Ganâmînô in this world	561
Exposition in the good religion as to which (of the two years) the solar or the lunar is (connected with) the important ceremonies of the faith	562
Exposition in the good religion about the Dinkard book, one of the scriptures of the faith	568
The Fourth Book Of The Dinkard	572
Book Fifth—The fifth volume of the writings of Adâr Frobag, son, of Farrôkhzâd.—The writing about the Selamîs	611
On the revelation of all events by the holy Zarthosht gifted with prescience and thorough excellence	617
On the greatness and distinction of the Irânian race	619
The admonitions of the prophet, the holy Zarthosht	622

On the good recompense of Worship	622
On what pleaseth the Lord	624
On (the Mazdayasnians) preserving themselves from debasement (i. e. from becoming deteriorated)... ..	624
On the Nature of Heaven and Hell and on the mode of the Re- surrection	626
On Good Name	627
A Description of Sins	628
On the Expiation and Lustration of Sins	630
On the Sin of causing Injury to a man without cause... ..	631
On washing the Body and keeping it free from impurities	632
On the Authority of the Priests	634
On the Food suitable for consumption... ..	635
On Garments	636
On Women	637
On Charity	638
On contracting Matrimony	639
On Worship or Adoration	641
On not injuring Men and Animals	643
On Fire	644
On Metals	645
On the Earth	646
On Water	646
On the Vegetable Kingdom	647
On keeping at a distance from dead men and dogs	648
On Truthful Men	649

(#14) Exposition in the good religion regarding the character of the man whose body is the abode of generosity and of the man whose body is the abode of avarice. 1

Be it known that the invisible feeling generosity is warm and passionate and that of avarice cold. The source of both is in the conscience of men. The heart and conscience of the generous man are warm and such a heart has the light of the holy fire. It is the warmth of this lustre that indicates the presence of this feeling. The generous man is exalted among men. 2

The heart and conscience which are the abodes of avarice are cold as ice and it is the meanness and the coldness (of the man) which show him to be avaricious. (Such a) man is through his avarice the chief of all avaricious men. 3

(#15) Exposition in the good religion regarding the fact that life-endowed human beings are either praiseworthy or blameworthy in their actions and either accept and follow the good that is in them or the evil that is in them. 1

Be it known that life-endowed human beings are either good-looking or ill-looking. Because the man of good essentials (*i. e.* the four that go to make a man's body, fire, wind, water and earth) is healthy in appearance, the man of bad essentials sickly in appearance. The man of good essentials praises his Creator and feels grateful to Him for his healthy appearance. 2

3 The man whose body is sickly because of its bad essentials is ugly in appearance through the man's evil deeds. Good looks are due to health induced by the good essentials (of one's body). Every part of the body performs its normal functions and the enemy full of blemishes cannot affect (such body) for evil. The sickly body induced by the bad essentials (of one's body) has no thought for the Creator, is devoid of good looks and is worthy of the bad essentials which jeopardize (the health) of the body.

4 Of those who crave for a righteous and those who crave for a sinful life, the man who prefers righteousness through his pure thoughts and understanding has an understanding full of good thoughts. And he who has a perverse intellect full of evil thoughts prefers sin. Of these, the righteous man who follows the lead of the understanding given by Vohuman deserves praise (from men) and good return (*i. e.* reward) from his Creator. The righteousness induced by good thoughts is due to the grateful understanding which prefers righteousness (to sin).

5 Again the man, who hankers after the perverse thoughts induced by the sinful and evil-thought power, is the sinful man who guides himself by his perverse intellect of evil thoughts. He is hateful in the sight of his Creator. The righteous man influenced by the good-thought power has an understanding which prefers righteousness and has nothing to do with the sin induced by the evil-thought power. Hence it is impossible for such a man to have any liking for sinful and perverse thoughts.

(#14) Exposition in the good religion regarding the revelation (to the prophet) about the creation of the invisible spirit (in the spiritual world) and sending of that spirit from the spiritual world to this world. 1

Be it known that the invisible spirit was brought into this world (by God) to embellish the material universe. The spirit or the soul of man is invisible and intangible and its abode in this world is the perishable (human) body. The body is sustained so long as it is united with the invisible spirit. The growth and development of the body is due to the progress it makes through (the presence of) this invisible spirit. The life-endowed creatures of this world are visible and tangible. From (all this) it is apparent that the material body is the abode of the invisible spirit or soul. Again all (the information) that we can gather about the spirit is through its union with the material body. Again the material body grows and develops through its union with the invisible spirit. That the invisible spirit has taken up its abode in the material body is known by (observing) the material body itself. The invisible spirit (when it leaves its tenement of clay) returns to its original abode, the spiritual world. The invisible spirit is one and indivisible but (through its union with the body) it divides itself into two (*i. e.* the vital power and the soul). Again He who invests the soul with its first halo and glory is God, the Creator. Life in matter is due to the union of the soul with the body. God Himself is known through His investing the invisible spirit with glory (in the 2

spiritual world) and (then) giving it birth in this world. It is known from the scriptures of the good faith that God created the first creation, the invisible spirit, in the spiritual world and then sent it from that spiritual world to this world.

1 (¶ 17) Exposition in the good religion about the power of motion.

2 Be it known that the power of the invisible spirit is for inducing motion in those that move about. Without the spirit or soul none can move about and work in this world. The continuance of the power of motion in the living body that moves about and works (in this world) is due to the presence in the material body of the life-and-movement-inducing spiritual substance. The growth of the body too is owing to the invisible spirit. Men in this world conduct themselves aright through their moral faculties. The life-inducing power (or in other words the invisible spirit) which is the seat of the spiritual substances (the vital power, the conscience, the intellect, the soul and the guarding spirit) makes the body move about and grow. The material body is (refreshed and) strenghtened by water and powerful (*i. e.* good) air. And water and winds (move about) through the strength of the heavenly power (the Yazads and Ameshaspands). The heavenly spirit (*i. e.* the soul) grows and develops through the inspiration of the Ameshaspands. The material body is strengthened by strengthening the structure of the body through its four essentials (fire, air, water and earth.) The spiritual powers

in man (intellect, conscience, soul etc.) in getting strength (for themselves) strengthen the invisible spirit in man.

The priestly class gives religious instruction to the world, the military protects it, the farming nourishes it, and the artisan gives it (facilities for) comfort. 3

Security for men in this world is through kings. Security for the next is through those who raise men (to a higher moral level) through religion (*i. e.* the priests). 4

It is through (worldly) wealth that men improve in health and strength in this world. It is through the power of exalted righteousness that the soul is rendered fit for the spiritual world. 5

Again, he, who conducts the life that he has obtained in sinful acts and shows (to all that) his life is useless, viciously lessens instead of piously (increasing) the strength (he derives from) his ancestral faith. 6

Again, when the (same) man is in the pious estimation of the faithful worthy of (all) praise and in the judgment of the world seems fit (only) for curses, the difference (in the estimation of the worldly and the pious) should be understood as due to the influence of the northern stars. The cure for the injury and sting and poison of noxious animals is the (recitation of) the mathras of the Avesta. And sickness induced by a vicious course of life can be removed by religious ceremonies. It is through the influence of the northern stars that fire, water and the vegetable creation are harmed and that life-endowed animals live in (and 7

pollute) subterranean mines. All the diseases in the world are from the (malign) northern stars. Health is due to the seven planets because all these seven planets side with the (benign) new, full, and the Vispatas moon. Again, it is noted in the (scriptures of) the faith, that by worshipping God with the (appropriate) religious ceremonies, the Yazads are pleased and the demons distressed. It is by the triumphant ceremonies of the faith that many substances both in the material and the spiritual world are strengthened. The overpowering triumph in this world of the strength of the spirit is only then lessened when the strength (for the performance of) acts for the spiritual world gives way. The resolution, which exalted life-endowed human beings have in their heart, for the performance of pious deeds, is due to the strength of inspiration. The exalted strength for public work, exalted success (in) such work, and the religious ceremonies incidental to such work are all due to inspired strength. Just as people visiting towns and countries distant from one another appreciate the strength of the rulers of such countries and obtain knowledge regarding many places like these (*i e.* the towns and countries) by observing the rulers (so it is by fixing one's mind and heart on God and the holy Yazads that one can obtain inspiration for pious deeds.)

(५।१) Exposition in the good religion regarding the indication of (the presence of) Spenāmīnō and Ganāmīnō in this world. 1

Be it known that the indication of Spenāmīnō in this world is generally the virtuous, pious ruler. This ruler is the exalter of Ahurmazd; he is of pure motives, and of good resolutions; he gives birth to exalted understanding in men (*i. e.* leads the thoughts of men to the things of the spirit), inculcates the best and most sublime precepts, strengthens men's adherence to their faith and guides the world aright. Through him, men lead a holy life, cities remain without fear (and in security), the subjects enjoy happiness and those who work according to his wishes (*i. e.* obey him in everything) are hopeful and secure (about their future). And through his deeds, he confers happiness on his soul both in this and in the next world, confers greatness, advantages and strength on his family and on the people of the world and their descendants. He (*i. e.* the king) like Spenāmīnō is full of glory through the honour in which he is held by the people of the world. 2

The influence of Ganāmīnō makes itself manifest in this world through the supremacy of the sinful ruler of evil religion. Such a ruler, through his base instincts working against God, is (characterized by) dark sins, destructive intentions and wishes for the infliction of evil. He orders about his subjects according to his wantonly perverse will, weakens (men's) faith in religion, desolates the world through his mean instincts and makes the people lead an evil life 3

full of misery. Every city stands in dread of him and men have to put up with miseries of various sorts through him. In a variety of ways he inflicts harm on those who follow the commandments of God. The hopes of his officers who obey his evil behests are as dead within them (as men) buried in snow and he himself owing to his heart full of malice is doomed to damnation. All his thoughts are to weaken the sources of prosperity and to increase the strength of those making for harm. And in the end he destroys those who put their trust in him and wish to work for him and (he) strengthens (every) work which is harmful. Such a ruler is, through his defects, like unto Ganāminō, to the people of this world.

1 (#19) Exposition in the good religion as to which (of the two years) the solar and the lunar is (connected with) the important ceremonies of the faith.

2 Be it known that the solar year is of two kinds. Of these (two solar years) one is made up by the addition of days, the other by the addition of hours. The one that is made up by the addition of days consists of twelve months, each month of which is of thirty days. (When to these three hundred and sixty days) the five additional days, required for the course of the sun through the constellations during twelve months, are added the year becomes one of three hundred and sixty-five days. The five days which are over and above (the thirty days) of each month are placed at the end of the last month of the year. These five days are made up by the increase (in time of

the solar year over the year of 360 days) and they are fixed after many calculations. According to such calculations these days are named (in the daily prayers recited on the last five days of the year).

Besides the sum-total of three hundred and sixty-five 3
 days there are six additional hours (to be taken into consideration). These hours have to be added every year. These additional (six) hours (for every year) make up one day for four years, ten days for forty years, one month for a hundred and twenty years, five months for six hundred years and one year for one thousand, four hundred and forty years. The time of six hours should be kept apart 4
 from (*i. e.* not to be added to) the last days of the year for many years, till (the hours) amount to (a definite period of time).

This additional period (*i. e.* the intercalary month' at 5
 the end of every hundred and twenty years) is fixed by calculations. And it (*i. e.* the intercalary month) is necessary for (the right performance of) Naoroz, Mehrgan and other time-honoured Jasan. Again the commencement of the year has been fixed by great kings from the first day of the year from the beginning of creation. Hence innumerable men adhere to the Naoroz or New Year's day (*i. e.* observe it as a holiday) and perform good deeds (on the day). And on this glorious day (of the New Year) the people of all countries from the times of the old Peshdadians downwards have been rendered happy and full of joy by their kings. On the occasion of this Jasan, men who work (for their

living) hope for rest (*i. e.* observe it a day of rest) enjoy happiness and find comfort. Again when the solemn time (of the intercalary month) arrives, down-trodden nations derive strength from just kings and innumerable men find happiness and comfort. On that occasion (of the intercalary month) work and labour which wear away (mind and body) become (a good deal) less and by the ceremony fixed from of old (regarding the intercalary month) the state is reformed anew. The good of many things is (closely) united to this period. Weak and diseased men find relief from laborious work and a new gift is conferred on the world. (The calculation of) years, months and days depends on the course of the starry orbs. From the beginning of the world men have fixed the year (of the intercalary month) by adding up the past years of the (preceding) sovereigns (*i. e.* the period of one hundred and twenty years which intervened between one intercalary month and another was calculated on the basis of the period of rule of the different sovereigns). During the glorious and immortal period (of the intercalary month) large quantities of food are exchanged among men. According to the precepts of the faith the year (of the intercalary month) should be kept up (every 120 years) and should not be allowed to pass by (without the addition of the intercalary month). Men should not (during the period) harm animals which should be cared for. When the calculated year arrives, the intercalary (month) should be added. And many people (in other parts) of the world should be made to add the intercalary (month).

The additional hours of each year get accumulated 6
 in the course of years. Exalted (religious) work (*i. e.*
 ceremonies) is fixed (or connected) with the four seasons
 of the year. *

The spring is the season of the commencement of the 7
 year. It is from (the time) when the sun enters the first
 portion (or degree) of Aries which (degree) is called the
Halo of the sky. And its three months are those (during
 which) the sun travels through the constellations of Aries,
 Taurus, and Gemini.

The second season of the year is summer which is 8
 regarded as the season of light. And it lasts three months
 from when the sun enters the first degree of the constella-
 tion Cancer till it continues its course through the constel-
 lations of Cancer, Leo and Virgo. The third season is 9
 autumn and it lasts from when the Sun arrives at the
 first degree of Libra, which (degree) is known as *Star*, till
 it (*i. e.* the sun) completes the (constellations) of Libra,
 Scorpio and Sagittarius.

The fourth that is to say the last season is winter and 10
 it lasts from when the sun enters the limit of Capri-
 cornus called (in Pehlvi) Ductora till (the end of) the three
 months which are for the sun to travel through (the con-
 stellations of) Capricornus, Aquarius and Pisces.

Again the proper arrangement of the four seasons of 11
 the year (or in other words the due falling in of the four

* The attention of those who deny that the Jashans and Gāhānbars ought
 to fall in their due seasons might with advantage be drawn to this passage,

seasons) is connected with the motion of the sun through the constellations. And through the many delays in the course (of the sun, owing to the different periods taken to travel through the different constellations) additional (six) hours are accumulated, (by the proper addition of which) days remain with days, months with months, and years with years (*i. e.* occur at regular intervals). And from this (*i. e.* the regular observance of intercalary periods) each season and the festivals connected with each season are known by the (close) connection of the festivals with the seasons and the nature of the seasons. The certainty (which men have) of the (proper time of offering certain) prayers of the faith and (the certainty) of the ripening of corn and the growth of plants is through men taking the intercalary period into calculation. The recognition of the difference between the seasons of summer and winter by warlike kings and the reasoning on the blowing of gales and the commencement of breeze on the sea are fixed on this (intercalary calculation).

12 The custom of the faith and each work (*i. e.* ceremony) of the faith are fixed as (religious) duties at (their proper) seasons. Again the period for intercalation is made up by the calculation of many additional periods (of six hours). And by the order of the king, those who work (for the addition of the intercalary period) have done so to make the four seasons fall in at the proper time. And through this (observance of the intercalary month) a religion-glorifying sentiment is felt clearly by men and plants.

And it is the admonition of the good faith that the 13 rectification (of the calendar) should not be made till a month is completed (*i. e.* till the additional six hours every year amount to a month at the end of a hundred and twenty years).* And more than a period of five months should not be allowed (to accumulate.) [*i. e.* failing a rectification of a month at the end of 120 years a rectification of five months *must be made* at the end of 600 years].† The details regarding the cause of this (limit of 120 and 600 years) are to be found in the chapter on days, months and years.

The lunar year is (derived) from the motion of the 14 moon along with the sun. The defect of every lunar month (as compared with a month of 30 days) is ten hours which at the end of a year, when the moon recommences its revolution, amount to 120 hours. The five days of these

* This confirms the statement of Mahomedan and classical writers that the Parsee year is a solar year, that the additional five days *ده گشته ستر* are added at the end of the last month, Spendarmat, and that an intercalary month is added every 120 years.

† The reason for this restriction will be made apparent by the following. According to the Zoroastrian faith there are two chief seasons in the year Hamin (summer) which lasts from Farwardin the first month to the month of Mehr, in all seven months, and Zamestan (winter) which lasts from the first of the month of Aban to the fifth Gatha Vahishtoisht the last day of the year, in all five months. During Hamin, 12 noon to 3 p. m. is the period of the Rapithwin Gāh, and during Zamestan the Hāvan Gāh continues from early morning to 3 p. m. During the Rapithwin season moreover the place where the corpse is deposited is rendered fit for use at the end of nine, whereas during the Hāvan season it is fit for use at the end of thirty days and nights. [Vide Sec. 42 Chap. V. of the Vendidad] The limit of intercalary months is therefore fixed at five at the outside to prevent the Hamin from merging into the Zamestan or in other words to keep the Rapithwin period distinct from the Hāvan period.

120 hours together with the five Gathic days amount to ten days (at the end of a year. *i. e.* the lunar is ten days short of the year of 365 days).* And on this calculation the days came to a month at the end of three years and to one intercalary year at the end of thirty-six (lunar) years. This (lunar) year (which makes the festivals fall behind or after their proper time) should not be used for great works (*i. e.* important ceremonies like Jashans, Gāhānbars etc.) In the business of the world smaller gifts are to be had in the lunar year.† And this fact is made known in the chapter (containing) the details of years (dependent on) the law of intercalation.

1 (۴۲۰) Exposition in the good religion about the Dinkard book, one of the scriptures of the faith.

2 Be it known that the Dinkard scripture is made (or written) to make the knowledge of the adorning wisdom of the faith public (to the Mazda-worshippers). The first writing of the work was done by one of the men of the primitive faith, the first disciple of the holy Zarthosht, whose Fravashi (*i. e.* guardian spirit) is worthy of rever-

* These Gathic days are to be added at the end of the month of Spendārmāt. Hence during the five Gathic days, whether in our obligatory or voluntary prayers or in the ceremonies of Yajashne or of Bāj (consecration of the sacred cake and food) the name of the Spendārmāt month is not repeated with the name of the particular Gathic day. The learned Iranian dastur Zarthosht Behram author of the Zarthoshtnamāh is of the same opinion, as may be seen from his lines:—

سغندار صد ماه رفته تمام بروزي که خواني انير انرش نام

From this it will be seen that the Parsee family who repeat the name of the last month in their prayers during the five Gathic days are in the wrong.

† The Gujrati original is rather unintelligible here.

ence, after questioning and hearing the explanation of that prophet of the worship-worthy Fravashi. Just as from a light-giving centre light is diffused everywhere so out of the original Dinkard copies were ordered to be made by the glorious king Gustasp to enlighten the people on the wisdom of the good faith. With the permission of this king the original book was placed in the royal library known as Ganj-i Shaspigan.* The king ordered other clear (*i. e.* legible) copies to be made, to be distributed among the people. And lastly he sent one copy to the Dez-i Napesht and ordered that the copy should be (always) kept there. .

When king Alexander of evil fame came to the 3
country of Iran, the divine faith was (a good deal) harmed. All the writings (preserved in) the Dez-i Napesht were burnt. And other writings (which) were in the Ganji-Shaspigan passed into the hands of the Arumans. (Alexander) had these translated into Greek. When Artakhshari-Papekan was in the ascendant, (acting on) the information obtained during the time of his mending (*i. e.* restoring to its prestine vigour) the Iranian government, he caused all the scattered writings, which fell in his way and which were referred to by men of the past, to be collected. He ordered the righteous Tosar, religious teacher and leader of the faith, to devote his attention (to the writings) and to complete them after comparing their sense with the Avesta. Accordingly (Dastur Tosar) composed another work of starry clearness after the original glorious work.

* For Dez-i Napesht, Ganj-i Shaspigan and Ganj-i Shapigan see the author's Pehlvi Grammar p. p. 78.

And the king ordered it to be kept in the Ganj-i Shapigan and other copies of it to be distributed among the people.

4 . After this owing to the mischief and revolt of kings belonging to the faith itself, that (religious book was scattered) and was obtained from different districts by Âtarfarobag bin Farrokh-zâd, leader of the people of the good faith and belonging to the family of the saintly Âdarbâd Mârespand. He for the sake of the people of his faith arranged into chapters the work scattered on different sides, after adding new subjects therein. And in order to make the people of the good faith read and understand its exposition made by the men of the Avesta and of the primitive faith, he made luminous copies after the original.

5 During the times of quarrel of the people of the faith, Zarthosht the leader of the good faith, of the family of the possessor of inspired wisdom and understanding, Dastur Atar-Farobag, obtained this copy (of Atar-Farobag) in odd volumes and scattered condition.

6 After that I, Atarpad, of the family of Admigan (and) leader of the faithful obtained this book in its weak, old and decayed state. With the help of God and the assistance of the Mazda-worshipping faith I made a new copy of it after laborious and zealous investigation. And whatever of its writing had been lost, eaten up and worn to dust was obtained (by me) once again from those of the good faith. In this fashion after having brought back the book from its (previous) state (wherein it had been) carried away, plundered and robbed, I have composed its sublime matter with the

help of the spiritual counsel-giving understanding, after comparison with the Avesta and the writings of the former leaders of the faith. And with the exalted wisdom of the good faith (the book) has been put into chapters according to rule. And from the light of the original copy its halo (*i. e.* another copy is made.) And from the glory of the halo (*i. e.* from the second copy) I have made the last and complete copy which is clear as the light of the true dawn. The large sized book of the original Dinkard had one thousand chapters; in spite of the subsequent additions (put in to make) those of the good faith understand (the subject-matter), "Dinkard" is still retained as the name of the book.

With the help of God every reliable writing (which 7 may be) sent by any one or obtained (by me) should assuredly be added to this (book). The exalted faithful, who in their time obtain in any way writings bearing on the Mazda-worshipping faith from other parts of Iran, should publicly add (these) to the original work for the good of the souls of the faithful. (I hope that) the disciples of Hoshetar of the family of Zarathosht will after re-questioning Hoshetar compose a still more exalted work for the faith.

THE FOURTH BOOK OF THE DINKARD.*

- 1 I make obeisance to the Mazda-worshipping religion
 which is opposed to the demons (and) is the
 ordinance of Ahurmazd.
-
- 2 The matter of the fourth book (of the Dinkard) is com-
 posed from sentences selected from Ayinin Amuk Vazin by
 Atar-farobāg bin Farrokhzād, the leader of the faith† of the
 family of the educated-in-the-faith, and saintly Adarbād
 Marespand.
- 3 Be it known that the One God is the cause of the
 beginning (of creation) and is the causer of causes: Cause
 is not for Him (*i. e.* He is uncaused.) ‡
- 4 Among those connected with (God) the second as the
 second (if we regard Ahurmazd as the first), (and) first
 5 among the original creation is Vohuman. The commence-
 ment of creation was with Vohuman. And the origin
 adverse to him (*i. e.* Vohuman's adversary) is (Ahriman)
 the blemish giving cause of the creation.
- 6 Seeing with complete vision (*i. e.* on careful inquiry)
 it is found that the other with the perverse understanding

* The first two books of the Dinkard are lost. The eight volumes already published cover only the third book of the Dinkard and with this the ninth volume commence the writings of the Dasturs of the Ashkānian and Sāsānian periods.

† 'The leader of the faith,' known in the Avesta is styled Zarathuštrōtemō, a title given to the Head Dastur of the Zoroastrians. According to the Zoroastrian faith the community needs two leaders, one secular the other religious.

‡ cf. Vend. 22nd chap., and the Ahurmazd Yasht. "I who am Ahurmazd is the Creator of the good creation." "Mine is the name of the creator, nourisher, and preserver."

(*i. e.* Ahriman) conducts things in this world (in the path of evil). At times several original (creations) are destroyed through him. Because this creation separating itself from the wish of close connection with its original master (*i. e.* God) has taken the side of his adversary. And it is become unfit through not caring to keep up its connection with its true Maker. And by harming the moderate party (of God) it is broken (from its own party). For the same reason that substance which is on the adverse side of harming the side (of God) is not fit to receive the gifts (of God). Again a substance which has received its life from the one life-giving God becomes unfortunate through the same cause. Any person who turns against Him from whom he got his birth is not able to improve himself (morally) through his connection with that one (*i. e.* Ahriman). Because he is connected with his (*i. e.* Ahriman's) substance.

Again that evil one is not, as the creation of Vohuman 7
is, the second creation of God. From this it appears that the great self-existing God who is a law unto Himself is one and alone.

And one (creation) after another is made by Him. Hence no one else can be his equal as an adversary (*i. e.* Ahriman can never equal Him). The one God is He who through that one (*i. e.* Vohuman) has given birth to innumerable other creations.

The creation connected with that other (*i. e.* Ahriman) 8
is without religion ; how can it be said to have connection

with the second (creation, *viz.* Vohuman)? But that one (*i. e.* the creation connected with Ahriman) can be said to be separated from the One (God).

9 Third—The creation-increasing origin (*i. e.* God) keeps the second (creation) Ashavahisht under the supervision of one who is among those connected with Him (*i. e.* under Vohuman). Among the Ameshspends, Ashavahisht has the third rank. And he is obedient to the first creation (Vohuman). The reason of his being third (in rank) is that Ahurmazd Himself is the first. And as being the first creation, Vohuman is the second (in rank). And his (*i. e.* Vohuman's) obedient servant Ashavahisht is considered the third (in rank). From this, Vohuman having obtained his life from Ahurmazd is (Ahurmazd's) obedient servant. And the good custom and law of (men) obeying the authority of Ahurmazd and of living as His obedient servants has (prevailed in the world) from the beginning of creation through the thought of (Vohuman). Again the good custom of life-possessing men publicly obeying and respecting religious rulers is (prevailing in the world through Vohuman).

10 Among those connected with the perfect authority of Ahurmazd the fourth in rank called Shatravir is worthy of being blessed through his possessing life according to Ahurmazd. And he is a worthy servant of the worker of pure deeds, Ashavahisht. And this second (creation, Ashavahisht) is obedient to Vohuman the first creation. (Shatravir) presides over metals. And these give strength

for generosity and nourishment to men living a life of piety. And thereby is (acquisition of) honour, (attainment of) one's desires, propagation of the faith, attainment of (both) knowledge and the intuitive wisdom of the good-thought Vohuman. And thereby is the springing up (in the heart) of the desire of obedience to God, the conducting of oneself towards Ashavahisht to one's (own) advantage, and the making one's friends do likewise. And to conduct the people by the authority of Ahurmazd and the leadership of the faith is to disgrace the blemish-giver (Ahriman).* And hence the blessed are exalted,

Again he who keeps up the divine religion in this world 11
and rules the people according to the precepts of religion
is the (king or priest) the maintainer of religion and of
the true and temperate authority of God.

The state through the (inspired) strength of the 12
knowledge of religion is worthy of the trust (of the people)
and those who in truth and purity propagate the knowledge
of religion among the pious are strong through the strength
of the state.

Unholiness, and the intense prevalence of unholy 13
utterances (in state and church) is through the rival efforts
of the adversary (*i. e.* Ahriman) to (keep himself) in

* The spiritual agents were created one after the other. The good-thought-power Vohuman was created first and since harmony, order and purity depend upon good thought, Ashavahisht was created next. And farther since a ruler's authority depends upon physical and moral order in his dominions Shatraver was the third to be created. Corresponding to Vohuman, Ashavahisht and Shatraver a king of this world if he wishes to govern well must have good thought, purity and wealth.

touch (with men). In the same way the method of (men's) speech and deed is like unto fire. Just as burning fire (first) dries up the wet fire-wood and (next) after drying up the fire-wood acknowledges the ruddy light (as akin to itself), so too in both ways (*i. e.* the two referred to above) the people of the world by their holiness are fit to drive away the unholy Druja from among them (*i. e.* the fire first expels the adverse principle of water from the wet fuel so too piety first drives out the unholy element; next the fire makes the fuel glowing hot and absorbs the fuel into itself and so too piety absorbs that which remains after the unholy element has been driven off and makes the remnant akin to itself). It behoves the people to acknowledge their obligations to the agents (*i. e.* the Mobeds and Dusturs) who give them an insight into the nature of the different kinds of unholiness and of those who give rise to different sorts of harms. In the same manner people ought to be always extremely grateful to the good triumphant kings, the defenders of the faith. Because he (*i. e.* such a king) is the believer in the religion loved of God and more specially because he explains the wisdom underlying the Mazda-worshipping faith. Hence his good Government is safe and permanent. And by the adornment derived from his and the Yazads' mutual connection he is secretly sheltered (and protected). And the continuance of his authority one after the other (in his own family) is through divine assistance. And so people should look upon the religious kings who have faith in their religion as courageous, as being the good kings of religion. And the

kings who are of the law of the (good) faith should attempt to spread in the world the exalted law-abiding wisdom of the Mazda-worshipping faith.

When king Vishtasp became relieved from the war 14
with Arjasp he sent messages to other kings to accept the (Mazda-worshipping) faith. And to spread (among the people) the writings of the Mazda-worshipping religion which are studded with all wisdom and which relate to the acquisition of knowledge and resources of various kinds, he sent all together (*i. e.* at the same time) Spiti and Arezrasp* and other mobeds who had studied the language relating to these (writings) and who had returned from Khaniras after a complete study of the knowledge of the faith under Frashaoshtra.

Darai son of Darai ordered the preservation of two 15
written copies of the whole Avesta and its commentary according as it was accepted by Zarthosht from Ahurmazd, one in the Ganj-i-Shapigan and the other in the Dez-i-Napesht.

The Askkanian government got the Avesta and its 16
commentary which from its (original) pure (and sound) condition had been, owing to the devastation and harm (inflicted by) Alexander and his general of the plundering Aruman army, separated into parts and scattered about, to be copied out. And any (work) which remained with the

* The two brothers Spiti and Arezrasp flourished in the reign of Vishtasp and studied the Avesta at Khaniras under Frashaoshtra the disciple of Zarthosht. In the 121st Section of the Farwardin Yasht their holy Fravashis are thus remembered. We remember the holy Fravashis of Spiti and Arezrasp the sons of Uspasnu.

Dasturs for their (own) study and the writings subsequently obtained in the city were ordered to be preserved and copies of them to be made out for other cities.

- 17 (After this) Artakhshar-i-Papakan in his time got a true Dastur named Tosar to arrange together all the scattered writings relating to the Avesta and its commentaries. On this (order) Dastur Tosar devoting his attention to (this subject) made one harmonious work after comparison with other writings. And (he) entrusted the Dasturs with the
- 18 work of making other copies of it. And (the king) also ordered that other writings relating to the Mazda-worshipping faith which might be obtained after him and of which no information or clue was to be had then should be preserved in the same way.

- 19 Shahpuhar* son of Artakhshar king of kings collected together, from Hindustan, Arum and other places where they had got scattered, writings other than those of the faith (*i. e.*) other than those on prayer, worship, precepts and law), (such as) those relating to medicine, astronomy, geography, minerals, the increase of the glory of the life-possessing kinds, the parts of the soul, and (writings relating to) other arts and sciences.

And he ordered a correct copy of them after collocation with the Avesta to be deposited in the Ganj-i-Shaspigan. And he ordered (the Dasturs and Mobeds) to deliver sermons and speeches to draw the faith of the people without religion to the Mazda-worshipping faith.

* Shahpuhar's mother was the daughter of Ardwan the last of the Ashkanian kings. He was as zealous for the faith as his father.

Shahpuhar king of kings, son of Ahurmazd warred with 20
 the kings of all countries and made them believers in
 Ahurmazd. And he created a taste (for religion) among
 all people by means of speeches. And he made them
 investigators of religion. And at last Adarbad* by his
 admonitions made the people religious and secured their
 salvation from hell. And this supreme high priest placed
 before all the non-Zoroastrians an explanation of all the
 different Nasks of the Avesta. Upon which some who
 accepted the faith confessed to this effect—we have seen
 with our eyes every point of the faith and hence every one
 of us is sure to abandon his evil religion, and we shall keep
 up our efforts for the faith. And they did accordingly.

Now Khusro, king of kings, son of Kavad drove out 21
 from among the four divisions of (the people of) the faith
 (*i. e.* from the Athornan, Artheshtar, Vastriosh and Hu-
 tokhsh) any priest of the evil religion and ruler of the evil
 religion who seemed to be full of enmity to the faith, (in
 fact he drove out) all these evil men. And he has exalted
 the Zoroastrians (through their faith) by giving them from
 time to time encouragement and instruction regarding the
 faith.

Again (Khusro) has given this order about the (priests 22
 gifted with) divine wisdom—that the clever men who
 explain the truth of the Mazda-worshipping faith should
 through their good judgment and foresight encourage the

* Adarbad son of Marespand was a famous and learned Dastur who by his exposition of the faith and by his miracles brought over many to the Zoroastrian faith. The Pehlvi prayers Patet, Pashemani, Nam-Setayeshn, Setayesh-i-haft ameshaspenta are his compositions.

ignorant by teaching them the faith and make them as steadfast as possible in their faith. And the learned supreme high priest, the Dastur of the Dasturs should not enter into religious discussion with the people. But he should through pure thought, word and deed be on the side of the good spirits. And he should piously worship and pray to God through the Mathras that by (his) worshipping with the Mathras we might always call to our mind the leader of our people *i. e.* of the Magus* to wit Ahurmazd. The Lord (God) is manifest unto us through spiritual understanding. And the Lord shows us through spiritual thought the measures for our salvation so as to be understood of us of the world. We will continue to love Him fully from among the Yazads by both the agencies (of the spiritual and bodily faculties). And we will continue to remember the Yazads who work for the prosperity of God's world in order that religious merit might accrue to those of the good faith.

23 Again that king (*i. e.* Khosro) in addition to this (work) sent the inhabitants of Iran studying the Mazda-worshipping faith to Khoneras† to study under teachers of exalted wisdom, so that we might acquire full adornment through knowledge of the divine religion. These keep aloof from perverse discussions, exhort (men to lead a good life) through the words of the Avesta and compose books

* The Magus *i. e.* the Mazda-worshipping Zoroastrians.

† From this it appears that Khoneras which was the chief centre of Zoroastrian studies in the time of Vishtasp maintained the same position in the time of Khosro. Here lived Zoroaster's disciple Frashaoshtra son of Habub, Isaduastar and the supreme high priest Adarbad Marespand.

of wisdom. And people through their wise writings keep themselves moderate and honoured by obeying those who enlighten them. Again for this reason all men regard the Mazda-worshipping faith of divine wisdom as meant for the final existence. Hence intellectual strangers continue coming to this place (*i. e.* Iran) for (studying) the Ahurmazd-worshipping divine religion. Explanation of the Mazda-worshipping faith is afforded to people from the outside who continue coming to obtain connection with and zeal for the new religion. And the Dasturs after many (religious) researches with still greater zeal travel and instruct those who cannot come there (*i. e.* to Iran) for the work of obtaining the benefit of the faith.

Again (Khosru) thus addressed all the mobeds who 24
 are evidently servants of God and of virtuous disposition—
 I order you with the best wish (*i. e.* most sincerely) that
 you should create a taste for the Avesta and its exposition
 with new and new zeal. And by the acquisition of its
 knowledge (*i. e.* of the Avesta) the worthy people of the
 world should be made exalted in rank. They should fully
 instruct such, as are capable of learning, from among the
 people of the world, who do not understand the Creator
 nor the details regarding His miraculous spiritual-creation.
 Such as are wanting in intelligence and are of perverse
 thoughts should be instructed in the faith in the way that
 seems best, to wit, by comparisons (and examples) And
 he who can instruct (people) in the faith with such wisdom
 should be regarded as the instructing (priest).

25 The profession of that instructor in the faith, who is a teacher fit for the above (work), who has spiritual gifts, who instructs (men) in every wisdom of the faith and who likewise plainly tells with wisdom the vices of the world to every one, is the only one which makes men (incline) to the divine faith. He should not expound anything on the authority of the faith which is not in agreement with the exposition of the faith. Likewise he should teach on the authority of the faith everything that is found in the faith as a duty he owes to his office.

26 (The Creator Ahurmazd) for (the maintenance of) His authority produced and gave being to the increase-giving Spendârmât of obedient thought, the fifth among his holy relatives. This is the begetting power for begetting spiritual and earthly creation (in the world). Through Spendârmât is the strength of the earthly body, the sense of feeling, courage and every kind of foresight. Man is obedient to God and possessing His glory on account of the presence in him of thought, word and deed which makes him obedient to God. For in pious men is the lodgment of the Yazads for the complete recompense of virtue and the presence of the Yazads vanishes (from among men) on account of their connection with impiety. Moreover in men is the relation of exalting foresight and five other substances (life, soul, intellect, conscience and guarding spirit) whose names are mentioned in religion.

27 Ahurmazd created among (His) relatives (*i. e.* the Archangels) the essence of (archangel) Huaretât sixth in

high dignity, always bestowing gifts and endowed with the thought of obedience. This creation on account of its communion with many earthly substances (especially time and water) yields good thought to the good creation in its allotted work, takes proper care of it, as a faithful companion keeps itself in communion with the essence of (the good creation,) and out of the feeling of kinship keeps itself united with (the good creation) to show it the full and proper path in every work and process. In the same manner, the hidden qualities, which are with Huaretât—viz, the resplendent fravashi, conscience, life, intelligence, wisdom and others pertaining to the affairs of the soul,—remain as the corrector and manager of the body. The invisible physical senses give intimation unto the soul, of sinful actions which the body commits with regard to the soul. These invisible (senses) are called the mediators between body and soul. And these senses yield happiness to both body and soul by making these two assist each other.

The seventh (related to Ahurmazd) is (the Archangel) 28
 Ameretât, which, besides yielding protection unto men, always keeps living men immortal and connected with the (faithful) flock. He is the promoter of thoughtful, meditating nature, bestower of progeny to the warriors, and begetter of good thought among those who are born. He yields radiance to the bodies of those who are born good and is of many natures through the mingling of wisdom.

The one existence of God perfects and completes itself 29
 in seven (including the six spiritual archangels.) It befits

all to thank God for perfection in all deeds (as every nature obtains capacity to enjoy life) and for being engaged in their proper work. God gets victory (over Aharman) through the thanks given unto Him by the creatures for being able to occupy themselves in their proper work. This thanks-giving (from men) is due on account of the nature they have received from Him (*i. e.* on account of the useful life obtained from Him.)

30 Learned archpriests must impart a knowledge of religion to the creatures of God. From the scholars of the Mâthra-utterances well-versed in religion is attained a proper understanding of the industry each man ought to engage in and of the way he should work.

31 The creatures are not informed as regards the infinite time connected with God, its nature being understood only by the unique existence (*i. e.*) the Creator himself.

32 The creation of finite time on earth is for (bringing about) the improvement of the creatures having existence by means of a change from one (condition) to another (the change being from the material world, into which man is born from the spiritual, back into the spiritual state.) As regards the cause of creation, it is said in religion that every one comes into being from Him who has being (*i. e.* God) and every creature that is created obtains existence from the existent (*i. e.* God.)

33 The utterances of God (*i. e.* the sayings of the Mazda-yasnân religion) are a law unto the existing (*i. e.* to men.) There is nothing without order. Some of the substances

are finite. Moreover the substance wanting in order is from the blemish giver (*i. e.* is on the side of Aharman,) and is said to be the substance following the law of wicked similitude (*i. e.* of Aharman) and existing without rule and limit (*i. e.* without the restriction of law.) Just as the period of the Creator's existence is infinite so is the exalted soul ; how can it (ever) have non-existence ?

The creation which is produced receives by its actions 34
gifts of a high order from God.

Moreover men perform meritorious actions on account 35
of fate or destiny and it is on account of (destiny) that a being of the earth is considered famous among the spiritual yazads. Through the performance of actions pertaining to the spiritual world is man's high destiny. In this world a man of greatness receives the favour of God so long as he has faith in the shining yazads. In the same manner a man following the reverse path turns to meanness and degradation through worldliness. The good thought power Vohuman which gives light to the eye (*i. e.* the understanding) of man is (obtained) by loving the powerful wealth (*i. e.* course of life) which makes for improvement. He who is without this wealth is without the abovementioned things (for the improvement of wisdom.)

Men ought to raise themselves to illustrious positions 36
by worldly knowledge and by education (which enables them) to read and write. They should keep themselves within the bounds of law and order by the precepts of the

faith and purchase many books containing wise sayings. For obtaining immortality (in the next world) they should duly praise the helping yazads and struggle with (the wicked.) Many virtuous men improve and exalt the one substance (*i. e.* the soul) by praising the yazads. (The archpriests) explain to the people the nature of the several (wicked beings) who are always for quarrel, inimical to the creations of (Ahurmazd) and helpful to the creatures of darkness.

37 (Men) ought to remember as the giver of existence the Creator who endowed living men with bodies possessing complete supremacy, with the help of fire and water.

38 Those who do not turn to the faith of the Daevas (*i. e.* those who cling to the religion of Mazda-worship with firm faith) must be rewarded. Those who lead mankind with the intention of making them recognise one God must be made the governors of the world, and those who keep to the mandates of religion must be called (men) of pure origin. In the same manner the contemplators of Divine knowledge must be rewarded with such gifts as they desire.

39 Things which are fit to be supplied at some place for (keeping up) the existence (of animate beings) must be most certainly borne there in any way (that is possible;) as for instance, the water of the river which gives strength to life, and medicine prepared in cold and warm water for (removing) discomfort from the soul (both in life and at the time of death.) It is the good thoughtful (physician)

who knows the proper medicine for (giving) blood, shining (complexion), consciousness and taste.

Just as the flame is through live fire, light through flame, and twilight after light, in the same manner, the greater or less recovery (of animate beings) from many a disease, takes place by means of medicinal herbs. 40

Just as the date tree grows up from the date-stone, in the same manner the production of man is through the act of procreation. 41

For the connection of progeny (*i. e.* for begetting offspring) the sexual congress of one person with another is (essential.) 42

Permanence of life depends on the soul's connexion with the body. 43

Rain or the yazads bestowing rain are the cause of prosperity to living beings. 44

The permanence of friendship and amity is through seeing and conversing with one another. 45

How is existence brought about? Just as one substance is evolved out of another according to its own laws and in the finite time (fixed for it.) 46

What the produce of a certain city is, or what grows up in its lands is understood by a knowledge of (the city.) 47

The first gift of life-giving Creator is as regards the soul. The students of the Mâthra properly understand the different gifts relating to the soul, bestowed by the Creator. 48

Nor are the proper remedies for the last pangs of the soul hidden from them.

49 The following are the questions of those who retail scandal against honest religious beliefs.

50 Is the potent being (God) finite or not?

51 Is the potent being (God) capable of wisdom to a limited extent or more than that (*i. e.* is He omniscient or not?)

52 Does (God) irradiate His glory through intermediaries?

53 If the potent being (God) be infinite, how can He be called potent being? Again how can one possessing finite power be called the potent being?

54 Should all works be done at their proper (*i. e.* destined) time? Can they be done at other times? Can a good work be without reward?

55 Are all works done at present in accord with knowledge and wisdom? If a work is connected with the original strength (*i. e.* has come from the source of goodness, God) how can it be said in light of the faith to belong to infinite time?

56 How can the leader of darkness be truthful? By whom is the true leader led astray?

57 How does the life-giver (God) give outward form (to all substances?)

58 How can the faithful of this world perform actions the aim and object of which would be the same as (the

aim and object) of (the yazads and Ameshaspends) the radiant beings who always carry out God's wishes?

In what ways is the worshipper of God distinct from 59
the one who scorns Him? Why should one who has 60
power of endurance complain (against pain?) How can a 61
substance become very famous?

The Sun shines on the earth according to the time 62
of the season. Why are (then) some places without the
heat of the illuminator? Although (substances) improve
by means of the illuminating Sun, some places are (even)
at noontide moist and dirty. Why should it be that one
place is moist in spite of the noon-day heat whereas
another gets more than its portion of the light of the Sun?

How is the inability to look at the effulgent light 63
(of the Sun to be explained?) Why is the weakening and
enfeebling of the eye-sight thereby? How can pain
proceed from the luminous Sun which derives its power
from God?

Do the yazads guarding the earth give up the work 64
of man's salvation, through fear of the wicked?

How can the expelled Blemish-giver be (present) in 65
him who is innocent? If God should recompense them
and make them of great worth how can the truthful
ever think of sorrow and the charitable bestowers of corn
ever suffer from hunger?

People consider the evidence of (persons) of high 66
descent as throwing more light than that of untrue

speakers; but why should they be considered of high descent and lofty dignity if they serve the will of sovereigns of low worth. One whom God has not declared to be of (royal) family in the Avesta is not to be considered royal. But if (such a person) serve not the will of wicked sovereigns should his royal descent be acknowledged?

67 How can the Emperor Artakhshir Pâpakân's sovereignty be acknowledged in spite of the severance of authority from several of his direct ancestors?

68 The archpriests acquainted with religion understood beforehand the object of these questions and hence all the questions were not attended to, but those questions, whose replies seemed to them to be productive of profit to the earthly people and in consonance with the soul's improvement, have been answered as detailed below:—

Replies.

69 A.—The answer is this that the leader of religion (the chief archpriest) remains glorious by receiving God's halo of exalted worth. In the same manner he is the agent (of God) to encourage people to perform works of religion by means of his far-seeing understanding. Therefore by actions unworthy of a leader he does not lose his previously obtained position as a leader of religion.

70 A.—The star-readers (*i. e.* astrologers) understand the worth of the allotment (of destiny by the stars).

How long are the chief allotting (stars) to move in bad aspects? How long are they in conjunction with the malignant owner of bad aspects? how long does the man (influenced by such stars) work in the way of wisdom? The laws relating to these and other (astrological) details the astrologers learn from writings on the earth (*i. e.* from astrology). Astrologers can foretell the good events of a man's (life) from his horoscope. And physicians can explain the details (regarding) the health of the body, the safety of the body and the connection of the soul with the body. Those who are connected (with a man) infer from his outward movements his life, the destruction of his life, his actions and his investigations. A knowledge of the substances and of the creation of time and place is (attained) by (the explanation of) the creator (*i. e.* by inspiration.) Through the nature (of the substance) is (attained) the knowledge of its qualities and through creation its existence (is known). A knowledge of perverse substances is attained through understanding the nature of acceptable substances. 71

A.—The obedient soul (created by) the Almighty is so on account of the connection and radiance of the immortal (yazads) whose knowledge the holy God has bestowed on (the obedient soul). With the blessing of that radiance that (man) becomes famous by performing every earthly action according to his will. And through unanimity with the opponent (Ganamino) man prevents his nature (from virtuous actions). And he who completely reforms the dif- 72

ferent natures of the adversary's (connections) renders himself fortunate. His progeny keeps to the original (nature from which he is sprung). The race of horses is (sprung up) from the first horse ; the production of orange is from the first orange tree. In the same manner, that a man should completely improve his progeny, for its safety and continuance, is necessary for making his race famous.

73 Through abiding by the mandates of God (*i. e.* observing the precepts of religion on earth) the soul of man and his progeny acquire an insight into the things relative to the good creation (*i. e.* the spiritual world), eternal wisdom and (eternal) time (as naturally as) the eye (acquires) the power of vision. By means of this every nature keeps his material existence connected with God, in the same manner as twilight is connected with light.

74 The religious governor conversant with religion is a great instrument, for the worship and praise of God.

75 Firstly—(The king) must be susceptible of beneficent wisdom, and useful to those related with him. Secondly—The king is supposed to pay respect to worthy beings (*i. e.* men walking in the path of God). Thirdly—(The king) is supposed to be without deviation from divine mandates, fulfilling God's wish, and is reckoned superior through (possessing) God's wisdom. Fourthly—(The king) does not become supreme by disowning the superiority of the potent yazads, but is supposed to perform other dishonest actions, through adverse intentions. (The

king) who deals justice, according to the precepts of God's revelation, has an effective remedy for the griefs of the people of this world and keeps his subjects well-off by means of justice. And that (king) preserves his dignity with permanent fame by means of these (his) actions, (which are) without harm and bring on prosperity. It behoves the king to inflict on men two kinds of punishment for their offences in order to establish his fame. The one (punishment) is bodily (*i. e.* giving physical labour to the body) and the other is the infliction of fine. The sage judges, studying the Mathra, know every kind of punishment. The man under the dominion of (the demons) the instructors of sins, declares (in a court of justice) that he is a witness, and gives harmful evidence, in spite of not seeing (anything). How can that man receive salvation from the sin of unfaithfulness? The students of justice discern the (real) thoughts of these men of (wicked) connection, on account of the lodgement of the yazads among them, (which lodgement is) like the lodgement of water in clay. The connection of adverse (*i. e.* unjust) judges is harmful (to the yazads), therefore they are regarded as not connected (with the yazads). For this same reason the substance under the dominion of the yazads is considered to be of exalted (*i. e.* supernal) existence, and the substance not under their dominion is called (the thing) of darkness (infernal) and non-existent. Again, the substance under the dominion of (Ganamino) the despoiler of existence, enjoys the (wicked) existence of its master. The substance possessing the wisdom of the yazads acts in the creation,

just like an effulgent supernal power. And so long as the substance during its life does not excite (itself) (with Ahriman's power), it is said to be of proper connection. And those men of whom yazads are supposed to be the masters are the servants of God, enjoying His favour; harm cannot reach them.

76 (In reply to the questions : Has God who is worthy of (eternal) existence any limit? and in knowledge is He capable to a certain extent or is His capability beyond limit?) The explanation thereof is that God has concern with finite time, and is Lord of finite knowledge, but He being (Himself) without limit as to knowledge and time, is said to be of unlimited time and unlimited knowledge.

77 (Is there any transmission of Light from one to another? The answer to which is that) the God of Existence is the best leader (of the world temporal and spiritual) and He is capable of imparting His own Light to another.

78 To the people who have existence God, through His chief creation (*i. e.* through the good-thinking angelic power), giveth a comprehension of the end of the Creation.

79 Those that are dwellers in Hell have been mention-
80 ed as (inmates) of Darkness, not of Light. Whatever elements there are of heat, cold, moisture, and dryness in the bodies of those (*i. e.* men) living as the companions of the yazads, they have been created (by God) for doing the work of the body. They thus serve to keep in good order the vitality and are the means of keeping the body sound.

In the same way some (evil agencies) that do harm (to the body) cause the elements of cold and dryness to dwell in the body, and permeate the human system to the injury of the elements of heat and moisture that do the work of vivifying the body. The co-existence of these four elements in equitable relations with each other tends to the amelioration of the body. Unfair and defective agencies cause harm to the body. The Life-giving One (God) is not the sustainer of the adverse creation. All men oppose, obstruct, and fight with one another for the existence of the principle with which they are connected (*i. e.* are either for Spenâmino or Ganâmino). Nay, the different opponents who fully grace the principle to which they belong are related to their kind (*i. e.* to the side to which each has given his choice). Thus a thing of cold (essence) is known to suppress heat, and a thing of dry (essence) to suppress moisture. When the representative of one side comes into contact with the representative of the other, it is not for the purpose of suppressing him altogether, but with the motive of obstructing the work assigned to him by (natural) Law. The uniform state of the blood is due to the dryness which is related to heat and moisture which is related to cold. In the same way an organic body is rendered unfit when heat accompanies moisture, and cold accompanies dryness ; the blood stops in consequence, and at once flows in the opposite direction. As the sources of the elements bring about dryness connected with heat, and moisture connected with cold, there is such a commingling of heat with cold and of dryness with moisture, that this relation being

81

kept up in the body, it conduces to the proper animation of the same, and the body always remains busy at its work along with the connected yazads. All misunderstandings and quarrels which now occur at times between individuals, are due to the related influences becoming unworthy. This is brought about by the lower existences (*i. e.* the evil powers of the demons) commingling in the body. When those of one kind make a sudden attempt to make the body unfit, it is brought into affinity with death. And the ruin of the body is through its being enfeebled in many ways by destructive evil tendencies. Also the spirit that is opposed to the vital action of the body is the (invisible) one that tries to make the body act contrary to uniform laws. The man works for the good life of his body through the spiritual powers which work for his (virtuous) existence. The cessation of the work of existence, pertaining to the good recompense of the soul, is due to the body becoming lightless (*i. e.* lifeless). By the development of the work of the destructive forces (in the body) the enfeebling powers therein get strengthened. The good bright yazads that have relation with men keep them from contact with the adverse forces (*i. e.* the demons). It is mentioned in the religious books that it is through the influence of the spiritually existing yazads residing in men, that they (men) are free from various kinds of harm and evil.

82 Again, among the various professions the choicest is that of the heads of the Religion, and the one pertaining to the attainment of the love of the yazads, and that of leading oneself to the performance of noble actions in this world.

The knowledge of what man's duties are and what they are not is acquired by man through there being a sufficient number of the family of the religious leaders (*i. e.* through there being a sufficient number of Dasturs and Mobeds informed in religion), who are the ardent (*i. e.* careful) preservers of the Avesta and its commentaries. And they are thus the expounders of the religion in public to the people of the world, the instructors of the philosophy of the Religion to the people, and the proclaimers of the (religious) truth to those that argue perversely against it. They are those that embarrass all famine-producers and ravagers of fertility. They are those that attract people to the worship of God, and make them obey their kings and honour the decisions of their judges. They are those that make the people of the four divisions (the *Athornâns*, the *Artheshtârs*, the *Vâstriosh* and the *Hûtôksh*) illustrious in their respective occupations. And by means of questions and answers pertaining to Aûharmazd, they make them devoted to religion, students of religion, and worshippers of God. They keep in currency the requirements of the other Athornâns, (*i. e.* they supply them the things they want), and fulfil their wishes, whereby good and respectable families are maintained honourably. And so those (men) that are the instructors in the Zarthoshtî religion are the promoters of the desire for religion and the disseminators of the knowledge of it. The other thing pertaining to the Mazdayasnian faith, (*i. e.* wisdom), which, in so far as it serves the purpose of clearing up all misunderstanding (*i. e.* doubts), is pleasing to those that tread the path of God,

83

84

is to be kept pure. And the new seekers after knowledge must, by being put in the way of acquiring it, be kept above want. In him that does not advance his community, and forbids not men from immoral acts, good faith should not be placed. And he should never be regarded as a leader (of the community) or as one who can remove the apprehensions of each individual, or as one who can make the other creation (*i. e.* the athiests) obedient to God.

85 Through repentance of sin is attainable the receiving of the recompense for righteousness and the discarding of sin. And after that there is no occasion for punishment. Connection with the meed for a single act of righteousness is the cause of the reduction of the punishment for the sins (of that man). It is God's object to make those, who disobey the commands of the king, deserving of various kinds of punishment by way of justice. Among them, the one who disobeys the commands (of the king), and the one who is imprisoned for all the offences relating to the soul, are to be released by order of the State. Also, if a prisoner has been put in imprisonment by recourse to ways contrary to orders, (*i. e.* in contravention of the laws of justice), for causing grievous wrong to his soul, it is a kind of oppression. Again, at the bidding of the physician that heals the disorders of the soul (*i. e.* the Dasturs of the religion), it would be conformable to religion to let off a highway man from capital punishment.

86 For the leaders of the world—those that are crowned with supreme majesty (*i. e.* the king and the Dasturs)—the equitable Government of Iranshehr is feasible through

illustrious judges--the dispensers of justice. The maintenance of the sovereignty over the seven regions by the Zoroastrians is due to there being an abode within them of Religion, the Kayân majesty, and other glories. Again, the means that they have for living in exuberance (*i. e.* in comfort), and the cause of all their pristine greatness and supremacy are due to their having within them the coming and the going of the Yazads (*i. e.* to their intercourse with the Yazads and Ameshaspendis). And it is on account of this very sovereignty (endowed with Yazadi majesty) that such a king of Iran is able to invest with power the rulers of the seven regions. As the flame of a fire is due to its relation with the inward glow, and as light is due to its relation with the flame, in the same manner is Wisdom due to Religion, and superior power is attainable (by man) by his relation with the instructor of the Religion. And through an insight into (*i. e.* comprehension of) it is the (righteous) existence of man. And through his connection with the open path (of religion) is the test (of man). And through such power (of religious wisdom) is the body able to perform the functions necessary to the soul. And through soundness of the body is the preservation of the soul. All Irânians (*i. e.* Mazdayasnians) by so regulating themselves can live with a superior kind of strength. Those of the citizens that give instruction in (the acquirement of) knowledge, spiritual forces, art, courage, physical strength, and prosperity, make the rule of the king of Iran supreme, auspicious, and honoured.

87 The greatness of the Iranians (*i. e.* the Mazdayasnians) is owing to truthfulness in all matters, kind regard, and meditation on the design of Providence in all powerful creations. By these means they keep in affinity to their source (*i. e.* their Creator), and obtain victory over men of the opposite nature and over the ignoble and wild-looking subject nations of other cities. Again the Mazdayasnians should give good advice to the people that be of harsh and abominable traits, evil-worshippers, and enfeebled, so that these may not waste their life in vain actions. And they should form men, who are not of good essence (*i. e.* are evil), into being good men, like the present good-thinking pious men, who are particularly careful in their adherence to noble speech and in keeping aloof from base things.

88 Had not the people of the good Creation put themselves at first into an awkward position before the rulers, by the use of (inept) expressions, they would never have become uncircumspect, but could have remained with their faculties on the alert. And had they not in this way come to disregard the Divine commands, and to deprive themselves of the intellect guarded over by the Yazads, they would have been able to understand what things are to be done and what not to be done. And they would have known that the Yazadî effulgence of the luminous soul cannot for long dwell in the body; just as the sun refrains from making luminous (for all time) the

good things that shine by the sun's light. (The Yazadî radiance) has been known to be interrupted by the man's being very careless. Therefore it is that for certain reasons contradictory words should not be uttered in the presence of rulers; and in order to keep oneself in good repute one should, in their presence, give expression to one's thoughts after mature consideration.

Premeditation is necessary in questioning and in answering, and then the question may be put, or the reply given, in the proper way. It is the way of the priests of the false religions not to act with good sense, before they are overpowered. 89

Before putting a question in one's turn, one should catch the drift of the opponent's argument. Again, in a discussion, he that speaks much should not be checked, but his reasoning should be well listened to. Also, in a discussion, if there be a question, it should be satisfactorily answered. If there be many such questions they should be dealt with in various ways. 90

The perfect glory (*i. e.* the Divine gift) that fits men for leadership is of this nature, *viz.* that such people take upon themselves to answer properly the questions of those that argue well; but he that has the faculty for (mere) fault finding is not convinced thereby (*i. e.* by such right explanation); because such a disputant does not argue for self-improvement. Nor is his discussion pertaining to the soul, and therefore such discussion should be dropped. But (the discussion) which is beneficial, and pertaining 91

to the salvation (of the soul) from Hell, and for the welfare of the soul, should not be set aside, but should be carried out to the solution. Nor should one refrain from exposing falsehood, wrong ideas, and wickedness. To secure their deliverance from Hell, they (the people) should be led, by all kinds of truth, to have implicit and unshaken faith; and from this there should be no turning aside for whatsoever reason. And like the spring season one should show himself at his best in his ardour (for expounding the religion). If the signification of anything (pertaining to religion) be not clear, it should be given out as unintelligible. And in the argument whatever is worth esteeming should be appreciated in detail. Moreover, no wrong deed that might have been done should be admired. But the right action only that has been performed by the help of God should be accepted as beneficial.

92 The foremost leader of the religion (*i. e.* the Dasturân Dastûr) should imbue the people with ardour for the religion, and should induce them to be very industrious, in order to make them excel in their routine of work, and should exhort them to acquire other noble arts.

93 Those that have been in touch with the Yazads (*viz.* the believing Mazdayasnians), should, by girding themselves for the fight, making use of the right understanding (about Spenâmino and Ganâmino), ward off one of them (the Ganâmino), and follow the other (the Spenâmino). And with the strength and courage derived from the Spenâmino

they should attack the other (Ganâmino), and (by the help of the Spenâmino) they should obtain the nourishment of their nature. Till the end, the fight should be maintained with Ganâmino, who should never be regarded as having received good training.

The charitable man is he who bestows in charity 94
from his own (acquired) wealth. And the truthful man is he who never speaks untruth on behalf of or about another person.

The grateful man is he who recognises an obligation. 95
Gratitude should be shown towards him to whom one, like a dependant, is under obligation for his life. And, secondly, gratitude should be shown towards him who having the power to harm hath done no harm ; and finally, when one has experienced all possible good from him, one must assuredly show one's gratitude by words and deeds.

Those that are engaged in the enquiry (*i. e.* search) 96
after immortality, acceptable to God, and (are the friends) of the benevolent (*i. e.* the imparters of religious instruction), and of other benefactors, are the procurers of other felicities for their kith and kin ; and by not bearing any ill-feeling towards robbers and other harm-doers, towards prisoners, and other criminals and wretched people, and by making them happy and faithful, they prove themselves possessors of the good strength worth being grateful for. (*i. e.* Those who showing compassion towards robbers, prisoners, and sinners, lead them to improvement, really

bring them under their obligation by making them staunch believers (in the faith). But by cherishing hatred towards them they are held to be in danger of becoming guilty.

97 A father ought to reform his son, if he be unworthy, by inculcating in him noble thoughts (*i. e.* by religious instruction). So, if a man from want of assistance be incapable of doing any work, he should, in order that he may surmount all kinds of wretchedness, be given the means to acquire more wealth.

98 A discussion on religion may be entered into with those of the controversialists on religious subjects, who are so (learned) as to be able to give authoritative decision on all subjects. Thus the truth on their side being known, they may have no occasion to punish, according to the dictates of the Nasks (of the Avesta), the priests of the false religion.

99 A certain nation's scriptures, known by the name of Tûrê* (*i. e.* the scriptures of the Jews *viz.* the Torât or the Injîl) have been regarded as the words of the devils, and are not worthy of belief. Nothing mentioned therein deserves to be done for the benefit of the creation. Because the writing makes mention of irrelevant matters which ought not to have been introduced therein. Whatever therein is not good writing is the concoction of various writers, and therefore such writing is said to be of soul-cramping

* Tûrê—Moulvi Fazleali in his Persian English Dictionary, ed. 1885, gives the meaning of توره as Law. توریت —The Book of Moses.

tendency. And these concocted accounts the Jews regard as the revelation of the original creation (*i. e.* pertaining to the celestial Yazads).

To the Rûmîs who help the Yazdân-worshippers of 100 good wisdom (*i. e.* who help those of the Mazdayasnian faith) and to others who live a similar (good) life, should be expounded the original text of the 'Ganjê-Shapigân.' (In other words, the Jews and the Greeks who wish to believe in the Mazdayasnian religion), and such of them as have no faith in their own, and want to improve, should be thoroughly instructed in the religion.

If in other countries there be any writings (respecting 101 our religion) worth reading, new, ameliorating, good, and divinely inspired, these should be procured; and there should be no backwardness in the study of them and in the researches into them. And whatever in the writings of other nations is unbelievable should not be accepted.

The nature that has concern with the greatest develop- 102 ment of wisdom (*i. e.* is studious) must be admired. Attention should be given to the writings of (the men of) other countries, and the same should not be destroyed.

In these writings (of men of other countries) if there 103 be any passages and aphorisms pertaining to the service of the one God, it is not every comment thereon or every maxim that is to be indiscriminately given publicity out of the body of those writings and maxims; but we should make from them a selection of the original (sacred) passages and maxims (pertaining to our religion). And the

books in the Ganjê-Shapigân should be read with careful attention to all the passages.

- 104 In these writings (*i. e.* those pertaining to our religion) the human body is treated of in four parts, of which the head is said to be presided over by the Athornân (*i. e.* the priestly) class, the hand by the Artheshtâr (*i. e.* the warrior) class, the stomach by the agricultural class, and the leg by the people who follow good avocations for livelihood.
- 105 The human soul is said to have the chief control over all the above-mentioned four classes, and the soul itself is said to be under the dominion of God.
- 106 The words and deeds of every man are evidently influenced by a twofold object. His first object is to qualify himself for the final (welfare), and his second object is to endow himself with noble thoughts by so training himself for the profession (of piety.)
- 107 The Irânians (*i. e.* the God-fearing Mazdayasnians) are deserving of praise on account of all their honest dealings, while dishonest and blemishful men deserve to be condemned.
- 108 The celebrated erudite Senecas* of Rûm, and the savants of India have shown an appreciation of and have much admired the foresighted persons of Iran. They adopted their expressions and ideas, and on seeing the great worth of these wise men of Iran showed their preference for them.

* The very able philosophers of Rome were called by the Romans, in their speeches and writings, Senecas.

For the same reason many scholars became worthy to 109 obtain high position and favour from the (Iranian) rulers. And by obtaining high recompense and support (from the Iranian leaders), they, in order to get a full reward of their merit, much dreaded these leaders in this world, and were much afraid of punishment in the next. And they abstained from these blemishes, so that they might continue (to receive) honest recompense from their Iranian superiors who could hold them back (from such blemishes.)

And they themselves, (*i. e.* the leaders), in their desire to obtain a good recompense for their souls, abstained from any carelessness that might cause them to be miserable in the abode or palace, village or city of the next world; and they never gave way to any lustful passion. But they cherished the learned men, with the view of securing distinction as men of worth. And they were held in high esteem among the rulers; for from the illiterate is not to be expected the approval of a noble action, or mature consideration; nay, on the contrary, there proceed from them various evils. The unwise have not the tact to acquire the desirable sufficient independence pleasing to the rulers. So an honoured ruler, by keeping aloof from the unwise, can put himself in the way of acquiring the desired degree of excellence. His endeavours should not be directed towards any base or injurious ends, but he should strive by counteracting such tendencies to attain to a high position in the next world. Such a ruler gives good attention to the orders he issues and to other regulations (pertaining to

the State); and thereby ensures a pleasant enjoyment of his dignity.

110 The (State-administering) chiefs should choose as their king a person of high rank and good repute. None but a man of worth should be elected king. For this purpose a distinguished person related to the chiefs should be secured. Individual predilections should have no weight in the choice of a king. Further, if the person (fixed upon) be not of kingly descent, another one should be procured from a different place, as in the interests of justice the election (of a king) is indispensable.

111 To those wise men who choose to retire from the post conferred on them by the king, or who, in order that they may live in contentment, give up the business or service which was entrusted to them,—to those that entertain such good notions of securing happiness, no benefit can accrue in life by this relinquishment (of their work). Because, if against their wishes they be again forcibly carried off by order of the State, and be forced to resume their work, they would find no enjoyment in it. Therefore they should stick to and perform faithfully whatever works appear to them to be of public or private benefit.

112 The learned kings of the State, with the view of ruling with a high degree of efficiency, should strive (for the fulfilment), by Divine Grace, of new and noble aspirations, such as:—encouraging the learned, the illustrious, and the charitable; being grateful towards those who are loyal to and have affection for the State; conferring of bounty on the suppliants, and on those that are in solicitude owing

to poverty ; gratifying with a good and befitting remuneration annually the learned men who may be in constant anxiety for having to labour for their food and livelihood ; and the giving of every-day donations, according to the needs of their circumstances, and for the glorification of the (next) spiritual world, to the conspicuous true-believers who come into the (royal) presence. On those that are misers greedy for amassing worldly pelf, on those that have no reverence for the soul, and on those that abstain not from sins, nothing should be bestowed, so that they might not get facilities for taking to drink and of robbing the wise of their due.

Every man that has a material body should regard **113** his own marriage as a good work incumbent on him to perform.* He should strive diligently at his avocation that he may live in happiness. He should take good care of the materials of power (*i. e.* good deeds for the next world) that his lifetime may pass in contentment. And he should promote the marriages of others.

If thou wishest to be educated, give thy choice to the **114** works of the foresighted (*i. e.* works pertaining to God). If thou wouldst avoid hard times, refrain from giving thy approval to works involving afflictions of various kinds.

Who are our instructors? The Dastoors learned **115** in religion.

* In Vendidad XIV. 15 God has laid strict injunctions on every man and woman attaining the age of 15 to make arrangements about marriage. It therefore behoves a Zoroastrian to marry at this age, and provide for the continuance of his progeny in this world. (Translator).

- 116 In what subjects have they to instruct us? In noble things (belonging to) three (places.)
- 117 In noble things of what places? This world, the next world, and Tanê-pasîn (*i. e.* the final imperishable embodiment).
- 118 Of what thing should we choose the good recompense? Of righteousness.
- 119 How can we get instruction in this subject? From what the Dastûr of the religion says.
- 120 On our soul's parting from the body, who will take us (to the spiritual world), and by what path? The good-contriving guest (*i. e.* the guardian angel of the good conscience) by way (of Heaven.)
- 121 By what powers can we attain to the lodgment (within us) of good thoughts? By the resolve of obedience to God.
- 122 How can we acquire the resolve of such obedience?
- 123 By concentrated meditation through the acuteness of the intellect. I, for once, teach you two words of wisdom—that you should do good deeds, and should refrain from doing deeds which should not be done.
- 124 What deeds should we eschew and what deeds should we do? Evil thoughts, evil words, and evil deeds we should eschew; and good thoughts, good words, and good deeds we should adopt. Each of these maxims is good for you.
-

BOOK FIFTH.

May the Light (i. e. the blessed Rule) of Auharmazd, 1
 who is the Life of all the wisdom contained in the
 Mazdayasnian Religion, be ever prevalent.

This is the fifth volume of the writings of Âdar Frobag son of 2
 Farrôkhzâd, a practiser of virtue and a guide of the good
 Religion. And it is known as the writing about the
 Selamis.

The guide of the good Religion, Âdar Frobag son of 3
 Farrokhzâd, who was a leader of the faithful, has expressed
 in this writing his views about the answers to some of the
 good, mysterious, and pleasing questions put by those who
 were all known as the tribe of the descendants of Selam.

This writing was sent to Âdar Frobag by a venerable 4
 chief of Iranian descent. His ancestors had, for the pur-
 pose of dethroning a ruler perverse, evil doing, and following
 a gross devil-worshipping and harmful religion, gone under
 the leadership of and as the allies of Bakhtenarsiya* into
 the midst of that martial tribe. And king Kai Lohrâsp had
 sent them with Bakhtenarsiya from Iranshehr to Arume-
 mukaddas, where the faithful who had a conception of the

* Bakhtenarsiya is the other name of the Iranian Warrior Reham Gôdrez. On Lohrasp's succeeding Kaikhosru to the throne of Iran, he appointed Reham Godrez as one of the commanders of his army and sent him to fight with the idol-worshipping ruler of Jerusalem. And the said warrior, after defeating the heathen king took the kingdom under his charge, and by the order of king Lohrasp ruled over it. Bakhtenarsiya was living till the reign of Behman. The Shahnameh makes no mention of "Bakhtulnasriya," but we find details given in the Tarikhe Tabari, in the portion which treats of the history of Jerusalem and of Bakhtulnasriya from the time of Lohrasp to that of Behman. Behman had during his reign brought about the prosperity of Jerusalem.

good religion were believers in, and had a knowledge of the tenets of the religion of Jamshed of the noble race. After many fights, in order to induce, by various arguments and by exposition of religious points, those devoted adherents of the religion of Jamshed to believe in and to adopt the other (*i. e.* the Mazdayasnian Zarthoshti religion), and after expounding the tenets (of the latter faith) and discussing the same by way of questions and answers, they had purified the students of the religion by imbuing them with a yearning for the precepts thereof.

5 Before the advent of the holy Zarthosht (descendant) of the devout Spetmân in what way had the preceding prophets been initiated into this religion? In this way:—The messages brought by the angels, who revealed this pure good religion from time to time, had induced them to adopt the religion everywhere. An account of the thoughtful followers of religion, who had adopted this religion (is as under). The (first) man to have faith in this religion was Gayômarđ; and after him Mashiya, Sâmak, Hôshang, Takhmorasp, Jamshed, Farêdûn, Mânoshchehr, Sehm, and the Kayânian kings. Besides them there were many other leading men, who used to propagate the religion by expounding it to the people, and by the help of the same (*i. e.* the religion) used to ward off the calamities overhanging the people, and to rule the world in prosperity.

6 Furthermore, God, in order to give joy to the good creation, had, from the beginning of the world, created, in pure and luminous essence, the holy Zarthosht as an

associate of the Ameshâshpends, endowed with all their good qualities, thoughtful, and fully attentive. And his essence was made in the Spiritual World fitted for (the task of) proselytism, and of propagating the religion throughout the world. And at the right time he was sent down to the world as a man, invested with the earthly body. At that time (*i. e.* when the pure Spirit of Zarthosht entered this tenement of clay), a superior kind of light and effulgence began to flash forth from his house, through the medium of a star (in the heavens). And he was born of his father Pouroshasp—a descendant of (the Peshdadian King) Jamshed—and of his mother Dogdô. Further, when he (the prophet) was born, there was a light like the blaze of fire—a glare and a twilight—irradiating from his house in all directions, high in the air, and to great distance on the earth, as a token of his greatness and exaltation. And there (in the house of the holy Zarthôsht) were (gathered together) the sorcerers, the perîs, the teachers of the religion of Ahrîman, those that turned their eyes and ears away from the Divine Religion, and other evil-doers, desiring to do him mortal injury at his birth and in his infancy, and to cause harm (to his pure soul). So much so that the evil doers collected there wanted by any means to make his soul inefficacious through death, or to disable him otherwise, and to obscure the dawning intellect in him. And for the purpose of contriving the destruction of Zarthosht, they sent (to the house of Poroshasp), in the forms of wolves and other beasts of prey, such of Poroshasp's relatives as were addicted to

sorcery and devil-worship. In reference to this it is mentioned (in the religious books) that as (the Ameshâspend) Behman had an abode in the heart of Zarthosht, the latter laughed at the time of birth. And when he (the holy one) went into the presence of Auharmazd to crave for an insight into and to accept the faith, Ahriman, and many devils, and evil spirits came to him to frighten him, to trouble him, and, by fighting with him, to crush his aspirations about the religion. But he defied them all, and they retired routed and overcome by that weapon—the chanting of the sacred Avesta (of the Ahunuvar), embodying the sublime goodness pleasing to Auharmazd.* And he won the final victory in the cause of God. And he became worthy of the manifest good recompense, and a wielder of the power pertaining to God's Dominion. And he showed to the people the way to mar the blemish-giver, (Angromainyush), and he kept in progress the work pertaining to the final triumph of God. He destroyed the material frames in which the evil spirits before his time used to move about openly. And thus harm was done to their bodies (*i. e.* their physical manifestations in this world), and the evil spirits being enfeebled lost their power of visibility. And owing to the holy Zarthosht they became helpless, vanquished, despairing of misleading (the people), and incapable of assuming a visible shape.†

* See an account of it in the holy text, vendidad XIX., 1 to 10.

† Before the time of Zarthosht evil spirits used to come into this world in the form of men, and this power of assuming human form was destroyed by Zarthosht by means of the glory of his prophetic mission. The evil spirits were thus disabled from coming into this world in visible shapes. This is borne out by Yazashne IX., 9.

When (the holy Zarthosht) after having thoroughly received his mission from Auharmazd went to the Kayânian King Gushtâsp for the purpose of winning over the people of the world to the belief in the Religion, for the sake of their own happiness, he wrought many glorious deeds of smiting the evil spirits : * and he enlightened the mind of Gushtâsp by unfolding to him many of the sublime mysteries. And he brought his august person into unison with the good of the people of the created world ; while with his own animated body he withstood the antagonism of the various sorcerers, devil-worshippers, devil-seekers, demoniacal impostors, and stubborn fighters.

7

To him came all wise men versed in the prognostication of events from the twelve zodiacal signs, that is those who were called astrologers ; (they came) with the evident desire (of attaining to truth), sent by the rulers of Khoneras to put to him certain questions. He convinced them by explanatory arguments, by making everything clear to them with logical evidence exoteric and esoteric, and by illustrating the same with similar tenets from the previous religion of (king) Jamshed. Moreover, Behman (the Ameshâspend) connected with him, Ardibehesht, Âdar, and other good Heavenly yazads, becoming manifest, finally came to the court of King Gushtâsp to testify to (the truth of) the religion of Auharmazd, to instil (into the minds of men)

8

* That is he performed in the presence of King Gushtasp and his courtiers, for the purpose of convincing them of the truth of the Mazdayasnian Zoroastrian Religion, many sublime miracles and stupendous marvels, superhuman, awe-inspiring, and influenced by spiritual agencies.

the comprehension of it, to express their views about it, and to expound it.*

9 Further, debaters of the highest class, who entered into discussion with the prophet Zarthosht, acknowledged him, from the way in which he confuted their contradictory arguments, to be (a possessor) of transcendent qualities and a giver of wonderfully excellent judgments.† In the same way the holy Zarthosht, by means of his glorious deeds came safely out from all conflicts. In him were manifest all the traits and characteristics of the prophets and of the glorious messengers (the Yazads). And owing to this supreme testimony and evidence, the people acknowledged him to be the prophet of God.

10 Afterwards the Kayânian Gushtâsp willingly undertook the work of enforcing observance of the Religion (in the world), so that there might be no danger of its being overtaken by degeneration and decay. When Zarir, Aspandiâr, Frashostar, Jâmâsp, and several rulers of the provinces saw the sublimity, the gloriousness, and the mysteries of the religion, they all became thorough

* See the Sraosha Yasht for the night, X 23. and 24.

† Changranghas and Vias, two Hindu savants had come to the court of Gushtasp to discuss religious subjects with the prophet. Ere the pandits announced what questions they had to ask, the holy Zarthosht, who had already got the questions and their answers written out beforehand, got the same read out to them by Mediomah. Changranghas was so much struck with this that he apologised to the prophet Zarthosht, and adopted the Mazdayasnian Zarthoshti religion. For authority relating to this see the Persian Changranghas Nameh of Dastur Zarthosht Behram, wherein these lines occur :—

پتیت ده من زرا تشتم پتیت ده
 پد یر فتم و شان گشتم از دین به

embellishers of their good deeds—men after the heart of Auharmazd and the Ameshaspendis. And they promulgated religious mandates to be observed by the people of the world. Moreover, from the (aspect of) the twelve Zodiacal signs they learnt that the devs (*i. e.* the evil beings who opposed the religion) would ultimately be overcome and destroyed; that the faithful would be preserved by God in their conflict with the opposing innumerable devil-worshippers; that men would become pure after much fighting and bloodshed; and that in the world wherever the people should have remained (adherents) of their impure faiths Hoshetar, Hoshetarmâh, and Soshiyos, the re-introducers and the propagators of the religion, would make them followers of the pure faith. By means of this pure Auharmazd-given Religion Soshiyos would make the people free from afflictions, and everlastingly happy.

On the revelation of all events by the holy Zarthosht gifted with prescience and thorough excellence. 1

Be it known that he (the prophet Zarthosht) had predicted with full details and in concatenation all the circumstances as to how the Kayânian Gushtâsp, King of Iran, and his innumerable army would obtain a victory over (the Turkish King) Arjâsp and his hosts, and over other (kings). Similarly had he made revelations about King Gushtâsp's supremacy over rulers of other countries; about his own self (*i. e.* of the holy Zarthoshts') being killed by the 2

Turkish warrior Barâtarurish, about the yazad-bodied cow Nagirpân* having foretold to (the warrior) Thritûn the advent of the holy Zarthosht; about the events which would happen in successive ages; about the doers of harm to his religion, such as Alexander; about Malkus, the perverter of the high order of intelligence; about Zohâk; about men and women who believe in the faiths of the other evil-workers, Jesus and Mâni; about the confused times of the steel age and the iron age; and likewise about the embellishers, reformers, and renovators of religion, such as Ardehîr, Âdarbâd, Noshîrwân, Peshutan, Hoshetar, Hoshetarmâh, Soshyos, and others.

- 3 Jâmâsp had been instructed by Zarthosht in the understanding of all things connected with the future, and in the indications of the changes to be wrought by Time, and he was thus able to foretell future events. And the details of every such event were registered. The Avestâ and its commentary were written on (smooth) cow-skins with golden ink, and thus preserved in the Royal Treasury. And the kings and the Dasturs had many copies of them made; for they had been warned beforehand of (the reli-

* Nagirpân was a cow of angelic body in the time of the Kayanian King Kâush, and she foretold future events. After the great battle between the Iranians and the Turanians in the time of the said King it was decided that the Iranian monarch Kâush and the Turanian Afrasiyab should make peace, and abide by the decision of the above mentioned cow of Yazadi glory, regarding the demarcation of their territories. The Turanian King not willing to abide by the decision of the cow, gave wrong advice to Kâush, and the latter sent one of his warriors 𐬀𐬀𐬀𐬀 'Thritun,' and had the cow killed. An account of this is given in the biography of the prophet Zarthosht in the 7th volume of the original Pehlavi Dinkard.

gion) receiving harm from the maleficent, and of its being misrepresented and misinterpreted.

On the greatness and distinction of the Irânian race. 1

Moreover, it was mentioned by the holy Zarthosht 2 that when the evil of the blemish-giver (Ahriman) got mingled with the good creation, the progeny of Fravâk, one of the sons of Siâmak, turned out pre-eminent, highly intellectual, good natured, affectionate, faithful, deserving of good consideration, honestly acting, charitable, truthful, prosperous, enjoying the good friendship of God, endowed with other good qualities, working on the same lines as the renowned Fravâk, and like him devoted to the good religion. The races of other countries (non-Irânian) are not endowed with such goodness and glory, but are of unclean origin. They belong to the adverse creation which, owing to its absorbing the various blemishes of the evil spirits, is regarded as being not of a high order but of the order of pernicious things. Among the sons of Fravâk, Hoshang, of good essence, had become a ruler of the world by means of his superior excellence. And he was the giver of happiness and of the means of subsistence to the people of the world. And among his descendants those that attained to good fortune and renown were of kingly descent and of auspicious royal birth.*

* It is for this reason that the holy Zarthosht has commemorated in the sacred text of the Farwardin Yasht the holy souls of Gayomard, Hoshang, Tehmurasp, Jamshed, Faridun, Erach, Minochehr, Kaikobâd, Kaikâush, Kai Syâvaksh, Kai Khoshru, Kai Lohrâsp, Kai Gushtâsp, and other Kings of the Kayânian dynasty, and of Irânian warriors, and of worthy Dasturs and Mobeds.

Of this there is frequent mention in the Avestâ. The sacred Avestâ also contains a description of the world-renowned, pre-eminently well-born worshippers of God, to the effect that the highly renowned and virtuous persons, learned in religious lore, and belonging to the family of the same religious opinion, had become famous for supplying the ever recurring wants of men.

Furthermore, those that are called the inhabitants of Saemali* have, for the sake of performing the proper acts (of religion), applied to us from all places, and at every opportune time, for elucidation of religious points; and they abstain (from sin) as far as it lies in their power. And their thoughts are all in accordance with the dictates of religion. Moreover, many of them have, owing to their having received from us frequently instruction in the true religion, become learned in religious lore, performers of religious rites, and cherishers of the soul. And they have taken to coming to this place for learning the complete duties pertaining to the religion. Moreover, whenever they are there in want of a learned Ratû (Dastur), he is deputed

* Saemali.—In the same way as the Persian *سمرخ* is formed from the Avesta *سمر*, the Pehlavi *سمر* is formed, in lieu of *سيلم* from the Avesta *سيلم*. This is the original name, derived from Selam the eldest son of Faridun, given to the country over which he ruled. According to the Shah-nameh, king Faridun had conferred on Selam the sovereignty of Rûm and Khâwar. In Avesta occurs the word *سمر* the name of Syria as well as of Selam. In the *Târikhe Tabarî* and in the *Dinkard*, the 'Saemali' country is said to be situated near Jerusalem, to which place king Lohrâsp had sent Rehâm Godarz, called by the Arabs 'Bakhtunasar,' to propagate the God-worshipping religion.

to them (from here) at the proper time, and the people of this tribe take him with them from here.

1 The admonitions of the prophet, the holy Zarthosht.

2 The prophet, the holy Zarthosht admonished (the Zoroastrians) to control all their desires in accordance with the ordinances of Ahurmazd, and thereby to smite every description of evils and to annihilate all the vices of the blemish-giver (Ahrîman); also to show to good men the full benefit of every virtue, and to make the people of the world comfortable in every way, and to teach them to earn their livelihood by honest means. Man in this world can obtain comfort (*i. e.* happiness) in three ways. Firstly by regulating himself in accordance with all the ordinances of Ahurmazda, secondly by guarding the soul from all sorts of harm, and thirdly by attaining to the comprehension of the happiness of Tane-pasîn (*i. e.* of the coming spiritual world).

1 On the good recompense of worship.

2 The thought of adoring the one Life-giver (*i. e.* God) is due to living in accordance with His laws. This consists of the undermentioned four divisions. The first whereof

is the doing of deeds which ought to be done ; the second treats of doing three things and eschewing three things—*viz.* indulging in good thoughts, good words, good deeds, and eschewing the ways of evil thoughts, evil words, evil deeds ; the third part deals with the division into the four classes (the Athornân, the Arthreshtâr, the Vâstriyôsh and the Hûtôkhsh) ; and the fourth part treats of the giving of frequent and sufficient donations* to all the great Dasturs and Mobeds who from time to time enlighten the people

* To every Zoroastrian who follows the four ways of worshipping God as mentioned above, the gift is vouchsafed by the Lord of Creation, of his getting in the next world the recompense of his worship, through the agency of and in proportion to the good works done for and by him in this world. Some Zoroastrians express an opinion that a Zoroastrian gets in the next world the reward or the punishment of his own deeds only, done during his lifetime, but that the deceased gets no recompense for the good deeds done after him by his relatives in accordance with the religious observances, and for the deeds enjoined by him, in his will, and for the works set going in this world by himself. Such statements are not in accordance with the principles of our religion. According to our religion a Zoroastrian on the dawn of the fourth day of his demise, is given, in the court of Divine justice presided over by Behman Ameshâspand, Mehr Dâvar, Rashne Yazad, and Serosh, a reward of all the good deeds done by himself in his life time, and of all the good deeds of which he had made a beginning but was overtaken by death ere he could finish them, and which were subsequently completed according to his wish from the money left by him for the purpose, and of all good deeds enjoined by him in his will, and of the good deeds, in consonance with the dictates of the religion, which after his death his heirs, or relatives, or friends do on his behalf—all these deeds, with their results upto the day of resurrection being fully estimated in the assignment of the reward. The yazads and the Ameshâspands who dispense justice in the spiritual world are not judges possessed of the limited earthly understanding that they should mete out justice whether right or wrong, as they think best, after weighing only the evidence produced ; but the judges of the Spiritual world are endowed with the understanding imbued with the Light and the foreseeing Omniscience of Ahurmazd, by which reason they know all the events that have happened, and have the occult knowledge of futurity, whereby their judgment is accurate, and capable of giving every one his exact recompense. (Sec Hâdokht Nusk II & III ; Vandidad XIX ; Patet Pashemâni ; and Âfrin-e-Ardâfravash.)

sinful acts, and of confirming their resolve for striving after good deeds. (The prophets) should be recognised and their ways followed; the evils wrought by the Devs should be guarded against; and whatever is profitable to them (*i. e.* to the Devs) should be cast away from one's essence. And they should not be given admittance into one's nature. And one shall constantly wage war with the Druj (*i. e.* the malignant influences) within oneself, and hold in abhorrence and keep in subjection the devil of devils Ganâminô and his law-breaking evil powers, such as Akoman, Andar, Soro, Nâogas, Târîch, Zârîch, Akhdehash, Âj, Hêsham, and other (vicious) devils, the violators of the (Divine) Law. Of all the devils those several (mentioned above) require to be particularly guarded against (by the Mazdeyasnians). Especially should they preserve themselves from the perverse ways of Akoman, *i. e.* (the devil) of perverse thoughts. The intelligence of the perverting devil should be opposed by the intelligence pertaining to good wisdom. Man should improve himself by constantly being on his guard, and it behoveth him to try to improve others.

For similar reason the Creator has made the human 3
body an abode for Behman to withstand Akoman, and for other good angelic powers to withstand the Drûjas, whereby the Mino Yazads (are enabled to) keep good watch and ward within the living man.

1 On the Nature of Heaven and Hell and on the mode of
 the Resurrection.

2 Of what manner now are Heaven and Hell? Heaven begins with the exalted Satarpâyâ, and Hell is below the surface of the earth. Heaven is luminous, fragrant, bliss-giving, and possessed of all sorts of brilliancy and charm. Hell is dark, full of wretchedness, stinking, lustreless, and given to every misery. In these (Heaven and Hell) there are many sorts of double bliss and double misery respectively. (Such bliss and misery) exist not on the earth that lies between. In the abodes of Satarpâyâ and Hamestagân are (the souls) both (of) the departed and the dead* having in them an admixture (of merits and sins.) Of them he that has the preponderance of righteousness has the passage to Heaven (i. e. to Satarpâyâ), while he whose sins are in excess is on the pathway to Hell; and he whose sins and meritorious deeds are in equal proportion has his abode in Hamestagân. What sorts of abodes are there in these three places of different grades? Of these sorts:—the first full of bliss and charm, the second devoid of happiness and full of misery, and the third having a combination of the (awards of) righteous purity and sin.

3 The explanation of the (mode of) Resurrection is of this nature:—Finally there will be a decrease of afflictions (i. e. injuries), and the Preserver—the Creator Auharmazd will restore to life the men (that have departed this life).

* “Dead” signifies “afflicted and suffering.”

The sinners will be purified of their sins and the vicious dissociated from their vices ; and men, defiled with sin, will, after being made pure by the purificatory (laws), and being exempted from (further) punishment, become beings of a high order. Pious men, by the merit of their works will obtain the good everlasting recompense. And owing to all men abstaining from sinful acts, punishment will be done away with, and good recompense will be their portion. And all men will live in the condition of immunity from afflictions. (At that time) Ahriman and the other Devs will not remain (in this world) ; and Drûj (*i. e.* the powers of evil) will be repulsed, overthrown, and slain. All harm or blemish will be removed from the good creation. And all people will continue to be in the state of innocence,—pure, faultless, connected with the supreme glory, free from affliction, ever joyful, and progressive.

On Good Name.

1

The man that in this world obtaineth salvation (from Hell), and in the next world a recompense for good deeds, and who in both the worlds secureth good name by the excellent means of performing the laborious (*i. e.* meritorious) work for Tane-pasîn, is the obtainer of the best recompense, is everywhere held in noble estimation and respect, is devoid of any sinful resolve, and hath a longing for the doing of righteous deeds.

2

A Description Of Sins

1

2 (This is) a description of the sins that (according to the Zoroastrian religion) are productive of much suffering. These (*i. e.* the undermentioned sins) involve antagonism to God, to the Yazads, and to the other good beings; and are, moreover, the source of encouragement to the Dêvs. Their names are given in this section, :—*e. g.*, animosity towards the master, not regarding the master as one's Chief, not obeying the commands of the King, not having due regard for the authority of the chiefs, and not acknowledging their lordship over oneself. Other sins besides these, worth noting, that lead to wretchedness and are pertaining to disobedience towards God, are :—

3

Contempt for the religion, speaking ill of it, disobeying the dictates thereof, and self willedness. Similarly other offences are :—thinking of matters pertaining to a wicked religion, accepting anything from those professing a wicked religion, not fighting with the Dêvs and the wicked persons, becoming related to unbelievers by giving them children in marriage, not giving good help to other people in the virtuous pursuit of their callings in the world, disloyalty to partners, sordidness, doing wrongful acts, harbouring enmity towards the good people who constantly invoke God, pleasing the wicked; also, worshipping the Devil, doing harm to pious men, impairing (their) sanctity, committing sodomy, practising sorcery, highway robbery, committing adultery, decreasing the progeny, (*i. e.* not caring to increase one's progeny by timely marriage),

and impairing the other Dominion (*i. e.* that pertaining to the next world), doing injustice, false teaching, depriving the adopted son or the heir of his rights, depriving a family of its guardian, loving the wicked, giving false evidence, helping the untruthful, &c—also putting out the Âtash-behrâm fire, eating of putrefying animal matter, throwing the same into fire or water, burying the dead under the ground against the law (of the religion), not within the distance prescribed (by the religion), and singlehanded, which is a sin deserving of death.

Every sin that is not repented of (*i. e.* which is not 4
expiated by countervailing good deeds) entails a condemnation to punishment. Other capital offences are:—killing the water-dog and other species of dogs, prostitution, sexual intercourse with women during menstruation, Avârûn Marzî (*i. e.* unnatural intercourse with a woman), drunkenness, theft, oppression, sordidness, back-biting, deception, doing dirty acts, eating or drinking without the Vâj (*i. e.* saying grace), moving about without the Sudreh and the Kushti (the sacred shirt and girdle), making water in a standing posture, obscene speech, doing every sort of immoral deeds, and other such acts.

In like manner mention is made of the meritorious deeds 5
involving noble thought, which are all of great worth. These deeds of great worth are of the following description:—Acquiring the friendship of God and of the Yazads and the Ameshâspends (by invoking and worshipping them), obtaining the favour of the master, that is the employer under whose orders one works, obedience to the master, submis-

siveness to the ruler, behaving respectfully towards everyone, becoming virtuous through religion (*i. e.* through observance of religious precepts, gaining the goodwill of the virtuous, and winning the affections of the people.

- 6 Other meritorious deeds of noble thought, antagonistic to sin, that are mentioned (in the good religion) are as under:—One should remain staunch (*i. e.* with firm faith) in the good religion. This is attainable through the worship (of God and of the Yazads and the Ameshâspends); and the worship is through three kinds of conscientious regulation —(firstly) having belief in God, (secondly) obedience to the good religion, (thirdly) worshipping God and the Yazads and the Ameshâspends by the recital of the Avastâ, with a view to putting oneself into relation with them. One should perform, with the object of giving gratification to the good Yazads and the pious people, the ceremonies pertaining to the Gâhânâbars and pertaining to the celebration of other festivals about the respective chiefs (of the creation.) One should smite, oppose and restrain the Dêvs, the noxious animals, and the wicked men. One should repent of each sin separately. The instruments of salvation from hell consist of liberality, truthfulness, thanks-giving to God, and of attending to the essential purity of the soul.

1 On the Expiation and Lustration of Sins.

- 2 The first requirement for the expiation of sins, and for becoming pure through the expurgation of them, is to implore forgiveness, to express contrition, and to repent—in

the presence of the Lord. As the sins are many in number so are likewise their atonements various. And they are as follows :—For disobeying the behests of the king, for other acts of insubordination, for speaking ill of the religion, for praising the new-fangled false faiths, for killing men without justice, for the (acts of) the sodomites, the sorcerers, the highwaymen, those who cook putrefying animal matter, and the perpetrators of other capital offences, the punishment in accordance with justice is death. The expiation of all other sins is by pecuniary fines. For him who commits adultery secretly and without injury, and for the highwayman, the penalty for their offences is a fine. For those who commit acts of various degrees of sinfulness, the punishment is incarceration, and imprisonment with hard labour.

On the Sin of causing Injury to a Man without Cause.

1

It is a sin (according to the tenets of the Mazdayasni religion) to strike or to confine a man without cause, to do harm to any good female, and to leave any sin unrepented. A thief, and a person suppressing a will are sinners. Likewise he who suppresses his progeny (*i. e.* disowns the off-spring of his seed) (is) guilty of an immoral act. And injury to mothers, the doing of filthy acts, going back (from a promise), intimidation, telling a lie, using abusive language, breaking a single palisade of a fence or the whole

2

fence of a boundary, striking with the butt end of a stick, (all these) are called sins, the penalty whereof is in various ways expressly mentioned (in the religion). All these punishments are to be inflicted by the head Dastur by the order of the judges, and in accordance with the dictates of justice. Moreover the penalties of death or of mutilation are not to be inflicted until the ruler so decrees. It is set forth (in the religion) that whosoever takes upon himself to punish of his own will, is like a highway robber. The punishment for various other sins that have not been atoned for in this world (by the man), is dealt out to him on the third night after his decease, and at the time of the Tane-pasîn (i. e. after his passing into a spiritual condition). And his soul is kept in torments in the nether hell.

1 On Washing the Body and Keeping it Free from Impurities.

2 The body should be kept pure by washing it (i. e. by means of ablution and bathing) of all *nasûs* (i. e. pollution and filth), and by giving it the *barashnâm*. And it should, be preserved by keeping it everywhere out of the reach of impurity. (The body) should be preserved from coming into contact with two kinds of (polluting things) viz. (1) the *nasâ* (i. e. putrefying matter) of the dead, and (2) other *shêrnasâs* (bodily excretions), such as menstrual discharge, semen, blood, urine, and perspiration, and from contact with (impure) men,

dogs, and other unclean animals. With the help of the purifying *yôzdâthrégar*, the body should be purified of the sinful act of touching a corpse during life. Water should not be defiled. And in order that it may not become the breeding ground of disease, its substance should be kept out of the reach of defiling matter. Moreover those men who have come into contact (with any *nasâ*) should refrain from touching any substance whatsoever, keeping in mind their contaminated state. In order that water may not be defiled, the person, (who is in a state of pollution and uncleanliness), should (first) wash (the body) as ordained by religion, with cow's urine and the roots of trees (*i. e.* with the juice of the roots of trees). The details hereof are these :—A woman in menses should wait for three nights, on account of (menstrual) impurity, and after further passing one day and one night should purify herself, making use of the *Avastâ* (formulæ) and other ceremonies. On one's coming into contact with injurious (*i. e.* disease-breeding) *nasâ*, on one's becoming *rîman* (*i. e.* polluted), or on one's becoming defiled by contact with a person who has touched *nasâ*, and on one's unconsciously partaking of *nasâ*, all such impurity, whether within the stomach or on the outward parts of the body, should be expurgated. In like manner at the break of day the hands should be cleansed of overnight impurity. Furthermore, prior to taking one's meals, to praying (to God), and to invoking and propitiating (God, the Yazads and the Ameshâspends, and the holy Farohars) by means of the *barsâm* (*i. e.* bundle of sacred twigs), new clothes should be put

people should be fed. He (the Dastûrân Dastûr) should make the people acquainted with (the right distinction between) acts righteous and sinful, with the existence of the Creator and the magnitude of His marvellous creation, and with the greatness of the heavenly yazads. And he should make the Mazdayasnians believe in the necessity of keeping at a distance from certain objects of this world. And he should enlighten the people on the goodness leading to God, on the belief in Him, on the sufferings caused by Ahrîman, and on the comprehension of his evils.

The Mazdayasnians should receive (from the Dastûrân Dastûr) instruction as regards the abhorrence of the demons, the rejection of idolatry, the yearning for the recompense of righteousness, the punishment of sins, and as regards Heaven and Hell, and the Resurrection. 3

He who is unable to perform his devotions by the recital of the Avastâ, (i. e. he who is unable to read and recite the Avastâ), should recite the "Yathâ ahû vairyô" and the "Ashem vohû." And he should also, as mentioned in the religion, recite the "Yathâ ahû vairyô" in place of the other Avastâ passages. 4

On the Food suitable for Consumption.

Be it known that the food that is the staple of Life is that which is suitable to our needs, pure, promoter of good looks, appropriate for all functions, and beneficial to the 2

world. And the food that is in accordance with the requirements of the body consists of vegetables and edible fruits. In the great religious ceremonies (*i. e.* of the Jashns and the Gâhânâbârs), the flesh of five species of domestic animals is allowed (as food). As regards the use of birds as food, the flesh of the three species—the vulture, the dark raven, and the owl—is forbidden. Moreover, the food that is innocuous to the body and is the promoter of morals, is the harmless one consisting of the pure milk of the female domestic animals. Among other foods, that which is indigestible should not be partaken of. That is to say, the diet should be such as can admit of repetition (*i. e.* as can be assimilated). Because the food prepared from men, dogs, animals of the fox species, and other carcasses, and from noxious animals, is poisonous, and generates wickedness (in man). All such food is injurious (to man), and renders him polluted.

On Garments.

1

2

Garments or clothing are (essential) for persons of a high order. For instance, next the body should be worn the excellent garment of the Sudreh (the sacred shirt), and over it be put on the Kushtî (the sacred girdle). As far as possible one should not expose (the body), nor should he move about without the Sudreh and Kushtî on. The pudenda (*i. e.* the private parts of men and women) should be kept covered. Cold winds and hot winds should be

guarded against (by suitable garments). And besides this a clean dress, protecting the body, should be put on according to the requirements of one's work or occupation. The body should be kept pure (undefiled); nor should it be put to unnecessary exertion. Nor should one put on a dress that is out of vogue (*i. e.* other than the habitual dress) and is strange. For certain acts and for certain things there should be no fighting. To conduct oneself on the right path, one should be full of pure resources, and be virtuous.

On Women.

1

The wife of one's choice (*i. e.* to whom one is tied by the marriage ceremony) should always be treated with much affection and without the tinge of niggardliness (*i. e.* with liberality in the conferring of favours). One should strive for the increase of progeny by going in to her. She should be made a sharer in the recompense for righteous deeds. One's Shâh-zan (*i. e.* a maiden wife) should be given a good dowery. A Chakar-zan (*i. e.* a wife who was previously a widow) should not be given the same amount as the Shâh-zan. One should keep up (intimate) relations with one's wife, and have sexual intercourse with her several times. There is no limit (*i. e.* reckoning) of this (*i. e.* of the number of times one should have the sexual congress), but thrice in a month would be reasonable. As far as possible, (*i. e.* unless through necessity), a woman

2

point, are under his control. And other good men, who are the reciters of the *Avastâ* and are the doers of good deeds, should be given the means of sustenance.

On Contracting Matrimony.

1

If any one tries with evil intent to sever the matrimonial tie, complaint regarding it should be lodged (in a court of justice), with the view of obtaining State interference in the matter; and if then, in accordance with the judgment, he re-accepts the conjugal relationship (*i. e.* the enjoyment of marital right), he should in no wise be punished with imprisonment. Because, in like manner, every such living creature is regarded by the Creator as the accused (in the above case), but finally, in the comprehensive test from the beginning to the end, he is given an exalted position as belonging to the good creation. Frequent repetition of the act of propagating the offspring is an act of great worth, and glorious, and it holds a noble and exalted position among other good, superior functions of men; and therefore they (the men) should do this act frequently with the view of ensuring the perpetuity of their progeny. (Men) should form good connexions for the purpose of increasing the progeny, and should live a harmless virtuous life. And children should be properly brought up;—which entails good care on the part of the parents. It

2

is through the marriage tie that men become related to each other and live contentedly. They remain adherents of the good religion, and so no occasion arises for their harbouring wicked jealousy of one another. And they, with their children, live together in the same abode, in the same place, dwelling together in one locality, with affectionate regard for one another, and taking a watchful care of their families. Again, owing to their unanimity on religious points, their views (on other points) are similar, and from a sense of honour they preserve one another from falling into avarice. In like manner they refrain from approaching a stranger. And they carefully guard themselves against the inimical demons harmful to men, by being very much in dread of them. By observing such precautions men attain to super-excellence, and can aspire to many other virtues; and by the exercise of like carefulness they come to know of the advantages of stability, and acquire occult virtues, and attain to the glory of possessing a keen desire for the perfect improvement of their posterity, and of securing for them high positions. And the procreation of worthy noblemen generation after generation is due to this cause only. And especially by faith in the acceptor of the (Divine) mission—(the Prophet) chosen (by God)—can a man obtain salvation in every particular (*i. e.* from every sort of sin). In this way every wellknown pious man remains addicted to truthfulness, following in every particular the sincere admonitions of the prophets and the bearers of the Divine revelation (*i. e.* the invisible Yazads). But the ordinances

of the holy Zarthosht are those that were obtained by him on his receipt of the Religion from the Creator Auharmazd.

On Worship or Adoration.

1

It behoves us, as far as it lies in our power, to pay homage to, that is to worship, Spenâminô Auharmazd, the Creator of the good creation, with thought, word, and deed, for His gift of Life and Body. And for the providence underlying all His creations, we ought to sing His praises, render obeisance unto Him, and be thankful to Him as it behoves His creatures to be. And in order to propitiate Him, (the Zoroastrians) should with one accord worship and glorify Him, (firstly) by means of the Yazashnê or invocation. Three times a day—at sunrise, at noon, and in the afternoon—while rendering obeisance to the Sun, the Creator Auharmazd should first of all be praised and invoked, and afterwards His supreme creations (*i. e.* the Yazads and the Ameshâspends). Secondly—the Gâhânbârs should be celebrated for five days with highly virtuous thought and good devotion, and by means of the recital of the propitiatory formula of “Rathvô Berezatô.” The holy Farohars should be invoked with the Yazashnê ceremony during the ten sacred days of the Farvardêgân. In the twelve months of the year the rôzgâr ceremony of the deceased should be performed on the respective dates. The year has twelve months, and each month has thirty days. The five days of the Gâthâs are the accumulation

2

of the surplus day-fractions. One should always take his meals before praying. Moreover, according to the details of the other prayers given in the Avastâ, one should perform separately, with feelings of devotion and sincerity, the act of propitiating the (Divine) creations (*i. e.* the Yazads and the Ameshâspends), and of the good things bestowed by God. And also their miraculous powers and greatness should be praised and remembered; and their great and marvellous gifts (to us) should at the same time be alluded to. And an open acknowledgment should be made of the fact that these gifts have been given by the Lord for the love of us. And in prayers the face should be turned towards every luminous object worthy of obeisance. And for that purpose one must seek the presence of the objects shining with pure light. Also, one should offer due praise to men, domestic animals, fire, metals, land and water, and vegetation, and should do reverence to them. And, as ordained in the religion, these substances should be kept preserved from impurity, while (to the animate beings) proper food should be given according to the dictates of the religion. Moreover pain should not be inflicted on mankind, but as far as possible good should be done unto them. One should have regard and affection for (people of) one's community, and should visit them, and should live with them in one abode. And one should hold other relationship with them, especially that pertaining to communion. Relationship (*i. e.* communion) is of four kinds :—(1) Personal (or direct) relationship, (2) relationship through humility, (3) relationship through good conduct, and (4) relationship

through religion. Of these the highest connection is that with the king (of the country), because it confers respectability on a man, though he may not belong to the good creation. Every man and every substance ought to be properly estimated. From (the man or substance) that is invisible or incomprehensible we should form a very high idea of the providence of the Creator who brought into being such invisible and marvellous objects, and we should render thanks to the Lord for this act of His. And one should offer to Him praise, prayer, and supplication. If these thoughts do not pervade a man he cannot claim to be a virtuous man or a believer in Auharmazd, nor should he expect to realize the various sorts of bliss mentioned in the religion that enjoins good conduct.

On not injuring Men and Animals.

1

Pain, injury, or hardship should not be inflicted on virtuous men. A promise or plighted faith should not be broken, nor should obligation be forgotten. Niggardliness and other demoniacal traits should not be adopted. Animosity should not be entertained towards, nor injury done to anything belonging to the good creation. One's inferiors should be treated as equals, and taken care of. Domestic animals should be kept out of harm's way, and should be attended to in the matter of the supply of water and forage, and should be guarded in other legitimate ways. And when they reach maturity they should be slain for (the

2

use of) the men of superior wisdom and of exalted position (*i. e.* the pristly class who perform the religious ceremonies), and for smiting the demons, and for the great rites performable in connection with the Âteshbehâm (*i. e.* for the fat-offering on the occasion of the religious festivals). They should not be slaughtered unlawfully and without cause. And they should be preserved from (going into the hands of) unworthy men, from a disproportionate allowance of food and drink, from being kept tethered, from being harmed by thieves and wolves, from hunger and thirst, from (the rigours of) summer and winter, and from being afflicted with other woes. And they should not be unlawfully overburdened with work and labour. And bad men should not be allowed to ride over them. There should be no undue exercise of power over them. And they should be treated with kindness, and as required by the law.

On Fire.

1

2

Fire is a thing differing from other principal shining bodies (*i. e.* the Sun, the Moon, the Stars, &c.) which give luminosity to the things on this Earth; and it is the original principle of water, of air, and of every visible matter. To it is due the existence and sustenance of men. One should abstain from extinguishing it. It should be kept 30 paces off, each pace being equal to three steps (*i. e.* foot-lengths), from decaying animal matter; and it should not be seen except from a

distance of 15 paces by women during menstruation. It should be kept at a distance of three paces from (the source of) offensive smell and from bodily excretions. Moreover it should be kept clear of ashes, and out of the reach of wicked men, of fluids, of contaminating substances, and of immoral men. It should be protected from the rays of the Sun, and prevented from going out through lack of fuel, be preserved from hot or cold blasts, and it should not be made use of in any work involving dishonest labour. Good, worthy people (*i. e.* the Athôrnâns) should carefully tend it (*i. e.* take care of it). Dry, pure, and clean wood, and incense, that are suitable for feeding the fire, should be placed on it; and it should be preserved and kept with reverent care. It should be scrupulously guarded, and be held as the symbol of worship, according to the dictates of the religion. And further, as is done by the heads of the religion, it should be cherished as the giver of intensive force to religious rites and proper devotions.

On Metals.

1

Metals, whether serving for ordinary use or for ornament, should be kept properly clean, and apart from defiling matter. They should be made into implements of various kinds. Gold and silver should not be given to atheistic and immoral men, who might, by keeping the same lying uselessly underground, cause the metals to

2

of drinking it, or of washing the body with it, (*i. e.* no kind of impure water should be used for drinking or other purposes); and it should not be used for ablutions or for bathing. Unworthy people should be restrained from touching or using it. Water should be kept pure and efficacious according to the dictates of the religion.

On the Vegetable Kingdom.

1

The *Orvars* (*i. e.* the trees and plants), owing to their connection with the earth are of uniform design and uniform combination (of elements). Likewise owing to their connection with water they are of uniform design and uniform combination. And in the same manner owing to their connection with Fire they are of uniform design and uniform combination. Fire should not be allowed to be their working medium. It should be glorified for its maturing the vegetation; and its (importance) should be recognised in the various other needs that it supplies. Further, it is enjoined in the religion that the invocations to God and the Heavenly Yazads should likewise be addressed in the presence of this holy symbol. We should abstain from regarding the Fire as an insignificant thing, and treating it with irreverence and obloquy (*i. e.* desecrating and profaning it). And it behoves us as God's creatures to return thanks to Him and glorify Him for the marvels that He has wrought through the creation of Fire. Moreover, women in menstruation, and evil people should

2

refrain from looking at light-giving objects ; and good people should keep these luminous creations in sight when offering their devout homage and prayers.

1 **On keeping at a distance from dead men and dogs.**

2 One should keep away from the place where there is
 a dead man or a dead dog. And the corpse (whether of
 man or dog) should be taken to its final resting place by
 two men (joined hand to hand) after it has been exposed
 3 to the gaze of a dog. The corpse (of a man) should not be
 carried by a single man, and without the religious rites.
 The Vendidâd enjoins repeated exposition of it to the gaze
 4 of a dog. When a human corpse is being borne to its
 resting place, all the co-religionists should pay reverence to
 it with much humility and with bent heads. And for the
 good of the soul (of the deceased), they should recite a
 Niyâyesh prayer. Such prayer is the means of securing
 the welfare of those men endowed with life by the Creator.
 During the prayer homage should be rendered unto God
 with bent head and lowered hands. No contrary word
 should be uttered at the time, nor should any other defect be
 allowed in the prayer. This obligation is incumbent on
 those who are in any way connected with the deceased, so
 that all those concerned may remain out of the reach of
 anxiety and trouble. One should offer supplications and
 prayers on behalf of any (deceased person) with whom one

had acquaintance. And that acquaintance only is recognisable here which pertains to (community of) religion ; (*i. e.* the above ceremonies are obligatory only when the deceased is a Zoroastrian).

On Truthful Men.

1

The truthful people amongst us are devoid of insincerity, and are worthy to be associated with the followers of the good religion ; because whatever act they do is, on all occasions, full of wisdom. From the holy Zarthôshd had proceeded acts bearing the glory of being testified to by the Ameshâspends, and other acts marvellous and matchless, (*i. e.* those which could not be compared to anything on this earth). And all things that contained sublime mysteries were made know by him. And after him similar feats were displayed from time to time by the ancient Dustoors of the religion. The devout Adarbâd bin Mârespand, in the reign of King Shapûr Ormazd, in order to redeem the dissentious people of Khonêras from heresy, poured molten bronze over his own body, and thus corrected their heterodoxical views about the religion. And various other ceremonies and glorious deed that he performed, involving the unfolding of similar marvels, will continue to be in force henceforth up to the reign of king Yazdezard bin Shehryâr. And similar other well organised public ceremonies will continue to be performed efficiently. And by means thereof every man

2

3

(i. e. every Zoroastrian) will be able to keep his soul, during its sojourn in the body, in a befitting and exalted condition ; whereby the soul will be enabled to enjoy felicity. In these days, whatever doubts about the comprehension of the tenets of religion are expressed by the controversialists on religious matters, are due to their want of faith. Generally, the writings embodying the excellent precepts in the Avastâ books are replete with wisdom as regards the commandments of justice and religion, and admit of no diversity of opinion regarding the sense thereof. The pious Dastûrs should re-write correctly the (Avastâ) texts that have become antiquated through age ; and then if there be any perverse dissentients, the present glorious king Noushîrwân, the preserver of the souls (of men) from evil, should issue mandates for the severe punishment of those harm-doers to religion, and of those practisers of evil ways through perverseness. And all those, that cherish a desire for improving themselves by means of the religion, should have their pure natures thoroughly inculcated in the right understanding of the Avastâ texts of the highly glorious Mâthrespand, which is endowed with the strength of the true Mazdayasni religion, so that they may acquire understanding of a very high order.

દીનકર્દ ક્રેતાબનાં નવમાં દક્ષતરના અગતજોગ
લોગતાના શીબ્દ કોષ.

GLOSSARY OF SELECT WORDS.

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴۱۴, ۴۰ ۲,
 ના. અંતકરણ. *abs. n.* Heart, Con-
 science. (અં. હૃદય.)

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴۱۴,
 ۴૦ ૩, વિ. કંડા. *adj.* Cold.

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴۱۴, ۴૦
 ૪, વિ. બૂરા વિચારવાળા. *adj.* Evil-
 thinking. (અં. કૃષ્ણ. દુષ્ટચિત્ત.)

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴۱૬, ૴૦ ૨,
 ના. આલમ. *n.* World.

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴૧૬,
 ૴૦ ૨, વિ. અણુદિઠ. *adj.* Invisible.
 (અં. નહીં જોવા, to see.)

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴૧૭, ૴૦ ૨,
 વિ. કઠિવતદાર. *adj.* Strong. (અં
 હૃદયશક્તિ).

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴૧૭, ૴૦ ૩, ના. લશ્કરી ટોળા. *n.*
 Martial Class (અં. યુદ્ધસૂત્ર-મંડળ)
 ગાડી. a chariot અને અપ્પા to
 stand, ઉભું રહેવું.)

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴૧૭, ૴૦ ૭,
 ના. મંત્ર. (ફો. ۱۱۱۱) *n.* Incan-
 tations, spells.

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴૧૭, ૴૦ ૮, ના. એરાદો. *n.* Resolve.

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴૧૮, ૴૦ ૨, વિ. પાક. *adj.* Pure.

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴૧૮,
 ૴૦ ૨, વિ. બેહદ. (ફો. ۱۱۱۱) *n.*
 -દીઠ ગણવું, to count. અં. અ-
 કો. (શુદ્ધ) *adj.* Innumerable,
 unlimited.

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴૧૮, ૴૦
 ૩, વિ. ઉગડ. *n.* Desolate condi-
 tion (અં. નહીં ઢાંકવું, to cover.)

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴૧૯,
 ૴૦ ૫, વિ. બેહદ. *adj.* Innumerable.
 (અં. નહીં ગણવું, to count.)

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ۴૧૯,
 ૴૦ ૫, વિ કાયમ રહેના. *adj.* Last-
 ing, predominant.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત § ૪૧૯, ૬૦
૬, ના. ફસી. (ફાં ۛ ګم) n. Seasons.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત § ૪૨૦,
૬૦ ૩, ના. રમીઓ. (ફાં ۛ ګم) n. Eastern Greeks.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૫૪,
૬૦ ૧૦, ના. તાબેદારી. n. Obedience.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૫૫, ૬૦ ૧૦, ફિ. તેજ વગરનું
કરવું. inf. To make lustreless,
to disgrace.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું
૪૫૭, ૬૦ ૧૯, ના. ધર્મ વગરના.
n. Unbelievers.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૫૮,
૬૦ ૨૩, ના. ખાધ. n. Precept,
admonition. (અં ۛ ګم ખાલવું, to
speak.)

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૫૮,
૬૦ ૨૩, ના. ઉવટ. n.
Zeal. (અં ۛ ګમ + ۛ ګમ ખાધવું, to
construct.)

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૫૮,
૬૦ ૨૪, વિ. ખાદાની તાબેદારી કરનાર.
adj. Devoted, or obedient, to
God.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૫૮,
૬૦ ૨૪, વિ. ઐજમતી. adj. Mira-
culous, marvellous.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૬૨, ૬૦ ૫૮, ના. તુરમંદા. n.
Beings of Light.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૬૩, ૬૦
૬૩, ના. આંખ. (અરેબીક ۛ ګم) n.
Eye.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૬૩, ૬૦ ૬૬, વિ. અહડતી
જુલાઈના. adj. Of noble descent.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૬૫, ૬૦ ૭૫, વિ. વગર વાંધાવાળો.
adj. Unobjectionable.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૬૫, ૬૦ ૭૫, વિ. દુઃખ વગરનું,
તંગી વગરનું, આપાદી. adj. Devoid
of hardship; flourishing.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૬૫, ૬૦ ૭૫, ફિ.
મેહર્યાની મેળવવી. inf. To obtain
the favour.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું
૪૬૭, ૬૦ ૮૩, ના. સચાઈ. n. Truth.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું
૪૭૨, ૬૦ ૯૯, વિ. નહિ વિશ્વાસુ. adj.
Not worthy of belief.

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૭૨, ૬૦
૧૦૪, ના. પેટ. n. Belly. (ફાં ۛ ګم)

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું ૪૮૪, ૬૦ ૨,
ના. અંદર દેવ, ધંદ્ર દેવ; એ અદિભિશત
અમશાસ્વંદનો હરીફ છે. (અં ۛ ګમ
સં ૦ ફ્રં ગર્જનાનો દેવ. God of
thunder).

મુસમ્મત્ત=મુસમ્મત્ત પાત્રું
૪૮૪, ૬૦ ૨, ના. અખદેહશ દેવ. n.
The demon Akhdehash.

પરવૃત્તિ-પરવૃત્તિ ૫૧૩
 ૪૮૪, ક્રં ૨, ના. ઉલટો માર્ગ. n.
 Perverse way ; misguidance.

અભિમાન-અભિમાન ૫૧૩
 ૪૯૩, ક્રં ૨, ના. અધિભાષ (ક્રં ૧૦ શક) n.
 Jealousy.

અવધન-અવધન ૫૧૩
 ૪૮૫, ક્રં ૪, ના. ઘટાડો થવો. n. Decrease.

અચ્છન્ન-અચ્છન્ન ૫૧૩
 ૪૯૫, ક્રં ૩, ના. ઐશ્વર્યની શક્તિઓ. n.
 Occult powers, miraculous powers.

અદ્ભુત-અદ્ભુત ૫૧૩
 ૪૮૬, ક્રં ૨, ના. અદ્ભુત દરજ્જાનાં ઉપાય. n.
 Excellent means.

અભિવ્યક્ત-અભિવ્યક્ત ૫૧૩
 ૪૯૪, ક્રં ૩, ક્રિ. યાદ કરવી. (અં ૩૫.)
 inf. To call, invoke.

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૮૬, ક્રં ૨, ના. દુશ્મની. n. Enmity.

અભિવ્યક્ત-અભિવ્યક્ત ૫૧૩
 ૪૯૫, ક્રં ૪, ના. ધાતુ. n. Metal.

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૯૦, ક્રં ૨, ના. શ્રુત (પરસ્તી). n.
 Idol (worship). (અં ૩૫) માંધવું, to build.)

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૯૬, ક્રં ૩, વિ. અપમાણી, અધિ. adj.
 Immoderate. (અં ૩૫) માંધવું, to measure.)

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૯૧, ક્રં ૨, વિ. નિર્દોષ. adj. Harmless, innocuous.

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૯૫, ક્રં ૩, ના. ઐશ્વર્યની અવાસ. n.
 Vicious nature.

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૯૧, ક્રં ૨, ના. ધુરં અનાવનાર. n.
 Corrupter.

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૯૬, ક્રં ૧, ક્રિ. પેદા કરવું. inf. To create.

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૯૬, ક્રં ૫, ના. મોહિટાં કામ. n.
 High functions.

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૯૬, ક્રં ૪, ના. પ્રતાપ આપનારો. n. Giver of halo or radiance.

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૯૧, ક્રં ૨, ક્રિ. પહેડવું. inf. To put on.

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૯૭, ક્રં ૩, ના. ધર્મની કૃતવણી. n. Religious instruction.

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૯૨, ક્રં ૨, વિ. પ્રમાણ વગર. adj. Unqualified, untinged.

અવિરુદ્ધ-અવિરુદ્ધ ૫૧૩
 ૪૯૩, ક્રં ૩, ના. અધ્યક્ષીય. n. The priestly class. (અં ૩૫) માંધવું.)

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ § ੪੧੭,
 ੬੦ ੩, ਨੀ. ਸੁਖ. n. Ease, comfort.
 (ਅਯੰ ਸੁਖਮ ਖਿਸ੍ਰੁ, to sit.)

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ § ੪੧੭,
 ੬੦ ੬, ਨੀ. ਸੁਖਮਯ. (ਖੰਓ ਖਿ ਕਾ ਓ) n.
 Imbibing, aptitude for. (ਅਯੰ ਸੁਖਮ ਖਿਯੰ
 ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ, to pay attention, see).

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ § ੪੧੭, ੬੦ ੭,
 ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ, ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. n. Praise.
 (ਖੰਓ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ). (ਅਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ, to
 love. ਅਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ).

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੬੩,
 ੬੦ ੬੨, ਨੀ. ਨਯੰ ਖਿਯੰ. *adj.* Filthy.
 (ਅਯੰ ਸੁਖਮ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ, to spread.)

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ
 ੪੭੨, ੬੦ ੧੦੪, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ
 ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. *adj.* Cramping the soul.

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੮੪,
 ੬੦ ੩, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. *inf.*
 To withstand.

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੮੬,
 ੬੦ ੩, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. n.
 Heresy, apostacy.

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੦,
 ੬੦ ੨, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. *adj.* Idle.

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੩,
 ੬੦ ੨, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. n.
 Greediness.

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੬,
 ੬੦ ੭, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. n. Ashes.

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੭,
 ੬੦ ੨, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. *inf.*
 To rust.

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੭,
 ੬੦ ੩, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. n. Adversary.

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੭,
 ੬੦ ੩, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ, ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ
 ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. n. Men of different
 occupations. (ਅਯੰ ਸੁਖਮ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ
 ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ, to endeavour.)

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੭,
 ੬੦ ੬, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. v. They
 estimate, they recognise.

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੮,
 ੬੦ ੨, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. n. Nature, will.

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੮,
 ੬੦ ੨, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. v. leading a good
 life. (ਅਯੰ ਸੁਖਮ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ, to
 live. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ).

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੮,
 ੬੦ ੨, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. n. Hope.

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੮,
 ੬੦ ੩, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. n. Injury (ਖੰਓ
 ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ, to
 take revenge.)

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੯,
 ੬੦ ੩, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. n. Total.
 (ਅਯੰ ਸੁਖਮ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ, to go.)

ਅਨੁਸੁਖਮ = ਅਨੁਸੁਖਮਾਯਾ ਪਾਉਂ ੪੯੯,
 ੬੦ ੫, ਨੀ. ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ ਖਿਯੰ. n.
 Doers of good deeds.

سَمَاءٌ = સમૂહ § ૪૧૯, ક્રં ૮,
ના. ગરમીની રૂઠ. *n.* Summer
season.

تَلْمِذٌ = તલમિઝ § ૪૨૦,
ક્રં ૨, ના. શાગેદ. *n.* Disciple.

لِسَانٌ = લિસાન § ૪૨૦, ક્રં
૩, ના. જ્વાન, ભાષા. (અં. لِسَانٌ).
n. Language.

مَنْفَعَةٌ = મન્ફઅત § ૪૫૪,
ક્રં ૧૦, ના. ફાયદો. *n.* Advantage.

أَصْدِقَاءٌ = અસ્દિઆ § ૪૫૪,
ક્રં ૧૦, ના. દોસ્તો. *n.*
Friends.

سَدَسَةٌ = સદસત § ૪૫૪,
ક્રં ૩૫, ક્રિ. સારા પ્યાર મેળવવો.
inf. To gain the love.

رِجَالٌ = રિજાલ § ૪૬૧,
ક્રં ૩૬, ના. સંબંધ. *n.* Means,
relation, connection.

عَسَبٌ = અસબ § ૪૬૧, ક્રં ૩૬,
ના. ખેકરાડી. *n.* Un-
easiness.

إِسْمٌ = અસ્મ § ૪૭૮,
ક્રં ૭, ક્રિ. ખેતેકાદ લાવવો. *inf.* To
induce to a belief in.

مَشْرُوعٌ = મશરૂઅ § ૪૭૨, ક્રં ૯૯,
ના. સામેલગીરી. *n.*
Joint work, concoction. (અં.
.مَشْرُوعٌ + مَشْرُوعٌ વહેવું, જવું to flow.)

رَأْيٌ = અર્યા § ૪૭૬, ક્રં ૩,
ના. વિચાર. *n.* Views.

جُنُودٌ = જુનૂદ § ૪૮૦,
ક્રં ૨, ના. લશ્કર. *n.* Army. (અં.
.جُنُودٌ).

مَوْلُودٌ = મૂલૂદ § ૪૮૧,
ક્રં ૨, વિ. નેક જન્મ લીધેલા. *adj.*
Well-born.

مُتَوَكِّلٌ = મુતવકિલ § ૪૮૭,
ક્રં ૫, ક્રિ. સામણે થવું.
inf. To oppose. (અં. .مُتَوَكِّلٌ + مَتَوَكَّلٌ
ઉભું રહેવું, to stand)

سُجَّانٌ = સુજ્જાન § ૪૮૯, ક્રં ૨,
ના. વાઠપાડા. *n.* High-
waymen. (અં. .سُجَّانٌ).

مَدْرَسَةٌ = મદરસત § ૪૮૯, ક્રં ૨,
ના. હેર નસા, બદનને લગતી નજીસ ચીજો.
n. Dry dead matter.

شَرِيكٌ = શરિક § ૪૯૨, ક્રં
૨, ના. ભાગ્યણુ. *n.* Partner, (અં.
.شَرِيكٌ + شَرِيكٌ એકઠું કરવું to collect.)

مَعْرُوفٌ = મારૂફ § ૪૯૩, ક્રં ૨,
ક્રિ. સાથે રહેવું.
inf. To live together. (અં.
.مَعْرُوفٌ + مَعْرُوفٌ ખાદણું to dig.)

نَصِيحَةٌ = નસીહત § ૪૯૪,
ક્રં ૨, ના. શીખામણુ. *n.* Advice.
(ફાં. نَصِيحَةٌ. અં. .نَصِيحَةٌ + نَصِيحَةٌ
to fasten.)

مُشْرِقٌ = મુશરિક § ૪૯૪,
ક્રં ૨, ના. સુરજવું ઉગવું. *n.* Sun-
rise. (અં. .مُشْرِقٌ = مُشْرِقٌ + مَشْرُوعٌ
ઉગવું to grow, rise.)

પુત્રો=પુત્રો § ૪૧૬, ૬૦ ૫,
 ના. પુત્રો પાદશાહો. n. Powerful
 Monarchs. (ક્રીં ક્રીં Potentates.
 અં. અં.)

પુત્રો=પુત્રો § ૪૧૬,
 ૬૦ ૫, ક્રીં. અં. ક્રીં. inf. To de-
 crease, to lessen (ક્રીં ક્રીં)

પુત્રો=પુત્રો § ૪૧૬, ૬૦
 ૮, ના. ક્રીં રાશી. n. The zodia-
 cal sign of Cancer. (ક્રીં
 ખરજક)

પુત્રો=પુત્રો પાત્રું ૪૭૭, ૬૦
 ૬, ના. આદાષ ધર્મ ઉપર નજર નહિ
 કરનારા. n. Those who slight the
 Divine Religion.

પુત્રો=પુત્રો પાત્રું ૪૭૭, ૬૦
 ૬, ના. આદાષ ધર્મ નહિ સાંભળનારા.
 n. Those who pay no heed to
 the Divine Religion.

પુત્રો=પુત્રો પાત્રું ૪૮૮,
 ૬૦ ૨, ના. લાકડાંની વાર. n. Wooden
 fence.

3-6

પુત્રો=પુત્રો પાત્રું ૪૪૨, ૬૦
 ૨, ના. પુર, પ્રતાપ. n. Halo,
 radiance.

પુત્રો=પુત્રો § ૪૧૭,
 ૬૦ ૭, ના. ક્રીં. n. Sting. (ક્રીં
 ક્રીં to bite.)

પુત્રો=પુત્રો § ૪૧૮,
 ૬૦ ૧, ના. ધનાકમીના. n. The evil
 spirit. (અં. અં.)

પુત્રો=પુત્રો § ૪૧૯, ૬૦
 ૯, ના. વરસચક રાશી. n. The zodia-
 cal sign of Scorpio (ક્રીં ક્રીં)

પુત્રો=પુત્રો પાત્રું
 ૪૮૭, ૬૦ ૫, ના. ગાહ્યાર. n. Season
 festival. (અં. ૪ ક વપત. પુત્રો=
 અં. અં. + અં. અં. થવું.)

પુત્રો=પુત્રો પાત્રું
 ૪૫૫, ૬૦ ૧૩, ના. અપવિત્રાષ. n. Im-

urity. (પુત્રો=ક્રીં ક્રીં to
 mix.)

પુત્રો=પુત્રો પાત્રું
 ૪૬૧, ૬૦ ૩૬, ક્રીં. સહમજવવું, વાચા.
 inf. To expound. (પુત્રો=અં
 અં. to speak.)

પુત્રો=પુત્રો પાત્રું
 ૪૬૧, ૬૦ ૩૭, ના. જાનદાર આદમીઓ.
 n. Men endowed with life.
 (ક્રીં જાનુરાન. અં. અં. અં. અં. + અં.)

પુત્રો=પુત્રો પાત્રું
 ૪૬૨, ૬૦ ૫૮, ના. એતેકાદવાળા. n.
 Believers.

પુત્રો=પુત્રો પાત્રું ૪૬૨,
 ૬૦ ૬૦, ક્રીં. ક્રીં કરવી. inf. To
 complain. (અં. ક્રીં રડવું to
 weep.)

ଅସମ୍ଭବ କ୍ଷମା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୬୩, ୫୦ ୧୫, ୩୩. ୨୩୩୩୩୩୩୩ ବିଧାନ. *n.* Sorrow, grief. (ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା heavy + ଅସମ୍ଭବତା ୩୩୩୩୩୩୩୩ to think.)

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୬୩, ୫୦ ୧୫, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *n.* Hunger. (ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା)

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୬୩, ୫୦ ୧୬, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *n.* Evidence, testimony. (ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା)

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୬୩, ୫୦ ୧୬, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *adj.* Precious, superior. (ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା)

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୬୬, ୫୦ ୧୭, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *inf.* To carry.

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୭୬, ୫୦ ୪, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *n.* Faith, belief.

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୮୫, ୫୦ ୪, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *adj.* Stinking.

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୯୨, ୫୦ ୨, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *inf.* To cause exertion.

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୯୭, ୫୦ ୧୩, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *n.* Those who argue perversely. (ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା to do).

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୫୦୦, ୫୦ ୩, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *n.* Diversity of opinion.

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୮୯, ୫୦ ୨, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *n.* Hands that are ceremonially impure after sleep overnight.

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୮୫, ୫୦ ୪, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *inf.* To purify. (ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା I shall purify.)

୧-୧

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୯୫, ୫୦ ୨, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *adj.* Of good appearance.

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୯୩, ୫୦ ୧୫, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *n.* Reward. (ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା to collect.)

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୯୭, ୫୦ ୩, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *inf.* To teach. (ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା to teach.)

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୯୫, ୫୦ ୨, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *adj.* Resourceful. (ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା)

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୯୫, ୫୦ ୨, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *n.* Courage.

ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା

ଅସମ୍ଭବତା ୧୩୩ ୪୯୫, ୫୦ ୩, ୩୩. ଅସମ୍ଭବତା. *adj.* Greek. (ଅସମ୍ଭବତା = ଅସମ୍ଭବତା)

୫-୨

ଅସୁ=ଅସୁ § ୪୧୭, ୫୦ ୭,
ନା. ଭେର. *n.* Poison. (୫୧୦ ୨୫)

ଅସୁ=ଅସୁ § ୪୧୮, ୫୦ ୨,
ନା. ଜନମ ଆପନାର. *n.* One who
develops, one who brings into
existence; promoter (ଅସୁ=
ଜନମପୁ, to be born.)

ଅସୁ=ଅସୁ § ୪୧୮, ୫୦ ୩,
ନା. ନୋକ୍ଷାନ. *n.* Harm, injury. (୫୧୦
୨୫)

ଅସୁ=ଅସୁ § ୪୧୯, ୫୦ ୨,
ନା. କଳାକ. *n.* Hours.

ଅସୁ=ଅସୁ § ୪୧୯,
୫୦ ୧୧, ନା. ଝରୀଆ. *n.* Seas,
oceans. (ଅସୁ=ଅସୁ).

ଅସୁ=ଅସୁ ୫୧୦ ୧୫, ୫୦ ୧୫,
ନା. ଶମର. *n.* Commentary, ex-

planation, meaning. (ଅସୁ=ଅସୁ
ଅସୁପୁ, to know.)

ଅସୁ=ଅସୁ ୫୧୦ ୧୫, ୫୦ ୨୬,
ନା. ଜନମ. *n.* Birth.

ଅସୁ=ଅସୁ ୫୧୦ ୧୫, ୫୦ ୬,
ନା. ନୟନାଧ. *n.*
Weakness.

ଅସୁ=ଅସୁ ୫୧୦ ୧୫, ୫୦ ୨,
ନା. ଜନୀୟ ଦେବ, ଅନାଜନୋ ଦୁକାଣ
ପାଟନାର ଦେବ, ଅମରଦାଈ ଅମଶାସପ୍ତନୋ
ଝରୀକ୍. *n.* Opponent of Amerdâd
Ameshaspand, the demon of
scarcity of corn. (ଅସୁ=ଅସୁ).

ଅସୁ=ଅସୁ ୫୧୦ ୧୫, ୫୦ ୩,
ନା. ପୁରାଣୀ ଥପକା. *adj.* Anti-
quated. (ଅସୁ=ଅସୁ ଥପୁ, to
grow old.)

୩-୩

ଅସୁ=ଅସୁ § ୪୧୭,
୫୦ ୬, ବି. ଅସୁନେ ଘଟାଣୀ. *adj.* Per-
taining to evil.

ଅସୁ=ଅସୁ § ୪୧୮, ୫୦
୩, ନା. ଶଙ୍କଟ. *n.* Want. (୫୧୦ ୨୫)

ଅସୁ=ଅସୁ § ୪୧୯, ୫୦ ୭,
ନା. ବରଷା ଚିହ୍ନ. *n.* The zodiacal
sign of Taurus (Latin)=Fr.
Taureau. (ଅସୁ=ଅସୁ)

ଅସୁ=ଅସୁ § ୪୧୯, ୫୦
୯, ନା. ତୋଳା ଚିହ୍ନ. *n.* The zodiacal
sign of Libra. (ଅସୁ=ଅସୁ)

ଅସୁ=ଅସୁ § ୪୧୯,
୫୦ ୧୦, ନା. “ମଝର” ନେ ପଢ଼େବୀମା
“ଦୁଇ ତୋରା” ଛାଡ଼େ. *n.* The zodiacal
sign of Capricornus.

ଅସୁ=ଅସୁ ୫୧୦ ୧୫, ୫୦ ୩୩,
ନା. ହାଣ୍ଡି. *n.* Harm.
(ଅସୁ=ଅସୁ)

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ ପାତ୍ର ୪୬୯, ୫୦ ୧୭, ବି. ଉପମାନି. *adj.* Wild, barbarous.

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ ପାତ୍ର ୪୬୯, ୫୦ ୧୭, ନା. ଅପମାନି. *n.* Harshness.

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ ପାତ୍ର ୪୬୯, ୫୦ ୧୭, ବି. କରାଣ୍ଡିୟତଭାବିଣୀ. *adj.* Abominable.

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ ପାତ୍ର ୪୬୯, ୫୦ ୧୧୮, ନା. ଅପମାନିତ. *n.* The future body, i. e. given at the Resurrection.

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ ପାତ୍ର ୪୮୪, ୫୦ ୨, ନା. ତାରିକ୍ ଦେବ, ପାଣ୍ଡିନୀ କୁକାଣ

ପାତନାରଦେବ, ଆରତାତ ଅମଶାସ୍ପନ୍ଦନୋ ଚରୀକ୍.

n. Opponent of Khôrdâd Ameshaspend; the demon of scarcity of water. (ଅପମାନିତମାନ).

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ ପାତ୍ର ୪୮୯, ୫୦ ୩, ନା. ଉପମାନିତ, ଅପମାନିତ. *n.* Conceit; slighting. (ଅପମାନିତମାନ).

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ ପାତ୍ର ୪୯୧, ୫୦ ୨, ବି. ଉପମାନି. *adj.* Rare.

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ ପାତ୍ର ୪୯୨, ୫୦ ୨, ନା. ତରସ. *n.* Thirst. (ଅପମାନିତମାନ)

—و

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ § ୪୧୪, ୫୦ ୧, ନା. ଧର୍ମାଣ୍ଡି. *n.* Mark, sign. (ଅପମାନିତମାନ).

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ § ୪୧୪, ୫୦ ୨, ବି. ପବିତ୍ର. *adj.* Pure.

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ § ୪୧୪, ୫୦ ୩, ବି. ମଧ୍ୟ. *adj.* Mean, base. (ଅପମାନିତମାନ).

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ § ୪୧୫, ୫୦ ୫, ବି. ଧର୍ମାଣ୍ଡି. *adj.* Hanking for. (ଅପମାନିତମାନ to love.)

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ § ୪୧୭, ୫୦ ୭, ନା. ଧର୍ମାଣ୍ଡି, ଉପାୟ. *n.* Remedy. (ଅପମାନିତମାନ).

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ § ୪୧୭, ୫୦ ୭, ନା. ଅପମାନିତ. *n.* New moon. (ଅପମାନିତମାନ).

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ § ୪୧୯, ୫୦ ୭, ନା. ମିଥୁନ ରାଶି. *n.* The zodiacal sign of Gemini.

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ § ୪୧୯, ୫୦ ୧୦, ନା. କୁମ୍ଭରାଶି. *n.* The zodiacal sign of Aquarius. (ଅପମାନିତମାନ).

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ § ୪୧୯, ୫୦ ୧୧, ନା. ଧିଳ. *n.* Delay. (ଅପମାନିତମାନ).

ଅପମାନିତ = ଅପମାନିତମାନ § ୪୧୯, ୫୦ ୧୪, ନା. ପ୍ରକରଣ. *n.* Chapter.

၂၂၂၂-၂=၂၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၀,
နံ ၃၂, ၂၂. ဂါတေ. *n.* Species.

၂၂၂၂=၂၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၂,
နံ ၄၇, ၂၂၀ ၂၂၂၂၂၂ ဘိဒ. *n.* Date tree. (နံ ၂၂၂၂၂၂).

၂၂၂၂၂၂=၂၂၂၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၃,
နံ ၆၄, ၂၂. ခေါလ၂၂. *n.* Contrivance ; remedy.

၂၂၂၂၂၂=၂၂၂၂၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၃,
နံ ၆၆, ၂၂. ဖုလ၂၂၂၂၂၂၂၂. *n.* Perverse in speech.

၂၂၂၂၂၂=၂၂၂၂၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၅,
နံ ၆, ၂၂. ခါ၂၂၂၂၂၂ နါ၂၂. *n.* Tenement of clay.

၂၂၂၂=၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၂, နံ ၆,
၂၂. နံ၂၂၂၂၂၂၂၂ ဂါ၂၂၂၂၂. *n.* Beasts of prey. (နံ ၂၂၂၂၂၂).

၂၂၂၂=၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၂၅, နံ ၃,
၂၂. ၂၂၂၂၂၂. *n.* Family. (နံ ၂၂၂၂၂၂၂).

၂၂၂၂၂၂=၂၂၂၂၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၂၅, နံ ၄,
နံ. ၂၂၂၂ ၂၂၂၂. *verb. n.* Partaking of food without saying grace.

၂၂၂၂၂၂=၂၂၂၂၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၂၂, နံ ၂,
၂၂. နံ ၂၂၂၂၂၂. *n.* Imprisonment.

၂၂၂၂=၂၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၂၂,
နံ ၂, ၂၂. ဂါ၂၂. *n.* Abuse. (နံ ၂၂၂၂၂၂၂၂၂၂၂၂, bad + နံ ၂၂၂၂, name. ၂၂၂၂၂၂၂၂၂၂, to know.)

၂၂၂၂=၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၇,
နံ ၂, ၂၂. ဗု၂၂, ဂါ၂၂၂၂၂၂. *n.* Owl ; eagle (နံ ၂၂၂၂၂၂).

၂၂၂=၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၇, နံ ၂,
၂၂. နံ ၂၂. *n.* Body.

၂၂၂=၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၇, နံ ၂,
၂၂. နံ ၂၂. *n.* Body.

၂၂၂=၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၇,
နံ ၂, ၂၂. နံ ၂၂၂၂၂၂၂၂. *adv.* For a long time.

၂၂၂=၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၄,
နံ ၂, ၂၂. နံ ၂၂၂၂၂၂၂၂, ၂၂၂၂၂. *n.* Time.

၂၂၂၂=၂၂၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၆,
နံ ၂, နံ. နံ ၂၂၂၂. *inf.* To break.

၂၂၂၂၂၂=၂၂၂၂၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၆,
၂၂၂, နံ ၃, ၂၂. နံ ၂၂၂၂၂၂၂၂. *n.* The religious arch-priests.

၂၂၂=၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၄, နံ ၅၂,
၂၂. ၂၂၂၂၂ ၂၂၂၂၂၂, ၂၂၂၂၂၂၂၂. *n.* God, the Bestower.

၂၂၂=၂၂၂၂၂ ၂၂၂ ၄၆၂,
နံ ၂. ၂၂. ၂၂၂၂၂၂၂၂၂၂၂၂. *adj.* Having equal proportions.

ખાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 § ૪૧૪, ૬૦ ૧,
ના. ખાણાણા. *n.* Exposition.

ઘણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 § ૪૧૫,
૬૦ ૧, ના. ઘણાણા. *n.* Hatred,
condemnation. (𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽).

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 § ૪૧૭, ૬૦ ૧,
ના. જાણાણા. *n.* Strength, vigour.
(𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽).

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 § ૪૧૭, ૬૦ ૭,
ના. જાણા, યજ્ઞમા. *n.* Curse. (𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽
𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽).

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 § ૪૧૭,
૬૦ ૭, ના. જિયા. *n.* Ceremony.

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 § ૪૧૮, ૬૦ ૩,
કિ. નબળું કરવું. *inf.*
To weaken. (𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽
𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽, to grow old.)

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 § ૪૧૮,
૬૦ ૩, ના. જાણાણા. *n.* Bottom.
(𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽).

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 § ૪૧૯, ૬૦
૯, ના. ધનરાશી. *n.* The zodiacal
sign of Sagittarius.

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 § ૪૨૦, ૬૦ ૧,
ના. લખાણુ. *n.* Writing; book.

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 § ૪૨૦, ૬૦
૨, વિ. પહેલું. *adj.* First. (𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽).

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૧૩ ૪૫૭, ૬૦ ૨૦,
ના. તુચક. *n.* Nask, (a volume).
(𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૬૦ ૨૦).

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૧૩ ૪૬૧, ૬૦
૩૮, ના. પક્ષ. *n.* Side; party.

ઘણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૧૩ ૪૬૭,
૬૦ ૮૩, ના. તાજગી. *n.* Freshness;
plenitude.

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૧૩ ૪૮૨,
૬૦ ૨, કિ. નાબુદ કરવું. *inf.* To
destroy. (𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 to lie down.)

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૧૩ ૪૮૨, ૬૦ ૨, કિ. ફરાગત આપવી.
inf. To make comfortable.

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૧૩ ૪૮૪,
૬૦ ૨, ના. નાઓગસ દેવ, જુહાપનો
દેવ; એ અમશપંદાદ અમશાસપંદનો હરીફ
છે. *n.* Opponent of Aspendâd
Ameshaspand; demon of false-
hood. (𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૦ નાસત્ય.)

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૧૩
૪૮૮, ૬૦ ૨, વિ. વીગતવાર. *adj.*
Various; of different descrip-
tions. (𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽, to know
+ 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 શીખવવું, to teach.)

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૧૩ ૪૮૮, ૬૦ ૨૦, ના. નસા પકાવનાર.
n. Those who cook decaying
matter. (𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽, to decay
+ 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 પકાવવું, to cook = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૨૦).

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૧૩ ૪૯૧, ૬૦ ૨, કિ. લડાઈ કરવી. *inf.*
To fight. (𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૨૦ ૫૨૦).

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૧૩ ૪૯૪, ૬૦
૨, ના. અપેર. *n.* Noon. (𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૧૩ ૪૯૩, day.)
કે અપેર, half + 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 દેહાડી, day.)

જાણાણા = 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 ૫૧૩ ૪૯૬,
૬૦ ૬, કિ. કાપવું. *inf.* To break, to
cut. (𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽 𐎧𐎡𐎴𐎠𐎢𐎽, to break.)

ગ્નિપ્લ=ગ્નિપ્લ ૫૧૩ ૪૬૧, ૬૦
 ૪૦, ના. રીશન આતશ. *n.* Blazing
 fire. (અંબા નાશનું અલકરું, to
 shine.)

ગ્નિપ્લ=ગ્નિપ્લ ૫૧૩ ૪૬૨,
 ૬૦ ૫૨, ના. પ્રતાપ આપનાર. *n.* Giver
 of halo or glory.

અનિપ્લ=અનિપ્લ ૫૧૩
 ૪૬૫, ૬૦ ૭૫, ના. હમિશગી. *n.*
 Eternity. (ફાંબાદારી.)

અનિપ્લ=અનિપ્લ ૫૧૩
 ૪૭૩, ૬૦ ૧૧૦, ના. પાદશાહ. *n.* King.

અનિપ્લ=અનિપ્લ ૫૧૩
 ૪૭૪, ૬૦ ૧૧૧, ના. સ્થાયી.
n. Faithfulness.

અનિપ્લ=અનિપ્લ ૫૧૩
 ૪૭૪, ૬૦ ૧૧૩, ના. છુટનાર. *n.*
 Embezzler.

અનિપ્લ=અનિપ્લ ૫૧૩
 ૪૮૩, ૬૦ ૬, ના. શરૂઆત. *n.*
 Beginning.

અનિપ્લ=અનિપ્લ ૫૧૩
 ૪૮૬, ૬૦ ૨, કિ. નામદારી મેળવવી.
inf. To become illustrious, to
 be renowned.

અનિપ્લ=અનિપ્લ ૫૧૩
 ૪૮૮, ૬૦ ૨, ના. સજા. *n.*
 Punishment.

અનિપ્લ=અનિપ્લ ૫૧૩
 ૪૮૯, ૬૦ ૨, ના. અપવિત્રાઇ.
n. Impurity.

ફેલ=ફેલ ૫૧૩ ૪૯૧, ૬૦ ૨,
 ના. દુધ. *n.* Milk. (અંબા નાશનું
 from યે પીવું, to drink.)

ફેલ=ફેલ ૫૧૩ ૪૯૧, ૬૦
 ૨, વિ. પાક. *adj.* Clean ; free from
 impurity.

ફેલ=ફેલ ૫૧૩ ૪૯૩, ૬૦ ૨, ના. તોડવું. *n.*
 Breaking ; infringing.

ફેલ=ફેલ ૫૧૩ ૪૯૩, ૬૦ ૨, ના. પ્રતિવાદી. *n.*
 Defendant.

ફેલ=ફેલ ૫૧૩ ૪૯૭,
 ૬૦ ૨, ના. ધરૂં. *n.* Ornament.
 (ફાંબાદારી.)

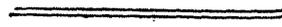
ફેલ=ફેલ § ૪૧૯, ૬૦
 ૭, ના. આસમાનનો પ્રતાપ. *n.* Lumi-
 nosity of the sky.

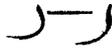
ફેલ=ફેલ § ૪૧૯, ૬૦ ૧૨, વિ. ફરજ તરીકે
 કરવેલું. *adj.* Rendered incum-
 bent ; made obligatory.

ફેલ=ફેલ ૫૧૩ ૪૯૩,
 ૬૦ ૬૯, વિ. દુરઅદેશ. *adj.* Wise,
 discreet. (ફાંબાદારી)

ફેલ=ફેલ ૫૧૩ ૪૯૭,
 ૬૦ ૮૪, ના. અનિતીતું કામ,
 ઘાઇ. *n.* Immoral deed ; deceit.
 (ફાંબાદારી)

ફેલ=ફેલ ૫૧૩ ૪૯૨,
 ૬૦ ૨, કિ. મદદ કરવી. *inf.* To help ;
 to support. (ફાંબાદારી=અંબા
 નાશનું અલકરું, to go.)

شِرْك = شِرْك ૫ાનું ૪૬૬, ૬૦ ૪,

નિ. ભાગ. *n.* Share. (ફો ૪૫૫.)

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૭, ૬૦

૫, વિ. અહસતે દરજ્જે. *adj.* High; noble. (અં ૬૧૬) બૂલંદ, high.)

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૭, ૬૦ ૭, કિ. દુઃખી કરવું. *inf.*

To afflict. (અં ૬૧૬) દુઃખ દેવું, to cause pain, afflict.)

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૮, ૬૦ ૨, ના. મહિનો. *n.* Month.

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૯, ૬૦ ૫, ના. પેદાયશની શરૂઆત. *n.*

Evolution; beginning of creation. (૫) શરૂઆત, source, beginning + ૫૦૫ પેદાયશ, creation.)

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૯, ૬૦ ૪૦, ના. ઉજ્જ્વલ. *n.* Light.

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૦, ૬૦ ૩૪, કિ.

અક્ષેશ મેળવવી. *inf.* To be endowed; to obtain gifts.

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૯, ૬૦ ૩૫, ના. ભાયગ. *n.* Destiny, fate.

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૯, ૬૦ ૩૬, ના. સુખ. *n.* Bliss.

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૯, ૬૦ ૩૯, વિ. લઈ જવા

જોગ. *adj.* Worth supplying.

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૯, ૬૦ ૪૦, ના. બળવું. *n.* Blaze. (અં ૬૧૬)

અલકવું, to shine.)

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૨, ૬૦ ૬૦, ના.

અમવાની શક્તિ ધરાવનાર. *n.* One who has the power of endurance.

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૩, ૬૦ ૬૨, ના. પ્રકાશ આપનાર.

n. He who shines; light-giver.

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૬૫, ૬૦ ૭૫, ના. ઘણી જ અસરકારક,

તંદરેસ્તી આપનાર. *n.* Efficacious healer. (અં ૬૧૬) (શરૂઆત).

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૭૮, ૬૦ ૮, ના. જોષીઓ. *n.*

Astrologers.

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૮૬, ૬૦ ૨, ના. પ્રકરણ. *n.* Chapter. (અં ૨૦)

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૮૭, ૬૦ ૪, ના. દર્થીઈ સૂગ. *n.* Water dog;

Beaver. (અં ૬૧૬) (શરૂઆત) અગ્રી પાણીમાં રહેનાર છે = ફો

سگ آبی)

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૮૮, ૬૦ ૨, ના. સખત કેદખાત.

n. Rigorous imprisonment.

شَرِيح = شَرِيح ૫ાનું ૪૯૧, ૬૦, ૨, વિ. ઉઘાડું. *adj.* Naked.

(ફો ૬૧૬)

۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ = ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ §
 ૪૧૪, ૬૦ ૧, ની. રહેઠાણ. *n.* Abode.
 (ફાં ۱۱۱۱۱)

۱۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ૪૧૫, ૬૦ ૪, ની.
 બદલો. *n.* Reward, recompense.
 (ફાં ۱۱۱۱ = ۱۱۱۱)

۱۱۱۱ = ۱۱۱۱ § ૪૧૬, ૬૦
 ૧૦, ની. મીન રાશી. *n.* The zodiacal
 sign of Pisces. (ફાં ۱۱۱)

۱۱۱ = ۱۱۱ § ૪૧૯, ૬૦
 ૧૫, વિ. અંદરમાહેને લગતું. *adj.*
 Lunar.

۱۱۱۱۱ = ۱۱۱۱۱ § ૪૧૯, ૬૦
 ૧૦, કિ. મોહોટાઈ
 આપવી. *inf.* To honour.

۱۱۱۱ = ۱۱۱ § ૪૫૫, ૬૦ ૧૦, કિ.
 લાગવાની શક્તિ.
n. Sense of feeling; sensation.

۱۱۱۱ = ۱۱۱ § ૪૬૦, ૬૦ ૩૦, ની.
 માંત્રવાણીનાં
 અભ્યાસીઓ. *n.* Students of the

Mâthras.
 ۱۱۱ = ۱۱۱ § ૪૬૧, ૬૦
 ૩૯, ની. દવા. *n.* Medicine; remedy.

۱۱ = ۱ § ૪૬૧, ૬૦ ૩૯,
 ની. લેહન. *n.* Taste. (ફાં ۱۱)

۱ = ۱ § ૪૬૨, ૬૦
 ૪૪, ની. વરસાદ. *n.* Rain. (અરબી
 ۱)

۱۱۱ = ۱ § ૪૬૪, ૬૦ ૭૧, અ.
 સુખ્યતે કરીને.
adv. Especially; principally.

۱ = ۱ § ૪૭૬,
 ૬૦ ૪, ની. સમજ. *n.* Explanation;
 exposition.

۱ = ۱ § ૪૮૮, ૬૦ ૨,
 ની. અંખા. *n.* Number. (અં
 ગણતું, to count.)

۱ = ۱ § ૪૮૯,
 ૬૦ ૨, ની. પીશાબ. *n.* Urine.
 (અં ۱, to sprinkle.)

۱۱۱ = ۱ § ૪૧૭, ૬૦ ૨, ની.
 હિલચાલ કરનારા.
n. Those who have power of
 motion.

۱ = ۱ § ૪૧૭,
 ૬૦ ૨, કિ. ચલાવવું. *inf.* To cause
 to move.

۱ = ۱ § ૪૧૭, ૬૦ ૭, ની.
 દિશા. *n.* Direction.

۱ = ۱ § ૪૧૮, ૬૦
 ૩, ની. દિલ. *n.* Heart.

۱ = ۱ § ૪૧૯,
 ૬૦ ૩, ની. આખરી. *n.* Comple-
 tion; end.

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 § ૪૧૯,
 ૬૦ ૫, કિ. ખુશી ભોગવેછે. *v.* Rejoice.
 (અમં . 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 થવું, to rejoice.)

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 § ૪૧૯, ૬૦
 ૧૧, ના. ચાલવું. *n.* Motion.

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 ૫ાત્રું
 ૪૬૧, ૬૦ ૩૮, કિ. ઇમાન લાવવું. *inf.*
 To have faith in.

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 ૫ાત્રું ૪૬૨,
 ૬૦ ૪૪, ના. બક્ષેશ આપનારા. *n.*
 Donors, bestowers.

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 ૫ાત્રું ૪૭૪,
 ૬૦ ૧૧૨, ના. કિર્તીવાનો. *n.* Illus-
 trious men.

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 ૫ાત્રું ૪૭૭, ૬૦ ૬,
 વિ. અહતે દરજ્જા. *adj.* Of supreme
 kind; surpassing.

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 ૫ાત્રું ૪૭૮,
 ૬૦ ૬, કિ. ચાલતા હતા. *v.* Were
 moving about.

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺
 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 ૫ાત્રું ૪૮૬, ૬૦
 ૩, કિ. બદગોષ કરવી. *inf.* To speak
 ill of. (અમં . 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺)

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 ૫ાત્રું ૪૮૮, ૬૦ ૨,
 ના. જખમ. *n.* Wound. (ફાંશ
 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺).

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 ૫ાત્રું ૪૯૧, ૬૦
 ૨, ના. કોહોણ. *n.* Fox. (ફાંશ
 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺).

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺
 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 ૫ાત્રું ૪૯૪, ૬૦ ૨, ના.
 “રથો ભેરેજો.” *n.* The sublime
 chief.

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 ૫ાત્રું
 ૪૯૫, ૬૦ ૩, ના. રોજગાર. *n.* Anni-
 versary of one's death, and
 the ceremony pertaining to the
 same; also, the day of the month,
 recurring in the 12 months
 of the year, of one's death.

1-6

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 § ૪૧૫,
 ૬૦ ૨, ના. ખીમારી. *n.* Sickness.
 (અવં . 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 ફાંશ 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺)

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 § ૪૧૫,
 ૬૦ ૪, વિ. બહા વિચારવાણી. *adj.*
 Good-thinking; gifted with no-
 ble thought.

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 § ૪૧૫, ૬૦ ૪,
 ના. પસંદ કરનાર. *n.* Chooser;
 adopter. (અવં 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺
 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 કાઢવું,
 to distinguish.

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 § ૪૧૫, ૬૦ ૪,
 વિ. ઉઘડી. *adj.* Perverse.

𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 = 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺 § ૪૧૫, ૬૦ ૪,
 ના. વસીલો. *n.* Medium. (ફાંશ
 𐫰𐫱𐫳𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺).

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા

અભિવ્યક્તિ § ૪૧૬, ક્રં ૨, ના. સુધતી રીતેના શબ્દો આપેલાં. *n.* Embellishment (અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા સુધતી, all+અભિવ્યક્તિ શબ્દો આપેલાં, to adorn.)

આશીર્વાદ-સંજ્ઞા § ૪૧૭, ક્રં ૩, ના. પ્રવરશી. *n.* Nourishment. (આંશીર્વાદ કામ કરવું, to work.)

અગ્રણી-સંજ્ઞા

અગ્રણી § ૪૧૭, ક્રં ૩, ના. અગ્રણી ટોળો. *n.* Agricultural class.

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૧૭, ક્રં ૬, વિ. મેળવેલી. *adj.* With which one is endowed (આંશીર્વાદ મેળવવું, to get, to obtain.)

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૧૭, ક્રં ૭, ના. “વીષપતથ” માહ. *n.* The moon which dispels darkness. The full moon. (આંશીર્વાદ-સંજ્ઞા).

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૧૮, ક્રં ૩, વિ. નાશકારક. *adj.* Destructive.

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૧૯, ક્રં ૨, વિ. વધારાને લગતું. *adj.* Intercalary.

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૧૯, ક્રં ૩, ના. વસંતરત્ન. *n.* Spring. (ફાંબો).

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૧૯, ક્રં ૭, ના. મેષરાસી. *n.* The zodiacal sign of Aries. (ફાંબો રાસી).

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૧૯, ક્રં ૧૦,

ના. મકરરાસી. *n.* The zodiacal sign of Capricornus.

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૨૦,

ક્રં ૨, ના. પેગમ્બર. *n.* Prophet. (આંશીર્વાદ અલકવું, to shine.)

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૨૦, ક્રં ૨, વિ. છૂટું પડવું, ભાંગી

જવું. *inf.* To be scattered. (ફાંબો અભિવ્યક્તિ).

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૨૦,

ક્રં ૬, ના. શોધખોળ *n.* Researches.

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૨૦, ક્રં ૧૩, વિ. હાંકી કાઢે. *v.* May

drive off, ward off, avert. (આંશીર્વાદ મારવું, to strike.)

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૨૦, ક્રં ૨૪, વિ. દેખાઈતી. *adj.* Evident.

(આંશીર્વાદ જોવું, to see.)

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૨૧, ક્રં ૪૦,

ના. દવાઈના પાલા. *n.* Drugs. (આંશીર્વાદ).

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૨૩, ક્રં ૬૫, ના. હાણી પહોંચાડનાર. *n.* Harm-

doer. (આંશીર્વાદ મારવું, to strike.)

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૨૩, ક્રં ૬૫, વિ. હાંકી કાઢેલાં. *adj.* Re-

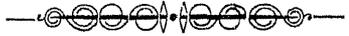
pelled; driven off.

અભિવ્યક્તિ-સંજ્ઞા § ૪૨૪, ક્રં ૭૨, ના. આરંજ. *n.* Orange.

(ફાંબો રાસી).

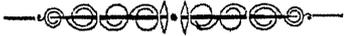
3
 2
 4
 8
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

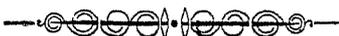
۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

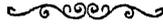
25 }
24 }

۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

26 }
24 }

۱. ۲. ۳. ۴. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰.

Variants of MB.*

In order to give full advantage to the student of the oldest copy of the text in the Dinkard, Vol. IX, below are given all the variants or additions of MB. which now belongs to the Mullâ Firuz Library at Bombay, without correcting even those which are evidently mistakes or slips by the copyist. A part or portion of a word in the beginning of a line is not counted, but the following word is reckoned as the first one in the line.

(The abbreviations are P. = page; l. = line; w. = word; om. = omit).

P. 441, l. 1, w. 4 add ,—l. 3, w. 4 𐭠𐭣𐭥𐭥; w. 5 𐭠𐭣; after w. 7 add 𐭠—l. 4, w. 2 𐭠𐭣—l. 6, w. 3 𐭠𐭣𐭥𐭥; w. 6-7 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥; w. 8 om. —l. 9, om. w. 6 —l. 11, w. 2 𐭠𐭣𐭥𐭥; w. 6 add ,—l. 13, add 𐭠𐭣 after w. 2—l. 14, w. 1 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥; w. 5 𐭠𐭣𐭥—l. 17, w. 4 add , .

P. 442, l. 1, om. w. 3 , only; om. w. 5 and add 𐭠𐭣𐭥—l. 2, om. w. 7; om. w. 9—l. 3, w. 3 add ,—l. 4, w. 1 𐭠𐭣𐭥; w. 4 𐭠𐭣𐭥𐭥—l. 5, w. 7 add ,—l. 7, w. 10 add ,—l. 8, w. 4 add ,; w. 5-6 𐭠𐭣𐭥𐭥; w. 7 add ,—l. 9, w. 1 added through mistake , 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—l. 10, om. w. 1; w. 3 add ,—l. 12, w. 10 add ,—l. 13, w. 8 𐭠—l. 14, w. 1 𐭠𐭣𐭥; w. 3 add 𐭠—l. 16, om. w. 5—l. 17, w. 1 add 𐭠—l. 18, w. 6-7 𐭠𐭣𐭥𐭥—l. 21, w. 2 add ,; w. 3 add ,; om. w. 7—l. 22, om. w. 3.

P. 443, l. 1, w. 1 add ,—l. 5, w. 4-5 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥—l. 6, w. 7 add ,—l. 7, w. 8 add ,—l. 8, w. 3 𐭠𐭣𐭥; w. 5 𐭠𐭣𐭥𐭥—l. 9, w. 5 𐭠—l. 10, w. 4 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥; w. 5 add ,—l. 11, w. 3 𐭠𐭣𐭥𐭥—l. 12,

* It is called B. in Dr. West's *Pahlavi Literature*.

w. 6 add 𐎎—l. 13, w. 6 add 𐎎—l. 15, w. 3 𐎎𐎎—l. 16, w. 2 add 𐎎—l. 18, w. 2 add 𐎎; w. 8 𐎎𐎎—l. 21, w. 6 𐎎𐎎—l. 22, w. 2-3 𐎎𐎎.

P. 444, l. 1, the full-stop after w. 2 om.; om. w. 5—l. 2, w. 3 add 𐎎—l. 3, w. 1 𐎎𐎎; w. 7-8 𐎎𐎎—l. 4, w. 1-2 𐎎𐎎; w. 7 𐎎; w. 8 add 𐎎—l. 5, w. 2 𐎎; om. w. 4—l. 6, w. 5-6 𐎎𐎎; w. 8 add 𐎎—l. 7, w. 3 𐎎—l. 9, w. 2 𐎎—l. 10, w. 1 add 𐎎; om. w. 5; om. w. 7—l. 12, w. 6 add 𐎎—l. 13, w. 6 𐎎—l. 14, w. 3 𐎎—l. 15, w. 2 om. 𐎎; w. 3 add 𐎎; w. 4 𐎎.

P. 445, l. 2, w. 2 add 𐎎—l. 4, w. 7 add 𐎎—l. 5, w. 2-3 𐎎; w. 8-10 𐎎—l. 6, w. 2 𐎎—l. 12, w. 2 𐎎—l. 13, w. 5 𐎎—l. 14, w. 3 𐎎; w. 6 𐎎—l. 15, w. 3 add 𐎎; w. 6 add 𐎎—l. 16. w. 2 𐎎—l. 17, w. 2 add 𐎎—l. 18, om. w. 3; w. 4 𐎎; om. w. 9; w. 12 add 𐎎—l. 20, w. 5 add 𐎎—l. 21, w. 1 𐎎—l. 22, w. 1-2 𐎎.

P. 446, l. 1, w. 3 add 𐎎—l. 2, w. 2 𐎎—l. 5, w. 6 𐎎—l. 6, w. 3 om. 𐎎; w. 7 om. 𐎎—l. 7, w. 6 om. 𐎎—l. 8, w. 8 add 𐎎—l. 9, w. 3 𐎎—l. 11, w. 7 om. 𐎎; w. 8 𐎎—l. 13, w. 5-6 𐎎—l. 14, w. 7 om. 𐎎—l. 15, om. w. 3; om. w. 5; w. 9 om 𐎎; w. 11 add 𐎎—l. 16, w. 1 𐎎; w. 5 𐎎—l. 17, w. 1 add (an error) 𐎎; om. w. 4; w. 7 𐎎; w. 10 add 𐎎; om. w. 11—l. 18, w. 7 add 𐎎; om. w. 8; om. w. 11; w. 12 𐎎—l. 19, w. 1 add 𐎎; w. 6 𐎎.

P. 447, l. 1, w. 4 om. 𐎎; w. 9 om. 𐎎—l. 3, om. w. 2; w. 3 𐎎; om. w. 4; w. 6 om. 𐎎—l. 5, om. w. 6; w. 7 𐎎—l. 6, w. 6-7 𐎎; w. 8 add 𐎎—l. 8, w. 6 𐎎—l. 12, om. w. 5—l. 13, w. 2 add 𐎎—l. 14, w. 2-3 𐎎—l. 15, w. 5 add 𐎎—l. 16, w. 2 𐎎; om. w. 4; w. 7 add 𐎎; w. 9 𐎎—l. 18, w. 2 add 𐎎—l. 19, w. 1 om. 𐎎—l. 22, w. 1 add 𐎎; om. w. 3; w. 6 om. 𐎎; om. w. 8—l. 23, w. 3 𐎎; w. 5 add 𐎎 and 𐎎; w. 7 𐎎.

P. 448, l. 2, w. 4 ႁၢၤ; the full-stop after w. 5 om.; om. w. 6—l. 3, w. 9 ႁၢၤ—l. 4, w. 2 ႁၢၤ; w. 7 add ႁ—l. 5, om. w. 3; om. w. 5; w. 7 om. ႁ—l. 7, w. 5 add ၵ—l. 8, om. w. 5; w. 8 add ႁ—l. 11, w. 8 add ႁ—l. 12. w. 5 om. ႁ—l. 13, w. 8 ႁၢၤ—l. 15, om. w. 1—l. 16, w. 2 ႁၢၤ—l. 19, w. 4 ႁၢၤ—l. 20, w. 5 ႁၢၤ—l. 21, om. w. 1; w. 7 ႁၢၤ; om. w. 8-10—l. 22, om. w. 4; om. w. 6.

P. 449, l. 3, w. 1 add ႁ—l. 4, w. 3 ႁၢၤ—l. 5, w. 6-7 ႁၢၤ ႁ—l. 6, w. 3 ႁၢၤ; w. 8 ႁၢၤ—l. 7. w. 1 om. ႁ; w. 5 ႁၢၤ—l. 8, w. 2-3 ႁၢၤ; w. 5 om. ႁ; w. 8 ႁၢၤ—l. 9, om. w. 2; om. w. 4; w. 7 ႁၢၤ—l. 11, w. 2 ႁၢၤ; w. 4 add ႁ; w. 8 add ႁ—l. 12, w. 2 ႁၢၤ; om. w. 4; w. 7 add ႁ—l. 13, om. w. 10—l. 15, w. 2 ႁၢၤ; w. 4-5 ႁၢၤ; w. 6 ႁၢၤ; om. w. 7—l. 16, w. 6 ႁၢၤ; w. 7 ႁၢၤ—l. 17, w. 6 ႁၢၤ.

P. 450, l. 3, w. 5 ႁၢၤ; w. 6 add ႁ; w. 8 ႁၢၤ—l. 4, w. 1 ႁၢၤ; w. 3 ႁၢၤ; w. 4 add ၵ—l. 5, w. 2 ႁၢၤ; w. 3 om. ႁ; w. 5 om. ႁ—l. 9, w. 1 om. ႁ—l. 11, w. 2 ၵ ႁၢၤ; w. 5 om. ႁ—l. 12, om. w. 7—l. 14, w. 6 ႁၢၤ—l. 15, om. w. 2; w. 8 add ႁ—l. 17, w. 3 ႁၢၤ—l. 18, w. 2 ႁၢၤ—l. 19, w. 7 ႁၢၤ; w. 8 ႁၢၤ—l. 20, om. w. 7—l. 21, w. 5 ႁၢၤ; om. w. 8—l. 22, w. 2 ႁၢၤ; w. 5 add ၵ.

P. 451, l. 1, w. 7 ႁၢၤ; om. w. 9—l. 3, om. w. 2; w. 7 add ႁ—l. 4, w. 1 ႁၢၤ; w. 3 ႁၢၤ; w. 6-7 ႁၢၤ—l. 5, w. 6 ႁၢၤ—l. 6, w. 1 ႁၢၤ—l. 9, the full-stop after w. 6 om.—l. 11, w. 6 add ႁ—l. 13, w. 1 ႁၢၤ—l. 14, w. 5 ႁၢၤ—l. 15, w. 1-2 ႁၢၤ; w. 8 add ႁ—l. 18, w. 8 ႁၢၤ—l. 19, w. 2-4 ႁၢၤ; om. w. 6—l. 23, w. 1 ႁၢၤ—l. 24, w. 5 add ႁ.

P. 452, l. 5, w. 9 om. ၵ—l. 6, w. 1 om. ႁ.

P. 453, om. l. 1—l. 2, w. 4-5 ႁၢၤ—l. 3, w. 4 om. ႁ—l. 4, w. 3 add ၵ; w. 6-7 ႁၢၤ—l. 6, w. 4 add ႁ—l. 8, w.

P. 458, l. 1, w. 7 om. the full-stop after it—l. 3 w. 10
 111111—l. 4, w. 2 111111; w. 6 111111—l. 5, w. 2 111—l. 6 w.
 1 111—l. 9, w. 2 111—l. 10, w. 6 add 1—l. 11, w. 5 1111—
 l. 12, w. 4 111—l. 13, w. 2-3 1111111111111111; w. 6 111111111111—
 l. 14, w. 1 111111—l. 15, w. 3 111; w. 4 111 111111111, om.
 the full-stop after it—l. 16, w. 3 111111—l. 17, w. 3 add 1—
 l. 18, w. 5 add 11—l. 20, w. 7 111111—l. 21, w. 4 add 111—
 l. 22, w. 5-6 111111; w. 6 add 1.

P. 459, l. 1, w. 1 add 111111; w. 5 om. 1; w. 6 add 11—
 l. 2, w. 4 om. 1—l. 3, w. 3 11—l. 4, w. 8 111—l. 5, w. 2 1111;
 om. w. 7—l. 7, w. 1 111111; w. 2 111; w. 4 add 11—l. 9, w.
 1 111111—l. 11, w. 2 111; w. 3 111—l. 13, w. 7 add 1—
 l. 17, w. 4 add 11—l. 21, w. 2 add 1; w. 4 111111; w. 5-6
 111111111—l. 22, w. 1-2 111111—l. 23, w. 1 add 1; w. 3 111;
 w. 4 111111—l. 24. w. 2-3 111111111111.

P. 460, l. 1, w. 7 om. 1—l. 2, w. 5 111—l. 3. w. 7 add 11—
 l. 5, w. 5 111111111 and add 1—l. 6, w. 2 111; w. 5 111111—
 l. 9, w. 1 add 1—l. 10, w. 6 added through mistake 111 111,
 111111111 111111111—l. 16, w. 4 111111—l. 19, w. 1 add 11—l. 20,
 w. 2 add 1—l. 21, w. 1 111111111—l. 23, w. 3-4 111111; om.
 the full-stop after w. 7; w. 8 add 1—l. 24, w. 1 add 11.

P. 461, l. 1, om. w. 8—l. 3, w. 4 add 1—l. 4, w. 6 add
 1—l. 5, w. 2 add 111; om. w. 3 and add 1—l. 6, w. 2 111;
 w. 3 om. 1; w. 5 111111—l. 7. w. 1 add 1; w. 2 111; w. 3
 111111—l. 9, w. 4 111; w. 5 111111; w. 7 111—l. 10, w. 4 add
 1—l. 13, w. 2-3 111111111—l. 15, w. 1-2 111111111—l. 17, w.
 2 111; w. 9 111111—l. 18, w. 4 111111; w. 6 111 111—l. 22, w. 1 11.

P. 462, l. 2, w. 2 111; w. 4 111; w. 5 add 1; w. 7 om.
 1—l. 3, w. 8 om. 1—l. 4, w. 1 111—l. 5, w. 3 add 1; w. 5
 111111; w. 7 111111—l. 8, w. 1 111—l. 10, w. 5 add 11; w. 6
 om. 1—l. 11, w. 10 111111111—l. 13, om. the full-stop after

w. 1 —l. 16, w. 3 —l. 18, w. 2 add 3; w. 6 —l. 19, w. 1 add —l. 21, w. 3-4 —l. 23, om. the full-stop after w. 7—l. 24, om. the full-stop after w. 6.

P. 463, l. 1, om. the full-stop after w. 2; om. w. 5; om. the full-stop after w. 7.—l. 2, w. 3 add —l. 3, w. 1 —l. 4, w. 8 —l. 7, w. 8 —l. 8, w. 4 add ; w. 7 46; w. 8 —l. 9, w. 1 —l. 10, w. 4 add —l. 11, w. 2 add —l. 12, w. 6-7 —l. 14, w. 4 —l. 15, w. 3 —l. 17, w. 4 —l. 20, w. 7 add —l. 21, w. 7 add 3 and ,; om. the full-stop after w. 9—l. 22, w. 7 add .

P. 464, l. 2, w. 2 —l. 3, w. 3-4 —l. 3, w. 9 —l. 4, w. 5 om. —l. 8, w. 2 —l. 9 add —l. 11, w. 4 add 3—l. 12, w. 7 om. —l. 13, om. w. 1, and add —l. 17 w. 2 —l. 18, w. 2 om. —l. 19, w. 2 add —l. 21, w. 5 add —l. 22, w. 9 —l. 23, w. 3 —l. 24, w. 2 .

P. 465, l. 1, w. 6 —l. 2, w. 4 add 3—l. 3, w. 1 add 3—l. 4, w. 1 add ; w. 4 —l. 7, w. 3 —l. 8, w. 9 add 3—l. 9, w. 7 —l. 10 w. 7 —l. 11, w. 1 —l. 12, w. 3 —l. 13, w. 2-3 —l. 14, w. 2 —l. 15, w. 7 —l. 16, w. 1 add 3—l. 17, w. 7 add 3—l. 18, w. 5 add 3—l. 19, w. 6 —l. 20, w. 5 add 3 and add —l. 21, w. 1 add 3—l. 22, w. 4 —l. 23, w. 6 .

P. 466, l. 3, w. 5-7 —l. 4, om. w. 6—l. 5, w. 2 —l. 6, w. 2 —l. 7, w. 7 —l. 9, w. 7 —l. 11, w. 9 —l. 14, w. 2 —l. 15, w. 4 add ; w. 6-7 —l. 16, om. w. 9—l. 17, w. 2-3 —l. 19, w. 7 —l. 21, w. 8 .

P. 467, l. 2, w. 1 ⲉⲓ ; w. 4 ⲓⲛⲉⲛ ; w. 5 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ ; w. 6 ⲓⲛⲓⲛ ; w. 7 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 4, w. 1 ⲛⲓ ; w. 6 om. ⲉ and add ⲓ —l. 5, w. 1 ⲛⲉⲛ —l. 7, w. 6 ⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 9, w. 7 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 13, w. 2-3 ⲓⲛⲓⲛ ; om. the full-stop after w. 7—l. 15, w. 1 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ and add ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 17, om. w. 6—l. 19, w. 6 add ⲓ —l. 22, w. 6 ⲓⲛⲓⲛ .

P. 468, l. 1, w. 1 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 2, w. 5 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ ; om. the full-stop after w. 6—l. 4, w. 2 om. ⲓ ; w. 3 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 5, w. 2 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 6, w. 3 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 9, w. 9 ⲛⲓⲛⲓⲛⲉⲛ l. 10, w. 5 ⲓⲛ —l. 11, w. 4-5 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ ; w. 9 ⲓⲛⲓⲛ —l. 12, w. 8 ⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 13, w. 4 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ ; w. 7 add ⲓ —l. 14, w. 6 ⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 15, w. 4 om. ⲓ —l. 18, w. 5 ⲛⲓⲛ ; w. 8 add ⲓ —l. 19, w. 7 ⲛⲓⲛⲉⲛ —l. 24, w. 4 ⲛⲓⲛⲓⲛ .

P. 469, l. 2, w. 7 om. ⲓ —l. 3, om. w. 1-3—l. 6, w. 2 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 8, w. 8 add ⲓ ; w. 9 add ⲓ —l. 9, w. 5-6 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 10, w. 3 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲉⲛ ; w. 6 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 11, w. 4 add ⲓ —l. 13, w. 1 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 15, w. 3-4 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲉⲛ ; om. w. 5 and add ⲓ —l. 18, w. 6 ⲛⲓ —l. 21, w. 2 add ⲓ .

P. 470, l. 4, w. 3 add ⲓ ; w. 5 add ⲓ —l. 8, w. 2-3 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 10, w. 7 ⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 11, w. 5 add ⲓ —l. 12, w. 3 ⲛⲓⲛⲓⲛⲉⲛ ; w. 9 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 13, w. 4 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 14, w. 7 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 15, w. 5 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 16, w. 7 ⲛⲓⲛⲉⲛ —l. 17, w. 3 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ ; w. 4 ⲓⲛⲓⲛⲉⲛ —l. 18, w. 2 add ⲓ —l. 19, w. 4 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 20, w. 5 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ ; w. 6 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲉⲛ —l. 21, w. 6 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ and add ⲓ —l. 22, w. 4 add ⲓ .

P. 471, l. 1, w. 2 ⲛⲓ ; w. 3 add ⲓ ; w. 4 ⲓⲛⲓⲛ —l. 2, w. 5 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 7, w. 2 add ⲓ ; w. 8 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 8, w. 1 ⲓⲛⲓⲛ —l. 10 w. 1 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 11, w. 5 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ ; w. 7 ⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 16, w. 4 ⲛⲓⲛ ; w. 8 add ⲓ —l. 17, w. 8 add ⲓ —l. 18, w. 5 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ ; w. 7 ⲓⲛⲉⲛ —l. 19, w. 4 ⲓⲛⲓⲛ ; w. 5 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲉⲛ —l. 20, w. 2 ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 21, w. 2 ⲓⲛⲓⲛ .

P. 472, l. 1, w. 1 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛ ; w. 2 ⲓⲛⲓⲛ ; w. 3 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛ ; w. 6 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛ ; w. 7 ⲓⲛⲓⲛⲓⲛ —l. 2, w. 8 add ⲓ ; w. 9 om. ⲓ —l. 3, w. 12

add 𐎎—l. 4, w. 1-2 𐎎𐎎𐎎—l. 5, w. 4 om. 𐎎; w. 5 om. 𐎎; w. 6 𐎎𐎎—l. 6, w. 2-3 𐎎𐎎𐎎; w. 4 𐎎𐎎; w. 5 𐎎𐎎—l. 7, w. 11 𐎎𐎎—l. 8, w. 8 𐎎𐎎—l. 9, w. 4 om. 𐎎—l. 10, w. 2 𐎎𐎎—l. 11, w. 5 𐎎𐎎; w. 7 𐎎𐎎; w. 8 𐎎𐎎—l. 13, w. 5 add 𐎎—l. 16, w. 6 added 𐎎 through mistake—l. 17, w. 3 add 𐎎—l. 20, w. 5 add 𐎎; w. 9 add 𐎎—l. 23, w. 3-4 𐎎𐎎.

P. 473, l. 2, w. 2 𐎎—l. 4, w. 5 𐎎—l. 7, w. 7 𐎎—l. 10, w. 5 𐎎—l. 11, w. 6-7 𐎎—l. 12, w. 9 𐎎—l. 14, w. 1 𐎎—l. 17, w. 3-4 𐎎—l. 19, w. 2 𐎎—l. 23, w. 5 𐎎.

P. 474, l. 3, w. 4 𐎎—l. 4, w. 7 𐎎—l. 6, w. 2 add 𐎎; w. 6-7 𐎎—l. 8, w. 2 add 𐎎—l. 9, w. 1 𐎎; w. 3 add 𐎎—l. 10, w. 1 𐎎—l. 12, w. 3 om. 𐎎—l. 13, w. 2 𐎎; w. 8 𐎎—l. 16, w. 1 om. 𐎎; w. 6 om. 𐎎; w. 7 𐎎—l. 17, w. 6 𐎎—l. 20, w. 2 add 𐎎; w. 6 𐎎—l. 22, w. 3 𐎎; w. 7 𐎎.

P. 475, l. 2, w. 7 add 𐎎 and 𐎎—l. 3, w. 6 𐎎; w. 8 𐎎—l. 4, w. 3-4 𐎎—l. 5, w. 6 add 𐎎; om. w. 9—l. 6, w. 5 𐎎—l. 8, w. 1 𐎎; w. 2 𐎎; w. 3 𐎎—l. 9, w. 1 𐎎; w. 4 𐎎; w. 6-7 𐎎—l. 10, w. 3 𐎎; w. 7, 𐎎—l. 11, w. 3 𐎎; w. 4 𐎎.

P. 476, om. l. 1—l. 2, w. 1 𐎎—l. 3 w. 1 𐎎—l. 8, om. the full-stop after w. 2; w. 3 𐎎—l. 9, w. 4 𐎎—l. 10, w. 1 𐎎; w. 2 𐎎—l. 11, w. 3 𐎎—l. 13, w. 2-3 𐎎; w. 8 𐎎—l. 15 w. 2 om. 𐎎—l. 16, w. 5-6 𐎎; w. 7-8 𐎎—l. 17, w. 1-2 𐎎; w. 5 om. 𐎎; w. 6 𐎎—l. 19, w. 4 𐎎; om. w. 6; w. 8 𐎎;

P. 477, l. 1, w. 2 add 𐎎; w. 4 add 𐎎—l. 2, w. 1 add 𐎎 and 𐎎—l. 3, w. 7 add 𐎎—l. 4, w. 1 𐎎—l. 5, w. 6 𐎎—l. 7, w. 3 𐎎—l. 9, w. 5 𐎎; om. the full-stop after w. 6; w. 7 add 𐎎—l. 10, w. 6 add 𐎎—l. 11, w. 2 om. 𐎎—l. 12, w. 5

add ,—l. 13, w. 5 ଅଧିକ; w. 6 ଶୁଭାଶୁଭ—l. 14, w. 1 add ଚଢ଼—
l. 17, w. 3 ଶୁଭ; w. 4 ଚଢ଼; om. w. 5; w. 7 ଅଧିକ—l. 18, om.
w. 3—l. 19, w. 3 ଶୁଭ; w. 11 ଶୁଭାଶୁଭ—l. 20, om. w. 3; w. 7 ଅଧିକ—
l. 21, w. 5 ଅଧିକ—l. 22, w. 4 ଚଢ଼; w. 9 add ଚଢ଼—l. 23, w. 6
ଶୁଭାଶୁଭ .

P. 478, l. 1, w. 5 ଅଧିକ—l. 2, w. 3 ଶୁଭାଶୁଭ; w. 4 ଶୁଭାଶୁଭ; w.
6 ଅଧିକ—l. 4, w. 4 ଚଢ଼—l. 5, w. 4 ଅଧିକ; w. 6 ଅଧିକ; w. 9 om.
—l. 6, om. w. 4; w. 7-8 ଅଧିକ—l. 10, w. 9 ଶୁଭ—l. 12, w.
4 add ,—l. 16, om. the full-stop after w. 1; w. 5 ଅଧିକ—
l. 17, w. 4 ଶୁଭାଶୁଭ; om. w. 5—l. 18, w. 6-7 ଶୁଭାଶୁଭ; w. 8 add
—l. 20, w. 6 ଅଧିକ—l. 21, w. 1 add ,—l. 22, w. 2 ଅଧିକ .

P. 479, l. 1, w. 1 ଶୁଭାଶୁଭ—l. 2, w. 6 ଅଧିକ—l. 3, w. 4
add ,; w. 6 ଅଧିକ—l. 7, om. the full-stop after w. 2—l. 10, w.
6 add ,—l. 11, w. 4 ଅଧିକ; w. 7 ଶୁଭାଶୁଭ; om. the full-stop
after it; w. 8 ଶୁଭାଶୁଭ—l. 12, w. 11 ଅଧିକ—l. 15, om. w. 5—l. 16,
w. 7 ଅଧିକ—l. 17, w. 1 ଅଧିକ—l. 18, w. 1 ଶୁଭାଶୁଭ; w. 7 ଅଧିକ—
l. 22, w. 2 ଶୁଭାଶୁଭ .

P. 480, l. 2, om. w. 2—l. 4, om. the full-stop after w. 3
and add ଶୁଭାଶୁଭ—l. 6, w. 3-4 ଶୁଭାଶୁଭ—l. 8, w. 1 ଶୁଭାଶୁଭ;
w. 2 ଅଧିକ—l. 9, w. 2 ଅଧିକ—l. 10, w. 3 om. ; w. 8
ଶୁଭାଶୁଭ—l. 11, w. 2 add ; w. 5 ଅଧିକ—l. 12, w. 3 ଶୁଭାଶୁଭ—l. 13,
w. 4 ଶୁଭାଶୁଭ; w. 5 ଅଧିକ—l. 15, w. 5 ଅଧିକ—l. 16, w. 2
ଅଧିକ; w. 8 add ଶୁଭାଶୁଭ—l. 18, w. 4 ଶୁଭାଶୁଭ; w. 7 ଅଧିକ .

P. 481, l. 1, w. 1 add ; w. 4 ଅଧିକ—l. 5, w. 5 ଅଧିକ—
l. 3, w. 7 ଶୁଭାଶୁଭ—l. 4, w. 8 ଅଧିକ—l. 7, w. 3 add ; w. 4 om.
—l. 8, w. 4 ଅଧିକ; om. w. 5—l. 9, om. w. 4, 6, and 8—l. 10,
w. 1 ଅଧିକ; w. 2 ଅଧିକ; w. 8 ଶୁଭାଶୁଭ—l. 11, w. 5 ଅଧିକ—
l. 12, w. 2-3 ଅଧିକ—l. 13, w. 7 ଅଧିକ—l. 14, w. 1 ଅଧିକ—
l. 15, w. 3 ଅଧିକ—l. 18, w. 8 add ଅଧିକ—l. 19, w. 5 ଅଧିକ—l. 20, w. 5
add ଅଧିକ .

P. 482, l. 2, w. 1 add ၵ; w. 2 ၵ—l. 3, w. 4 ၵၵၵ; om. the full-stop after w. 6; w. 7 ၵ—l. 4, w. 1 ၵၵၵ; w. 7 ၵ ၵ—l. 5, w. 1 add ၵ; w. 2 ၵၵၵ—l. 7, w. 5 add ၵ; w. 9 ၵၵၵ—l. 8, w. 1 ၵ; om. the full-stop after w. 5; w. 10 ၵၵ ၵၵ—l. 9, w. 1 ၵၵ; w. 7 ၵ—l. 11, w. 6 ၵၵၵ—l. 12, w. 2 ၵၵၵ; w. 3 ၵ; w. 6 ၵ—l. 13, w. 3 add ၵ; w. 5-6 ၵ—l. 14, w. 2 ၵ—l. 15, w. 3 ၵ; w. 4 ၵ—l. 16, w. 6 ၵ; w. 7 ၵ—l. 18, om. w. 4 and add ၵ—l. 20, w. 2 ၵ—l. 21, w. 1 ၵ; om. the full-stop after w. 5.

P. 483, l. 1, w. 6 ၵ; w. 7 add ၵ; w. 8 add ၵ—l. 2 w. 6 add ၵ—l. 3, w. 2 ၵ—l. 4, om. the full-stop after w. 6—l. 5, w. 4 ၵ; om. the full-stop after w. 7 and add ၵ—l. 6, om. w. 8; w. 9 ၵ—l. 7, w. 2-3 ၵ ၵ; w. 4 ၵ—l. 8, w. 6 add ၵ—l. 9, w. 4 ၵ—l. 10, w. 4 om. ၵ—l. 12, om. w. 6.

P. 484, l. 1, w. 2 ၵ—l. 2, om. w. 3—l. 4, w. 1 ၵ; w. 4 ၵ—l. 5, w. 3 ၵ—l. 7, w. 2 ၵ—l. 9, w. 6 ၵ—l. 10, w. 8-9 ၵ—l. 11, w. 4 ၵ—l. 13, w. 2 ၵ; w. 4 ၵ; w. 7 ၵ; w. 8 ၵ—l. 15, w. 6 ၵ—l. 16, w. 3 om. ၵ—l. 17, w. 5 ၵ—l. 18, w. 1 ၵ—l. 19, w. 1 ၵ—l. 20, w. 3-4 ၵ; w. 6 ၵ.

P. 485, l. 3, w. 2 om. ၵ; w. 3 add ၵ; w. 5 ၵ—l. 5, w. 9 ၵ—l. 7, w. 8 ၵ; w. 10 ၵ—l. 9, w. 8 ၵ—l. 10, w. 7 add ၵ—l. 11, w. 6 ၵ—l. 12, w. 7 add ၵ—l. 15, w. 4 ၵ—l. 16, w. 7 ၵ—l. 19, w. 8 ၵ—l. 22, w. 1 ၵ.

P. 486, l. 2, w. 1 add ၵ; w. 3 add ၵ; w. 4 ၵ—l. 3, w. 6 ၵ—l. 4, w. 9 ၵ—l. 9, w. 3 ၵ—l. 12, w. 5 ၵ; w. 7 add ၵ—l. 15, w. 4 ၵ; w. 9 ၵ—l. 17, w. 4 ၵ—l. 19, w. 6 add ၵ.

P. 487, l. 2, w. 1 אָפּען —l. 3, w. 2-3 אָפּען אַרױס ; w. 9 אָפּען אַרױס —l. 5, w. 1 אָפּען אַרױס ; w. 2 אָפּען —l. 6, w. 3 אָפּען אַרױס —l. 7, w. 5 add אָפּען ; w. 8 add אָפּען —l. 8, w. 2 אָפּען אַרױס ; w. 3 אָפּען —l. 9, w. 3 אָפּען אַרױס ; w. 4 אָפּען אַרױס —l. 11, w. 2 אָפּען אַרױס ; w. 8 add אָפּען —l. 12, om. the full-stop after w. 1—l. 13, w. 3 add אָפּען —l. 17, w. 6 add אָפּען ; w. 9 add אָפּען אַרױס —l. 18, w. 1 אָפּען אַרױס ; w. 2 אָפּען אַרױס ; w. 4 אָפּען אַרױס —l. 19, w. 4 אָפּען אַרױס —l. 20, om. w. 2—l. 23, w. 2 add אָפּען ; w. 3 אָפּען אַרױס .

P. 488, l. 3, w. 5 add אָפּען ; w. 8 add אָפּען —l. 5, w. 7 אָפּען אַרױס —l. 6, w. 5-6, אָפּען אַרױס —l. 7-8, w. 9-1 $\text{אָפּען אַרױס אַרױס}$ —l. 8, connect w. 4-5—l. 9, w. 8 אָפּען אַרױס —l. 10, w. 1-3 $\text{אָפּען אַרױס אַרױס}$ —l. 13, w. 1 אָפּען אַרױס —l. 15, w. 1 om. אָפּען ; w. 4 om. אָפּען —l. 16, w. 3 אָפּען —l. 18, w. 6 אָפּען אַרױס —l. 20, w. 1 אָפּען אַרױס ; w. 3 add אָפּען ; w. 7 אָפּען .

P. 489, l. 1, w. 3 אָפּען ; l. 3, w. 4 add אָפּען —l. 7, w. 9 אָפּען אַרױס —l. 9, w. 3-5 $\text{אָפּען אַרױס אַרױס אַרױס}$ —l. 10, w. 3-4 אָפּען ; w. 8 אָפּען אַרױס ; w. 9 אָפּען —l. 11, w. 3 add אָפּען —l. 14, w. 5 add אָפּען —l. 15, w. 8 אָפּען אַרױס —l. 16, w. 5 אָפּען —l. 18, w. 1 om. אָפּען ; w. 4 om. אָפּען and add אָפּען .

P. 490, l. 4, w. 2 and 5 אָפּען אַרױס ; w. 3 אָפּען אַרױס —l. 6, w. 2 אָפּען אַרױס ; w. 5 אָפּען אַרױס —l. 7, w. 5 אָפּען אַרױס —l. 9, w. 3 אָפּען אַרױס ; w. 7 אָפּען אַרױס —l. 10, w. 1 add אָפּען ; w. 5 אָפּען אַרױס —l. 11, w. 3 אָפּען אַרױס ; w. 11 add אָפּען —l. 12, w. 6 אָפּען אַרױס —l. 15, w. 2 אָפּען אַרױס —l. 16, w. 2 אָפּען אַרױס ; w. 6-7 $\text{אָפּען אַרױס אַרױס}$ —l. 17, w. 2 אָפּען אַרױס —l. 18, w. 3 אָפּען אַרױס ; w. 5 אָפּען אַרױס ; om. the full-stop after w. 6.

P. 491, l. 3, om. w. 3; w. 5 add אָפּען —l. 4, w. 9 אָפּען אַרױס —l. 5, w. 5-6 $\text{אָפּען אַרױס אַרױס}$ —l. 6, w. 2 אָפּען אַרױס ; w. 6 אָפּען אַרױס —l. 13, w. 7 om. אָפּען —l. 14, w. 6 אָפּען אַרױס —l. 16, w. 5-6 $\text{אָפּען אַרױס אַרױס}$ —l. 18, w. 8 אָפּען אַרױס —l. 19, w. 4-5 $\text{אָפּען אַרױס אַרױס}$.

P. 492, l. 3, w. 4 စ၀—l. 4, w. 7 om. ၊—l. 4, w. 9
ယုယုယုယုယု—l. 5, w. 1 om. ၊; w. 2 ခဲ၀. w. 8 ယုယုယုယုယု—
l. 6, w. 2-3 ဝ၀ယုယုယုယု—l. 7, w. 7 ယုယုယုယုယု—l. 8, w. 3
ယု—l. 9 w. 5 ယုယုယုယုယု—l. 11, w. 1 နှ—l. 12, w. 5-6 - ယုယုယု
ယုယု—l. 14, w. 2 ၊ ယုယုယုယုယု; w. 4 ဝ၀ယု—l. 15, w. 6
add ၊—l. 16, w. 1 ယုယု—l. 18, w. 1 ယုယုယုယု—l. 19, w. 5 add
ဝ၀ယု .

P. 493, l. 1, w. 1 ယုယုယုယု—l. 2, w. 1 ဝ၀ယုယုယု—l. 3, w. 5
ယုယုယုယု—l. 4 w. 4 add ယု—l. 7, w. 2 add နှ; w. 7 ဝ၀—l. 8,
w. 2 ဝ၀ယု—l. 12, w. 8 ဝ၀—l. 13, w. 2 om. ၊—l. 19, w. 7 add
၊—l. 21, om. w. 3; w. 5 ဝ၀ ဝ၀ .

P. 494, l. 2, w. 5 ဝ၀ယု—l. 3, w. 5 add ယု—l. 4, w. 2 add
—l. 5, w. 3 ယုယုယုယု; w. 5 ဝ၀ယု—l. 6, w. 6 ယုယုယုယု—l. 10, w.
4 add ၊—l. 15, w. 8 ယုယုယုယု—l. 17, w. 3 ဝ၀ယုယု—l. 18, w.
8 ဝ၀ယုယုယုယု—l. 20, w. 2-3 ဝ၀ယုယုယု—l. 21, w. 3 add ဝ၀ .

P. 495, l. 1, w. 3 add ၊—l. 3, w. 5 written thrice through
mistake—l. 4, w. 7 ဝ၀ယုယု—l. 5, w. 3 ဝ၀; w. 9 add ၊—l. 8,
w. 1 add ၊; w. 6-7 ဝ၀ယု—l. 15, w. 4 ယုယုယု; w. 6 ယုယုယု—
l. 17, w. 3 added ဝ၀ through mistake.

P. 496, l. 2, w. 8 added ယု through mistake; w. 3 ဝ၀ယု—
l. 5, w. 2 ဝ၀—l. 7, w. 5 ယုယုယုယု—l. 8, w. 1 add ၊—l. 10,
om. w. 4—l. 11, w. 2 om. ၊; w. 3 ဝ၀ယု—l. 13, w. 1 ဝ၀ယု—
l. 14, w. 1 ဝ၀ယုယု; w. 2 ယုယုယုယု; w. 4 add ဝ၀—l. 15, w. 6
ယုယု—l. 17, w. 3 ယုယု—l. 19, w. 1 add ၊; w. 2 add ဝ၀—
l. 20, w. 1 ဝ၀ယု; w. 3 ယုယု—l. 21, w. 4 ယု—l. 24, w. 2
add ၊; w. 5 add ၊; w. 6 ယု .

P. 497, l. 1, w. 7 add ၊—l. 4, w. 3 ဝ၀ယုယု; w. 6 add
—l. 5, w. 3 ယုယု—l. 6, w. 2 ဝ၀ယု—l. 8, w. 3 om. ၊—l. 10,
w. 2 om. ၊—l. 11, w. 4 ဝ၀ယု—l. 12, w. 8-9 ဝ၀ယု—l. 13,
w. 6 add ၊ .

P. 498, l. 3, w. 1 add —l. 5, w. 1 add —l. 10, w. 1
, —l. 12, w. 7 —l. 15, w. 6 om. —l. 16, w. 5
—l. 17, w. 5-6 .

P. 499, l. 4, w. 5 —l. 7, w. 1 ; w. 7-8 —
l. 8, w. 1 ; w. 6 om. —l. 9, w. 1 —l. 11, w. 1
—l. 12, w. 2 —l. 16, w. 5 add ; w. 8 add —l. 17,
w. 3 —l. 18, w. 3 ; w. 5 .

P. 500, l. 1, w. 4 —l. 2, w. 3 —l. 4, w. 4
om. —l. 7, w. 3 —l. 7-8 —l. 9, w. 5 ; w. 7
—l. 10, w. 4 —l. 12, w. 7-8 —l. 13,
w. 3 add —l. 16, w. 2 —l. 18, w. 2 —l. 19,
w. 5 add .

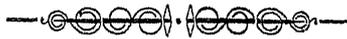
פֿאַר אַן אַרבעטס-טעג און אַרבעטס-טעג

{ 1
2 }

פֿאַר אַן אַרבעטס-טעג און אַרבעטס-טעג
 אַרבעטס-טעג און אַרבעטס-טעג

{ 2
3 }

פֿאַר אַן אַרבעטס-טעג

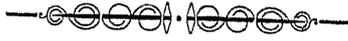
{ 1
2 }

פֿאַר אַן אַרבעטס-טעג און אַרבעטס-טעג
 אַרבעטס-טעג און אַרבעטס-טעג

{ 2
3 }

શ્રી યોગેશ્વરજી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી
શ્રી યોગેશ્વરજી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી

શ્રી યોગેશ્વરજી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી { 1 }
શ્રી યોગેશ્વરજી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી

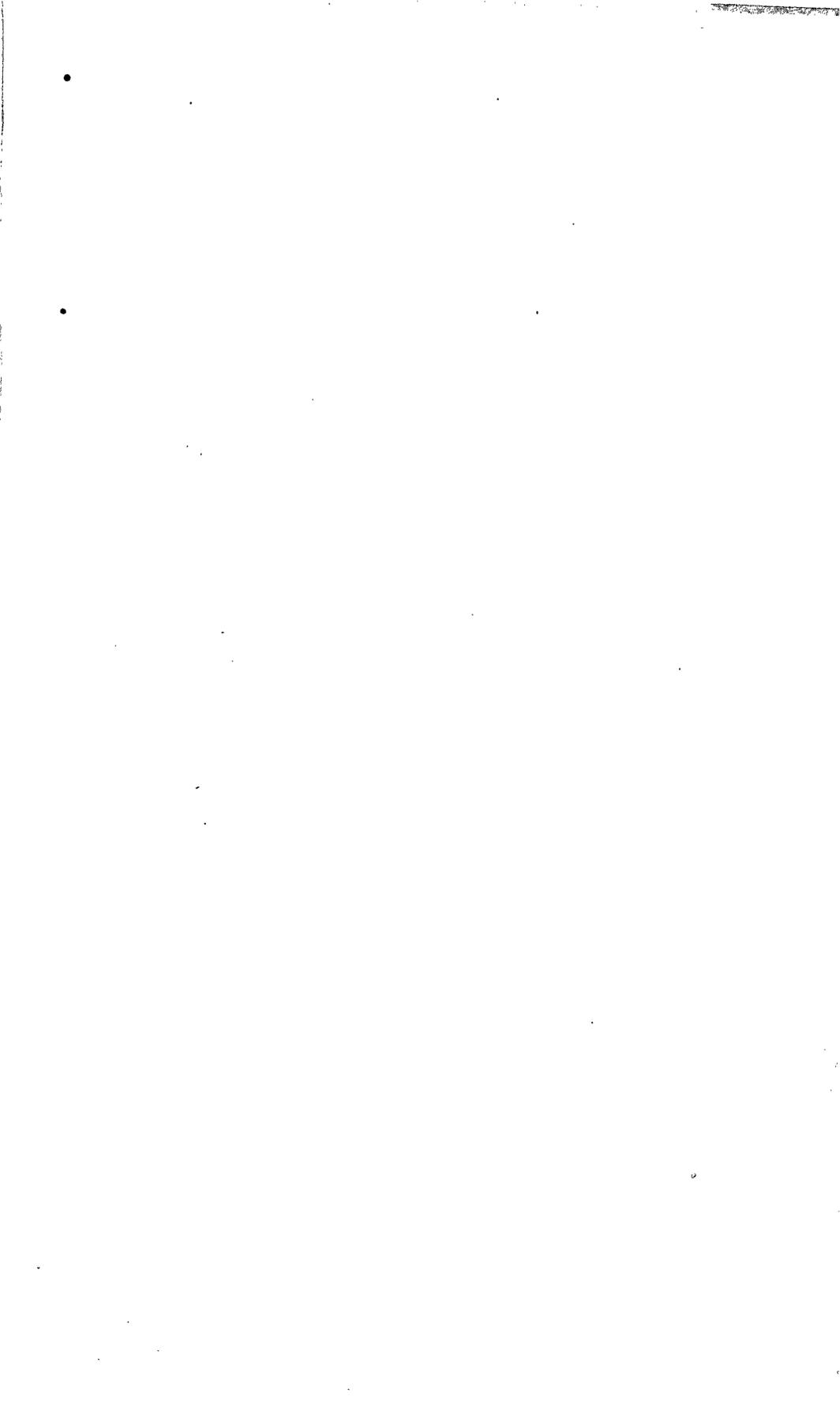
શ્રી યોગેશ્વરજી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી { 2 }
શ્રી યોગેશ્વરજી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી
શ્રી યોગેશ્વરજી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી { 3 }
શ્રી યોગેશ્વરજી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી
શ્રી યોગેશ્વરજી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી સુભાષણે કરી

૧૦. ૧) દ. એ. વાલી નકલમાં અસંગત શબ્દો મળે છે.

૩. ૧) અહીંથી ગાથા થી અલગ કરી અહીંથી સુધીની એખારત દશતુર તેહમુલતની નકલમાંથી નજરચુકને લીધે વીકલી ગણાશે.

- 61-62 } 61-62 } 57-58 } על כל ענין שיש בו חסד ורחמים
ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
- 63 } ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
- 64 } ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
- 65 } ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
- 66 } ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
- 67 } ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
- 68 } ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
- 69 } ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים
ועל כל ענין שיש בו חסד ורחמים

- 41 { 41
 42 { 42
 43 { 43
 44 { 44
 45 { 45
 46 { 46
 47 { 47
 48 { 48
 49 { 49
 50-51 { 50-49
 52 { 42
 53 { 43
 54 { 44
 55 { 44
 56 { 45
 57-58 { 49-42
 59 { 42
 60 { 50

סדד טזו וואסו אכע

אס דלעב

אט פערשטע וועלט קריג

טזו וואס פערשטע וועלט קריג

טזו וואס

טזו וואס פערשטע וועלט קריג

טזו וואס פערשטע וועלט קריג

טזו וואס פערשטע וועלט קריג

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY,
NEW DELHI

Catalogue No. 891.53/Sun - 34181.

Author— Sunjana, P.D.B.

Title— Dinkard. Vol.9.

Borrower No.	Date of Issue	Date o Return

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.